

št. 287 (14.683) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakrit nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Gornji Trebnji, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvojenem Trstu, kjer je imel zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasednjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1300 LIR

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

TOREK, 26. OKTOBRA 1993

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽASKA KREDITNA BANKA

Moja banka, v žepnem formatu.

BALKAN / HUDI BOJI MED HRVATI IN MUSLIMANI

Abdić se je oklical za predsednika

Silajdžić novi Izetbegovićev premier

Zaplet ali razplet bosanske drame

Tragedija bosanskih Muslimanov, za katero so pisali scenarij v Beogradu in Zagrebu, Londonu in Washingtonu, pa tudi v Moskvi in bog ve kje se, se blizu tretjemu dejanju. Negotovemu in najbrž se vedno krvavemu razpletu, ki ga ob vseh velikih svetovnih politikah in strategijah narekujejo tudi popolna izcrpanost preživelih in nepopustljivost muslimanskega »trdega jedra« v Sarajevu.

Tretje dejanje se začneja z neizbežnim spopadom med muslimanskima protagonistoma, ki sta že od začetka vojne stala vsak na svojem bregu. Izetbegović je užival domačo in mednarodno podporo, dokler je njegova nacističnost se pomenila boj za obstanek muslimanskega naroda in njegove države. Zdaj, ko gre tudi za golo preživetje, zmaguje pragmatik in poslovnež Abdić, ki je vojni navkljub ohranil nedotaknjeno celotno proizvodno strukturo svojega Agrokomerca.

Pismo, ki ga je Sarajevu in vsej svetovni javnosti naslovil Fikret Abdić, ni naključno in tudi ni samo izraz spopada za Veliko Kladušo in Bihać. Objavljeno je bilo v trenutku, ko je Alija Izetbegović z imenovanjem treh novih članov predsedstva (iz vrst že zelo redkih sebi zvestih politikov v obleganem Sarajevu) in imenovanjem v Libiji solanega Harisa Silajdžića za premiera že priznal svetu, da je ostal sam, da komaj se lahko nosi naziv predsednika predsedstva in da mu zmanjkuje argumentov za nasprotovanje mirovnim pogajanjem in risanju novih zemljevidov Bosne, pa naj bodo za Muslimane se tako krivični.

Fikret Abdić Izetbegovića obtožuje »kršenja ustave«, poskusov, da bi vzpostavil »monarhijo«, osebnega okoriscanja na račun »smrti in trpljenja nedolžnih državljanov«. Razglasa se za predsednika in si lasti Izetbegovićev naziv, Bosancem in svetu pa že obljublja »vzpostavitev miru«, pri čemer si »prizadeva za podporo predsednikov Srbije in Hrvaške«.

Tisti, ki poznajo Baba iz Velike Kladuse, so prepričani, da se je Abdić odločil za odkrit spopad za Sarajevo sele, ko je dobera »raziskal teren«. Ne samo v Zagrebu in Beogradu, kjer so ga podprli z vsemi lepimi besedami, kar jih premore njihov besednjak, zraven pa mogoče se s čim, ampak tudi v Zenevi, v Washingtonu in v Združenih narodih. Povsod, kjer bi se radi znebili skrbi zaradi neprijetne in nepredvidljive balkanske drame.

Zenevska pogajanja se bodo brzkone kmalu nadaljevala, negotovo pa bi bilo trditi, da bo za Muslimane mirovni sporazum podpisoval in zemljevide blagoslovil Alija Izetbegović.

Tone Hočevar

RIM / VALERIO MORUCCI NA PROCESU ZARADI UMORA ALDA MORA

Nobenih novih dejstev, polemika pa še traja

Predstavitev nove Flamignijeve knjige o aferi Moro

RIM - Pricakovanju ni bilo zadosteno. Bivši vodja rimskega voda Rdečih brigad Valerio Morucci je včeraj med četrtim procesom o umoru in ugrabitvi Alda Mora tri ure odgovarjal na vprašanja sodnega zbora, povedal pa ni nič novega. Srz njegovih izjav je bil v pozivu vsem nekdanjim somisljenikom, da »njihova zgodovina ne bo pokopana«.

Toda oblak prahu, ki so ga v teh dneh dvignile izjave Adriene Farande in Maria Morettija, ki je priznal, da je osebo umoril predsednika KD, se ni razblinil. In polemika plamti.

K njej sta prispevala tudi bivši senator KPI Sergio Flamigni, ki je predstavil tretjo, dopolnjeno izdajo o aferi Moro in ki je nakazal vrsto nepojasnjenih vprašanj, in Alberto Franceschini, soustanovitelj rdečih brigad z Renatom Curciom in Maro Cagol. Po mnenju obeh dobrega dela resnice ne morejo povedati brigadisti, pač pa država. Flamigni je izrecno pozval, naj spregovorita in povesta resnico bivši predsednik republike Francesco Cossiga in bivši premier Giulio Andreotti. Soglasal je tudi politolog Giorgio Galli: »Bistveno vprašanje je, kaj so ob Morovi ugrabitvi naredile vlada in obveščevalne službe.« In dodal: »Rdece brigade so bile revolucionarno gibanje, zakoreninjeno v levice, pustili pa so jim proste roke, da so vodili tako kompleksno operacijo kot je bila ugrabitve in umor Alda Mora.« (VT)

Več na 2. strani.

Valerio Morucci med včerajšnjim zaslišanjem (Telefoto AP)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Zgodovina Jugoslavije, večini neznana

V Novinarskem krožku so včeraj popoldne predstavili knjigo-uspešnico Il giorno di San Vito (Vidov dan), ki jo je napisal zgodovinar Jozef Pirjevec. To delo, je bilo rečeno, je predvsem pomembno, ker italijanskim bralcem približuje zgodovino »jugoslovanskega soseda«, ki je bil večini Italijanom neznan, Tržačani pa so do nje imeli skrajno odklonilen odnos.

stran 2

Predstavitev kandidatov Zavezništva za Trst

Na sedežu PRI so včeraj predstavili program in kandidate Zavezništva za Trst, ki se poteguje za izvolitev Riccarda Illyja. Na listi za občinski svet sta tudi kandidata SSk Peter Močnik in Andrej Berdon.

stran 4

Zaradi prometne nesreče danes zapora hitre ceste

Zaradi prometne nesreče Na hitri cesti pri Trstu se je včeraj jutraj prevrnil težak avtožerjav, ki za las ni zgrmel 20 metrov globoko. Šofer, ki je doma iz Tržica, se bo moral zdraviti okrog dva meseca. Odsek ceste od Katinare do tovarne Velikih motorjev je bil včeraj zaprt v smeri proti središču mesta, danes pa bo zaprt v obeh smereh, dokler ne odstranijo prevrnjenega vozila.

stran 4

Formula 1: zaradi pretepa Senni grozi kazen

Sloves Ayrtona Senne kot vodilnega zvezdnika formule 1 je po briljantni zmagi na Veliki nagradi Japonske v Suzuki zaradi bojevitosti izbruhla po dirki pod vprašajem. Trikratni svetovni prvak je na dirkališču brez težav ugnal starega tekmeča Alaina Prostja, po dirki pa je pokazal, da je večje tudi v pretepu. Brazilc je z levico zbil na tla novince Eddieja Irvina, zaradi česar so ga pri Jordanu prijavili in pričakovati je, da bo Mednarodna motoristična zveza FIA v naslednjih dneh 33-letnemu Brazilcu gotovo izrekla kakšno kazn ali vsaj opomin.

stran 18

VIDEM / PISANJE TEDNIKA »LA VITA CATTOLICA«

Neuradne informacije o volilnih okrožjih v Furlaniji - Julijski krajini

Nadiška in Terska dolina ter Rezija v goriskem okrožju za posl. zbornico?

RUDI PAVSIČ

VIDEM - Po pisanju videmskega skofijskega tednika »La Vita Cattolica«, naj bi ne bilo večjih dvomov, kar zadeva sestavo novih okrožij za parlamentarne volitve. Tednik objavlja informacijo, na podlagi katere se je delovna komisija, ki ima nalogo sestaviti 475 volilnih okrožij za poslansko zbornico in 238 okrožij za senat, odločila, da v gorisko volilno okrožje za poslansko zbornico vključi tudi obmej-

no videmsko območje do Rezie. Po pisanju videmskega tednika, naj bi torej Nadiška in Terska dolina, razen Cedada, sestavljali gorisko okrožje za poslansko zbornico. Del videmskega zahodnega hribovitega območja pa naj bi po teh informacijah sodil v pordenonsko okrožje. Kljub dejstvu, da bo desetčlanska komisija z delom

zaključila konec tega meseca, so v javnost že prišle nekatere informacije, ki potrjujejo gornjo razdelitev, piše »La Vita Cattolica«. Povedati je treba, da mora po novem zakonu volilno okrožje za poslansko zbornico obsegati območje, na katerem živi približno 120 tisoč prebivalcev, 240 tisoč prebivalcev pa bo sestavljalo senatno okrožje.

ki bodo imeli 15 dni časa za morebitne korekture. Zadnjo besedo pa bo imela vlada, ki bo morala z dekretom odločiti najkasneje do 4. decembra.

Pri predsedstvu vlade so nam pojasnili, da bodo dokumente, ki danes poslali predsednikom obeh vej parlamenta in ga takoj nato objavili. Danes bomo torej izvedeli, ali so napovedi videmskega tednika točne ali ne.

Delovni komisiji je predsedoval predsednik vsedravnega zavoda za statistiko ISTAT prof. Alberto Zuliani, sestavljala pa jo je deset strokovnjakov.

MILAN / SODNIKI VZTRAJAJO

Arhiviranje za Stefaninija?

MILAN - Formalnega sklepa ni bilo, a vse kaže, da bo milansko državno tožilstvo insistiralo, naj sodnik za preliminarne preiskave Italo Ghitti arhivira tisti del postopka proti upravitelju DSL sen. Marcelu Stefaniniju, ki zadeva podkupnine v sklopu električne družbe Enel.

Tako je mogoče sklepati iz izjav sefa tožilstva Francesca Saveria Borrellija, potem ko je pool »cistih rok« tri ure in pol razpravljal o problemu in o poglobitvah, ki jih zahteva sodnik Ghitti. Seje se ni udeležil Borrellijev namestnik Gerardo D'Ambrosio, ki koordinira delo poola. Njegova odsotnost je bila polemična, kot je D'Ambrosio pojasnil novinarjem. »Natočujemo, da sem zagovornik DSL. Tokrat me ni in DSL bo ostal brez zagovornika,« je dejal D'Ambrosio, ki je ocenil kot nezaslišano kampanjo proti njemu.

Uvodno poročilo je imel tako tožilec Antonio Di Pietro, ki je v bistvu poudaril, da je tožilstvo že dovolj poglobilo vseh dvajset toč, ki jih je nakazal Ghitti. Dokončen sklep pa bo vsekakor tožilstvo, kot je dejal Borrelli, sprejelo čez nekaj dni. »Nagibamo se k temu, da bi dokazali, da je bil naš predlog o arhiviranju utemeljen,« je dejal sef tožilstva, ki je zanikal, da bi hoteli v spor s sodnikom za preliminarne preiskave. Kljub temu pa si je privoščil polemično bodi- co: »Sodnik nam mora povedati, kaj naj razišče- no, ne more se omejiti na zahtevo, naj odkrije- mo krivca.«

Borrelli se je nekoliko razburil le ob vprašanju, ali tožilstvo sčiti DSL. »Preiskava ni omejena na petstrankarsko večino. Govor je samo o enem predstavniku DSL in ne o vsej stranki, poleg tega pa za specifično epizodo,« je poudaril sef milanskega tožilstva.

BURUNDI / DRŽAVLJANSKA VOJNA

Po pokolih je v Ruando zbežalo četr milijona ljudi

Obsodbe ZDA in britanskega Commonwealtha

Pred nasiljem domače vojske bežijo v revščino pregnantsva (Telefoto: AP)

BUJUMBURA, WASHINGTON, LIMASOL - Vojska, ki so jo v zgodovini Burundija sestavili Hutujci pa iz tujih veleposlanstev, kamor so se zatekli, organizirajo tudi vojski odpor. Obsodbam udara proti prvi demokratično izvoljeni burundski vladi in uboju predsednika Ndayaya so se v ponedeljek pridružili tudi

tutsijskih vseh, preživeli člani strmoglavljene vlade (prve, ki so jo v zgodovini Burundija sestavili Hutujci) pa iz tujih veleposlanstev, kamor so se zatekli, organizirajo tudi vojski odpor.

Obsodbam udara proti prvi demokratično izvoljeni burundski vladi in uboju predsednika Ndayaya so se v ponedeljek pridružili tudi

Združene države Amerike, članice Britanske skupnosti narodov pa so na zasedanju na Cipru pozvale mednarodno skupnost, naj vojsko hunto kaznuje s popolno osamitvijo in tako prispeva k obnovitvi demokracije, ki je v eni izmed najrevnejših afriških držav trajala samo dobre tri mesece.

Več na 8. strani

NOVICE

Letalska zveza Trst-Bari

TRST - S 1. novembrom bo začela obratovati dnevna letalska povezava (razen ob nedeljah) med Trstom in Barijem. Pobudo je sprejela letalska družba AirDolomiti, ki si je kot cilj zastavila uresničitev načrta o raznih notranjih letalskih zvezah s tujino. Letalo bo z ronskega letališča odletelo ob 7. uri in na letališču Bari-Palese pristalo ob 9.30. Ob sobotah pa bo letalo odletelo ob 8.15 in v Bariju pristalo ob 10.45. Iz Barija bo odpotovalo ob 14.25 in v Ronkah pristalo ob 16.55. Ob sobotah bo letalo iz Barija vzletelo ob 17.15 in na ronsko letališče prispelo ob 19.45.

Hrvaška prisotna na Edit Expo 1.993

PORDENON - Hrvaščina je prav gotovo jezik, v katerega je bilo prevedenih največ del italijanskih avtorjev. Malokdo je namreč seznanjen, da je bil prvi prevod Amintore Torquata Tassa prav v hrvaškem jeziku. Prav zaradi tega je Edit Expo letos priredila razstavo, ki je v celoti posvečena hrvaškemu založništvu. Razstave se bo udeležilo približno dvajset hrvaških založnikov, s svojimi deli pa bo prisotna tudi milanska založniška hiša Hefti Edizioni, ki že vrsto let skrbi za prevode del pisateljev iz bivše Jugoslavije v italijansko. Poskrbljeno bo tudi za razstavo hrvaških sodobnih slikarjev, prisotna pa bo tudi reska EDIT, ki se bo predstavila z izborom solskih knjig za italijanske sole na Hrvaškem.

Neapelj: finančna straža aretirala 16 oseb

NEAPELJ - Finančna straža je včeraj aretirala šestnajst oseb v okviru preiskave o podkupninah. Kot se je doslej izvedelo, je med aretiranimi tudi nekaj funkcionarjev in uslužbencev družb ATI in Atitech, poleg njih pa so aretirali tudi tri agente davčne policije finančne straže. Obtožujejo jih izsiljevanja, podkupovanja in prevare. Nalog o preventivnem priporu je podpisal sodnik za preliminarne preiskave Marco Occhiofina na zahtevo javnih tožilcev Giovannija Russa in Antonia Laudatija.

Podkupnine na Siciliji: aretirali bivše občinske upravitelje

SAN FRATELLO (MESSINA) - Karabinjerji iz Santa Stefana in Acquadolcia so včeraj zjutraj aretirali enajst bivših upraviteljev občine San Fratello (Messina) po nalogu sodnika za preliminarne preiskave iz Pattija Armanda Lanze. Med njimi so tudi trije župani, vsi pa pripadajo KD in PSI. Odgovarjati morajo za razne prekrške, ki so jih kot javni upravitelji zagrešili proti javni upravi.

ZAŠČITA / UNIJA ITALIJANOV V RIMU

Italija bo posegla pri hrvaških oblasteh

Predstavniki italijanske manjšine pozitivno ocenili pogovore na zunanjem ministrstvu

Zunanji minister Andreotta

RIM - Italija bo pozorno sledila problematiki italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem, v načrtu pa ima nadaljnje diplomatske korake pri pristojnih zagrebških oblasteh, da bi zaščitila pravice, ki jih je manjšina pridobila, obenem pa, da bi ščitila njen značaj avtohtone manjšine.

Tako je zagotovil včeraj italijanski zunanji minister Beniamino Andreotta zastopnikom Italijanske unije med daljšim pogovorom na Farnesini. Z ministrom, ki je v uradnem sporočilu poudaril, da je

Italijanska unija predstavniško telo »naše manjšine v Istri in na Reki«, so se slišali predsednik skupščine Italijanske Unije Giuseppe Rota, predsednik izvršnega odbora Maurizio Tremul in poslanec italijanske manjšine v zagrebškem parlamentu Furio Radin.

V dolgem in poglobljenem pogovoru so ministri in predstavniki Unije preučili vse probleme, s katerimi se sooča italijanska narodnostna skupnost. Pozornost so namenili tistim aspektom pogajanj med Italijo in Slovenijo ter Italijo in Hrvaško za

nadgradnjo osimskih sporazumov. V tem okviru je bila posebna pozornost namenjena nedavno sprejetemu reškemu občinskemu statutu, ki ima nekaj pozitivnih aspektov, obenem pa je vzbudil v manjšini tudi precejšnjo zaskrbljenost, ker - kot je poudaril Maurizio Tremul - »niso bile sprejete vse naše zahteve«. Predstavniki Unije so se zahvalili italijanski vladi za njeno diplomatsko akcijo v zaščito pravic narodnostne skupnosti.

Zunanji minister Andreotta je tudi poudaril, da bo Rim naredil se dodatne diplomatske posege pri hrvaških oblasteh, da zaščiti pridobljene pravice narodnostne skupnosti in njen značaj avtohtone manjšine.

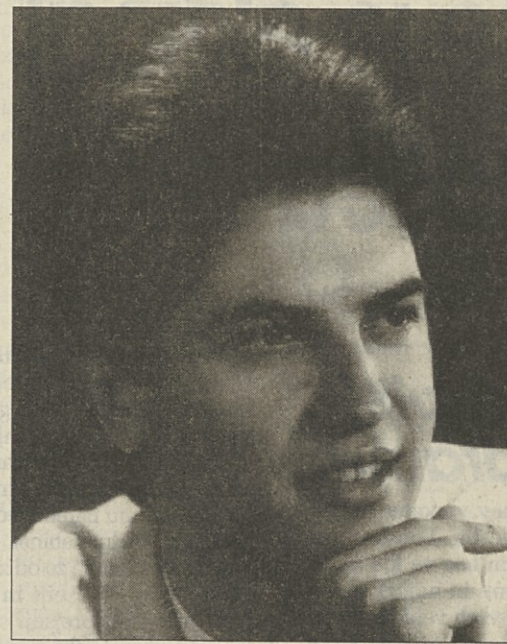
Med pogovorom je bilo tudi načeto vprašanje statusa Televizije Koper-Capodistria in njenega programa v italijanskem jeziku.

Predsednik izvršnega odbora Italijanske unije Maurizio Tremul je z novinarji ocenil pogovor z Andreotto kot »izjemno pozitiven«, pozitivni pa naj bi bili tudi napredki v pogajanjih. V tem okviru je tudi poudaril, da se italijanska narodnostna skupnost nekaterim načelom ne more odlopati. In citiral je predvsem dvojezičnost ter avtohtonost manjšine.

PIKANA K

Razbeljene frekvence

MIRAN KOSUTA

Ko so bili pred nekaj tedni v moskovskem predmetju Ostankin Hasbulatovi in Ruckojevi uporniki pripravljeni umreti za sliko in glas na ruskih ekranih, me je vnovic pretresla aktualnost Dannatove misli: "Televizija je postala večja od življenja." Moloh videza. Kalejdoskop informacije. Potrošniška najada. Sredstvo brezmejne demokracije. A tudi subliminalne ideološke manipulacije. Pri nas k sreči se nismo prišli do avtočrte na njenem zrtvenem oltarju, toda ob televiziji se vendarle krešejo mnogostranski interesi, iskrijo politične, gospodarske ali kulturne osti in kopja. Da so frekvence razbeljene, mi je na Colu potrdila tudi nedavna predstavitev projekta Korenine slovenske lipe, ki ga ob sobotah in nedeljah predvaja že kak teden slovenski program televizije Koper.

Zamisel je imenitna: zgladiti Slovincem v Italiji vizualno pot v eter, ujeti s kamero njihov duhovni svet, kulturno ter umetniško dediščino, televizijsko povezati zamejstvo z matico in udejaniti tako vsaj prek zaslonov tisto, kar je bilo dosedaj prevečkrat le izkrhana floskula - skupni slovenski kulturni prostor. Opredmetenje teh ambicij je za začetek zaupano nizu stiriindvajsetih dokumentarnih oddaj, študijskim debatam in kabaretu. Dve v Kopru uresničeni tedenski uri zamejske televizije sta hkrati tudi polovica vsega, kar Italija že 18 let zamažuje obli-

blja le trzaskim in goriskim Slovincem. Projekt torej ni od muh, temveč temeljnega nacionalnega pomena, če bo - kakor zagotavljajo - v kratkem razširjen se na slovenski manjšini v Avstriji in na Madžarskem.

A kakor vselej in povsod v srečnih trenutkih, je tudi praznično vzdušje na zamejski tiskovni predpremiери skalila senca dvoma: ampak, vendar, toda, če...

Zakaj ni direktorja koprskote televizije? Kje so italijanski kolegi? Ali živita slovenski in italijanski koprski program po vseh ostrih, zarezih polemikah prejšnjih mesecev zares kakor locenca pod isto streho? Kako naj bi - po besedah glavnega urednika televizijskih programov RTV Slovenije, Janeza

Lombergarja - dve "dodatni" zamejski televizijski uri, financirani iz razvojnega fonda RTV Slovenije za projekte temeljnega nacionalnega pomena, ogrozili italijanski koprski program? Ali skušamo zamejci zavzeti svoj Ostankin preko italijanskih trupel? Manjšina proti manjšini? Vojna med rezevi? Kajti: če je res tako, če smo trojanski konj umazanih strankarskih ali ekonomskih manipulacij, če smo argument na tehtnici mednarodnih političnih izsiljevanj, če odvezemo tam, da bi dobili nekaj tu, če se imenitne zamisli uresničujejo na makjavelističen način, potem se je treba našim slovenskim Ruckojem, Hasbulatovom ali

Jelcinom odločno upreti. In reči: ne bomo storili Italijanom v Sloveniji tistega, kar delajo Italijani v Italiji nam. Poena talionis je značilnost barbarskih, ne pa evropsko razvitih držav. Če pa je res obratno, potem je že skrajni čas, da se skupaj, v sožitju in medsebojnem spoštovanju, nadaljuje ter uresniči eno temeljnih statutarnih funkcij televizije Koper: pokrivati poleg italijanske manjšine v Istri in regionalnega primorskega pasu tudi slovensko manjšino v Italiji. Francoski filozof Jacques Derrida se ni zmotil, ko je za bistvo demokratičnih, kulturnih družb proglasil pluralistično polifonijo: "Pustiti moramo govoriti številnim glasovom...v tem ni nič monoloskega, monologa ni." Naj dodam: niti po monoskopu...

RIM / OKOLIŠČINE UMORA ŠE NISO POVSEM POJASNJENE

Morettijevo priznanje, češ da je sam umoril Mora, marsikoga ne prepriča

Predstavitev knjige enega ustanoviteljev RB Sergia Franceschinija

RIM - »Alda Mora sem ubil jaz, ne bi bil dovolil, da bi to naloge prevzel kdo drug.« Tako je med drugim priznal vodja Rdečih brigad Mario Moretti, ki je prevzel vodstvo teroristične organizacije po aretaciji Renata Curcia. Prvi radijski dnevnik je včeraj predvajal posnetek pogovora med brigadistom, ki je zaprt v milanski kaznilnici Opera, in sodelavko Manifesta Rossano Rossando ter novinarke istega dnevnika Carlo Mosco.

V predavanjem posnetku je Moretti obnovil tako napad v Ul. Fani, kjer so brigadisti ugrabili Mora in pobili njegovo spremstvo, kot tudi zadnji dan demokratskega državnika. O napadu v Ul. Fani Moretti pravi, da je po pokolu spremstva on osebno prijel za roko Alda Mora, ki je bil vidno pod sokom, in ga odvedel. Ugrabljenca so po Morettijevih besedah brigadisti odpeljali v Ul. Montalcini, kjer je bil pripravljen zapor, in tam je ostal vseh 55 dni ugrabitve. V »Judskem zaporu« so bili v stih: poleg Anna Laure Braghetti, ki je kupila stanovanje, se Prospero Gallinari, sam Mario Moretti in skrivnostni inženir Altobelli, rimski brigadist, ki naj bi ga Moretti spoznal sele po Morovi ugrabitvi in cigar imena ni hotel povedati.

Gledč umora predsednika KD pa je Moretti dejal, da so 9. maja 1978 brigadisti Mora že zgodaj odpeljali iz ječe k avtomobilu. Moro naj ne bi bil pustil sporočil, ker »mu ni bilo receno, da ga bomo ubili. Prihranili smo

mu to krutost. On pa je razumel, da je bil obsojen na smrt.«

Moro, pravi Moretti, je bil ubit v garaži stanovanja v Ul. Montalcini. Streljal naj bi bil on in sicer z brzostrelko in nato s pistolo, obe pa sta bili opremljeni z dušilcem.

Do tu Morettijeva »resnica«. Toda ta resnica ne prepričuje povsem Alberta Franceschinija, brigadista, ki je bil skupaj s Curciom med ustanovitelji Rdečih brigad in ki je bil aretiran leta 1974, potem ko se je v teroristično organizacijo vrnil zaupnik karabinjerjev Silvano Girotto. Franceschini, ki se je včeraj udeležil predstavitve knjige »Pajkova mreža«, v kateri je bivši komunistični senator Sergio Flamigni spet obdelal afero Moro, ima veliko dvomov. »Moretti je nedvomno tovarš, zdi se mi pa, da ni povedal vsega, kar ve. Najbrž je izpostavljen izsiljevanju, kot sem tudi sam okusil, ko so mi priznali polsvobodo.«

do. »Toda nasvet »molčite« po Franceschinijevih besedah ni prišel od nekdanjih somišljenikov, pač pa od predstavnikov oblasti.

Franceschini, ki je bil za časa ugrabitve Alda Mora že nekaj let v zaporu, zagotavlja, da so bili brigadisti italijanski pojav, odraz revolucionarnega zanosa. Vendar ne izključuje, da bi jih oblast lahko manevrirala. »V prvih starih letih so nam infiltrirali vsaj dva obvesečevalca, Silvana Girotta in Marca Pisetto. Ali je mogoče, da po tem ne bi poskušali infiltrirati drugih?«. Franceschini je dejal, da je bilo prav vprašanje infiltrirancev eno od tistih, ob katerih so se v organizaciji zauznavljali največkrat. In navedel je nekaj primerov, med drugim aretacijo brigadista Giorgia Semerie, ki je bila najbrž sad dela policijskih informatorjev.

Zakaj pa se Rdece brigade niso poslužile za politični boj eksplozivnega

gradiva, ki so ga dobile z zasliševanjem Alda Mora? Franceschini je dejal, da si je tudi sam večkrat zastavil to vprašanje. Brigadisti, ki so sodelovali pri ugrabitvi, so mu povedali, da zasliševanja niso vsebovala nič posebnega od tovaršev, češ »saj to je dinamit!«, odgovora pa ni dobil.

»Iz doslej znanih zapisnikov izhaja,« je dodal sen. Flamigni, »da je clovek, ki je zasliševal Alda Mora, dobro vedel, kaj vprašuje in kam hoče priti. Zato je izključeno, da bi lahko spregledal eksplozivne novice, ki jih je povedal predsednik KD, ki je med drugim razkril obstoj Gladia.«

Zaključek? »Rdece brigade so bile gibanje, na katerega so najbrž vpliva-

le številne sile, da bi prisel do tja, kamor je prisel. Z oblaki prahu, ki jih nekateri dvigajo v teh dneh, se skuša spet prepričati, da bi ljudje z dokaj preprostim razmišljanjem prišli do teh zaključkov,« je dejal Franceschini. In v en glas s sen. Flamignijem dejal, da te »resnice« najbrž ni mogoče iskati pri brigadistih, ker je najbrž ne vedo. Ta del resnice je treba iskati v državnih aparatih.

Včeraj je na četrtem procesu o ugrabitvi in umoru Alda Mora, ki je v teku v kaznilnici v Rebibbii, pričal vodja rimskega voda RB Valerio Morucci, ki pa o ugrabitvi in umoru demokratskega državnika ni povedal nič bistveno novega. Izključil je manipuliranje Rdečih brigadistov, poudaril je, da je bila ugrabitve predsednika KD neke vrste logičen sad dotedanje dejavnosti RB, o umoru Alda Mora in o skrivnostih kaznilnice v Ul. Montalcini pa ni povedal ničesar, češ »naj od tem govorijo ovidci, ki so neposredni vir informacij. O »resnici« Morucci je v Farande ima Franceschini skupaj s sen. Flamignijem marsikateri pomislek: prevečkrat sta spreminila verzije dogodkov, da bi lahko bila verodostojni priči.

Sklep? Oblak prahu se se ni razblinil, resnica in laž se se vedno močno prepletata, kdor bi lahko prispeval k razjasnitvi (Flamigni je večkrat omenil imeni Giulia Andreottija in Francesca Cossiga) pa zaenkrat molči.

Franceschini in Flamigni po tiskovni konferenci, na kateri so predstavili knjigo (AP)

TRST / V NOVINARSKEM KROŽKU PREDSTAVILI VIDOV DAN

»Knjiga prof. Pirjevca končno zapolnjuje vrzel«

BREDA PAHOR

TRST - »Svoji knjigi sem dal naslov Vidov dan, ker je ta dan prežet z nasiljem, kakor je nasilna zgodovina, ki jo opisujem«. Tako je zgodovinar Jože Pirjavec v odgovor na vprašanje utemeljeval izbiro naslova za knjigo o »jugoslovanski tragediji« na predstavitvi, ki jo je včeraj popoldne v novinarskem krožku pripravil Klub za kulturo in umetnost. Italijanski publikli je verjetno naslov knjige, ki je izšla pri založbi Nuova ERI in ki je doživela nesluten uspeh (v manj kot treh mesecih je namreč doživela že ponatis), težje razumljiv, očitno pa ljudi fascinira. Privlačna oziroma tragično aktualna pa je vsebina knjige, ki seveda ne nudi pregleda zadnjih dogodkov, pač pa italijanskim bralcem, ki skorajda nimajo na voljo primerne strokovnega citiva, razkriva razloge, ki so pripeljali do dramatičnega epiloga skupnega življenja narodov in narodnosti, ki se nikoli - kot trdi avtor - niso resnično zeleli približati drug drugemu.

Prav približevanje »slovenske« tematike italijanski publikli oziroma vzpostavljane vezi med romanskim in slovenskim svetom je bila od nekdaj med glavnimi odlikami raziskovalca Joze Pirjevca. Tako je v predstavitvi avtorja v imenu organizatorjev večera poudaril prof. Salimbeni, ki se je pri tem skliceval tudi na prejšnja Pirjevceva dela in citiral

Udeleženci včerajšnje predstavitve v Novinarskem krožku (Foto Krizmančič)

knjigi o Tommaseu in Mazziniju; kasneje pa je Salimbeniju pritril prof. Miglia, ki je nanizal nekaj zanimivih primerov o lastnem sodelovanju s Pirjevcem. Zelo osebno je odnos do knjige opredelil tudi novinar Mauro Manzin, ki jo je najprej pozdravil kot izredno koristno »poklicno orodje« za novinarje, ki so se zaradi izbruha vojne morali lotevati jugoslovanske tematike in niso vedeli, kje naj bi začeli. Za Italijane je bil »jugoslovanski sosed« vselej velika uganka, ki so ga Tržacani demonizirali, ne da bi ga spoznali: zato je Pirjevčevo delo, ki končno res opravičuje vlogo Trsta kot posrednika med različnimi kulturami, se toliko bolj pomembno, je ze uvodoma naglasil prof. Salimbeni.

RIM / BOGAT PLEN

Tatovi na razstavi

Škodo ocenjujejo na tri milijarde in pol lir

RIM - »Delo« so očitno opravili profesionalci, saj ni bilo znakov o vlomu, ali pa jim je kdo priskočil na pomoč, da jim ni bilo potrebno vlamljati. Tako ali drugače, plen, s katerim so tatovi odšli, je bil vreden okrog 3 milijarde in pol: z razstave v prostorihi akademije Valentino na Trgu Mignanelli so izginili nakit ter ure »Cartier« in »Baume Mercier«, nalivna peresa, itd.

Nekaj pred 4. uro se je sprožil alarmni sistem, a tatovi so dotlej svoj posel že opravili. Za varno-

st so skrbeli tudi zapri-

sezeni pazniki Eurpola. Dragoceni predmeti, ki jim pravijo »hors collection« (izven zbirke), so bili v salonu v prvem nadstropju akademije. Razstava je sodila v okvir prodaje, katere izkupicek je bil namenjen v dobrodelne namene (del izkupicka naj bi sel združenju, ki pomaga obolelim za aidsom) in ki je doslej zbralo že okrog 2 milijardi lir. Razstavo si je prva dva dni ogledalo okrog 2 tisoč oseb, inkaso pa je znašal več kot 700 milijonov lir.

DOKUMENT V PODPORO KANDIDATURE RACCARDA ILLYJA

»Skrajni čas je, da začnemo zagovarjati lastne interese«

Avtor uspešne knjige *Vidov dan*, zgodovinar Jože Pirjevec poudarja, da je zavezništvo v smeri odpiranja Trsta edina možnost za Slovence

»Skrajni čas je, da Slovenci v Italiji začnemo zagovarjati lastne interese.« Tako se je je začel krajši razgovor s prof. Jožetom Pirjevcem, univerzitetnim docentom in publicistom, tokrat v vlogi podpisnika dokumenta, ki utemeljuje pomen in namen kandidature Riccarda Illyja za tržaškega zupana.

»To je edina možnost, ki jo Slovenci imamo na razpolago: v preteklosti smo zagovarjali interese Moskve ali Ljubljane ali Beograda, končno je napočil čas, da v prvi vrsti zagovarjamo lastne. Pojavila se je konjunkturna, ko lahko brez ideoloških predpostavk jasno za sledujemo lastne interese, kar se nam bo obrestovalo v bodočnosti.« Večja odprtost in sklepanje zavezništva okoli enotnega kandidata pa se bosta v prvi vrsti obnesla za Trst, mesto, ki je le za kra-

tek čas svojega obstoja opravljalo vlogo, ki naj bi mu naravno pripadala, se pravi posrednika med svojim srednjeevropskim naslednjem in Jadranom. »V približno dveh tisočletjih ni Trst niti borih 200 let opravljal to življenjsko vlogo, od zadnjih desetletij 18. stoletja do prve svetovne vojne: prej so mu pot po Jadranu preprečevali Benetke in Turki, potem pa je izgubil zaledje. Nove razmere na mednarodni ravni Trstu odpirajo možnost, da prevzame to posredniško vlogo, vendar te prilike nikakor ne sme zamuditi. In v ta proces morajo biti vključeni tudi Slovenci.«

Zakaj pa ravno v zavezništvu, ki podpira kandidature Riccarda Illyja?

»Ne samo, da Riccarda Illyja sploh nisem poznal, se vedel nisem, da obstaja, vedel sem za podjetje, potem pa je na politično prizorišče kot helebarda sv. Sergija z neba padel "gospod kave" Illy. Zato imam lahko tudi kakšen pomislek o kandidaturi, vendar pa v vsakem primeru ne bi imel nikakršnega dvoma o tem, če naj podprem upokojenega letalskega pilota ali uspešnega podjetnika s kavo, vsekakor bi podprl slednjega. Vendar pa je Illy takoj pokazal, da ni neobčutljiv do slovenskih problemov in tako ustvaril možnosti za dialog. Zato se ne postavlja problem, na katero stran stopiti, kajti samo ena prinaša upanje, da se kaj lahko spremeni. Na deželni ravni je že prišlo do sprememb, zato bo do teh mogoče prišlo tudi v Trstu. Zal se nekateri Slovenci se niso opredelili za takšno možnost, ker vztrajajo na

retrogradnih pozicijah in se vedno silijo v izolacijo. Nekateri pač ne znajo ne biti v opoziciji. Pri tem je zaskrbljujoča nezrelost naše skupnosti.«

Iskanje dialoga je torej prvenstvenega pomena, je treba v tej luči brati tudi pripravo knjige *Vidov dan*, ki je izšla v italijanski pod naslovom *Il giorno di San Vito* in ki je doživela izreden uspeh?

»Tako je treba povedati, da je knjiga imela uspeh, ki je bil nad vsemi mojimi pričakovanji, vendar gre to v veliki meri pripisati prodornosti založbe (ERI), ki ima pač dostop do vseh medijev. Istocasnoma pa je treba vedeti, da v italijanskem jeziku sploh ni bilo izčrpane zgodovine o bivši Jugoslaviji, se pravi o neposredni sosedbi. Dolež so si lahko Italijani - tisti maloštevilni, ki so pokazali nekaj radovednosti - precitali le knjižico, ki so jo povzeli po precej zajetnem, tridelnem delu, ki so ga bili Angleži namenili svojim oficijem. In končno je treba tudi pošteno priznati, da je bila do izbruha jugoslovanske krize oziroma vojne pozornost do "nerazumljive" zgodovine bližnje sosedbe skoraj nezaznavna.«

Zakaj pa se že prej slovenski zgodovinarji niso neposredno ali posredno zavzeli, da bi bilo v italijanski objavljenno kakšno delo, ki bi osvetlilo jugoslovansko zgodovino ali stvarnost?

»Lahko govorim izključno v osebnem imenu: za takšno delo je treba doseči potrebno zrelost, to pa zahteva dolgo in vztrajno pripravo. Pred to knjigo sem napisal štiri druga dela, da sem lahko doumel in razumel nekatere ključne momente. Vsekakor se takšne zahtev-

ne naloge ne mores lotiti na začetku svoje raziskovalne poti.«

Bo Vidov dan doživel tudi slovensko izdajo?

»Pri koprski založbi Lipa je že v pripravi nekoliko dopolnjena verzija, ki bo izšla v slovenscini. Glede nadaljnjega informiranja italijanskih bralcev o Slovencih, Hrvatih in Srbih pa je tudi že skoraj v tisku moja knjiga, bolj esejističnega značaja in ki naj bi obsegala približno 150 strani, izdala pa jo bo neka florentinska založba. Ko ne bi napisal veliko obsejnejšega Vidovega dne, niti te knjižice ne bi mogel v tako kratkem času pripraviti.«

Če se vrnemo k Illyju, je podpora njegove kandidature zgolj obramba pred konservativnim Trstom?

»Mislim, da konservativnega dela Trsta nikakor ne smemo podcenjevati: po eni strani je že dokazal, na primer tudi z rezultatom zadnjih pokrajinskih volitev, da je številčno močen, po drugi strani pa uživa veliko zunanjo podporo, vsaj na vsedržavni, če že ne tudi na mednarodni ravni. Pri tem je treba upoštevati veliko elementov, tudi netenje iluzij, da bi spet pridobili lstrto in Dalmacijo. Zato bo novembrska volilna preizkušnja izrednega pomena, ne samo za Slovence, temveč tudi za inteligentno in odprto Trst italijanske narodnosti, ki mora najprej pokazati, če sploh obstoja. Pravzaprav je v večjem precepu prav ta Trst, kajti Slovenci bomo v daljši perspektivi vsekakor zmagali: nam gre namreč za preživetje.«

Pogovor zapisala
Breda Pahor

PROF. NADJA VERRI O GONARSU

Nocoj na Opčinah predstavitev knjige »Onkraj žice«

Predstavitev knjige v Gonarsu je že bila lep uspeh

NEVA LUKES

TRST - V prostorih SKD Tabor na Opčinah bo nocoj ob 20.30 predstavitev knjige prof. Nadje Pahor - Verri »Oltre il filo« - »Onkraj žice« - zgodovine koncentracijskega taborišča v Gonarsu. Knjiga je bila predstavljena na slovesnosti, ki je bila pred kratkim v samem Gonarsu, v počastitev 50-letnice razpustitve tega italijanskega taborišča, v katerem je bilo v času od leta 1941-43 zaprtih okrog 5000 slovenskih internirancev, umrlo pa jih je okrog 450. Tem so takratne jugoslovanske oblasti pred 20 leti postavile lep spomenik - kostnico, pred katero redno potekajo številne spomin-ske svečanosti.

Gre za res pomembno predstavitev: predvsem zato, ker obravnava knjiga poglavje o življenju in trpljenju slovenskih ljudi v tem italijanskem taborišču, predvsem pa ker gre za knjigo, pisano v italijanski, ki v zgoščenih spominih številnih pric, z dokumentarnim gradivom in se neobjavljenimi fotografijami ponazarja, kaj je pravzaprav bilo to taborišče, komu je bilo namenjeno, kaj so zelele

fasistične oblasti z integracijo ljudi doseči in kako so se interniranci, po svojih močeh, upirali tej kruti usodi in kako so, vsak zase, ali pa tudi skupno, doživljali to integracijo, nato pa tudi pot v svobodo, oziroma pot v nadaljnji boj proti nacifasizmu, do njegovega dokončnega zlo-ma.

»Res sem bila vesela, da mi je občinska uprava Gonarsa, skupno s tamkajšnjo knjižnico "D. Di Berti" poverila nalogo, da vse zapisem v posebni knjigi. Najprej je bilo misljeno, da bo to le manjša knjiga, ali brošura. Ko pa sem pokazala, koliko gradiva sem izbrala in kako pomembna so vsa pričevanja, skupno z ostalim gradivom, so bili v Gonarsu takoj na moji strani. Nastala je tako knjiga, ki obsega kar 269 strani, veliko barvnih, pa tudi crnobelih fotografij in drugih dokumentov. Na platnici je povzetek lesoreza, ki ga je napravil eden izmed intervjuvancev.«

Avtorica je dosegla s predstavitvijo v Gonarsu lep uspeh in tudi lep priznanje za svoje kar dveletno delo pri iskanju in zapisovanju pričevanj.

NOVICE

SSk pisala Andreatti

TRST - Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar se je zahvalil italijanskemu zunanjemu ministru Ninu Andreatti za pismo, v katerem je napovedal, da bo vlada predlagala skupno šest milijard lir letnega prispevka za potrebe slovenske manjšine namesto napovedanih treh milijard. SSK pri tem opozarja ministra, da se je to sicer zgodilo, a nikakor ne zadosca za premostitev kriznega stanja osrednjih zamejskih ustanov, ki je nastalo, ker se vedno ni bil odoben pravičen zascitni zakon. Italijanski manjšini so upravičeno vrnil prispevek na prejšnjo raven z zvišanjem od treh na štiri milijarde, poleg tega so ji zvisali še eno postavko, nesporeljivo pa je krčenje prispevkov za Slovence za kar dve milijardi lir. Zato SSK poziva ministra, naj poseže pri vladi za večje upoštevanje hudega stanja.

O drugi točki Andreattovega pisma, ki napoveduje vladni osnutek zascitnega zakona, pa izraza SSK pričakovanje, da bo vlada vzpostavila ploden dialog z manjšino se v obdobju pripravljanja besedila.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958

Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu, IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT za leto 1993
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-75373
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

MILAN / VČERAJ V UL. ADRIANO

Nočejo Leoncavalla, zato jih je policija razpodila

Manifestanti zahtevajo odstop prefekta in župana

MILAN - Policija je včeraj dopoldne posegla v Ul. Adriano pred območjem bivšega obrata Magneti Marelli, da bi odstranila s ceste pohištvo in druge predmete, ki so jih bili semkaj nanosili prebivalci, da bi protestirali zoper sklep o morebitni premestitvi družbenega centra Leoncavallo na to območje. Prebivalci se niso aktivno zoperstavili akciji: pasivno so sledili dogajanju, verzije o dejanskem poteku dogodkov pa so si nasprotujoče.

Predstavniki manifestantov trdijo, da so jih policisti napadli, potem ko so ob njihovem prihodu mirno posedli na cestisce. Agenti so se spravi li nadnje, da bi jih razpodili, pri tem pa sta bila dva občana ranjena: 30-letni mladenec naj bi si poskodoval koleno (*Telefoto AP*), drugega, priletnega srčnega bolnika, naj bi obsla slabost. Oba so prepeljali v bolnišnico, okrevala bosta v nekaj dneh.

Na kvesturi menijo o odstranitvi pohištva povsem drugače: policisti naj bi posegli povsem umirjeno in naj bi odnesli s silo manifestante, ki so se jim zoperstavili s pasivnim odporom. Kvestor Serra je zanikal vest, po kateri naj bi policisti napadli manifestante. »Vse to so izmiseltine. Mi smo le odstranili pohištvo in drugo saro,« je izjavil novinarjem. Na kraju so posegli tudi gasilci, ki so pogasili žerjavico ognja, ob katerem so se manifestanti gredli v nočnih urah.

Po posegu policije se je kakih sto ljudi vrnilo na kraj »izgredov«. Ulica je bila včeraj popoldne se vedno zaprta za promet. Manifestanti so na gredici sredi cestisca razpeli sinji sotor, medtem ko so policisti »dezurirali« v bližini. Glasnica manifestantov, ki zaradi bojazni »pred povračilnimi akcijami članov centra Leoncavallo« ni hotela povedati svojega imena, je zahtevala odstop milanskega prefekta in župana, saj naj bi po njenem mnenju oblasti uporabljale dvojno merilo pri obravnavi podobnih dogodkov: centra Leoncavallo niso zaprle, medtem ko so agenti posegli v Ul. Adriano.

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. oktobra 1993 in zapadlostjo 1. oktobra 2000.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi obrok, 5% bruto, bo izplačan 1. aprila 1994. Vsota nadaljnjih obrokov se bo spreminjala na osnovi bruto donosa enoletnih obveznic BOT s poviskom premije 0,30 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Prvi šestmesečni realni čisti donos znaša 8,94% letno v primeru, da se izključna cena istoveti z nominalno.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 27. oktobra.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. oktobrom: ob vplačilu (2. novembra) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

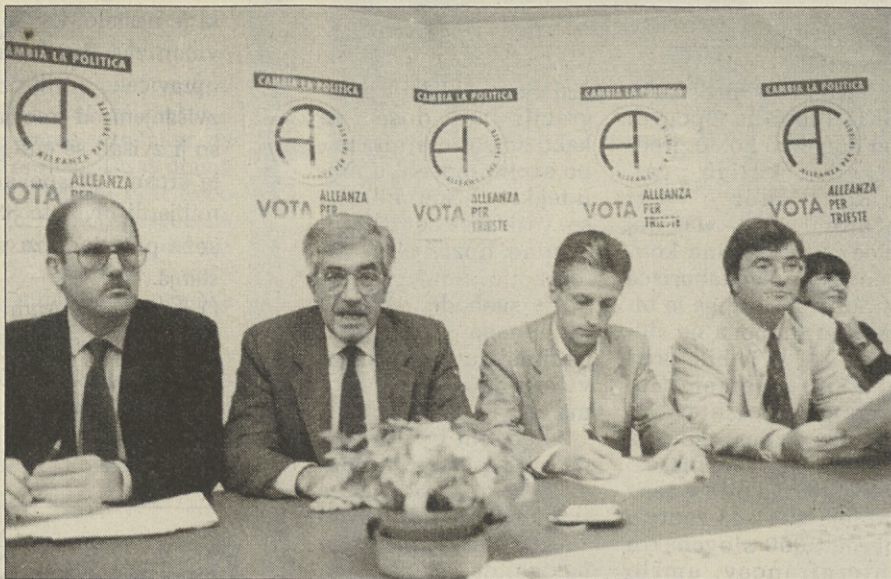
PODPORA ŽUPANSKEMU KANDIDATU ILLYJU

Zavezništvo različnih strank in idejnih gibanj

Med kandidati tudi zastopnika SSk Močnik in Berdon

Na sedežu republikanske stranke je bila včeraj predstavitev programa in kandidatov Zavezništva za Trst, ki podpira župansko kandidato Riccardo Illyja. V to gibanje, ki so ga ob junjskih pokrajinskih volitvah ustanovili Demokratično zavezništvo, zeleni, del republikancev in večja skupina nekdanjih socialistov, sta pristopili tudi Slovenska skupnost in Mreža-Rete. Obe s svojimi kandidati za občinski svet. Gre, kot vidimo, za raznoliko volilno listo, a s skupnim političnim imenovalcem, ki je zmagal odprtega dela Trsta.

O izredni pomembnosti novembrske volilne preizkušnje so spregovorili Paolo Castigliero (PRI), Franco Codega in Gaetano Santangelo (Demokratično zavezništvo), Ariella Pittoni (gibanje naprednih socialistov), Alberto Russignani (zeleni), Martin Breclj (Slovenska skupnost) in Claudio Mitri (Mreža). Oglasil se je tudi županski kandidat Riccardo Illy, ki je obrazložil temeljno izhodišča svojega upravnega programa. Poudaril je svojo popolno neodvisnost od strank, ki ga podpirajo in izpostavil dejstvo, da mora Trst izkoristiti priložnosti, ki mu jih ponujata zemljepisna lega

Včerajšnja predstavitev programa in kandidatov Zavezništva za Trst (foto KROMA)

in mednarodna situacija. To je bilo do danes v marsičem mesto zamujenih priložnosti, ki nujno potrebuje korenite za- skube, začeni s občinsko upravo.

Breclj je rekel, da je kandidatna lista Zavezništva zelo reprezentativna in torej odraža vse sile in komponente, ki so vanjo pristopile. Navedel je razloge, zaradi katerih se je SSk odpovedala svojemu tradicionalnemu volilnemu simbolu in dodal, da program gibanja receptira vprašanja slovenske narodnostne skupnosti. SSk zastopata na kandidatski listi Zavezništva za Trst pokrajinski pod-

tajnik Peter Močnik, ki je glavni kandidat, ter Andrej Berdon. Oba sta odvetnika, ki sta poznana v naši skupnosti. SSk si bo prizadevala za njuno izvolitev v občinski svet, kar velja seveda še posebno za Močnika. Na isti listi kandidira tudi Slovenka Anita Peric Altherr, ki se prepoznava v stalnih naravovarstvenih gibanj.

SSk se torej na volitvah predstavlja pod simbolom Zavezništva za Trst, z izjemo obeh kraških rajonskih svetov, kjer bo na glasovnici prisotna lipova vejica. Na zahodnem Krasu odpirajo listo SSk dosedanjí rajonski svetovalci Hen-

rik Lisjak, Bogdan Kralj in Peter Starc, na vzhodnem Krasu pa so kandidati razporejeni po abecednem redu. Listo tako odpira Andrej Berdon, naj njej pa sta tudi dosedanja rajonska svetovalca David Slobec in Alberta Vremec.

Na listi Zavezništva kandidirajo v mestnih rajonskih svetih tudi naslednji zastopniki SSk: Aleksander Furlan (Rojan, Barkovlje, Kolonja), Laura Abrami (Novo mesto, Sv. Vid), Boris Slama (Stara mitnica, Sv. Jakob), Edvard Krapež in Jozko Gerdol (Sv. Ivan in Kjadin-Rocol) ter Sergij Petaros in Boris Stopar (Skedenj in Sv. Ana).

Lista Pannella

ne sodeluje na volitvah

Lista Pannella (radikalci) ne sodeluje na novembrskih upravnih volitvah, ampak si prizadeva za resno soocanje o volilni zakonodaji in predvsem za oblikovanje nove Demokratične stranke. Paola Sain in Marco Gentili sta na včerajšnji tiskovni konferenci poudarila, da je volilni sistem za občine in pokrajine v bistvu popolnoma izneveril aprilski ljudski referendum. Nova zakonodaja, pravijo radikalci, se zdaleč ni poenostavila volilnega sistema, a je v marsičem samo ohranila dosedanje zmede in hkrati celo povečala število list in simbolov.

Lista Pannella bo začela v kratkem tudi v Trstu - podobno kot drugod po državi - zbirati podpise za ljudski referendum, ki bi uvedel čisti večinski sistem tudi za izvolitev občinskih in pokrajinskih svetov.

Spetič (SKP) proti privatizacijam

Županski kandidat SKP Stojan Spetič je na srečanju z javnimi uslužbenci ugotovil, da se večina kandidatov zavzema za privatizacijo javnih služb in občinskih podjetij. Po njegovem mnenju pa je treba nasprotno deprivatizirati nekatere storitve, kot na primer smetarsko službo, ki je bila delno privatizirana, a deluje zelo slabo, ter ohraniti javni značaj nekaterih podjetij, kot je na primer ACEGA, ki je v teh letih pokazalo, da lahko koristno deluje v korist občanov, ustvarja Obceni dohodek in štiti zaposlitveno raven.

Združenje trgovcev: najprej programi

Združenje tržaskih trgovcev je včeraj predstavilo svoje programske predloge za občinske volitve. Na prvo mesto so postavili učinkovitost javnih služb in občinskih storitev, veliko pozornost pa posvečajo vprašanju mestnega prometa in predvsem parkirišč. Glede tega so izrazili upanje, da bodo tudi trgovci lahko aktivno sodelovali pri oblikovanju urbanističnega prometnega plana. Zahtevali so tudi večjo skrb za davčna vprašanja in zan turistični razvoj nase pokrajine.

Volilne pobude Severne lige

Severna liga javlja, da je imela kandidat za župana Federica Seganti vsto srečanj s predstavniki gospodarskega, verskega, športnega, znanstvenega in založniškega sektorja. Njim je predstavila temeljne smernice svojega volilnega programa. Vodstvo Severne lige v tiskovni noti izraza zadovoljstvo nad potekom teh predvolilnih srečanj, »na katerih je prisla do izraza pozornost, ki jo mestne komponente izkazujejo Severni ligi.

STALIŠČE SKP IN MILOŠA BUDINA

Fašistični simbol povsem nezakonit

Šele danes uradna odločitev sodišča V Rimu zavrnili naziv Pisanojevega gibanja

Volilni urad tržskega sodišča bo danes uradno odločil, če se gibanje "Fasizem in svoboda" lahko predstavi na novembrskih občinskih volitvah. Lista, ki jo vodi nekdanji misovski senator Giorgio Pisanò (slednji med drugim pravi, da je Rizama zgolj antifasistična izmiselnost), se odkrito sklicuje na ozivljanje fašističnega režima, kar je v Italiji po zakonu prepovedano. Simbol Pisanojevega gibanja na glasovnici bi bil torej nezakonit in bi pomenil hudo zalitev za vse demokrate.

Upati je, da bodo pristojna telesa vzela na znanje oziroma upoštevala včerajšnji sklep rimskega sodišča, ki je zavrnilo znak tega fašističnega gibanja, ki ima za simbol butaro. Pretor je to potezo utemeljil z dejstvom, da se "Fasizem in svoboda" sklicuje na totalitarni režim, ki nima nič skupnega z demokratičnim političnim sistemom. Pisanò je protestiral nad tem sklepom in napovedal prizive na levo in desno, njegov predstavnik v volilni komisiji pa je potem spremenil naziv liste v "Svobodo-korporativno demokracijo". Za kroniko naj povemo, da so ta fašistični simbol doslej sprejeli le na občinskih volitvah v Catanii.

Ze sama predložitve simbola "Fasizem in svoboda" je sprožila popolnoma upravičene proteste levičarskih sil. Deželni svetovalec Stranke komunistične prenovitve Fausto Monfalcon je na nezakonitost te poteze že pred dnevi opozoril prefekta in vladnega komisarja Luciana Cannaroza. Zastopnik SKP je vladnega predstavnika spomnil na znani zakon Scelba, ki v skladu z ustavnimi naceli prepoveduje (in kaznuje) vsakršno ozivljanje zloglasnega Mussolinijevega režima.

Včeraj se je s tem v zvezi objavil tudi podpredsednik deželne svete Milos Budin, ki je glede tega vprašanja naslovil pismo predsedniku Dezele Pietru Fontaniniju in predsedniku skupščine Cristianu Deganu. V njem ju Budin poziva, naj posežeta pri pristojnih organih, da slednji natančno preverijo zakonitost volilnega simbola Pisanojeve liste.

Simbol in naziv te liste, podčrtuje podpredsednik deželne skupščine, sta v kricecem nasprotju z ustavnimi naceli in s specifičnimi zakonskimi določili, ki prepovedujejo in kaznujejo apološko fašističnega režima. Sprejem tega simbola bi v vsakem primeru pomenil grobo

zalitev demokratičnega čista tržske in deželne skupnosti, hkrati pa bi tudi odprl pot morebitnim volilnim prizivom, ki bi postavili v dvom veljavnost novembrskih volitev.

Volilna komisija bo danes tudi preverila zakonitost vseh predloženih volilnih simbolov in kandidatnih list za volitve v Trstu, Nabrezini in v Miljah. Po tem zelo napornem opraviilu bo najbrž že danes prislo do zrebanja volilnih simbolov na glasovnicah za občinske volitve in tudi za rajonske volitve v tržski občini. Po novem zakonu bodo vsi simboli na glasovnicah barvni.

Volitve bodo samo v nedeljo, 21. novembra. Volisca bodo odprta do 22. ure. Isto velja tudi za balotazno glasovanje, ki bo le v Trstu, medtem ko bo v Miljah in v Nabrezini izvoljen za župana kandidat, ki bo že v prvem krogu dobil največ glasov. Volilna zakonodaja za občinske svete je, kot znano, popolnoma nova in precej različna od sistema, ki smo ga (ne brez težav) preizkusili na junjskih pokrajinskih volitvah. Glasovnice bodo začeli prepevati v ponedeljek zjutraj. Tudi to je novost, ki jo prinaša nov volilni zakon.

NOVICE

Raziskovalci iz Tretjega sveta na tečaju o uporabi sinhrotrona

Kahik 60 strokovnjakov iz držav Tretjega sveta sledi od včeraj izpopolnjevalnemu tečaju o uporabi sinhrotrona v znanosti in tehnologiji. Seminar poteka v miramarskem Centru za teoretsko fiziko in bo trajal štiri tedne, priredili pa so ga ob skorajšnjem začetku delovanja sinhrotrona pri Bazovici.

Tecajniki se bodo seznanili z novimi tehnikami o pospeševanju elektronskih snopov in drugih raziskovalnih aspektih. Podpredsednik družbe Sincrotrone Trieste Luciano Fonda je ob predstavitvi tečaja med drugim omenil, da so raziskovalci iz nekaterih držav se posebej zainteresirani za izsledke tržskega svetlobnega pospeševalnika: v Braziliji, Južni Koreji in Indiji namreč načrtujejo gradnjo podobnih pospeševalnikov, medtem ko je na Kitajskem gradnja že v teku.

V Centru za teoretsko fiziko zasedanje o začetku življenja

Kemijski razvoj in izvor življenja so v središču pozornosti strokovnjakov iz vsega sveta, ki se te dni udeležujejo mednarodnega zasedanja v miramarskem Centru za teoretsko fiziko o svitu življenja. Uvodno poročilo je imel izvedenec za biokemijo iz Sri Lanke Cyril Ponnampuruma, znanstvenik, ki je bil v šestdesetih in sedemdesetih letih eden od pionirjev raziskav o začetku življenja na zemlji in o morebitnih drugih oblikah izvenzemeljskega življenja. Ugodnemu gostu je podpravnatelj Centra Luciano Bertocchi podelil kolajno Znanstvene ustanove za njegove zasluge na raziskovalnem področju.

Tečaj o sodobni umetnosti in komuniciranju

Odprt laboratorij je naslov tečaju o sodobni umetnosti, komuniciranju in izraznosti, ki ga od 27. do 29. avgusta prireja kulturno združenje Luna e l'altra. Tečaj, ki ga bosta vodili Barbara Della Polla in Gabriella Gabrieli bo zavzemal teoretski in praktično vizuelni del. Udeleženci si bodo v videu ogledali vrsto sodobnih umetniških del, spoznali bodo različne umetniške struje od začetka šestdesetih do devetdesetih let. Informacije o tečaju posreduje tajništvo združenja na tel. št. 632140 in 632195.

Tečaji o gojenju oljk in kmetijski tečaji

tržaska pokrajina obvešča, da je spet odprla rok za vpis na natečaje za gojenje oljk in kmetijske tečaje z biološko usmeritvijo, ki jih prireja ustanova za poklicno izobraževanje CeFAP. Vse podrobnejše informacije posredujejo v pokrajinskih uradih v Ul. S. Anastasio 3, 5. nadstropje s slededim rnikom: ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9. do 12. ure, in sicer od petka, 5. novembra, do ponedeljka, 15. novembra.

KMETIJSTVO / ZA OBNOVO POKLICNEGA SEZNAMA

Organizacije kmetov skupaj na volitvah

Volitve bodo 12. decembra - V pokrajinsko komisijo bodo izvolili dvanaest odbornikov, v občinske pa po pet

Podpis sporazuma o enotnem nastopu (Foto Ferrari)

Na sedežu Trgovinske zbornice so se včeraj sestali predsedniki treh stanovskih organizacij kmetov - Alojz Debelis za Kmečko zvezo, Nevo Radović za Zvezo neposrednih obdelovalcev ter Giorgio Tombesi za Confagricolturo, ki so podpisali sporazum o predložitvi enotne kandidatske liste za volitve, na katerih bodo obnovili pokrajinski poklicni seznam kmetijskih podjetnikov in pa občinske komisije.

Volitve bodo 12. decembra; na njih bodo izvolili dvanaest odbornikov v pokrajinsko komisijo, po pet predstavnikov pa v občinskih komisijah za miljsko in dolinsko občino, za repentinjsko, za zgonsko in za devinsko-nabrezinsko občino.

PROMETNA NESREČA / NA DRŽAVNI CESTI 202

Mladenič v globoki nezavesti

Nekaj po 13. uri se je na odseku državne ceste 202, ravno pod nadvozom za Bane, pripetila prometna nesreča, v kateri se je huje poškodoval 22-letni Andrea Decleva iz Ul. Antoni 2: nezavestnega so ga odpeljali v bolnico na Katinari, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo. Poleg udarcev v glavo in nasploh po vsem telesu si je tudi zlomil levi kolik.

Mladenič je vozil v smeri od Opčin proti Padricam, ko je iz neznanih razlogov s svojim »mini metrom« zapeljal najprej izven ceste, zatem ga je

zaneslo na nasprotni vozní pas, kjer je silovito tresčil prav v rob cementnega zidu, na katerem sloni nadvoz. Resevalci Rdečega križa so mu že na kraju samem nudili prvo pomoč, vendar je bilo takoj jasno, da je njegovo zdravstveno stanje hudo. Na kraj nesreče so prisli tudi agenti cestne policije, ki so opravili izvide, in openski gasilci, ki so odstranili streho avtomobila, da bi pone-srečenca lažje izvlekli iz skrotovine pločevine.

Na sliki (foto Krizmancic/KROMA): razbiti-ne avtomobila.

PRI ALTURI / VERJETNO POPUSTILE ZAVORE

Prevrnil se je težak avtožerjav Danes bo hitra cesta zaprta

Šofer se bo v katinarski bolnici zdravil okrog dva meseca

Prevrnjeni tovornjak-žerjav na hitri vesti pod Alturo

Težave v prometu, ki so se pričele včeraj zjutraj, po nesreči na odseku hitre ceste pod Alturo, bodo trajale dalj časa, saj bodo verjetno morali znova položiti asfalt, obnoviti pa bo potrebno tudi precejšen del varnostne ograje. Skodo morajo sicer se oceniti, nekateri pa so celo vedeli povedati, da je za nekaj centimetrov popustil eden od horizontalnih opornikov, kar pa ni bilo uradno potrjeno.

Do nezgode je prislo okrog 7. ure, ko je Luigi Di Stasi iz Trzica izgubil nadzorstvo nad svojim 47-ton težkim tovornjakom-žerjavom, s katerim je peljal v smeri industrijske cone. Domnevajo, da so mu popustile zavore. Podrl je varnostno ograjo in zapeljal na nasprotno stran ceste, ponovno za-

vil na svojo polovico, podrl ograjo na svoji desni, drsel se okrog 50 m in se prevrnil na bok. Šoferja so odpeljali v katinarsko bolnico, kjer se bo zdravil 60 dni, sreča v nesreči pa je, da ni zgrmel s ceste, ki na tistem odseku sloni na okrog 20 metrov visokih opornikih.

Gasilci so imeli precej dela, med drugim so morali počistiti cestešče, po katerem se je razlila velika količina hidravličnega olja (v vozilu ga je kar osem stotov, saj mora žerjav potiskati do 40 m visoko). Dodatna težava je v tem, da je avtožerjav obstal ravno na oboku med dvema opornikoma. Zato ga bodo verjetno zavlekli proti najbližjemu oporniku, ker se bojijo, da obok ne bi zdržal teže se drugega, posebnega in izjemno težkega vozila (lahko dvigne do 200 ton), ki ga bodo pripeljali iz Vidma in s katerim bodo odvlekli poškodovano vozilo.

Včeraj je bila hitra cesta ves dan zaprta na odseku od Katinare do tovarne Velikih motorjev, v smeri proti središču mesta, danes ob 7. uri pa so jo zaprli v obeh smereh. Zaprta bo trajala, dokler ne bodo odstranili avtožerjava: izstop bo obvezen pri Ul. Errera, zaprt pa bodo dostopi pri Ul. Flavia, Ul. Caboto in pri tovarni Velikih motorjev. Kot je sporočila tržaska Občina, pa bo odsek Katinara - Veliki motorji (v smeri proti mestu) ostal zaprt, dokler ne bodo popravili poškodovanega objekta. Koliko bo to trajalo, zaenkrat ni znano.

ŠOLSTVO / NEDELJSKA TV ODDAJA

Koprške »Stezice« o našem šolstvu

Gostje Marija Čuka so bili Živka Marc, Samo Pahor, Josip Pečenko in Alojz Tul

MARIAN KEMPERLE

Koprške »Stezice« so tudi preteklo nedeljo popoldne pripeljale zamejske gledalce na televizijski kraski borjac, na kate-rega so skozi marmornato obokano kaluno stopili tokratni gostje voditelja oddaje Marija Čuka: Živka Marc, Samo Pahor, Josip Pečenko in Alojz Tul. Sami solniki s Trzaskega, ker je bila nedeljska oddaja »posvečena« prav aktualni zamejski solski problematiki na Trzaskem.

Meni, ki ga je Cuk ponudil gostom in gledalcem, je bil kar bogat: racionalizacija solskega omrežja, delovanje solskega urada za srednje sole Alojz Tul, pač pa italijanske oblasti, ki ne spoštujejo zakonov in dolocil. Prof. Josip Pečenko je o vprašanju stipendij (ki je z noto slovenskega veleposlanstva italijanskemu zunanjemu ministru zadobilo meddržavne razsežnosti) podčrtal, da gre za izrazito politično zadevo, do katere pa je zamejska politika se vse prevec ohlapna.

Oddajo je razvil telefonski klic predstavnice sempo-lajskih starsev, ki je obrazložila sedanji te-
žak položaj

lozila, s kaksnimi objektivnimi težavami se vsakodnevno sooča sindikat, ki mora zaradi neurejenosti zamejskega solskega vprašanja opravljati ne le sindikalne funkcije, pač pa ima tudi politično vlogo.

Slabo delovanje solskega urada na skrb-ništvu in vprašanje stipendij, o katerih se je Sindikat letos močno zavzel, konkretno kaže, koliko je se nedo-recenega in nestorjenega v zamejskem sol-skem sistemu. Odgo-vornost za sedanji po-ložaj ne nosijo odgo-vorni za urad, kot je podčrtal vodja urada za srednje sole Alojz Tul, pač pa italijanske obla-sti, ki ne spoštujejo zakonov in dolocil.

Prof. Josip Pečenko je o vprašanju stipendij (ki je z noto slovenskega veleposlanstva italijanskemu zunanjemu ministru zadobilo meddržavne razsežnosti) podčrtal, da gre za izrazito politično zadevo, do katere pa je zamejska politika se vse prevec ohlapna.

Oddajo je razvil telefonski klic predstavnice sempo-lajskih starsev, ki je obrazložila sedanji te-
žak položaj

šempolajske osnovne sole. »Ob začetku sol-skega leta smo se starsi obvezali, da posljemo otroke v Sesljan do 31. oktobra. S 1. novem-brom jih ne bomo več posiljali v solo, ce ne bodo oblasti odprle nasega solskega po-slojpa,« je napovedala. Ko je Cuk vprašal pri-sotne, kaj bi cakalo starse v primeru, da bi uresnicili grozjo, je prof. Samo Pahor pre-prosto ugotovil, da bi starse obiskali kara-binjerji. »A starsi naj vztrajajo pri svojem, in naj s karabinjerji govo-rijo slovensko; ce pa jih ne razumejo, naj se vrnejo s tolmačem,« je bil njegov »pahorski« nasvet.

Nedeljska oddaja Kam vodijo nase stezi-ce je zapeljala na po-membno področje za-mejskega življenja in obredla aktualna vpra-sanja. Morda je bila prevec »statistika«, v nedeljo se je morala »kosati« z goli 90. mi-nute in kosi Fucke in njegovih, ostaja pa vsekakor edina, ki prek TV ekrana govori o naši zamejski stvarno-sti, in je zato - v pri-cakovanju fatamorgan-ske zamejske televizije - dragocena.

GLASBA / KONCERT FESTIVALA HOROWITZ

Zanimiv program izraelske skupine

Van Leer Chamber Music Players očarali

CORRADO ROJAC

V soboto je bil v dvo-rani Tripovich četrti koncert festivala Horo-witz Evropa. Nastopala je komorna skupina The Van Leer Chamber Music Players iz Jeru-zalema z zanimivim programom, ki je pre-stavil Mozartova, Snit-kejeva in Schubertova dela.

Prvi del koncerta je obsegal Mozartov Kvar-tet za flavto in godala v D duru KV 285 (1777) in Snitkejev Kvintet za kla-vir in godala (1976), drugi del pa Schubertov Oktet v F duru op. 166 D. 803 (1824) za dve vio-lini, violo, celo, kontra-bas, klarinet, rog in fa-got; nedvomno je bila iz-bira skladb nekoliko iz-ven standardnih kon-certnih programov, začr-tana pa ambiciozno, kar prica izbira okteta, ki s svojimi šestimi stavki predstavlja pravo apo-teozo komornega muzi-ciranja.

Takoj so nas v začet-nem kvartetu odlični so-listi presenetili z znajo-čo dovršenostjo po-dajanja Mozartove gla-sbe, ki je zavznela v vsem svojim galantnim bleskom, kar očarali pa so s svojim ubranim, sar-mantnim »komornim« tonom; k pestrosti vece-ra je gotovo prispeval

Snitkejev Kvintet za kla-vir in godala (1976), kjer je flavtista Noama Buch-mana zamenjal pianist Rami Bar-Niv, violini-stki Bath-Shevi Kohlber-govi, violistu Richardu Assayasu in celistki Irit Assayasevi pa se je pri-družila (kot sekunda-rius) Israela Weiser.

Ruski živeci skladatelj Alfred Snitke je znan po svojem isanju osvetlitve nase glasbene preteklosti v sodobni luci. Tako se v zalnem prizvoku Kvinte-ta »Materi v spomin«) začeta melodična linija (Moderato) izgublja v »clustrih« godal, ki jih sledeci In tempo di valse le delno ozivi z »izgu-bljajoco se« ritmično ka-denco; le-ti so temna, tu-robna gradbena celica osrednjih Andante in Lento, da zazveni Cis dur zaključnega Moderato pastoralne skorajda odresujoce. Tudi tokrat sta pestra zvocna barvitost in znacajna dovrse-nost podajanja nasto-pajočih tehtno prikazali avtorjevo sporočilo.

Drugi del večera je prestavil Schubertov Ok-tet, kjer so se omenjenim glasbenikom (izjemni pianista) pridružili kon-trabasist Harvey Kauf-man, klarinetist Des-mond Beasley, fagotist Richard Paley in horni-

stka Ruthy Rosenman.

Mnogo umetnikov Schubertovega casa je ustvarjalo salonsko gla-sbo, mislec, da ustvarja neumrljiva dela - za Schuberta velja obratno: sam je ustvarjal neumrljiva dela, mislec, da ustvarja salonsko glasbo! V oktetu zasledimo nje-govo velicino mogoce v temi z varacijami, kjer nenadoma modulacija osveti glasbeno misel v čisto drugem razpo-loženju...

Umetnina, ki jo redko srečujemo na koncertnih odrih, ima šest stavkov: običajnemu zacetenemu Allegro, osrednjemu Andante poco mosso in fi-nalu doda Schubert se Scherzo, Menuet in Andante z varacijami; ležernost in virtuoznost Schubertove pisave ter topla spevnost melodij dajejo izjavalcem priloz-nost solistične igre kljub komorni zasnovi dela - ce so Van Leer Chamber Music Players v prvem delu očarali, jim je Schubertova partitura tu pa tam delala pregla-vice, vendar je prepricljivo komorno muziciranje dalec krilo kak razumljiv »glasbeni skrat« ob uri zahtevnega izvajanja, ki ga oktet zahteva.

Publika je bila nav-dušena.

gozahodnik, vlaga 73-od-stotna, nebo rahlo oblačno, morje skoraj mirno, tempe-ratura morja 17,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Giuditta Trani, Lucia Attianese, Carlo Mervich, Gabriele Marsili, Matteo Di Cosimo, Marianna Galimberti, Sara Romano, Matteo Giurgevich, Tilen Simcic, Andrea Sulcic, Cristiano Blocher.

UMRLI SO: 82-letna Maria Vincenza D'Aversa, 87-letna Giuseppina Rupena, 82-letna Valeria Ginepri, 83-letna Adele Luzzardi, 82-letni Giovanni Budini, 84-letni Riccardo Canciani, 75-letni Guerrino Zanolla, 62-letni Rocco Zecca, 93-letna Caterina Pitacco, 90-letna Giacinta Dean, 89-letna Giuseppina Cecchini, 80-letni Francesco Laurenti, 71-letni Giovanni Gasparini, 87-letni Luigi Obad, 87-letna Gisella Bartoli, 71-letni Mario Zaro, 85-letni Gioachino Altin, 73-letni Francesco Margherita, 77-letni Mario Gargiulo, 57-letni Sergio Andreolotti, 78-letni Francesco Furlani, 54-letni Riccardo Sala, 64-letni Lucio Varagnolo, 72-letni Giuseppe Mottica.

LEKARNE

Od ponedeljka, 25. do nedelje, 31. oktobra 1993

Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Venezia 2 (tel. 308248), U. Fabio severo 112 (tel. 571088).

BAZOVIKA - U. Gruđen 27 (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg Venezia 2, U. Fabio Severo 112, U. Giannastica 6.

BAZOVIKA - U. Gruđen 27 (tel. 226210) - samo pop telefon za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

U. Giannastica 6 (tel. 772148).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpriznina od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

ČESTITKE

Pridobili smo se novega doktorja: prav te dni je namreč na trzaski univerzi diplomiral nas DRIN. Novopečenemu inženirju Davorinu Salviju iskreno čestitamo prijatelji harmonikarskega orkestra Synthesis 4.

PRIREDITVE

KNJIZNICA P. TOMAZIC IN TOVARIS, Prosvetni dom. Danes, 26. t. m., ob 20.30 predstavitev knjige Nadje Pahor Verri OLTRE IL FILO - Zgodovina koncentracijskega taborišča v Gonarsu. Prisotni bodo avtorica in bivša internirana pisateljica Branka Jurca in Ivan Bratko.

SPDT vabi clane in so-misljenike na predavanje PO INKOVSKIH SLEDEH. Dozi-vetje v Peruju, Boliviji in Ci-lu bo posredoval Alojz Abram v četrtek, 28. t. m. v Gregorčičevi dvorani, ul. sv. Franciska 20 z začetkom ob 20.30.

KD S. SKAMPERLE vabi na PROSLAVO OB 50. OBLETNICI KAPITULACIJE ITALIJE v četrtek, 28. t. m., ob 20.30 v društvenih pro-storih, Vrdskega cesta 7. O dogodku bo govorila prof. Marta Ivasic, moški zbor Vesna bo njene misli podkrepil s pesmijo.

ODBOR ZA POSTAVI-TEV SPOMENIKA PADLIM V NOB IZ SKEDNJA, KO-LONKOVA IN SV. ANE sporoča, da bo SPOMINSKA SVEČANOST ob zacasnem spomeniku pri Sv. Ani, s polaganjem vencev in cvetja, v ponedeljek, 1. novembra, ob 11. uri. Govoril bo Renato Kneipp in nastopil bo ZPZ Ivan Grbec iz Skednja pod vodstvom zborovodje Boze Hrvatice. Vabljeno!

OBVESTILA

KDOR zeli pomagati Od-seku za zgodovino pri Na-

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE V TRST obvesca, da posluje od s sledecim urnikom: ponedeljek od 17.30 do 18.30, torek od 11.30 do 13. ure, sredo od 15.30 do 17.30 ter četrtek, od 9.30 do 11. ure.

MALI OGLASI

OSMICA je v Dolini pri Mariu Zerjalu.

OSMICO ima odprto Mi-litico Mario, Zgonik 71.

OSMICO ima Srečko Stofla, Salez st. 46.

PRODAM VW Polo Fox, letnik '83, 60.000 km. Tel. st. 201172 v večernih urah.

UGODNO PRODAM avto R5, letnik 1984, 83.000 prevoženih km. Tel. st. (0481) 882242.

PRODAM GUME z obroci v dobrem stanju. Tel. st. (0481) 78188 v večernih urah.

KMETIJSKA ZADRUGA v Trstu obvesca cenjene odjemalce, da nudi v svojih trgovinah: ul. Foscolo 1, ul. Frgiva 62, v Miljah, ul. To-nello 6 in v ul. Travnik 10 kizanteme po zelo ugodnih cenah.

SOCIALNA DELAVKA, postene narave, nudi nego, pomoč in družbo ostareli ali bolani osebi. Urnik in cena po dogovoru. Tel. st. 882851.

22-LETNO DEKLE z višješolsko izobrazbo isče delo kot varuska. Tel. na st. 220540.

ISCEN knjigo Zgodovina slovenskega slovstva st. 7, Založba Obzorje - Maribor 72. Tel. na st. 413036.

UVOZNO/IZVOZNO podjetje isče mladega urad-nika s končano vojaško ob-veznostjo, znanjem jezikov, večletno prakso na tehnič-nem komercialnem po-dročju. Prosnje poslati na Publist Srl, ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »Kreativni«.

GLASBENA SOLA ric-manjske godbe nujno isče klavir. Tel. st. 380749 ob urah obedov.

ISCEN zazidljiv teren na Krasu, od 3.000 do 4.000 kv.m., Tel. 370947 - urnik urada.

FIAT 1, skoraj novo ali v

perfektnem stanju Iscem. Tel. 575145.

PRISPEVKI

V spomin na rojstni dan Edija Furlana daruje teta Minka z družino 30.000 lir za FC Primorje.

V spomin na Leo Stolfi darujeta Wilma in Sergio 50.000 lir za Odsek za zgo-dovino pri NSK.

+

Dne 23. oktobra nas je zapustil naš dragi oče, brat, nono in pranono

Alojz Obad

Pogreb bo jutri, 27. ok-tobra, ob 12. uri iz mrtva-sne glavne bolnišnice v župno cerkev na Prosek.

Zalostno vest sporočajo hčeri Lidija z Walterjem, Bruna z Alessandrom, sestra Ljolkica, vnuki Egle, Adriano, Daniela in Breda, pravniki ter ostali sorodniki.

Trst, Gabrovac, Katinarina, Porth Elisabeth, 26. oktobra 1993

Ob smrti dragega oče-ta izreka svoji sodelavki Bruni Obad por. Cok globoko sozljaje

osebje in uprava Slovenskega dijaskega doma v Trstu

Ob smrti dragega oče-ta socustvujeta z Bruno in svoji družini Gregori in Zudek

IZLETI

SINDIKAT UPOKOJEN-CEV SPI CGIL NABREZINA vabi na družabni enodnevni izlet, ki bo v nedeljo, 7. novembra v Trepalade. Prijave na sedežu upokojenecv SPI. Trg sv. Roka 103 v Nabrezni, tel. st. 200036 ali pri go-spe Ildi Bortolotti, tel. st. 200007.

ŠOLSTVO / POBUDA SSŠ

Pripravljalni tečaj za učitelje

Devet predavanj kot priprava
na natečaj za vstop v stalež

S predavanjem Jozka Base o orisu zgodovine našega solstva s posebnim poudarkom na pooblaščen odloke se je več-raj v razstavnici dvorani Hranilnice in posojilnice na Opcinah začel pri-pravljalni tečaj za učitelje, ki so se prijavili k natečaju za vstop v stalež. Ze jutri bo na spore-du drugo od devetih pre-davanj: Pavelj Stranj bo ob 17. uri predaval o po-teh otrokovega razume-vanja družbenih pojavov v okviru solskega pouka. Dan kasneje bo Mira Braj-nik spregovorila o novih učnihnacrtih za osnovno solo.

Predavanja se bodo na-to nadaljevala novembra. V torek, 2. novembra, bo Sonja Klanjšcek govorila o opismenjevanju v dvo-

jezičnem okolju. 4. no-vembra bo na sporedu predavanje Stanislave Bandi in Nadje Debenjak o učno-vzgojni povezavi pouka med otroškim vrt-cem, osnovno in srednjo solo.

V torek, 9. novembra, bo Vera Tuta Ban preda-vala o živi slovensceni kot ucnem jeziku in kot ucnem predmetu; v sre-do, 10. novembra, bo Sonja Klanjšcek sprego-vorila o vzgojnem in di-daktičnem nacrtovanju učiteljev. Jozko Basa bo spet predaval 11. novem-bra, tokrat o prenovi osnovne sole in modular-ni organizaciji pouka, tečaj pa bo sklenila Stani-slava Cuk s predavanjem o didaktični organizaciji pouka z ucnenci s speci-fičnimi učnimi težavami.

16 DNI MED SLOVENSКИMI IZSELJENCI

Tržaški oktet sklenil turnejo po Argentini

Jutri povratek preko Rima v Trst

JOZE KOREN iz BUENOS AIRESA

Trzaski oktet je s si-nocnjim koncertom na slovenski pristavi v predmestni občini Bue-nos Aires Morron, kjer živi precejšnje število slovenskih povojnih iz-seljencev iz Slovenije in ki je celotno turnejo vzorno organizacijsko izpeljala, da je Trzaski oktet s svojo pesmijo tako domoljubno slo-vensko, kot s pesmijo drugih narodov, v celo-ti izpolnil pričakovanja gostiteljev in na stotine poslušalcev, kar pred-stavlja veliko za-dosčenje tudi za oktet sam. V Trst se bodo člani Trzaskega okteta, polni bogatih vtisov in doživeti, vrnilo preko Rima, jutri ob 10.50 na letališče v Ronkah.

Ob zaključku 16-dnevne turnee po tej prostorni južnoame-riški državi, lahko mir-no trdim, in to je v svojem poslovnem nagovoru izrecno pou-

daril tudi profesor Tine Vivot, predsednik ze-dinjene Slovenije, ki povezuje okrog trideset organizacij povojnih izseljencev iz Slovenije in ki je celotno turnejo vzorno organizacijsko izpeljala, da je Trzaski oktet s svojo pesmijo tako domoljubno slo-vensko, kot s pesmijo drugih narodov, v celo-ti izpolnil pričakovanja gostiteljev in na stotine poslušalcev, kar pred-stavlja veliko za-dosčenje tudi za oktet sam. V Trst se bodo člani Trzaskega okteta, polni bogatih vtisov in doživeti, vrnilo preko Rima, jutri ob 10.50 na letališče v Ronkah.

Ob zaključku 16-dnevne turnee po tej prostorni južnoame-riški državi, lahko mir-no trdim, in to je v svojem poslovnem nagovoru izrecno pou-

sko kolonijo doživel izjemno gostoljubje in s svojo pesmijo v natpra-ni dvorani društva Slo-venecv navdušil in ga-nil poslušalce. Danes si bodo člani Trzaskega okteta ogledali znamo-ito operno gledališče Colon, v katerem se je imel deset celovečer-nih koncertov, dve spremljavi mase in se celo vrsto priložnost-nih nastopov. Pred po-vratkom v Buenos Ai-res se je dva dni mudil v 1.100 kilometrov od-daljeni v zelenje prve pomladi odeti Mendoza pod vznožjem andske-ga predgorja, kjer je med tamkaj živeco sko-raj 700-člansko sloven-

AVTOR JE JOŽKO GERDOL, PREDSTAVIL PA JO JE PROF. MERKU

Bogata knjižica o katinarski župniji

V katinarski cerkvi, med dragocenimi freska-mi Toneta Kralja, ki po-nazarjajo križev pot, je v petek prof. Pavle Merku v spremstvu novinarja RAI Mira Oppelta in v avtorjevi navzočnosti predstavil knjižico Jozka Gerdola Župnija in cerkev presvete trojice na Katinari iz zbirke Sakralni spomeniki na Primorskem. Nedavno restavrirano cerkev so zgradili okoli l. 1785, da ne bi bilo treba krajanom k masi tja do Gročane. Jozko Gerdol, upokojeni radijski funkcionar, se je za svoje delo naslonil na

podatke iz skofovskega arhiva in na številna pričevanja domacinov. Licno opremljena knjižica v italijansceni in slo-vensceni vsebuje vrsto zanimivih podatkov o zgodovini katinarske žup-nije in same cerkve ter med drugim nasteva imena vseh duhovnikov, ki so se od leta 1785 zvr-stili v tej župniji. Nati-snjena je v tisoč izvodih in jo je moč dobiti na katinarskem župnišču.

Na sliki (foto Ferra-ri/KROMA) Jozko Ger-dol (desno) s prof. Merkujem med predsta-vitvijo knjige.

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK, 26. oktobra 1993

LUCIJAN

Sonce vzide ob 6.36 in zatone ob 17.01 - Dolžina dneva 10.25 - Luna vzide ob 14.59 in zatone ob 2.34.

Jutri, SREDA, 27. oktobra 1993

SABINA

VREME VČERAJ: tempe-ratura zraka 14,2 stopinje, zračni tlak 1019,7 mb na-rasca, veter 5 km na uro ju-

NOVICE

Protestna stavka gradbincev

Osemurno protestno stavko so za danes napovedali sindikati gradbincev. Stavkali pa bodo uslužbenci podjetij, ki se ukvarjajo s kopanjem in izkorskanjem peska in gramoza, oziroma drugega materiala za potrebe gradbene dejavnosti, industrije itd. Stavkajoči se bodo zbrali na protestnem shodu v Trstu, pred sedežem deželne odbornosti za okolje z zahtevo, da Dežela čimprej izdela takomnoven nacrt PRAE. V tem nacrtu, z osnovnimi smernicami glede varstva okolja in obenem zaščite pred naravnimi ujmami, in ki mora upoštevati tudi potrebe splošnega družbenega in gospodarskega razvoja, delavci vidijo tudi jamstvo za svoja delovna mesta.

Pogled na Armenijo

Na sedežu Zelenih golobice v ulici Formica 3 bo drevi tretji pogovor o aktualnih temah iz niza "Poglejmo proti vzhodu". Drevi ob 20.30 bo govor o Armeniji, ki je v razdobju petih let preživela dva velika potresa: naravni potres in nato se politični pretres. Uvodni poročili bosta imela zdravnika Paola Quondam in Giannantonio Camelos.

Hipnoza preko besed

Na sedežu ustanove San Paolo Invest na Korzu Italia 126, bo drevi ob 21. uri predaval dr. Marco Pacori na temo Hipnoza besed. Predavanje prireja institut Sumipa.

Občinski svet v Sovodnjah

Drevi ob 20. uri je sklicana seja občinskega sveta v Sovodnjah. V dnevnem redu je vpisanih osem vprašanj. Večina se jih nanasa na finančno poslovanje, na dnevnem redu pa je tudi razprava o pokrajinskem nacrtu za uničevanje odpadkov.

Trinajstica tokrat v Panzanu

Eno od treh trinajstic nogometne sportne stave so zadeli tudi v baru Sport v Panzanu v Trzinu. Vse kaže, da je trinajstica in dve dvanajstici zadeli obcasni gost omenjenega lokala, sicer pa priseljenec z območja Magreba. Včeraj se je namreč oseba, katere imena zal nismo uspeli izvedeti, javila v lokalu in se posebej vztrajno zanimala za postopek vnovenja stavnega lista. Dobitek tokrat res ni rekorden, med trinajstico in dvema dvanajsticama pa bo imetnik le vnovcil okrog 50 milijonov lir.

Morda danes končni izid analize

Ceprav so "krivca" za precej nadležne črvesne motnje, za katerimi je zbolelo kakih trideset uslužbencev goriske KZE in tudi nekaj zunanjih operaterjev, ki se poslužujejo menze v splosni bolnišnici, v glavnem že ugotovili, pa se ni dokončnega in jasnega zaključka iz laboratorija. Tezave naj bi povzročili stafilokoki, prisotni v eni od sestavin omakce "besamel".

GORICA / OPRAVILI OBDUKCIJO NA TRUPLU A. PAGLAVCA

Alessandro je umrl zaradi zadušitve z vodo

VLADO KLEMSE

Včeraj popoldne so na trupu 18-letnega Alessandra Paglavca opravili obdukcijo. Fant je umrl zaradi zadušitve z vodo in blatom. Danes dopoldne pa bo državno pravdnistvo predvidoma izdalo soglasje za pokop.

Medtem se nadaljuje preiskava in to v vseh smereh. Preiskovalci zlasti prečesavajo vrste prijateljev in znancev s katerimi se je umorjeni Alessandro družil. To v poskusu, da bi odkrili za nadaljni razplet preiskave kakorkoli uporabljive indicie. Tako so že v nedeljo zaslišali nekega vrstnika, ki naj bi zadnji videl Alessandra živega. Na pogovor so poklicali tudi številne druge, zlasti z območja Fare in Krmina. Nimamo podatkov, če so se preiskovalci - preiskavo vodijo karabinjerji in goriska kvestura - dokopali do koristnih indiciev.

O tragicnem dogodku kroziyo različne domneve, zlasti kar zadeva stvililo napadalcev, oziroma tistih, ki so sodelovali pri gnusnem dejanju. Lega in stanje trupla, razmetani in skriti osebni predmeti, motorček v kanalu, vse to kaže na možnost, da sta bila napadalca vsaj dva.

Za tako kruto dejanje pa mora biti tudi dovolj močan razlog. In prav na to področje so se usmerili preiskovalci. Možnih odgovorov je seveda precej. Prav toliko vprašanj. Zakaj je do dogodka prislo prav v bližini Fare in ne drugje?

Je prislo do obračuna med skupino, tako ali drugače vpleteno v manjšo kriminalno dejavnost, kjer so podobni obračuni dokaj pogosti, vendar vesti s težavo pridejo v javnost? Je fant morda vedel ali videl preveč?

Včeraj smo skusali zbrati se nekaj podatkov, ki naj bi pomagali različne ponudbe, nekatere trajnejšega znataja, druge pa samo obcasne. K prazničnemu vzdušju naj bi pripomoglo tudi zaprtje (za promet) nekaterih središčnih ulic. Središče dogajanja naj bi bilo na Garibaldijevi, kjer namerava Občina postaviti oder za nastope naj-

Na slikah: Alessandrov brat Fabio s preiskovalci na kraju odkritja trupla (zgoraj) in hiša družine Paglavcev v Standrežu (spodaj) - foto Studio Reportage

TRŽIČ / PROSLAVILI 50-LETNICO GORIŠKE FRONTE

Zagovor univerzalnih idealov odpornišтва

Predsednik ANPI Boldrini: Prehod na novo naj jih ne zavrže

MARKO MARINCIC

Sen. Arrigo Boldrini govori pred spomenikom pri vzhodu v tržiško ladjedelnico

Boldrini.

»Mi antifasistični borci smo pred 50 leti rešili čast države in domovine, vendar ne tiste domovine, o kateri so nam govorili pod fasizmom. Sele v tovarnah in kleteh, potem pa v hribih smo odkrili, da pomeni pojem obrambe domovine predvsem obrambo omike, cloveskosti, svobode in demokracije«, je naglasil Boldrini, potem pa presel z mislijo na današnje dni, ko se pod tezo korupcije, političnih spletkarjenj, rovarjenja tajnih služb razkrajja sistem in je spet treba reše-

vati to, kar je od te države vredno rešiti.

Gotovo ne gre zavreči temeljnih nacerl ustave, njenih demokratičnih in socialnih pridobitev.

»Nasa demokracija se ne istoveti s tem, kar so danes postale stranke, pac pa se istoveti z institucijami«, je med drugim naglasil Boldrini. »Ljudje minejo, institucije ostanejo. Zato se je zavzel za izboljšanje in prilagajanje ustave novim potrebam, nikakor pa ne za odstopanje od njenih temeljnih opredelitev«. Ogrozanje socialnih pridobitev, razbijanje enot-

nosti države in drugi poskusi v to smer vodijo danes v avtoritarni režim, ki bi ogrozil samo bistvo demokracije.

Boldrini je zato pozval navzoce zlasti pa mladino, naj cuva idealne odpornistva, se posebej pred novimi napadi, do katerih prihaja v zadnjem času, saj so ti ideali univerzalni in nas morajo voditi tudi v tem kocljivem trenutku te-zavnega prehoda na nov sistem. »Gorje komur pozabi na preteklost«, je zakljucil, »saj mu preti povratek nazaj«.

SGZ / OBČNI ZBOR GOSTINCEV

Mlajši razumejo pomen povezovanja

Načelnik sekcije Avguštin Devetak o delu, težavah in načrtih za bližnjo prihodnost

MARKO MARINCIC

Clani gostinske sekcije Slovenskega gospodarskega združenja Gorica se bodo danes ob 16. uri na sedežu SGZ v ul. Roma 20 zbrali na obcnem zboru. Cetudi je zbor prvi po locitvi SGZ od trzaskega dela zdruzenja, je gostinska sekcija doslej ze delovala in to dokaj uspesno, kot ocenjuje njen nacelnik Avgustin Devetak. Ko smo ga pred obcnim zborom vprasali za obracun dela v zadnjem dvetletju, nam je namrec nanizal vrsto stvari. Organizirali so strokovne izlete (na sejem Vinitaly v Verono, dvodnevi izlet v Toskano, obisk destilerije pri Trevisu), tecaj za sommelierje, dogovor o skupnih cenikih in koordinaciji poletnih zapor lokalov, sporazum s specializiranim podjetjem za pobiranje rabljenega olja in sporazumi s slovenskimi denarnimi zavodi posebej pa s Kmecko banko za ugodnejše bančne storitve članom sekcije. Poseben poudarek pa za-nasluži poletni niz srečanj z vinogradniki, saj so prvič z velikim obojestranskim zadovoljstvom vzpostavili tako neposredno vez med proizvajalci in gostinci kot nenadomestljivimi posredniki kakovostnih vin. Devetak

Avgustin Devetak

pri tem poudarja pomen sodelovanja s slovenskimi gostinci iz Trsta in se njihovemu predsedniku Linu Doljaku ter tajniku SDGZ Davorinu Devetaku zahvaljuje za pomoč pri izvedbi mnogih akcij.

Kaj pa problemi? Eden glavnih je gotovo pasivnost članstva. Sekcija steje danes okrog 30 članov, pravi Devetak, toda njihova udeležba pri dejavnostih je picla. Vzroki so v doloeni malomarnosti, morda v zastareli miselnosti premo-gih slovenskih gostincev, ki niso dojemljivi za novosti in potrebno pril-

ganje ponudbe novim razmeram. »Zato zaupamo predvsem v mlajše clane, ki so pristopili v zadnjem casu in ki kazejo vecje zanimanje za delovanje«.

Delovanje je seveda predvsem v korist poklicnih interesov članov, saj skusajo z izleti (v nacrtih imajo na pomlad Piemont in nato Francijo) in raznimi srečanji ponuditi boljše poznavanje izkusenj in novosti na področju gostinstva. Ob servisnih dejavnostih za clane - Goseris pri SGZ - skusajo tudi uve-ljavljati dvojezicno poslovanje (ceniki, razni napisi, razmislejajo tudi o skupnem tisku dvojezicnih fiskalnih potrdil). Zavzemajo se za sodelovanje s strokovnimi združenji, predvsem s slovenskimi gostinci na Trzaskem, z Ascom, z gostinci iz Slovenije in celo Avstrije, s katerimi nacrtaujejo nove stike. Kar zadeva Ascom so v dilemi ali ob dvojnem članstvu sprejeti tudi vodstvene funkcije v tej organizaciji, pri cemer je nacelnik Devetak mnenja, da gre napore osredotociti na delovanje slovenske strokovne organizacije. V programu imajo še marsikaj drugega, o vsem pa se bodo podrobneje pogovorili na današnjem obcnem zboru.

TRGOVCI / NEKOLIKO DRUGAČE V NOVO LETO

Promocijske pobude ASCOMA in Občine

Nagradna loterija, razstava, okrašene ulice

"Bozic v mestu" je ime promocijski akciji, ki jo bodo v decembru urednici v sodelovanju med združenjem trgovcev ASCOM in Obcino ter s sponsorizacijo Trgovinske zbornice. Pobudo so v glavnih obrih predstavili na včerajšnjem srečanju z novinarji.

Uvod v decembrsko predpraznično vzdušje bo vsakor tradicionalni Andrejev sejem. Cel mesec se bodo nato vrstile različne ponudbe, nekatere trajnejšega znataja, druge pa samo obcasne.

K prazničnemu vzdušju naj bi pripomoglo tudi zaprtje (za promet) nekaterih središčnih ulic. Središče dogajanja naj bi bilo na Garibaldijevi, kjer namerava Občina postaviti oder za nastope naj-

razlicnejših glasbenih, pevskih in drugih skupin. V bliznjem atriju Verdijeva gledaliska bodo postavili prodajno razstavo umetne obrti. Po dosedanjim zamisli naj bi mesto nasle predvsem idrijske cipke in zlatnina.

Med trgovci je ze v teku pobuda za izvedbo nagradne loterije. Kupca, ki bo v goriskih trgovinah v predprazničnem obdobju kupil najmanj za sto tisoč lir bodo nagradili z zbornikom fotografij Podobe stare Gorice.

Trgovci sami pa bodo lahko sodelovali pri natečaju za najbolj domiselno in okusno urejeno izlozbo. Za ljubitelje dobre kapljice in nasploh domacih dobrot velja zabeležiti, da bodo razstavo vina, ki jo sicer prirejajo

ob Andrejevem sejmu podaljšali do konca leta, pogovarjajo pa se tudi, da bi v tem casu, poleg vina obiskovalcem ponujali tudi tipicna domaca jedila.

Svoj delez k uspehu promocijske akcije, ki naj bi prinesla nekoliko osvezitve upehani goriski trgovini, je na srečanju potrdil Enzo Bevilacqua, bo prispevala tudi Trgovinska zbornica. Združenje ASCOM polaga precejšnje upanje na uspeh promocijske pobude na Koroskem in Spodnji Avstriji in ki se bo, poleg obiskov, v kratkem odrazila tudi preko razpisa literarnega oziroma likovnega natečaja med ucenci osnovnih sol.

Kaj pa Obcina? Ob spoštovanju tradicije bo poskrbela za praznično okrasitev ulic, vsaj v tolikšni meri, kakor lani, je zagotovil prefekturni komisar.

MEJA / TEŽAVE ZA TOVORNJAKE

Protest carinikov

V četrtrek odločilno srečanje v Rimu?

Na sedežu SDAG je bilo včeraj srečanje vodstva družbe, ki upravlja mejne naprave, s predstavniki spediterjev in prevoznikov, da bi preučili stanje v zvezi s stavko osebja carinske uprave. Cariniki, ki delujejo na prehodu pri Standrežu, so namrec z včerajšnjim dnem zaceli 10-dnevno sindikalno akcijo, med katero se bodo vzdržali nadurnega dela. Blago pregledujejo samo od 8. do 14. ure, to pa pomeni, da bo vsak dan opadlo okrog 40 odstotkov pregledov, ki jih opravljajo v nadurnem popoldanskem delu. Cariniki upravičeno zahtevajo okrepitev organika, saj v goriskih uradih manjka kar polovica osebja, ki bi ga potrebovali za kolikor toliko dostojno poslovanje.

Ce se protest ne bo prekinil prej, lahko v prihodnjih dneh pričakujemo vecje zastoje in težave na meji. Možnost resitve naj bi prisla od cetrtkovnega sestanka v Rimu, kjer se sen. Darko Bratina močno zavzema za okrepitev goriske carine, ki je predpogoj za nemoteno delo obmejnih naprav.

ŠOLSKE VESTI

DIJASKI DOM SIMON GREGORIC nudi dijakom, ki obiskujejo nizjo in visjo srednjo solo možnost individualnih lekcij iz naslednjih predmetov: slovenscina, italijanscina, latinscina, anglescina, nemscina, matematika, fizika. Informacije v uradu dijaskega doma vsak dan od 14. do 18. ute - telefon 533495.

LOGLAB - Multimedialni tecaji slovenskega jezika, Sola prezivetja, Prisluhni svojemu telesu. Informacije in vpisovanja: Knjiznica Damir Feigel, Ul. della Croce 3, tel. 531733.

OBVESTILA

KD OTON ZUPANČIČ iz Standreza priredi 6. novembra zvečer tradicionalno martinovanje v domu Andrej Budal v Standrežu. Prijave sprejema po telefonu Marta na stevilko 21407.

KD BRISKI GRIC v Steverjanu priredi martinovanje v petek, 12. novembra. Podrobnejše informacije in prijave najkasneje do 7. novembra: Silvan Pittoli - tel. 884226 ali Roman Juretic - tel. 884018.

KINO

GORICA VITTORIA 18.30-21.30 »America oggi«. Rez. Robert Altman. Igrajo A. Mc Dowell, B. Davison, J. Lemmon. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »Sliver«. I. Sharon Stone. Prepovedane mladini pod 14. letom.

VERDI Zaprto.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
D'UDINE, Trg S. Francesco 4, tel. 530124.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
ALLA SALUTE (Fabis), Ul. Cosulich 117, tel. 711315.

POGREBI

Danes ob 9. uri Mario Miseri iz splosne bolnisnice v cerkev pri kapucinih in na glavno pokopalisce, ob 10.30 Gemma Sialino por. Vidoz iz splosne bolnisnice v Locnik, ob 12.30 Sergio Gregoris iz splosne bolnisnice v cerkev pri Sv. Ani in na glavno pokopalisce, ob 13.15 Ferruccio Visintini iz splosne bolnisnice v Krmin.

MOTOEXPO RACING
MOTORISTICNA RAZSTAVA TREH BENECI
GORICA - Sejmišče
23. oktobra - 1. Novembra
GORICA - Sejmišče
23. oktobra - 1. Novembra
OUTLINE ORGANIZZAZIONE
R&S
fiere gorizia

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE
ABONMA
1993/94
Vpisovanje abonmajev je v teku ob delavnikih od 11. do 13. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure v uradu Kulturnega doma v Gorici, Ul. Brass 20, telefon 33288.

GRUZIJA / USPEŠNA OFENZIVA VLADNIH ENOT

Črnomoško pristanišče Poti je osvobojeno

Ševardnadze je dal upornikom dve možnosti: »predajo ali smrt«

TBILISI - Gruzijske vladne enote napredujejo z ofenzivo na zahodu države. V ponedeljek je vojska predsednika Ševardnadzeja osvobodila črnomoško pristanišče Poti in tako ponovno zagotovila dostop do zahodne pomoči mestom v notranjosti države in soses-

dnjim republikam. Uporniki nekdanjega gruzijskega predsednika Zvjida Gamzahurdija in njegovega vrhovnega poveljnika Vahtanga Kobalija pa so se vkopali v okolici Potija.

Hudi boji potekajo tudi na drugi frontni liniji, za mesto Senaki, železniško in cestno križišče v osrednji Gruziji, ki je zadnja trdnjava Gamzahurdijevih upornikov na poti proti črnomoškemu pristaniščem, saj so jih v nedeljo vladne enote potisnile iz Abase, okoli 20 kilometrov oddaljen od Senakije. Kot poroča ruska tiskovna agencija Itar-Tass, vladne enote v ofenzivi uporabljajo skoraj vse razpoložljive orožje, od tankov, težkih topov do letalskih sil. Predsednik Edvard Ševardnadze je upornike v ponedeljek po radiu pozval, naj se predajo, hkrati pa zagrozil, da jih v nasprotnem primeru čaka zanesljiva smrt, saj imajo vladne enote na voljo najmodernejša orožja, njegova vlada pa ima tudi vso potrebno mednarodno podporo. Ševardnadze je tudi povedal, da je izdal nalog za aretacijo za voditelja upornikov Gamzahurdija in dodal, da nekdanji predsednik zaradi neuspehov ponovno namerava pobegniti iz države. Čeprav vladne enote hitro napredujejo, uporniki še zmeraj držijo v rokah nekaj najpomembnejših mest: Zigdidi, Hobi, Kkorocku in Kalencici. (Agencije)

Boji potekajo tudi za mesto Senaki v osrednji Gruziji

Ukrajinski ultimatum

KIJEV - Ameriski državni sekretar Warren Christopher se je v ponedeljek v Kijevu sestal s predstavniki ukrajinskega parlamenta, ki so mu zagotovili, da bo parlament se do konca leta ratificiral sporazum o nesirjenju jedrskega orožja Start 1. Vendar je predsednik parlamentarne komisije za zunanje zadeve Dmitro Pavličko Christopherju dal vedeti, da se parlament ne bo pogovarjal o ratifikaciji preostalih dveh sporazumov o nesirjenju jedrskega orožja, ki jih je predsednik Leonid Kravčuk podpisal lani

v Lizboni. Ukrajina je od Združenih držav Amerike kljub zagotovitvam za popolno varnost v zameno za uničenje jedrskih raket zahtevala tudi pet milijard dolarjev, kar je mnogo več, kot ji je Washington sprva ponudil, namrec 175 milijon dolarjev.

Christopher in zunanji minister Anatolij Zlenko pa sta podpisala sporazum o ameriskem posojilu v visini 27 milijonov dolarjev, ki naj bi jih Ukrajina porabila za izboljšanje varnosti v jedrskih elektrarnah. (Reuters)

Somalci spet v klanskih spopadih

MOGADIS - V somalski prestolnici je v ponedeljek prislo do spopadov med pripadniki dveh največjih tekmujočih klanov. Blizu 30 tisoč privrzenecv Ali Mahdi Mohameda, ki nadzoruje severni del Mogadisa, je hotelo vkorakati v južni del mesta, ki ga nadzoruje zloglasni general Mohamed Farah Aidid, vendar je njegova milica začela z raketami in drugim orožjem streljati na pohodnike, ki so se bližali razmejitveni »zeleni črti«. Nekaj oboroženih Somalcev iz množice je na napad odgovorilo z granatami. O mrtvih ne poročajo, nekaj ljudi pa je bilo ranjenih. Kot zagotavljajo Mohamedovi privrzeneci, naj bi prebivalci severnega Mogadisa pohod pripravili v znamenje sprave in miru, za kar pa Aidid očitno nima razumevanja.

Helikopterji mirovnih sil Združenih narodov v Somali so sicer območje, kjer je prislo do spopada, nekajkrat preleteli, niso pa posredovali. Unosom je sprte klane pozval, naj se izogibajo nasilju in dodal, da modre celade ne nameravajo posredovati v medklanskih spopadih. (Reuters)

BLIŽNJI VZHOD / IZPUSTILI PRVE PALESTINCE

Skrajneži ne bodo zavrlili pogajanj

Ob izpustitvi prvih 700 Palestincev imajo pripadniki obeh strani mešane občutke

JERUZALEM - Izraelske oblasti so v ponedeljek začele izpuščati približno 700 palestinskih zapornikov, kot sta se pred časom, na prvem neposrednem srečanju v Kairu, dogovorila voditelj PLO Jaser Arafat in izraelski premier Jicak Rabin. Med izpuščenimi so predvsem starejši, ženske in mladoletni, predvsem pa taki, ki si rok niso umazali s krvjo. Slednji, je dejal izraelski premier, ne bodo kmalu uzrli svobode.

»Današnje izpustitve nas navdajajo z mešanimi občutki,« je dejal Ziad Abu Zajad, vodja skupine

palestinskih pogajalcev v Tobi, kjer se z Izraelci pogajajo o podrobnostih ureničevanja v New Yorku podpisane mirovne pogodbe. »Ljudje so srečni, vendar imajo občutek, da to se ni dovolj,« je dejal palestinski pogajalec. Mešane občutke pa imajo tudi Izraelci. Palestinski skrajneži, pripadniki Hamasa, so v nedeljo ubili dva izraelska vojaka, ki sta v bližini zidovskega naselja v Zahodni Gazi ustavila avtomobil arabskega voznika. Zato mnogi Izraelci ne nasprotujejo le morebitni izpustitvi pripadnikov Ha-

masa, pač pa kakršnemukoli popuščanju Palestincem. Tako Rabin kot Palestinci, zvesti Jaserju Arafatu, pa zagotavljajo, da taki dogodki, ki jih tudi po podpisu mirovnega sporazuma ni malo, ne bodo omajali prizadevanj za sklenitev trdnega in trajnega miru v tem delu sveta.

Na zasedenem Zahodnem bregu so bile v ponedeljek mnoge trgovine zaprte v znamenje protesta proti počasnemu izpuščanju Palestincev, v Gazi pa je blizu 200 palestinskih mater zahtevalo izpustitev svojih sinov. (Reuters)

Pripadniki Hezbolaha na jugu Libanona po spopadu z Izraelci (Telefoto: AP)

LIECHTENSTEIN / PARLAMENTARNE VOLITVE

Na čelu vlade 28-letni pravnik Mario Frick

Prvič v zgodovini so v vladi tudi ženske, ki so si volilno pravico izborile šele pred desetimi leti

VADUZ - Nedeljske parlamentarne volitve v Liechtensteinu, četrti najmanjši državi v Evropi in edini nemško govoreci monarhiji, kljub napovedim niso prinesle spremembe v vladajoči koaliciji. Volitve se je udeležilo 85 odstotkov od 14 tisoč volilcev, največ glasov je dobila Domovinska zveza (50, 1 odstotka ali 13 sedežev v 25-clanskem parlamentu), desno usmerjena Napredna državljanska stranka je dobila 41, 3 odstotka oz. 11 sedežev, preostali predstavniki pa bodo v parlamentu zastopali Svobodno listo.

Na čelo liechtensteinske vlade bo sedel 28-letni Mario Frick, dosedanjí podpredsednik pet-

clanske vlade in minister brez listnice za notranje zadeve, pravosodje, okolje in kmetijstvo. Liechtenstein bo tako dobil enega najmlajših premiorov v evropski zgodovini.

Volitve je prejšnji mesec razpisal princ Hans Adam, ki je razpustil parlament. Do politične krize je pripeljala svoje glavo predsednika vladne Marcusa Buechla, ki ni ubogal zahtev Napredne državljanske stranke, naj odstopi. Obtoževali so ga strankarske neposlušnosti in nezadostnega sodelovanja s preostalimi člani vlade. Dvostrankarska koalicija je v Liechtensteinu na oblasti vse od leta 1938.

Maja letos je liechtensteinski princ predlagal

odpravo monarhije in dejal, naj ljudje o prihodnosti države odločijo na referendumu.

Pomembna novost po nedeljskih volitvah pa sta dve članici vlade. Liechtenstein je bil zadnja evropska država, ki je uvedel volilno pravico za ženske: v državi s 30 tisoč prebivalci so ženske dobile volilno pravico šele pred desetimi leti. Zdaj je Liechtenstein med najbolj naprednimi evropskimi državami z zavidljivim ravnovesjem med spoloma, saj bosta obe članici vlade, Cornelia Gassner (Napredna domovinska stranka) in Andrea Willi (Domovinska zveza), predstavljali kar 40 odstotkov vlade. (AFP, Reuters)

COMMONWEALTH / ZAKLJUČEK 29. BIENALNEGA SREČANJA

Z demokracijo imajo težave na vseh koncih sveta

Sklepna izjava o žgočih političnih vprašanjih

LIMASOL - Voditelji Commonwealtha so končali svoje 29. bienalno srečanje v ciprskem mestu Limasol. Svojo zaključno izjavo je 36 premiorov in 11 ministrov osredotočilo na zgoda politična vprašanja. Pogajalske strani so pozvali, naj konstruktivno prispevajo k demokratični in nerazdelni Južnoafriški republiki. Izjava vsebuje tudi zahtevo po umiku turskih čet s severnega dela Cipra. V zaključkih se sicer niso osredotočili na pogajanja v Gattu, vendar so odločili, da bo pet-clanska ekipa novembra obiskala svetovne prestolnice in skušala posredovati za uspešen zaključek urugvajskega kroga, ki bo 15. decembra. Srečanje sta kritizirali kamerunska

in nigerijska delegacija, ki zastopata vladni opoziciji. »To je srečanje vladnih voditeljev. Če bi se voditelji vlad odločili, da povabijo tudi druge, na primer predstavnike osvobodilnih gibanj, bi bilo to nekaj povsem drugega,« je izjavila tiskovna predstavnica Commonwealtha. Svoj glas je povzdignila tudi angolska delegacija, ki od JAR zahteva, da preneha podpirati angolske upornike. Voditelji Commonwealtha so glavne svetovne upnike pozvali, naj najrevnejše države delno razbremenijo dolgov. Zavzeli so se za popolno izvedbo t. i. trinidadskih in to-baskih pogojev, ki jih je l. 1989 zastavil britanski premier John Major. S tem bi razbremenili dve tretji

Major na obisku v britanski vojaški bazi na Cipru

ni dolgov v dvajsetih najrevnejših državah. Hkrati so voditelji Commonwealtha pozvali mednarodno javnost, naj izolira vojaško hundo v Burundiju, od pucistov pa zahtevajo, da se predajo. Podobne zahteve so izrazili tudi za razplet politične krize na Haitiju. (AFP, Reuters)

NOVICE

Rešeni kubanski emigranti

MIAMI - Ameriška fregata je rešila 17 kubanskih prebežnikov, ki so brez hrane in pijače prebili tri dni na razburkanem morju. Na fregato Jesse Brown so se s petmetrskega colna vrkale štiri ženske, pet moških in osem otrok. (AFP)

Pawlak predstavil predlog vlade

VARSAVA - Poljski ministrski predsednik in predsednik Kmečke stranke Wlademar Pawlak je poljskemu predsedniku Lechu Walensu predstavil seznam ministrov v novi vladi. Zunanji minister naj bi postal ekonomist in nekdanji finančni minister Andrzej Olechowski, ki ga je, tako kot Piotra Kolodzieczyka in Andrzeja Milczanovskega za obrambnega oz. notranjega ministra, predlagal predsednik države. Gospodarsko področje bo kot podpredsednik vlade prevzel Marek Borowski. Odprto ostaja mesto finančnega ministra. Minister za zunanjo trgovino bo Lesław Podkański, minister za privatizacijo pa Andrzej Wierczokiewicz. Novi minister za kulturo naj bi postal znani režiser Kazimierz Dejmek, za polozaj ministra za industrijo in trgovino pa je predviden Marek Pol. Uradna vlada naj bi prisegla v sredo, se prej pa jo mora potrditi predsednik Walensa. (STA)

Preložena pogajanja z Rdečimi Kmeri

PHNOM PENH - Novi predsednik kamboskega parlamenta je Chea Sim, voditelj Ljudske stranke in nekdanji ortodokсни komunist. Na majske volitvah, ki so jih nadzorovale enote Združenih narodov, je zmagala rojalistična stranka, vendar se je združila v koalicijo z Ljudsko stranko. Premier Norodom Ranariddh je izjavil, da pri sestavi 18-clanskega kabineta ni nesoglasij znotraj koalicije in da gre za »vprašanje ravnovesja, za vprašanje pravice«. Kamboski premier je tudi sporočil, da so pogajanja z Rdečimi Kmeri odložena za nedoločen čas. Pogajanja naj bi vodil kralj Norodom Sihanuk, vendar zaradi slabega zdravja te vloge ne bo mogel prevzeti za vsaj šest mesecev. Rdeči Kmeri, odgovorni za smrt vsaj milijona Kambodžanov, ki so jih pobili med leti 1975-79, zahtevajo svetovno vlogo v vladi. Vladajoča koalicija je njihovo zahtevo zavrnila. (Reuters)

INDIJA, PAKISTAN

Dolgoletni sovražnici se bosta ponovno pogajali

NEW DELHI - Indija in Pakistan sta se v ponedeljek sporazumela, da bosta njuni vladi obnovili pogajanja za izboljšanje odnosov med državama, ki so nevarno zaostri pred tednom dni, ko je indijska vojska hotela zasesti mosejo v Srinagarju v Kasmirju. Pakistanska premierka Benazir Butto je Indijo obsojila, da napada nedolžno muslimansko prebivalstvo. Delegaciji starih sovražnic se bosta srečali v nedeljo v okviru vrha Commonwealtha na Cipru. Opazovalci in poznavalci političnih razmer so presenečeni, saj je bilo po za-

dnjih dogodkih zelo malo verjetno, da bi Pakistan pred januarjem prihodnje leto obnovil dialog z Indijo. Indijski minister za zunanje zadeve Dixit se je nazadnje s svojim pakistanskim kolegom Khanom srečal avgusta letos, vendar so mirovna pogajanja zaradi neprestanega slabšanja razmer v Kasmirju za nedoločen čas preložili. Pakistan in Indija sta od leta 1947, ko sta razglasili neodvisnost, že trikrat stopili v vojno, zdaj pa imata tudi jedrske bombe, zato je premirje med njima še toliko bolj pomembno. (Reuters)

Vodja kanadskih liberalcev Jean Chretien (Telefoto: AP)

KANADA / PARLAMENTARNE VOLITVE

Liberalci se pripravljajo na zmago, quebeški blok napoveduje suverenost

OTTAWA, MONTREAL, PARIZ - V Kanadi so zgodaj davi po srednjeevropskem času zaprli volišca in nestrpno pričakujejo izide parlamentarnih volitev, ki utegnejo temeljito spremeniti razmerje političnih sil. Zadnje ankete Gallupovega instituta so napovedale zmago doslej opozicijske Liberalne stranke, ki naj bi dobila 44 odstotkov glasov. Reformistični stranki, ki jo je pred petimi leti ustanovil populist Preston Manning, so anketirani namenili skoraj dvajset odstotkov glasov, torej več kot doslej vladajočim konservativcem. Reform-

misti so imeli doslej enega samega poslanca, konservativci pa kar 154.

Po kanadskem parlamentarnem sistemu, ki se zgleduje po britanskem, vlado sestavi stranka, ki dobi največ poslanskih mest, položaj uradne opozicije pa je namenjen stranki, ki zasede drugo mesto.

Kljub napovedanemu visokemu odstotku glasov za reformiste se prav lahko zgodi, ocenjujejo v Montrealu, da bo drugo mesto in položaj opozicije zasedel quebeški blok, separatistično gibanje, ki so ga ustanovili pred komaj tremi leti. Quebecu namrec po ustavi

pripada 75 poslanskih mest, quebeški blok pa ima med francosko govorečimi Kanadci daleč največ privrzenecv.

Voditelj bloka Lucien Bouchard je za pariski časnik Figaro že napovedal, da bo njegova stranka po volitvah izposlovala suverenost Quebeca, ustanovila svojo vojsko, gospodarsko se bo naslonila na ZDA, politično in gospodarsko pa se je namenila ozreti tudi v Evropo. »Quebec bo imel suvereno vlado, prihodnje leto pa bomo organizirali referendum o neodvisnosti,« je napovedal Bouchard. (Agencije)

BURUNDI / 250.000 BEGUNCEV

Vojaški udar je sprožil državljansko vojno

Večinsko pleme Hutujcev se je uprlo gospodovalnim Tutsijem

BUJUMBURA - Državni udar, ki so ga pretekli četrtek izvedli vojaški poveljniki manjšinskega aristokratskega plemena Tutsi, je v Burundiju sprožil drža-

vljansko vojno, ki je že doslej zahtevala na stotine človeških žvrljenj, stotisi pa pred nasiljem bežijo v Ruando in Tanzanijo. Predstavnik Visokega komisa-

riata Združenih narodov za begunce Carlos Rodriguez je za francoski radio povedal, da je samo v Ruando pribežalo več kot 250.000 državljanz Burundija.

Vojaki, ki so izvedli udar, so v ponedeljek pokopali ubitega predstnika Ndamdaya in njegove najbližje sodelavce, preživelim članom strmoglavljene vlade pa so ponudili pogajanja, vendar s pogojem, da bo prvi sklep prihodnje vlade amnestija za vse udeležence udara in vse politične prestopke.

Predsednica vlade Sylvie Kinigi in drugi člani strmoglavljene vlade, ki so se zatekli v francosko veleposlanstvo, so pogajanja zvrnili in sporočili, da se skušajo organizirati odpor in povežati približno 60 odstotkov vojakov hutujškega porekla, ki se tokrat nočejo pokoriti poveljnikom puca.

Premierka se je potopila novinarjem, ki so jo obiskali v francoskem veleposlanstvu, da nima v rokah ne vojske ne policije in ne informativnih medijev, zato prosi mednarodno skupnost za vojaško intervencijo, ki naj prispeva k vrnitvi ustavne vlade in zaustavi preliivanje krvi. »Civilisti se pobijajo med seboj«, je svetu obupana sporočila Kinigijeva.

Predstavnik Mednarodnega rdečega križa Hervé Leguillouzi, ki je preletel Burundi v

helikopterju, je pretesen pripovedoval, da dezela dobesedno gori in da se Burundci pobijajo z macetami. Kmetje napadajo vasi nasprotnega plemena in zazigajo kmetije, v vasi Kimimba pa je predstavnik Rdečega križa videl, kako so zazgali solo in v njej 25 otrok.

Tutsi, ki so v Burundiju vladali do belgijske kolonizacije, pa tudi po neodvisnosti leta 1962, nadzorujejo vse

ključne položaje v prestolnici in pobijajo Hutujce ter požigajo njihove domove. Hutujci, ki predstavljajo kar 85 odstotkov prebivalstva in so prvič prišli na oblast po junijskih parlamentarnih volitvah, se manjšinskemu plemenu masučeju tako, da njihove pripadnike pobijajo ali izganjajo v prestolnico pod okrilje vojske. V Bujumburi zato že zmanjkuje hrane.

Burundska premierka Sylvie Kinigi (Telefoto: AP)

ŠVEDSKA

Obvezen porodniški dopust za očete

Liberalci sprejeli predlog o »očetovem mesecu« in trdi gospodarski politiki

STOCKHOLM - Osrednja tema letošnjega kongresa Švedske liberalne stranke ni bila ne naraščajoča gospodarska kriza ne vključevanje v Evropo, pač pa vprašanje, ki so ga poimenovali »očetov mesec«. Razpravljali so namreč o predlogu zakona, po katerem naj bi, v skladu z načeli enakopravnosti med spoloma, vsak novopečeni očka obvezno izkoristil vsaj mesec dni enoletnega plačanega porodniškega dopusta, ki pripada staršem.

Liberalci, majhen, a ključen partner v vladi premiera Carla Bildta, so predlog z veliko večino glasov sprejeli, čeprav je vodja stranke Bengt Westerberg priznal, da bo preostale članke vlada koalicije težko navdušil za novost. Odločili so se tudi za podporo vladnemu načrtu trde gospodarske politike ter njenemu boju z ogromnim proračunskim primanjkljajem, zato so zahtevali zmanjšanje stroškov za obrambo in povišanje individualnih prispevkov za zavarovalne premije. Kljub temu pa je bil glasen aplavz, ki je sledil Westerbergovemu govoru o »očetovem mesecu« in pravicah mater samohranilk, očitno znaničnik prihajajočih splošnih volitev. Najhuja gospodarska recesija v zadnjih šestdesetih letih - nekateri ji pravijo kar depresija - predstavlja pravnje bojno polje za spopad udeležencev predvolilne tekme, katere rezultati bodo znani septembra prihodnje leto. Medtem ko z raznih koncev švedske političnega spektra prihajajo povsem nasprotujoči si predlogi za izhod iz krize, pa številni ekonomski strokovnjaki že zatrjujejo, da lahko dezelo reši le velika koalicija desnice in leve. Trenutno Švede najbolj pesti brezposelnost. Od leta 1989, ko »dežela blagostanja« tako rekoc ni poznala tega izraza, do septembra letos je ostalo na cesti skoraj devet od-

stotkov za delo sposobnih, se najmanj pet pa jih caka na prekvalifikacijo. Asar Lindbeck, profesor ekonomije na univerzi v Stockholmu, ki je po naročilu vlade izdelal analizo skrbi zbujajočih gospodarskih tokov, svetuje korenito zmanjšanje javne porabe.

Primanjkljaj v državnih blagajni znasa namreč bajnih 215 milijard kron (27,3 milijarde dolarjev) ali 15 odstotkov bruto domačega proizvoda. Aprila je Bildtova vlada predlagala vrsto neprijetnih ukrepov: dvodnevno skrajšanje letnega dopusta za delavce v industriji, dvig starostne meje za upokojitev s 65 na 66 let, znižanje prejemkov v času odsotnosti zaradi boleznih, povišanje prispevkov v zdravstvu ter višje davke na tobak in gorivo. Kljub temu so strokovnjaki Mednarodnega monetarnega fonda avgusta ugotovili, da so prihranki premajhni, obrestne mere pa prenizke, medtem ko vrednost krona se kar pada. Največja težava premiera Bildta in finančne ministrice Anne Wibble je v tem, da sta dve tretjini volilcev odvisni od denarja davkoplačevalcev, kar manjšinski vladi onemogoča sprejem nepriljubljenih odločitev. Najnovejši raziskave javnega mnenja že napovedujejo zmagovalno vrnitev opozicijskih Socialdemokratov, katerih razsipništvo ob koncu osemdesetih je tudi prispevalo k današnjemu položaju. Stranki Ingvarja Carlssona, ki je na volitvah 1991 doživela hud poraz, ljudje očitno ne zamerijo več. Carlsson si ob pogledu na rezultate anket zadovoljno mane roke in zahteva, naj centralna banka zniža obrestno mero, vlada pa davek na dodano vrednost, da bi lahko Švedi spet lažje živeli. Ministrica Wibbleva je te »rešitve« označila za lahkomiselne in bedaste.

(Tony Austin/Reuters)

SRBIJA / PREDVOLILNA DRŽAVNA »DARILA«

Miloševićevi socialisti kupujejo volilce z denarjem brez kritja

Upokojencem bodo za štirikrat povečali pokojnine - škoda, ker volitve ne bodo spomladi, pravijo ljudje, potem bi oblast poskrbela za ogrevanje

BEograd - V dveh dneh po razpustitvi srbskega parlamenta se je cena nemške marke, dolarja in drugih konvertibilnih valut na crnem trgu povečala za sto odstotkov. Crni trg je merilo za določanje vrednosti tujih valut, saj je uradna vrednost marke kar za tridesetkrat nižja od tiste na crnem trgu.

V povojni Jugoslaviji

ni dinar se nikoli tako hitro izgubljal vrednosti. Glavni povod za omenjeno razvrednotenje dinarja je Miloševićeva razpustitev parlamenta in razpis predčasnih volitev, oziroma pričakovanje, da bo oblast v predvolilnem času »dodobra razvezala« mošnjo, da bi si pridobila zelene sloje prebivalstva. Omenjena pričakovanja niso brez podlage: prvi so

dobili »vladno darilo« upokojenci. Isti dan, ko so objavili odlok o razpustitvi parlamenta, je milijon tristo tisoč upokojencev zvedelo, da jim bodo za štirikrat povišali pokojnine, izplačevati pa jih bodo začeli dva dni pred običajnim rokom. Odločitev je vlada razložila s trditvijo, da so place zaposlenih, po katerih se določa tudi rast pokojnin,

vse manjši delež njihovih dohodkov. Podjetja se ogibajo placilu davkov tako, da vse večji del plac delavcem izplačujejo v blagu, z mesom, moko, oljem itd.

Tudi pred letom dni so pred volitvami zvišali pokojnine za deset odstotkov nad rastjo mesečne inflacije, za dva meseca zaustavili rast cen elektrike za gospodinjstva, rok placila računov za elektriko pa je vlada brez soglasja elektrogospodarstva premaknila z začetka na konec meseca. Kmetje so oprostili plačevanja večine davščin za zadnje četletje lanskega leta, čes da jih je država prikrajšala za zaposlenim izplačili kmetijskih pridelkov.

Ce razmere ocenjujemo s staljša posameznika, ni težko oceniti, kaj se je zgodilo med prejšnjimi in napovedanimi volitvami. Za ilustracijo omenimo le dejstvo, da je bilo treba pred letom dni za nakup pralnega stroja odsteti pet in pol povprečnih mesečnih plac, zdaj jih za enak nakup potrebujemo deset. Kdor je pred letom dni kupoval barvni televizor, je zanj moral odsteti šest in pol povprečnih mesečnih plac, zdaj jih mora petnajst. In se podatek o nakupu Zastavinega avtomobila: pred letom dni je bilo zanj treba odsteti 34 plac, zdaj pa že 267. Lansko leto so bili novinarji cinčni: »Ce bi bile volitve vsak dan, se življenjska raven ne bi zniževala.« Zdaj stoicno ugotavljajo: »Skoda, ker volitev niso napovedali za konec zime, zagotovili bi nam vsaj ogrevanje.«

Zoran Jelčić

V Srbiji se lov na gorivo pogosto konča s smrtjo

BEograd - Mlajša zenska je zlezla v svoj avto, položila platenko z bencinom na zadnji sedez in si priglala cigareto. Razneslo jo je skupaj z vozilom. Dogodek, o katerem poroča Politika, je bil le eden v vrsti smrtnih nesreč in težkih poškodb, ki jih je povzročilo strahotno pomanjkanje goriva. Sankcije proti ostanku Jugoslavije so popolnoma izčrpale beograjske zaloge nafte. Odkar je tudi Makedonija začela spostovati ukrepe Združenih narodov, se je položaj se poslabšal. Prebivalce prestolnice, ki so odvisni od kurilnega olja, caka težka zima. Bencinske crpalke so zaprte, dragoceno tekočino pa je mogoče kupiti le pri preprodajalcih. Vozniki se s crnega trga pogosto vračajo z najrazličnejšimi posodami, ki so povsem neprimerne za skladiščenje vnetljivih snovi. Pred dnevi je neki Beogražan umrl zaradi opeklin, potem ko je hotel s pomočjo vžigalnice preveriti, koliko goriva si je natopil. V mestni bolnišnici za plastično kirurgijo pravijo, da vsak dan pomagajo najmanj 20 žrtvam podobnih nesreč. Za večino ljudi pa je vožnja z avtomobilom tako ali tako stvar preteklosti. Beogražanci množično uporabljajo javna prevozna sredstva, vendar zaradi pomanjkanja rezervnih delov vozi samo slaba tretjina avtobusov in tramvajev. V njih so pot-

niki tako natlačeni, da sprevodniki ne morejo preverjati vozovnic, ki jih zato seveda nihče ne kupuje. Sicer pa stane vožnja v eno smer kar 13 dolarjev ali celo mesečno plačo. Na jugoslovanski strani meje med ZRJ in Madžarsko se že kaskšnih pet kilometrov pred prehodom začne strnjena kolona čakajočih vozil. Njihovi lastniki so pripravljeni prebiti tako ves dan, da bi prišli do bencina, ki ga lahko potem doma prodajo za trikratno ceno. »Nekateri do vrha natrpajo svoje avtomobile s plastenkami in oddivjajo nazaj kot prave potujoče bombe. Pa se kadijo vsi do zadnjega...« pripoveduje neimenovani opazovalec z Zahoda. »Ce pa se vrnejo živi, dobro zaslužijo.« dodaja. Trda pa ne prede samo voznikom. Vsi, se posebej ostareli, trepetajo pred blizajočo se ostro balkansko zimo. Beograjska stanovnjska naselja so večinoma opremljena s centralno kurjavo, ki od oktobra do marca pogoltne 4500 ton kurilnega olja na dan. Pristojnim je uspelo zagotoviti le četrtino potrebne količine, zato si bodo morali prebivalci pomagati z električnimi grelci. Nalogi bodo sicer kos srbske termoe in hidrocentrale, ne pa tudi dotrajane in zanemarjene hisne napeljave in aparati. Grozi epidemija kratkih stikov in požarov.

(Leonard Santorelli/Reuters)

Vodjo DA so vrgli na cesto

ZAGREB - Miro Ljubić-Longer, predsednik stranke Dalmatinska akcija, so v nedeljo proti večeru na silo vrgli iz stanovanja v Splitu. Ljubicevo so skupaj z otrokoma izselili petnajst oboroženih pripadnikov hrvaške vojske. Ključne stanovanja pa so predali vojnemu invalidu, ki je pred nedavnim dobil odločbo o vselitvi v to sicer vojaško stanovanje. Incident je nemudoma dobil političen prizvok, čeprav predsednica DA ni bila lastnica spornega stanovanja, marveč je bilo stanovanje zakonita last nekdanje JLA, po njenem odhodu pa je pripadlo ministrstvu za obrambo RH. Vendar pa ima Ljubiceva v rokah dokument, s katerim ji nekdanji imetnik stanovanja daje pravice, castnik jugoslovanske vojske, prostore prepusca. Zaradi vprasiljive »primopredaje« je bil ze takrat sprozen tudi sodni postopek, vendar se je predsednica in predstavnica DA v saboru sklicevala na poslansko imunitetu ter tri leta ostala z družino v stanovanju. Trenutno je v teku tudi preiskava o podtaknjenih bombi v prostorih sedez DA, za kar so osumljeni sami člani stranke, med drugimi Mirin moz, ki je zato v priporu. Nenadna nasilna izselitev, kot kaže, sodi v kontekst obračuna z opozicijsko DA. Sam postopek je po mnenju vojske in civilne policije potekal brez incidentov, čeprav pristojni organ sploh ni izdal uradne ustrezne odločbe.

Darko Pavčić

IRA NADALJUJE NAPADE

Vlaki preprečili katastrofo

Podeželje odrezano od Londona

LONDON, BELFAST - Politično nasilje na Irskem in v Veliki Britaniji se nadaljuje z nezmanjšano silovitostjo. Le nekaj ur potem, ko je v trgovini v Belfastu v soboto eksplodirala bomba, namenjena protestantskim skrajnežem, so protestantski skrajneži v glavo ustrelili katoliškega taksista. V nedeljo in ponedeljek pa je Irska republikanska armada spet napadla v okolici Londona. Njen cilj so bile tokrat najpomembnejše železniške povezave mesta zaledjem. Žrtev na srečo ni bilo, ker pa ljudje niso mogli na delo z vlaki, so se v ponedeljek zjutraj na cestah proti Londonu ustvarile dolge kolone vozil. V nedeljo je eksplodirala podtaknjeno razstrelivo na progi zahodno od Londona, zaradi česar je bil tudi se v ponedeljek železniški promet med Londonom in Zahodno Anglijo zaustavljen. Razstrelivo, podtaknjeno

no na železniški postaji Reading, so na srečo se pravčasno nasli, saj so jih predstavniki Ire o razstrelivu obvestili nekaj ur pred eksplozijo, kot je povedal vodja policijske postaje v Readingu Anthony Howlett Bolton. V ponedeljek pa je na železniškem mostu v Buckinghamshiru severno od Londona eksplodirala se ena podtaknjena bomba in tako pretrgala promet tudi na tem delu proge, eni glavnih železniških povezav britanske prestolnice s primestnimi naselji in drugimi deli države. Policija opozarja potnike, naj jih nemudoma obvestijo o vsakem sumljivem kosu prtljage, ki bi ga opazili. Tako silovitih napadov Ire v britanski prestolnici ne pomnijo ze od leta 1974, ko so pripadniki organizacije ubijali nič hudega sluteče tudi v gostilnah ter razstreljevali vojska vozila. Ena najhujših eksplozij je

Cvetje za žrtve napada pripadnikov Ire (Telefoto: AP)

Angleški vojaki iščejo podtaknjene bombe v Belfastu (Telefoto: AP)

pretresla London aprila letos, ko je v poslovnem delu mesta eksplodiral ukraden tovornjak, napolnjen z razstrelivom. Pri tem je bil en clovek ubit, več deset jih je bilo huje ali laze ranjenih, materialna škoda pa je znašala več milijonov funtov. Gre verjetno za del znane taktike Ire, s katero zeli pritegniti medij-

sko pozornost, naceti britansko gospodarstvo in tako doseči dokončen umik britanske vojske s Severne Irske. Seveda pa protestanti, ki se zavzemajo za to, da bi država ostala pod britanskim nadzorom, ne izbirajo nič bolj nezni sredstev. Skupine, kot so Ulsterski bojovniki za svobodo, Komandosi rdece roke ali Ulsterski prostovoljci, so od leta 1969, ko so se obnovili spopadi med katoliki in protestanti, pobili ze vec sto katolikov, najveckrat povsem po naključju izbranih in nič hudega slutečih mimoidočih. Leta 1974 so v bombnih atentatih v Monaghanu in Dublinu v enem samem dnevu pobili trideset ljudi. Najnovejši val nasilja, in mnogi se bojijo, da je to šele začetek precej hujših spopadov, je povsem omajal upanje za skorajšnjo sklenitev premirja, oziroma kakršnega koli spodbudnega dogovora med Londonom in irskimi katoliki. John Major je voditelj stranke Sinn Fein Gerrija Adamsa pozval, naj nemudoma in brezpogojno zaustavi nesmiselno nasilje Ire. »Ce ima kakšen mirovni predlog, naj ga objavi, ce ne, naj raje molči.« je bil ogorčen britanski premier

(Reuters, AFP)

PAPUA-NOVA GUINEJA

Potres prizadel Novo Guinejo

V prizadete kraje bodo šli šele danes

PORT MORESBY - Vzhodna območja Papue-Nove Guineje je včeraj prizadel potres 7 stopnje po Richterjevi jakostni lestvici. Seizmološke naprave so ugotovile, da je bilo žarišče potresa 450 kilometrov severozahodno od glavnega mesta Port Moresby in le 55 kilometrov od Madanga, mesta v istoimenski pokrajini, ki ima 250 tisoč prebivalcev. Na tem območju zemlja podrtava že od 16. oktobra. V glavnem so bili potresi na redko naseljenih območjih, tako da je bilo le 65 mrtvih zaradi zemeljskih usadov in plazov. Voda urada za naravne katastrofe Leith Anderson je sporočil, da bodo položaj na prizadetem območju pregledali šele danes.

NIGERIJA / NE PROGI MED LAGOSOM IN ABUJO

Politično ozadje ugrabitve letala

NIAMEY - Stirje zračni gusarji so včeraj dopoldne ugrabili airbus 310 nigerijske letalske družbe in ga preusmerili v Niger. Tu so izpustili večino potnikov, v času ko poročamo pa se še pogajajo z oblastmi. Zahtevajo imenovanje politika Moshooda Abirole za nigerijskega predsednika, z utemeljitvijo, da je bil Abiola demokratsko izvoljen in da je sedanja nigerijska vlada nezakonita. Abiolov glasnik pa je dejal, da za ugrabitev ni vedel in je gusarski podvig že obsodil.

Do ugrabitve letala družbe »Nigeria Airways« je prislo med notranjim poletom iz Lagosa v Abujo. Skupina starih gusarjev je prisilila pilota letala s 137 potniki in 13 člani posadke, naj spremeni smer ion polrti v prestolnico Nigra Niamey. Po tehničnem pristanku na čadskem letališču N'Djameni je airbus lončno pristal v Niameyu, kjer so se začela dolga pogajanja z oblastmi za izpustitev potnikov. Pogajanja so bila uspešna in letalo je zapustilo 122 oseb, med katerimi vse ženske in vsi otroci, ki so bili na letalu. Gusarji pa se še niso predali ter so od oblasti zahtevali gorivo in dovoljenje za vzlet proti Frankfurtu. Letalo je obklobo približno 300 policistov in za gusarje in njihovih preostalih 26 talcev se je začela zelo dolga in napeta noc.

VELIKA BRITANIJA

Major povzročil vik in krik: vsiljuje osebne izkaznice

LONDON - John Major je dregnil v pravo sršenje gnezdo, ko si je upal predlagati, da bi tudi v Veliki Britaniji kot v vsem omikanem svetu uvedli osebne izkaznice. Britanski premier pa tega sklepa ne vsiljuje, ker se hoče prilagoditi evropski skupnosti, temveč iz enostavnega razloga, da britansko socialno skrbstvo letno izgubi zaradi goljufij skoraj eno milijardo funtov, ker nihče ne vpraša dokazila, ki bi potrjeval istovetnost koristnika.

Major je torej svojemu notranjemu ministru Michaelu Howardu poveril nalogo, naj preveri uresničljivost tega projekta, a ni računal na tako negativni odziv. »Nacelno je zgrešeno ljudem vsiliti osebne izkaznice. Hočemo morda policiji dati tudi previco, da aretira tiste, ki so brez dokumentov«, je poudaril direktor časopisa Liberty John Wadham. Tega mnenja so tudi drugi

britanski časopisi. Times je spomnil, da so nacisti za časa okupacije Nizozemske ljudem vsilili obvezne osebne izkaznice. V obrambo »zasebnosti« so postavili tudi laburisti. Laburistični minister v senci za socialno skrbstvo Donald Dewar je poudaril, da bi z osebniimi izkaznicami kršili človekove pravice, ker bi neporočene matere in upokojece prisilili, da pokažejo osebno izkaznico, ko dvigujejo skrbstvene čeke.

Majorjevo pobudo so v bistvu podprli le nekateri v njegovi konservativni stranki. Tako je poslanec Robert Gale navedel, da postenemu državljanu se ni treba bati, če postnemu in bančnemu uslužbencu pokaže osebno izkaznico. Konservativci obenem navajajo »veliko prednost« osebnih izkaznic: zamenjale naj bi potne liste za potovanja v države Evropske skupnosti.

NOVICE

Ko tragedija postane navadna televizijska igra

AMSTERDAM - Na Nizozemskem so izbruhnile polemike zaradi nove televizijske igre, med katero morajo prisotni izbrati, kateremu od dveh bolnikov na smrtni postelji bodo umetno podaljšali življenje. Program so uresnili s finančno podporo ministrstva za zdravstvo in ima za cilj ljudi seznaniti s stroški, ki jih predstavljajo za državo neozdravljivi bolniki v končnem stadiju bolezni. Ta cilj so že dosegli, z njim pa so sprožili val polemik, ker se nekateri ne strinjajo, da tragedija postane televizijska igra.

Atentat na dom za begunce v Kasslu

BONN - V saskem Kasslu so neznanci predsončnim poskusali zazgati dom za begunce, v katerem je bilo 13 stanovalcev. Kot je sporočila policija, je nekdo na oknu zazgal z bencnom prepojene cunje. K sreči je neka begunka pravočasno pogasila požar, tako da ni bilo žrtv, gmotna škoda pa je malenkostna.

Otrok preživel »polet« s šestega nadstropja

NEW YORK - Misli, da bo letel kot Superman iz znanih risank, z okna svoje sobe na šestem nadstropju je »poletel« v globino in skoraj neposkodo van »pristal« na asfaltu. O tem neverjetnem dogodku sta poročala včerajšnja New York Post in Daily News. »Bilo je, kot da bi ga med poletom zagrabil angel varuh, saj je na tla pristal na lahko, kot da bi se usedel«, je povedal neki bolničar.

Skavtinje ZDA bodo lahko prisegle v Alahovem imenu

NEW YORK - Med ameriskimi skavtinjami je prislo do pravega revolucionarnega sklepa. Namesto dosedanje zakletve, da bodo služile krščanskemu Bogu, bodo muslimanke lahko prisegle v Alahovem imenu, ateistke pa se bodo lahko izognile vsaki božji prisegi. To je sklenilo vodstvo »vodnic« v ameriskem Minneapolisu. Za novo »zaobljubo« se je odločilo 1560 predstavnic, proti pa je bilo le 375 tradicionalistk. S tem novim pristopom, ki upošteva versko in rasno raznolikost ameriške družbe, pa se ne strinjajo skavti, ki ne bodo spreminili dosedanje skavtske prislege.

Z zobmi zaigra »Vzhod je rdeč«

PEKING - Kitajski uradnik, 39-letni Jin Changfu, bo zapisan v Guinnessovi knjigi rekordov, ker mu uspe z udarci jedilnih palčic po svojih zobeh zaigrati kakih dvajset napevov, med katerimi seveda tudi pesem »Vzhod je rdeč«. Jin Changfu je »odkrl« svojo sposobnost pri 14 letih, ko je med jedjo nehoti udaril po enem zobu.

FRANCIJA / LETALA AIR FRANCA ŽE 12 DNI NE LETIJO

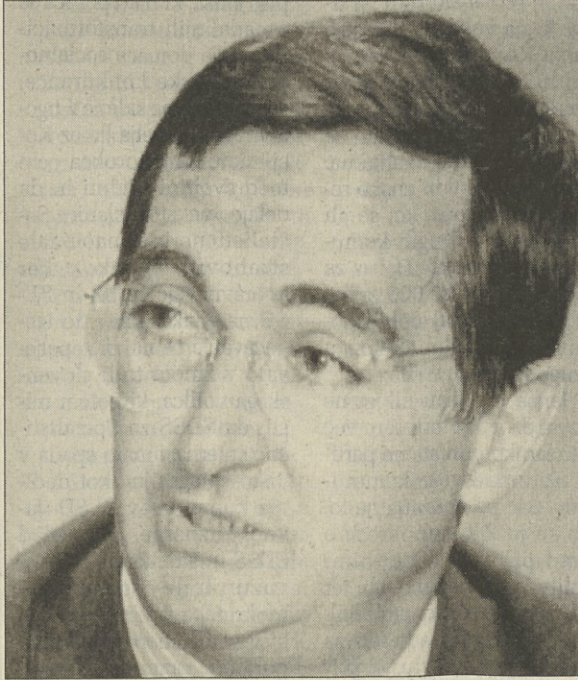
Vlada preklicala odpuste, stavka pa se še nadaljuje

PARIZ - Usluzbenci francoske letalske družbe Air France bodo stavkali se danes. Tako so sklenili na včerajšnji skupščini kljub temu, da je vlada preklicala svoj nacrt redukcije delovnih mest in da je v nedeljo zvečer odstopil predsednik družbe Bernard Attali. Po včerajšnji skupščini uslužbencev na pariskem letališču Charles De Gaulle je glasnik sindikata potrdil, da se bo stavka zaenkrat nadaljevala. Sindikati celo napovedujejo zaostritev boja, tako da bodo danes stavkali ne le uslužbenci letalske družbe, ampak tudi vsi uslužbenci družbe Aéroport de Paris, ki vzdržuje obe veliki pariski letališči, Charles De Gaulle in Orly. Poleg tega pa bodo stavkali tudi uslužbenci družbe Air Inter, ki vzdržuje notranje letalske proge v Franciji. Stanje se torej zaostre in če stavke ne bodo preklicali bo danes ohromljen ves letalski notranji in mednarodni promet v Franciji. Delavci naj bi se na delovna mesta vrnili jutri.

Predsednik Air Francea Attali je odstopil v nedeljo zvečer, potem ko je minister za promet Bernard Bosson na televiziji izjavil, da bo treba revidirati nacrt za re-

dukcijsko delovnih mest v letalski družbi. Nacrt je predvideval zmanjšanje števila delovnih mest za 4.000 enot do konca leta 1994, čemur so se delavci uprli s stavko, ki je bila mestoma celo dramatična, saj so stavkajoči celo postavili barikade na avtocesti, ki vodi k letališču. Ko so Bossona vprašali, ali namerava Attali odstopiti je dejal, da ne gre za ljudi ampak za probleme. Na to slabo prikrito vabilo k odstopu je Attali seveda odgovoril z odstopom. Družbo Air France je vodil 5 let, politično pa je bil zelo blizu Mitterandovi administraciji (njegov brat dvojček je bil svetovalec predsednika republike in kasneje predsednik Evropske banke za razvoj in sodelovanje) in je bil pri novi francoski vladi neprijatelj. Za novega predsednika družbe Air France je vlada imenovala Christiana Blanca.

Družba Air France, ki ima 63.000 uslužbencev, bo imela v letošnjem letu za 5, 5 milijarde frankov izgube. Finančni minister Nicolas Sarkozy je že napovedal, da bi te izgube lahko krili z rikapitalizacijo in z neposrednim posegom države, ki je glavni delničar letalske družbe.

Bivši predsednik Air Francea Bernard Attali (Telefoto AP)

AVSTRALIJA / PROTI KOMARJEM

Kokoši paznice

SYDNEY - Predstavniki zdravstvenih institucij so sporočili, da so na avstralski tropski sever prepeljali 80 kokoši, ki naj bi obranile območje pred invazijo nevarnih komarjev. Ti namreč prenašajo več nalezljivih bolezni, predvsem smrtonosno tropsko vročico. »Kokoši - paznice« so nastanili na obrobju mesta Rockhampton na osrednji obali Queenslanda. »Vsega skupaj imamo stiri jate, vsaka steje dvajset živali. Prva, tista v severnem predmestju, bo tarca glavnega napada žuželk, ko bo roj priletel nad mesto,« je pojasnil Greg Merry, vodja

zdravniške službe pri mestnih oblasteh. »Druge tri jate na vzhodu Rockhamptona predstavljajo »žrtveno jagnje« za komarje, ki bodo prisli z morske strani,« je povedal Merry. Če bo nacrt uspel, bodo kokoši odvrnile nevarnost okužbe od mestnega prebivalstva. Po napadu bodo njihovo kri poslali v Brisbane, kjer je bodo preiskali. »Upamo, da bo zamisel obrodila sadove in da bomo v prihodnje bolj uspešno reševali težave z nadležnim mrčesom,« pravi Merry. Roji komarjev so vsakoletni problem tropskih delov Avstralije, najhuje pa je poleti.

Kar 5.650 kandidatov za 300 delovnih mest

MADRID - Kar 5.650 oseb se je v nedeljo postavilo v vrsto pred barcelonskim hotelom Arts, ki je v časopisju in na televiziji sporočil, da bo sprejel v službo na nevidilna mesta 300 ljudi. Direktor hotela Luis Marco je navedel, da so sprejeli vse prošnje in da bodo sedaj po skupinah in postopno preverjali znanje kandidatov, da bi iz te množice izbrali 300 najprimernejših.

WASHINGTON - Nastopilo je obdobje »rezervnega otroka«. Prvic v zgodovini je namreč ameriški znanstvenik vegetativno razmnožil človeški zarodek in tako »ustvaril« povsem identične dvojčke ali trojčke. Zgodilo se je skoraj po pomoti: prof. Robert Stillman je zaposlen kot znanstveni raziskovalec v Centru za umetno oplojevanje pri univerzi George Washington. Zelo pogosto se dogaja, da povprasevanje daleč presega razpoložljivost embriov, zato so si zastavili vprašanje, kako bi lahko prisli do višjega števila zarodkov. Pri preučevanju možnosti presajanja zarodkov v maternico žensk, ki ne morejo zanositi, je prof. Stillman opravil poskus. Uporabil je zarodke v prvi fazi, take, ki so bili sestavljeni iz nizkega števila celic in ki bi jih vsekakor ne uporabili pri umetnem oplojevanju, in uspela mu je »carobna« razdelitev, ko je »ustvaril« dvojčke, trojčke ali četvorčke kot klone, ki bi se jih lahko vstavilo v maternico, predvsem zato, da bi povečali možnost zanositve.

Odkritje odpira tudi možnost, da bi zamrzni embrio-klon in ga uporabili kasneje. Starsi bi se lahko odločili, da se jim rodi sin in bi »spravili« kopije-klone uporabljenega zarodka. Nikoli ne ves: »rezervni otrok« bi lahko, ko bi bilo treba, podaril kaksen organ obolelemu starejšemu dvojčku, lahko pa bi se tudi zgodilo, da bi »prvi« dvojček umrl in bi se starsi odločili, da »oživijo« drugega.

Vegetativno razmnoževanje (preko klonov) pri zi-

Vatikan: Perverzna izbira

VATIKAN - »To je perverzna izbira,« komentira novo odkritje teolog Gino Concetti v vatikanskemu dnevniku L'Osservatore romano. Kljub temu, da ta operacija ni bila težka, se je doslej nihče ni upal prenesti na človeka, je zapisal teolog, ki je dodal, da želja staršev po otroku ne opravičuje postopka, ki ga človekova vest odklanja človekovim dostojanstvom. Negativno stališče je zavzela tudi italijanska skofovska konferenca.

vallh ni nikakršne novosti, saj se ga na primer poslužujejo pri zvinorejih, da bi zvisali produkcijo. Iz malostevilnih celih nastaneta tako dva ločena a povsem identična organizma.

Vendar pa se tega postopka niso nikoli poslužili pri človeških bitjih, zato je Stillmanovo odkritje, ki je naslo opazno mesto na prvi strani uglednega New York Timesa, povzročilo val polemik. Umetno oplojevanje prinaša namreč vrsto etičnih, filozofskih in moralnih vprašanj. Raziskovalec je svoje odkritje predstavil pred nedavnim, na zadnjem srečanju

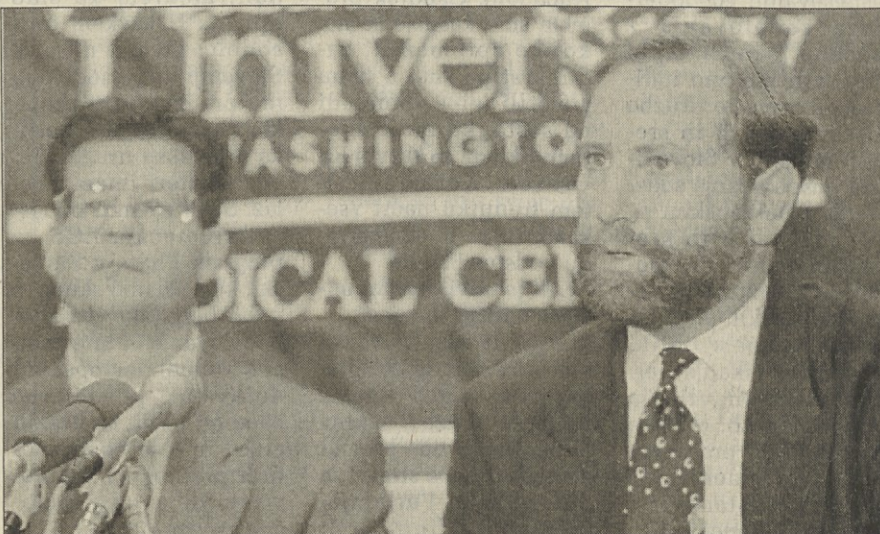
zdrženja American Fertility Society v Montrealu, vendar pa ga ni javno razglasal. Natančnejši opis uporabljenih metod in načinov postopka bo naslednji teden objavila revija Science.

Od prvega posrečenega poskusa umetnega oplojevanja, se pravi od rojstva prvega »umetnega« otroka, je minilo petnajst let, sedaj pa se nakazujejo nove in veliko drzejše možnosti umetnega oplojevanja. To pa ne bega samo »navadnih« ljudi, temveč tudi veliko znanstvenikov.

Po oceni številnih znanstvenikov je Stillmanova metoda osupljiva predv-

sem, ker je izredno preprosta. »Dejstvo, da sploh ni sta potrebna velika znanstvena ekipa, ki bi si s tem prislužila Nobelovo nagrado ali pa drag laboratorij, povzroča veliko preglavic z moralnega in pravnega vidika«, je izjavil Arthur Caplan, direktor Centra za bioetiko pri univerzi Minnesota. »Bolje bi bilo, ko bi vest ne sla v javnost«, je razsodil David Meldrum, direktor Centra za reprodukcijo v Redundu Beach v Kaliforniji. Po njegovem razprava o vegetativnem razmnoževanju človeških embriov sploh ni umestna, ker se ljudje počutijo nelagodno, ko gre za poseganje v življenjske procese.

Stillmanovo odkritje je vzbudilo val polemik po vsem svetu in v številnih državah so že zahtevali takojšnjo odobritev ustreznih zakonodaj, v Švici pa celo referendum, da odločijo, ali naj ta postopek dovolijo ali ne. Na valu polemik je Stillman sporočil, da z raziskavami zaenkrat ne bo nadaljeval.

Dr. Robert Stillman (desno) predstavlja svoje odkritje (Telefoto AP)

»Mein Kampf« za 30 tisoč mark

BERLIN - Neko lukusuzno izdajo Hitlerjevega »Mein Kampfa« so na dražbi »Her-mann historica« v Münchnu prodali za 30 tisoč mark. Izvoda pa ni kupil kak nemški neonacistični nostalgik temveč neki britanski trgovec, ki je brzokone prepričan, da je dobro vložil svoj denar. Delo v dveh izvodih je namreč Adolf Hitler daroval svojem osebemu sofarju in tajniku Emilu Mauriceju. Hitler je svojo programsko knjigo »Mein Kampf« z

blodno vizijo bodočega svetovnega ustroja napisal zadnje mesece leta 1923 in prve mesece naslednjega leta, ko je bil v zaporu, ker je poskušal zrušiti bavarsko in državno vlado. Po prevzemu oblasti je knjiga »Mein Kampf« postala neke vrste sveto pismo nacističnega gibanja. Do leta 1939 so prodali več kot 5 milijonov izvodov, delo pa je bilo prevedeno v več kot 11 jezikov, naklada »lukusuzne izdaje« je bila seveda omejena.

V OSPREDJU / MEMORANDUM

Proračun sprejet na začetku leta

Liberalni demokrati odločno zavrnili govorice o strankarskih kupčijah

LJUBLJANA - Združena lista je včeraj odgovorila na petkovo skupno sporočilo krcanskih demokratov in socialdemokratov o »prijaznih partnerjih, ki skušajo spodkopati vladno izsiljevanje koalicijskega«. Lista trdi, da vlada spodkopavata SKD in SDSS, saj njuni poslanci glasujejo zoper vladne predloge, torej bi premier pravzaprav moral razmisliti o zamenjavi teh dveh strank. Poleg tega izražajo kazejo, da so »prijazni« člane vlade lahko le socialdemokrati s stiri poslanci in ne ZL s stiri poslanci. Lista »podpira kadrovske spremembe v vladi« in upa, da bosta SKD in SDSS predlagali svoje ministre, ki jih nameravata zamenjati.

Kljub ostrim tonom v »proračunski« polemiki vladnih strank je liberalno-demokratska stranka včeraj »odločno zavrnila« očitke, da vladajoča koalicija pri pogajanjih o proračunu kupuje z denarjem davkoplačevalcev in z ministrskimi resorji. Generalni sekretar vlade Mirko Bandelj trdi, da je vlada soglasno sprejela osnutek memoranduma z le dvema vzdržanimi glasovoma in da torej niso točne informacije, da dokument ni bil usklajen niti med ministri. Proračun za prihodnje leto bo sprejet šele marca, predvidevajo v LDS in računajo, da se bodo ministri v vladne stranke do takrat uspeli uskladiti.

Cepprav so predstavniki ZL včeraj trdili, da je bil sobotni sestanek »strokovne koordinacije« uspešen, so v isti sapi spet nasteli vrsto zahtev po drugačni delitvi proračunskega denarja. Ob memorandumu mora vlada oblikovati načrte industrijske, razvojno-tehnološke in aktivne zaposlovalne politike. Raven pravic država ne sme zmanjševati brez dogovora med vsemi partnerji - delodajalci, delojemalci, upokojenci, invalidi... Odločitev o zmanjšanju javne porabe mora sprejemati vlada v celoti in ne samo posamezna ministrstva. Zveza upokojencev pri ZL bo vztrajala pri tem,

da se prihodnje leto pravice upokojencev ne bi zmanjševale, od vlade pa zahtevajo, naj se pred sprejetjem memoranduma pripravi predlog socialnega pakta. ZL bo o morebitnem izstopu iz vlade »razmisljalo v zadnji fazi odločanja o proračunu« - torej januarja ali februarja prihodnje leto. Pač pa namerava stranka izstopiti iz vlade v tistem trenutku, ko bi se (oz. če bi se) večina v koaliciji odločila za rehabilitacijo slovenskega kvilinstva v drugi svetovni vojni. Predstavitelji stranke ne vedo o tem, da bo ministrica Jozica Puhar zamenjal Feri Horvat.

Tanja Staric

Komisije o proračunu

LJUBLJANA - Komisija državnega zbora za spremljanje in nadzor lastninskega preoblikovanja družbene lastnine je včeraj po dolgi razpravi podprla proračunski memorandum za leto 1994. Za sindikate predlog proračunskega memoranduma ni sprejemljiv, saj vlada pri njegovi pripravi ni upoštevala socialnih partnerjev, so poudarili predstavniki delojemalcev v državnem svetu. Izhodišča, ki se tičejo družbenega bruto proizvoda, so sicer podprli, če pa bo sprejet memorandum v celoti, bodo posledice lahko precej hude. Člani odbora za finance in kreditno-monetarno politiko so pri razpravi o proračunskem memorandumu med drugim zavrnili amandma odbora za zdravstvo, delo, družino in socialno varstvo, naj se za obrambo nameni le 1, 5 odstotka družbenega bruto proizvoda, razliko pa naj bi namenili za aktivno zaposlovalno politiko in stipendiranje. Zavrnili so tudi vsa dopolnila za znanost, tehnologijo in razvoj, podprli pa so amandmaje odbora za kmetijstvo in gozdarstvo ter odbora za kulturo, solstvo in sport. (STA)

POGOVOR / FURIO TOMASELLI

Zanimiv projekt, ki čaka na »boljše čase«

Novi odbor hoče spremeniti strategijo

TRST - V predalih finančne družbe dežele Furlanije-Juljske krajin, Friulie, se že skoraj dve leti prasi zanimiv projekt, ki čaka na »boljše čase«. To je pravzaprav osnutek nacrta za ustanovitev Slovenske finančne družbe (italijanski naziv zanjo je »Finanziaria slovena«), za katerega se je svojčas precej zanimala tudi Ljubljana, potem pa ga zaradi različnih razlogov niso izpeljali. Osnutek projekta je iz januarja leta 1992, njegov avtor pa je odgovorna oseba za skupinske strategije in internacionalizacijo, dr. Furio Tomaselli, s katerim smo se pogovorili o problemih, zaradi katerih je ta zanimiv nacrt ostal v predalu.

Toda pogledimo najprej, kaj se skriva za imenom Slovenska finančna družba. V okviru sodelovanja med Slovenijo in Furlanijo-Juljsko krajino, ki ji je Italija poverila posebno vlogo pri pospeševanju gospodarskega sodelovanja z Vzhodno Evropo, naj bi ustanovili mešano italijansko-slovensko družbo za razvoj malih in srednjih podjetij v Sloveniji, za pospeševanje sodelovanja z italijanskim sistemom malih in srednjih podjetij in za pomoč pri privatizaciji velikih slovenskih podjetij. Gre za pomoč v obliki svetovanja, iskanja partnerjev, ustanavljanja mešanih družb, dobave tehnologije in predvsem za aktivno sodelovanje Friulie pri ustanovitvi Slovenske finančne družbe po njenem modelu.

Projekt naj bi uresničevali postopoma, finančno družbo pa naj bi ustanovili v približno dveh letih, medtem ko naj bi njeno predhodnico, svetovalno družbo, ustanovili po 6 do 8 mesecih pripravljalega dela. Enakopravna partnerja pri tej operaciji naj bi bila Friulia (oziroma dežela Furlanija-Juljska krajina) in slovenska vlada, s svojimi izkušnjami pa bi lahko pomagala tudi finančna družba slovenske manjšine v Italiji, Safti, ki sicer že tako in tako sodeluje s Friulio.

Kaj se sedaj dogaja s tem projektom?

Kot tehnik ne morem napovedati, ali bomo projekt lahko nadaljevali v doglednem času,« pravi dr. Tomaselli. »Zasnova smo ga v času prejšnje deželne uprave, ki jo je vodil odvetnik Vinicio Turello, o tem predlogu pa je spregovoril tudi na lanskem srečanju s predsednikom Kucanom. Osnutek projekta smo kasneje se nekoliko spremenili, zadnjikrat pa smo o njem govorili letos spomladi na sestanku z direktorjem Sklada za razvoj RS Urošem Korzetom. V tem trenutku nacrt vsega ni na dnevnem redu vodstva Friulie.

Ali je novi deželni odbor z njim seznanjen?

Tega ne vem. Novi odbor predvsem hoče spremeniti strategijo deželne finančne družbe, ceprav je res, da je nas projekt zanimiv za obe strani, za Slovenijo in Furlanijo-Juljsko krajino. Tudi Sklad za razvoj se strinja

z njim, medtem ko se je finančna družba Safti zanimala za nacrt zato, ker z njo sodelujemo tudi pri drugih stvareh. Zaprlo sli smo jo za pomoč pri vzpostavljanju stikov z morebitnimi slovenskimi partnerji. Za nas je sedaj vsa stvar odvisna od novega deželnega odbora.

Na kakšen odziv pa ste naleteli v Ljubljani?

Po lanskem jesenskem srečanju med Turello in Kucanom je bil direktor Sklada za razvoj lani poleti v Trstu, spomladi letos pa smo se sestali v Ljubljani. Slovenska stran se je za projekt sicer vedno zanimala, vendar nam ni nikoli določila sogovornika. Dežela Furlanija-Juljska krajina pa se je takoj odločila, da bo nalogo zaupala svoji finančni družbi, torej nam.

Ali ze imate kakšne izkušnje s slovenskimi partnerji?

Pomagali smo pri nekaterih mešanih pobudah, medtem ko smo npr. na Hrvaškem tudi sodelovali pri njih. V Sloveniji sedaj sodelujemo pri izvajanju projekta Phare, njegova nosilka je tržaška družba Sed, v kateri imamo delež. Sami pa smo zmagali na natečaju EGS za program Phare v Slovski, kjer delamo skupaj z neko belgijsko družbo. Sodelovanje in integracija z vzhodnoevropskimi državami je namreč eden od naših strateških ciljev in v ta okvir sodi tudi predlog za ustanovitev Slovenske finančne družbe.

Vlasta Bernard

VKLJUČEVANJE SLOVENIJE V OBRAMBNE ZVEZE

»Najprej skoči, potem pa plavaj!«

Kandidatura Slovenije za status opazovalke v ZEU

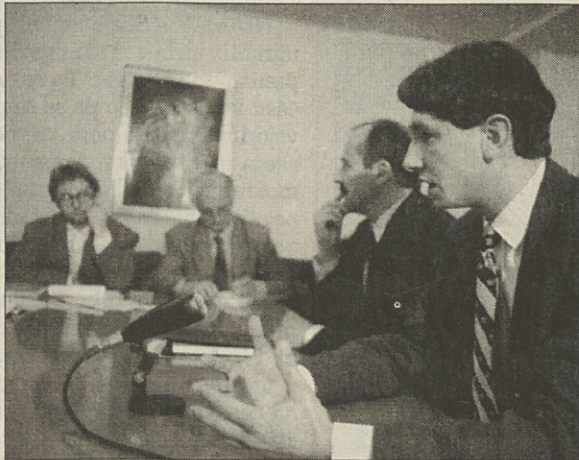
LJUBLJANA - Tistim, ki podrobneje poznajo mehanizme delovanja svetovnih sistemov kolektivne varnosti, je že nekaj časa jasno, da Slovenija pri vključevanju v novo evropsko ureditev ne bo mogla zaobiti Zahodnoevropske unije (ZEU). V okviru nje se bodo namreč usklajevala vsa vprašanja, ki zadevajo skupno evropsko varnostno politiko. Borut Pahor, poslanec Združenih list, ki vodi tudi delegacijo državnega zbora v Svetu Evrope, že dalj časa opozarja, da mora Slovenija opredeliti svoj odnos do ZEU, saj sogovorniki na evropskih sedežih velikokrat sprašujejo ravno po tem. Pahor je tudi pobudnik predloga, da naj Slovenija kandidira za status opazovalke v skupščini ZEU, zato je tudi pripravil poročilo, ki zelo podrobno razčlenjuje argumente za in proti. Poročilo je pripravljeno za razpravo na obrambnem odboru, ki naj bi državnemu zboru tudi formalno predlagal omenjeno kandidacijo, včeraj pa so ga predstavili tudi novinarjem.

Borut Pahor v njem odgovarja na pet ključnih vprašanj: zakaj podarjati pomen ZEU, ali vključevanje v evropske ustanove omejuje polno

suverenost Slovenije, ali je Slovenija varnostno samozadostna država in ali je razprava o vstopu v ZEU in Nato sploh smiselna, glede na to, da obe ustanovi zanikata možnost skorajšnjega sprejema novih držav.

Glede suverenosti Pahor ugotavlja, da jo vse večja soodvisnost državnih omejitev, vendar si brez tega ni mogoče zamisliti uresničevanja sporazuma iz Maastrichta. Pahor tudi ugotavlja, da Slovenija ni varnostno samozadostna država, zato se mora odločiti ali za nevtralizacijo ali pa za vključitev v varnostne sisteme. Razprava o vključevanju v obrambne zveze pa je po Pahorjevem mnenju smiselna, saj lahko Slovenija bistveno razjasni svoje politične ambicije v mednarodni skupnosti. Prvi pogoj za vključevanje v ZEU Slovenija že izpolnjuje, saj je polnopravna članica Sveta Evrope, druga zahteva pa je natančno definiranje ciljev. Od nekdanjih jugoslovanskih republik za zdaj le Slovenija izpolnjuje vse pogoje za status opazovalke v skupščini ZEU, kar je po Pahorjevem mnenju izredno pomembno za vzpostavitev samostojne identitete naše države v novi Evropi.

Bostjan Lajovic

Slovenija mora opredeliti svoj odnos do ZEU (Foto: A.P.)

1. Globalne politične spremembe na evropskem kontinentu po padcu berlinskega zidu terjajo novo definicijo vloge in pomena zahodnoevropske in atlantske obrambne zveze. Očitno pa je, da države članice NATO in Zahodnoevropske unije (ZU) postopno, nedvoumno iščejo nove institucionalne in vsebinske okvire skupne varnostne politike.
2. S tem ko Slovenija izpričuje svojo privrženost evropskim združevalnim procesom in polnopravnim vlogi v Evropski uniji, poudarja svojo pripravljenost za izpolnjevanje pravic in obveznosti na področju skupne zunanje in varnostne politike.
3. Zavedajoč se dejstva, da Slovenija, članica Sveta Evrope, ne more pričakovati skorajšnjega polnopravnega članstva v Evropski uniji, v NATO oziroma ZU, je se bolj pomembno njeno postopno vključevanje v parlamentarne in druge organe omenjenih ustanov.
4. Status opazovalke Državnega zbora Slovenije v Skupščini ZU daje priložnost, da se Slovenija v razpravah o novi arhitekturi evropske varnosti uveljavi kot dejavna in konstruktivna država, se posebej med njenimi bodočimi partnerji. S tem dobiva možnost za neposrednejši dostop do informacij o najsodobnejših dilemah in pogledih evropskih držav na področju varnostne politike.

STRANKE / SOCIALDEMOKRATI PROTI ZDRUŽENI LISTI

O preoblečenih komunistih in zmotah Socialistične internacionale

J. Janša je pismo poslal vsem članicam Internacionala - Janša: »Zadeve smo le pojasnili« - Kumer: »Internacionala je že odgovorila«

LJUBLJANA - Napetost med obema slovenskima strankama socialnodemokratske usmeritve nikakor ne poneha. V javnost je včeraj prišlo pismo, ki ga je predsednik SDSS Janez Janša naslovil na vse članice Socialistične internacionale (teh je 73) in v njem opozoril na prizadevanja nekdanjih komunistov, da bi se preobrazili v socialne demokrate.

Janša v pismu opozarja na »socialnodemokratsko retoriko«, čes da je preobleka »totalitarnega bistva komunizma«, zaradi nje pa bodo prave socialnodemokratske stranke še dolga leta treple posledice. Med drugim tudi zato, ker naj bi se komunistične partije preimenovali v socialnodemokratske stranke, ne da bi pred tem razčistile s svojo preteklostjo. V resnici, tako piše Janša, skušajo le ohraniti svoje privilegije, enako

pa naj bi veljalo tudi za tiste, ki na volitvah glasujejo zanje. Kar zadeva Slovenijo, naj bi prejšnja oblast sicer dopuščala več gospodarske svobode, vendar naj zato ne bi bila nič manj totalitarna: uporabljala naj bi enake represivne metode, kot so jih komunisti v drugih komunističnih državah. Dokaz za to naj bi bilo 20.000 zrtov, ki naj bi jih dal pobiti komunistični režim ob koncu druge svetovne vojne.

Janša v pismu nikjer ne pove, da je bil tudi sam več let član komunistične partije oziroma Zveze komunistov ZLS. Javno priznanje, da je med SDSS in strankami, ki so si »uzurpirale« socialnodemokratska imena, razlika, bi v veliki meri »razjasnilo politične razmere v Sloveniji«, končuje Janša.

Zakaj, skratka, takšno pismo in komu lahko skoduje? Mar zgolj Združeni listi in njenim voditeljem ali pa tudi ugledu Slovenije...?

Nekateri v Združenih listi umeščajo to pismo (ki je sicer brez datuma) v sedanjí čas in prostor. Dejstvo je namreč, opozarjajo, da so jim v Socialistični internacionali precej naklonjeni, to naj bi se se posebej izkazalo na nedavni seji Sveta Internacionala v Lizboni. Za nameček pa so se v tej stranki lotili tudi priprave seminarja, ki bo 19. in 20. novembra v Ljubljani, njegova tema bo socialni problemi držav v tranziciji, in sicer v dogovoru z Evropskim forumom, specializirano ustanovo Socialistične internacionale. Tega seminarja naj bi se udeležile vse leve usmerjene, socialistične in socialdemokratske stranke iz 28 evropskih držav. Janševo pismo naj bi skušalo

pisati Janša, ki nato poroča se o nadaljnjih transformacijah svoje domače socialnodemokratske konkurence, vso zadevo pa sklene z ugotovitvijo, da velja Janez Kijancić za trdoroka celo med svojimi ljudmi in da delajo »nekateri članice Socialistične internacionale strahovito napako«, ker »obrnjavajo SDSS in ZLS na enak način«; to ize-nacevanje pa naj bi zapeljvalo v zmotu tudi slovenskega volilca, ki potem misli, da SDSS za Socialistično internacionalo spada v »isto kategorijo« kot dednja komunistov ZLS. Javno priznanje, da je med SDSS in strankami, ki so si »uzurpirale« socialnodemokratska imena, razlika, bi v veliki meri »razjasnilo politične razmere v Sloveniji«, končuje Janša.

Zakaj, skratka, takšno pismo in komu lahko skoduje? Mar zgolj Združeni listi in njenim voditeljem ali pa tudi ugledu Slovenije...?

Nekateri v Združenih listi umeščajo to pismo (ki je sicer brez datuma) v sedanjí čas in prostor. Dejstvo je namreč, opozarjajo, da so jim v Socialistični internacionali precej naklonjeni, to naj bi se se posebej izkazalo na nedavni seji Sveta Internacionala v Lizboni. Za nameček pa so se v tej stranki lotili tudi priprave seminarja, ki bo 19. in 20. novembra v Ljubljani, njegova tema bo socialni problemi držav v tranziciji, in sicer v dogovoru z Evropskim forumom, specializirano ustanovo Socialistične internacionale. Tega seminarja naj bi se udeležile vse leve usmerjene, socialistične in socialdemokratske stranke iz 28 evropskih držav. Janševo pismo naj bi skušalo

Ivanka Mihelcic

VPRAŠANJA ZA B.BIŠČAKA

Ločitev vlade in parlamenta

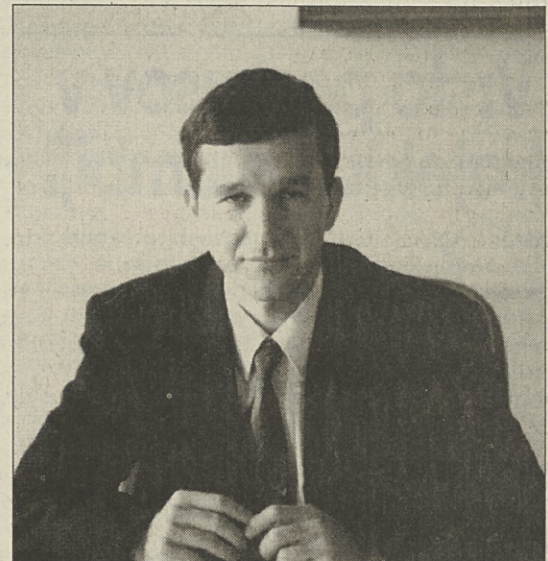
Odločitev o varovanju parlamenta še ni sprejeta

Z novo slovensko ustavo smo tudi v Sloveniji sprejeli demokratični princip delitve oblasti. Vlada in parlament sta dobili samostojni vlogi in zadolžitve. V skladu s tem se mora državni zbor izločiti iz sistema javne uprave. O tem smo se pogovarjali z generalnim sekretarjem državnega zbora Bogdanom Biščakom.

Kako bo izločitev vplivala na delovanje parlamenta in na kakšen način bo izvedena?

Za dosledno ločitev Državnega zbora iz sistema državne uprave je najprej potrebna delitev premoženja. Zakon o vladi določa, da vlada republike Slovenije upravlja z nepremičninami in drugim premoženjem Slovenije, če ni s posebnim zakonom drugače določeno. Državni zbor je v skladu s tem že januarja letos zadolžil vladno, da pripravi podatke o nepremičninah. Nenormalno je, da je na primer vlada upravljaavec stavbe parlamenta. Teoretično lahko stavbo tudi od-tuji. Poleg tega gre se za protokolarne objekte, ki jih uporabljata tako vlada kot parlament, in za stanovanjski fond.

Naslednji problem je zastopanje. Zakon o vladi tudi določa, da vlada zastopa republiko Slovenijo. Ne glede na to, da to ne ovira dela državnega zbora, je pravno nevzdržno, da sklepamo pogodbe v državnem zboru za republiko Slovenijo brez pooblastila.

Kakšne pa bodo place delavcev državnega zbora po njegovi izločitvi iz sistema državne uprave?

Zakon o proračunu ima določbo o obračunavanju plac in določbo o proračunski rezervi, s katero upravlja vlada. Ti dve določbi sta protislovni, kajti parlament lahko place delavcev ureja sam v skladu z določbo o obračunavanju plac, ker pa za to potrebuje sredstva iz tekoče proračunske rezerve, o tem odloča vlada. Delavci bodo tudi v prihodnje imeli place v skladu z zakonom in v okviru vnaprej določenih proračunskih postavk, vendar pa bo notranja delitev v pristojnosti parlamenta.

Kako pa bo urejeno varovanje državnega zbora in njegovega predsednika?

V zvezi z varovanjem predsednika državnega zbora ni nobenih sprememb. Se naprej jo bo zagotavljalo ministristvo za notranje zadeve. Odločitev o zagotavljanju notranje varnosti pa se ni sprejeta. Vladna uredba sicer določa, da tudi to varnost zagotavlja ministristvo za notranje zadeve, vendar sta se temu dva zbora prejšnje skupščine uprla, zato ministristvo ni prevzelo tega varovanja. Problem, ki je nastal, se tiče pooblastil. Varnostniki državnega zbora namreč ne morejo imeti enakih pooblastil kakor delavci ministristva za notranje zadeve, pa tudi usposobljeni niso enako. Posebna usposobljenost je na primer potrebna za rokovanje z napravami za odkrivanje orožja pri vходу v zgradbo, ki jih prav zaradi tega se ne uporabljamo.

Pred dvema mesecema se ustanovili komisijo za izdelavo celostne grafice podobe državnega zbora. Ali naj bi res pripravljali predlog za spremembo državnih simbolov?

V komisiji so stiri arhitekti (Matjaz Vipotnik, Peter Skalar, Miljenko Licul, Grega Kosak), poslanca Zarko Pregelj in Dimitrij Rupel ter Erih Skocič. Ceprav strokovnjaki menijo, da državni simboli niso ustrezni, to ni naloga komisije. Pripravili naj bi celostno podobo, pri čemer naj bi uporabili ustavno določene državne simbole. Ker pa bi po mnenju arhitektov morala celotna državna uprava imeti poenoteno podobo, bo tudi podoba državnega zbora temeljila na že izdelani podobi vlade republike Slovenije.

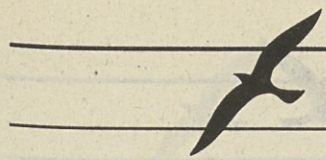
Matjaz Albreht

STRANKE / LIBERALNI DEMOKRATI

Pripadnost stranki ni navzkriž s strokovno usposobljenostjo

LJUBLJANA - Generalni sekretar slovenske vlade Mirko Bandelj je na včerajšnji redni tiskovni konferenci Liberalno demokratske stranke opisal projekt reorganizacije in racionalizacije državne uprave, ki je ta hip »se vedno prevelika in predraga«. Iz proračuna se financira 130.000 zaposlenih, 6600 (brez policije in vojske) na republiški ravni. Državna uprava je lani iz proračuna dobila nekaj nad 15 odstotkov sredstev, letos 14 odstotkov in pol, drugo leto pa bo dobila še manj, je povedal Bandelj. Zaposlili

so samo 30 novih ljudi, skrbijo pa predvsem za »kvalitetne« spremembe, torej za povečanje števila tistih z visoko in višjo izobrazbo. Bandelj priznava, da je bila pri kadrovskih spremembah v vrhovih ministrstev najpomembnejša strankarska pripadnost, obenem pa poudarja, da pripadnost stranki ne izključuje strokovne usposobljenosti. Zdi se mu tudi logično (in to omogoča tudi zakon), da minister s sabo pripelje svojo ekipo ljudi, s katerimi se razume in s katerimi bo lahko delal. (T. S.)

AVSTRIJA - ES / NARODNOSTNE SKUPNOSTI

Dunajska izjava »korak nazaj«?

Tiskovna konferenca Karla Smolleja

CELOVEC - Tako imenovana »Dunajska izjava«, katero so sprejeli začetek oktobra letos voditelji 32 držav članic Sveta Evrope na koncu prvega vrhunškega srečanja v avstrijski prestolnici in v kateri ima posebno mesto izjava o zaščiti narodnih manjšin, je se naprej predmet kontroverznih razprav znotraj manjšinskih organizacij v Avstriji, predvsem med organizacijami koroskih Slovencev. Medtem, ko jo Zveza slovenskih organizacij (ZSO) pozdravlja, ker bodo kulture in individualne pravice postale sestavni del konvencije o človekovih pravicah in predvsem ker Svet Evrope ni sledil priporočilom, ki so zahtevala ureditev posebnih političnih pravic, Narodni svet koroskih Slovencev (NSKS) in slovenska Enotna lista ne vidita bistvenih premikov pri konkretni zaščiti pravic narodnih manjšin.

Doslej najbolj ostro pa je izjavo SE o manjšinah včeraj na tiskovni konferenci v Celovcu kritiziral predsednik Avstrijskega centra za narodnostne skupnosti (CAN) Karel Smolle. Dejal je, da pomeni podpis zunanjih ministrov in sefov držav Sveta Evrope pod izjavo »korak nazaj na zgolj individualne pravice«. Izjava da niti ne doseže nivo

Predsednik CAN Smolle. Kobenhavenske deklaracije iz leta 1989 in tudi ne standard, ki je bil že določen v nekaterih dokumentih KEVS-a. Nadalje dunajski vrh SE tudi ni dal manjšinam oz. narodnostnim skupnostim nikakršne pravni instrument, s katerim bi lahko izterjali svoje pravice, je poudaril Smolle. »Dunajska izjava je glede zaščite manjšin celo slabša od ureditve, ki jo je Slovaska sklenila za svojo madžarsko narodnostno skupnost«, je menil osebni svetovalec slovenskega zunanjega ministra Lojzeta Peterleta na tiskovni konferenci in v zvezi z izjavo SE. Napram Peterletu da je to

svojo negativno oceno o izjavi izrazil, je poudaril Smolle, zakaj jo je slovenski zunanji minister kljub temu podprl, pa da je treba vprašati Peterlega samega, je dejal Smolle.

Tiskovno konferenco je Smolle sklical ob 10. letnici delovanja Avstrijskega centra za narodne skupnosti, ki je bil ustanovljen kot »Slovenski center Dunaj«. Kot predsednik Centra, v katerem sodelujejo razne organizacije vseh narodnosti v Avstriji, je Smolle poudaril, da je bilo v preteklosti dosti doseženo, da pa je treba se mnogo storiti, predvsem na področju uresničevanja manjšinskih pravic v Avstriji.

Smolle je za to predložil »Izjavo avstrijskih narodnostnih skupnosti«, v kateri v CAN včlanjene organizacije poudarjajo, da preživetje avstrijskih narodnostnih skupnosti ni zagotovljeno, da pravice avstrijskih narodnostnih skupnosti v veliki meri niso uresničeni ter da avstrijska manjšinska politika ne odgovarja sodobnemu evropskemu standardu.

Se posebej se je Karel Smolle zavzel za ureditev političnega zastopstva manjšin v avstrijskih zakonodajnih telesih in odločno podprl ustanovitev avtonomnega manjšinskega zastopstva koroskih Slovencev.

KOROŠKA / PRIREDITVE MANJŠINE OB AVSTRIJSKEM NACIONALNEM PRAZNIKU

Srečanja s sosedom

Prireditve pod geslom »Dober večer, sosed - Guten Abend, Nachbar« je obiskalo veliko število nemško govorečih sodeželanov - Deželni glavar med udeleženci

IVAN LUKAN / FRANC WAKOUNIG

za nacionalni praznik je na podeželju odprlo pretekli petek slovensko prosvetno društvo »Borovlje«, v Modestovem domu v Celovcu pa sta Narodni svet koroskih Slovencev in Enotna lista priredila sprejem pod geslom »Dober večer, sosed - Guten Abend, Nachbar«, srečanja s pevskimi skupinami in zbori naroda sosed. Prireditve so svojčas zrasle iz kulturne potrebe po medsebojnem spoznavanju in odpravljanju obstoječih predsodkov in naj bi bile dokaz in izraz nove kvalitete sožitja in sodelovanja med slovenskimi in nemškogovorečimi prebivalci dežele. Ob tem je treba omeniti, da je, kot številni drugi predlogi o sodelovanju med obema narodoma na Koroskem, tudi ta pobuda prišla iz vrst koroskih Slovencev.

Solnika in zastopnik škofije na sprejemu NSKS in EL; desno predsednik šolskega sveta Glantschnig.

Smrtnik je v svojem govoru v slovenscini zagovarjal od NSKS in EL sklenjeno izvedbo temeljnega glasovanja o skupnem zastopstvu koroskih Slovencev ter ostro napadel vse, ki napovedujejo bojkot tega glasovanja, v svojem govoru v nemščini pa je dejal, da integracija manjšine ni potrebna, ker je le-ta že integrirana v družbo. To pa ne pomeni, da bi se morala manjšina s tem odpovedati zahtevi po političnem zastopstvu Slovencev v zakonodajnih telesih, je poudaril Smrtnik.

V kulturnem domu pri Cingelcu na Trati pa je poleg obeh društvenih skupin SPD Borovlje, moškega zbora in ženskega zbora »Sektet Borovlje«, nastopil moški zbor iz Rangsdorfa v dolini Mele (Mölltal) na zgornjem Koroskem. Stiki med Borovljčani in zgorajnjimi Korosci so se pričeli letos poleti ob priliki dnevov koroskih Slovencev v Spitalu. Borovljsko društvo je doslej večino teh prireditve oblikovalo s krajevnimi nemško govorečimi skupinami, kar je privedlo do dolocene izčrpanosti. Zato je ra-

do seglo po novih stikih. Društvo pa išče stalnega stika z domačim prebivalstvom tudi tako, da že nekaj let na koncu delovne sezone izdaja dvojezično kulturno pismo, v katerem predstavlja svoje delo in zamisli.

V Globasnici v Podjuni pa so v preteklo nedeljo počastili avstrijski nacionalni praznik in kot slavnostnega govornika povabili deželnega glavarja Christofa Zernatta. Ta je poudaril pomen civiliziranega sožitja v deželi in ponovil svojo zamisel o skupnem plebiscitnem praznovan-

ju ob 75-letnici leta 1995.

Dotaknil pa se je tudi tekoče razprave o morebitnem avstrijskem pristopu k Evropski skupnosti in odločno zavrnil je vse polemike nemško-nacionalnih gibanj - predvsem koroskega Heimatdienst. Koncert v globalski soli so oblikovali domači otroški zbor »Ziv-zav«, mešani pevski zbor »Peca«, moški pevski zbor »Franc Leder-Le-sicjak«, nemski mešani zbor iz Globasnice ter mešani pevski zbor iz Gorisnice.

Na »Srečanja v Bilcovsu« pa sta vabila mladinska organizacija koroskih socialdemokratov (SJG) in Delovna skupnost »Avstrijske narodnosti v SPÖ). Prva tovrstna prireditve imela dober odmev, glasbeno s k uspehu prespevali Kvartet Roz in ansambel Vocalitas. Srečanja se je udeležil kot najvišji gost državni poslanec Dieter Antoni.

Zadnji prireditvi pod geslom »Dober večer, sosed - Guten Abend, Nachbar« ob letosnjem avstrijskem nacionalnem prazniku sta bili včeraj zvečer v Zelezni Kapli in na Radisah, kjer sta spregovorila socialdemokratska deželnozborska poslanca Melitta Trunk in Peter Kaiser ter kapelski župan Dieter Haller.

Prireditve »Dober večer, sosed« v Globasnici se je udeležil deželni glavar Zernatto (v sredini). sliki:Fera

AVSTRIJA / IMMUNO AG

Škandal s krvnimi preparati dobiva vse večje razsežnosti

Nova odkritja magacina »News«

DUNAJ - Z novimi očitki proti farmacevtskemu koncernu Immuno AG se vse naprej širi avstrijski škandal v zvezi s krvnimi preparati, ki so pri najmanj 150 avstrijskih krvavcih povzročili infekcijo s kužno boleznijo Aids.

V okviru tozbe prizadetih obelodanjenim očitkom, češ podjetje je v letih 1984 in 1985 kljub takti že znanemu riziku prenasanja bolezni preko nekontroliranih preparatov razpečevalo krvni preparat (infuzijo krvi) za krvavcih, dunajski tedenski magazin »NEWS« dodaja očitke, da je mednarodna dejavni koncern morda celo podkupoval uradnike ministrstva za zdravje, ki so bili pristojni za preverjanje in za iz-

dajanje dovoljenj za uporabo tozadevnih preparatov.

Prav v omenjenem obdobju, ko je prišlo do razpečavanja okuženih krvnih preparatov, sta po dogledanju magacina dva vodilna (bivša) sodelavca Immuno AG nastopila novo službo prav v tistem oddelku ministrstva, ki se je ukvarjal z nadzorstvom in pristupitvijo omenjenih spornih krvnih preparatov farmacevtskega podjetja. Magacin med drugim domneva, da do nadaljevanja razpečavanja in uporabe zdravila za krvavcih ni prišlo zaradi tega, ker ni bilo na razpolago drugih, alternativnih sredstev, temveč zaradi tega, ker bi Immuno AG sicer utrpela preveliko škodo. (I.S.)

V lotu - 6 šestic za po 15 milijonov šilingov

DUNAJ - V tretje je le uspelo: šest Avstrijev je 42. kolu v lotu »6 iz 45« nakrizalo pravih šest števil (6, 10, 16, 27, 29, 35, dodatna številka 38), nagrada zato pa je znašala kar 15,7 milijonov šilingov.

Kot smo poročali, v dveh prejšnjih kolutih nobeden igralec ni uganil pravih šest števil, tako da se je bilo v jackpotu nad 100 milijonov šilingov.

Za petico z dodatno številko uprava lota izplača 267.957 šilingov, za petico 14.198 šilingov, za štirico 413 šilingov, za trojko 33 šilingov.

AVSTRIJA / GUVERNER BS ARHAR PREDAVAL NA DUNAJU

Slovenija pričakuje več kot samo simbolično pomoč

Kritične besede na račun ES in drugih mednarodnih ustanov

IGOR SCHELLANDER

Arhar. Za stabilizacijo nove slovenske valute, da je bila potrebna politika omejevanja količine denarja v obtoku.

Tako imenovana sokoterapija za preobrazbo gospodarskega in finančnega življenja države, kot so jo predlagali nekateri mednarodno dejavni strokovnjaki, je po mnenju predsednika Banke Slovenije za malo državo in malo gospodarstvo nevaren korak, zato da je Slovenija šla lastno pot v smislu zmanjšanja likvidnosti in fleksibilnega tečaja tolarja. Kajti trdnost tečaja, tako Arhar, bi bila mogoca le, če bi imela Banka Slovenije na razpolago devizne rezerve.

Dejansko pa je Slovenija bila prisiljena pričeti z emisijo nove valute z devizno rezervo v višini samo 170 milijonov dolarjev.

»Kar smo nato dosegli po enem letu, je zelo pozitivno«, je s tem v zvezi ocenil Arhar dosedanj razvoj, »kajti devizne rezerve so narasle na 1,2 milijardi dolarjev.« Izpostavil je tudi pozitivno plačilno bilanco v preteklem letu v višini 960 milijonov dolarjev.

Skupaj z drugimi pozitivnimi trendi vse to izkazuje Slovenijo v primerjavi z drugimi tako imenovanimi reformiranimi državami kot najbolj uspešno pri približevanju

evropskim standardom, zato je tem bolj boleče dejstvo, da se Evropska skupnost in druge mednarodne ustanove slovenska prizadevanja honorirajo bolj s simboličnimi kot pa efektivnimi ukrepi finančne pomoči.

Guverner Banke Slovenije se je v nadaljnjem posvetil problemu odplačevanja inozemskih dolgov nekdanje Jugoslavije ter vprašanjem aktualnih sprememb v bančni in lastniški zakonodaji.

Višina osnovnega kapitala za podelitev bančne koncesije, devizne zadave ter posamezna določila na področju imovine so bile nadaljnje točke, za katere se je zainteresirala številčno močno zastopana strokovna publika iz Avstrije in Slovenije.

Guverner Banke Slovenije France Arhar je na Dunaju predaval o slovenski monetarni politiki.

AVSTRIJA / V PRIPRAVI NOV ZAKON

Otežkočen stečaj

DUNAJ - Avstrijski minister za pravosodje Nikolaus Michalek sprico letosnje rekonstrukcije leta insolvent - do konca leta strokovnjaki pričakuje 4.500 bankrotiranih kar bo prizadelo okoli 18.000 delovnih mest! - pripravlja nove zakonske osnove za otežkočenje stečajev.

Gre za ukrepe, ki naj bi na eni strani preprečevali stečaje, na drugi strani pa za spremembe insolventnega prava. Rok za podajanje izvedenskega mnenja je medtem pri kraju, minister zeli svoje pred-

loge čim prej uzakoniti, da bi postali veljavni že od začetka naslednjega leta. Pozneje naj bi prislo se do temeljne spremembe insolventnega prava, katere osnutke trenutno pripravlja državna komisija. Ministri ukrepi naj bi poskrbeli za kratkoročno premostitev najhujših težav.

Od pravosodnega ministra nacrtovani ukrepi glede otežkočenja stečajev v prvi vrsti merijo v boljše informiranje nadzornih odborov ter v strožje kapitalne predpise. Tako naj bi postala

lo kaznivo, če podjetje svoj previsoko ovrednotijo svoj lastni kapital z deleži, vloženimi v stvarih. Podjetja naj bi oddala svoje bilance tudi že po 9 in ne kot doslej po 13 mesecih.

V okviru zakonskih sprememb je prevedena tudi razbremenitev sklada za izplačilo pa v primeru insolventne. Tako naj bi postalo nemogoče ukiniti delovna razmerja vseh sodelavcev insolventnega podjetja na račun sklada, kot se je to letos zgodilo v primeru papirnice v Halleinu.

NOVICE

Pri Steyr-Daimler-Puch nad 1100 novih delovnih mest

GRADEC - V glavnem mestu stajarske bodo avtomobilski tovarni Steyr-Daimler-Puch pričeli s proizvodnjo ameriškega jeepe Cherokee. Vodstvo ameriškega avtomobilskega koncerna Chrysler je v juniju odločilo, da bo del svoje proizvodnje prenestlo v avstrijsko kooperacijsko postojanko, ker so v njegovih severnoameriških tovarnah za proizvodnjo avtomobilov trenutno izčrpane vse kapacitete (240.000 komadov na leto) za izdelavo Cherokeeja. Narasajočemu povpraševanju po tej avtomobilski tipu (zlasti na evropskem, japonskem in arabskem trgu) bo podjetje ugodilo s preureditvijo obstoječih (kooperacijskih) produkcijskih mest za proizvodnjo Cherokeeja. Kot izredno ugodno so ocenili možnost montaže avtomobila v kooperacijskem podjetju Steyr-Daimler-Puch pri Gradcu. Tam že nekaj časa uspešno teče montaža chryslerjeve večnamenske limuzine Voyager. S proizvodnjo Cherokeeja bodo v tovarni pri Gradcu pričeli oktobra 1994. Za premestitev produkcije bodo potrebne investicije v višini 1,2 milijarde šilingov, nastalo bo 1100 novih delovnih mest. Podjetje Steyr-Daimler-Puch bo od narocila profitiralo vsaj štiri leta. (I.S.)

Umrli bivši intendant koroskega studia ORF

CELOVEC - Konec preteklega tedna je po kratki bolezni v 80. letu starosti v koroskem glavnem mestu umrl profesor Peter Goritschnig, dolgoletni intendant deželne studia ORF za Korosko. Stel je med radijske pionirje, deželni studio pa je vodil od začetka 50-ih let do leta 1975.

KOROŠKA / DVOJEZIČNE ŽUPNIJE

Cilj je skupnost

CELOVEC - Novi ravnatelj Slovenskega dušnopastirskega urada krske škofije v Celovcu Joze Marketz je župnikom in podpredsednikom župnijskih svetov v dvojezičnih župnijah na Koroskem sporočil, da je od 1. oktobra leta 1993 referat za župnijske svete pri Slovenskem dušnopastirskem uradu spet zaseden. Referat vodi Pavle Zablatnik, doslej organizacijski tajnik pri Katoliški otroški mladini.

Pavle Zablatnik je doma iz dvojezične

župnije Bilcovs v Rožu (okraj Celovec-dezela); rojen je 18. julija 1960 v Biljovsu. Novi referent za župnijske svete v dvojezičnih župnijah na južnem Koroskem je poročen in s svojo družino živi v Brezjah pri Mohlichah.

Kot tajnik pri Katoliški otroški mladini je Pavle Zablatnik v zadnjih letih dokazal, da zna anagazirano, samostojno in z veliko kreativnostjo opravljati naloge, za katere je odgovoren.

Novi referent za župnijske svete je zagoto-

vil, da bo župnikom in župnijskim svetom rad na voljo, če bodo zeleli pomoč.

Svojo nalogo Pavle Zablatnik razume kot »sodelovanje s številnimi Kristusovimi sodelavci pri gradnji božjega kraljestva«, je poudaril v pogovoru za slovenski cerkveni list »Nedelja«.

Ziva farna skupnost je cilj vsega prizadevanja. Ta cilj je mogoče doseči samo tako, da se sodelavci v fari povežejo v močno skupnost, je prepričan Pavle Zablatnik.

KRONIKA / BORŠNIKOVKO SREČANJE '93

V Slovenski Bistrici po svoje

Odločili so se za samostojen "Bistriški gledališki teden", ki se je začel v soboto

ADRIAN GRIZOLD

MARIBOR - V soboto sem pomotoma pripisal ugotovitve o gledališču Glej Zvoneta Sedlbauerja. Se opravičujem. Sedlbauer govori seveda za Mestno gledališče ljubljansko. Ob liku režiserja (ta del izjave je pravilen) je poudaril svojo prepričanost v ustvarjalnost igralcev. Igralec torej naj ne bi bil zgolj objekt - režiserjeva ideja, temveč bi individualno in celovito zastopal in poglajal kolektivno ustvarjalno idejo in estetski koncept gledališča.

Misli o gledališču Glej pa je podala Nevenka Koprivsek, ki nadalje se tehtno ugotavlja: »Predvsem nam mora biti jasno, da se je v zadnjih dvajsetih letih razvilo drugačno razumevanje družbenih procesov, ki se je začelo uveljavljati na vseh področjih družbenega življenja, to je stanje duha, ki je kot edino stabilnost in konstanto proglasil spremembe, torej so eksperimentu podvržena vsa nasa dejanja in je vedno prisoten sam po sebi.« V času vsesplosnega, velikega eksperimenta pa je torej potrebno iskati konstante - vedno velja-

vo. »Gledališče Glej se tudi noče razumeti kot dobavitelj mladih umetnikov nacionalnim institucijam!«. Danasnji program je eden najboljšežnjih. V tekmovalnem delu se po treh mariborskih večerih predstavlja Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Ansambel bo v režiji Janeza Pipana izvedel Glorijo Ranka Mrankovića. Predstava bo na velikem odru ob 19. uri. Če bo vreme naklonejno bomo kot predstavo »BS na ulici« končno le videli Viteški turnir Gledališča Ane Monro in Ljubljane ob 17.30 na Trgu svobode. Spremljevalni program pa prinaša kar štiri prireditve. Kot edino produkcijo ob zagrebškem ITD, iz bivše Jugoslavije, se bo bo 19. in 22. uri na malem odru SNG Maribor predstavil Akademski gledališki laboratorij iz Skopja z delom Z. Mircevske SON. Ob 20. uri bo v Kazinski dvorani promocija oblačil Pierra Cardina in firme Blazer. Ob 22. uri pa nastopa na prizorišču v Minoritski cerkvi na mariborskem Lentu tudi Mladinsko gledališče s Ka-

ramazovimi Fjodora M. Dostojevskega. Malega Boršnikovega srečanja v Slovenski Bistrici ni več. Ze prej je bilo, »povsem razumljivo«, ukinjeno Gledališke ljudske vstaje, ki je vrsto let s pestrimi nastopi obiskovalo številne majhne kraje in težko dostopne zaselke v eni najmanj razvitih in torej tudi kulturno zaostalih regij Slovenije, ter razsvetljevalo staro in mlado. Za tamkajšnje ljudi so bile te improvizirane predstave v živo dogodek, dvorane in različna prizorišča, tudi skednji, pa so bili do vrha napolnjeni z občinstvom. V Slovenski Bistrici so se odločili za samostojni »Bistriški gledališki teden«, ki se je pričel v soboto, odprl pa ga je igralec Polde Bibič. Zvrstilo se bo kar deset predstav, predvsem amaterskih, od udeležencev BS pa bodo Bistričane obiskali le igralci trzakega gledališča. Na sporedu sta bili že predstavi Kralj Malhus Ervina Fritza v izvedbi ljubiteljev iz Slovenske Bistricе ter Godot Draga Jančarja, ki so ga predstavili gimnazijci z Raven na Koroskem.

MUZEJI / MARKETING, OBISKOVALCI IN DRUGO

Uspešni so naravnani na trg, so odprti navzven

Sodobni muzej je vselej zazrt v prihodnost in tudi zaradi tega živi dinamično sedanost

MARJAN KUNEJ

Muzeji in galerije, ki jih je na Slovenskem nad 60, se (lahko) bahajo s tradicijo, vredno zavidanja. Ze hiter, površen pogled v preteklost nas spomni, da segajo njihovi začetki v 17. stoletje (od Valvasorja). Nase muzejstvo se je po letu 1945 sicer številčno zelo razcvetelo, vendar pa sta bila povojni čas in obdobje socializma, kakor ocenjujejo sedaj, cikli njegovega razvoja. (P) ostalo je nekonkurenčno, neiniciativno, finančno odvisno samo od države, kar (je) muzejem resda omogoča (lo) bolj zivotarjenje, kot pa kaj drugega itd.

Drugod po Evropi so kdaj že ugotovili, da muzej ni le hram kulturne identitete, temveč mora le-to tudi približati najrazličnejšim ciljnim skupinam obiskovalcev, da nikakor ne more biti neodvisen od njih. In ce nima dovolj obiskovalcev - vsaj 50 na dan, pravi predsednik Zveze muzejev Slovenije Ralf Ceplak - se lahko začne resno spraševati o smislu svoje obstoja.

Drži, da ni splošnega recepta za dober muzej. Uspešni pa so na-

ravnani na trg, so odprti navzven. To usmeritev nekateri pri nas se vedno zavračajo. Ministrstvo za kulturo pa trobi z njimi v isti rog, ko v svojih dokumentih piše, "da je temeljno muzejsko delo varovanje premične naravne in kulturne dediščine."

Vse pa le ni tako crno. Muzeji so namreč začeli ustanavljati svoje informacijske centre, prireajo dneve odprtih vrat, tematske razstave, ponujajo posebne programe za mlade in najmlajše itd., kljub temu pa se ne moremo govoriti o sodobnem muzeju pri nas. Se pravi o taksem, ki bi bil družbeno pomemben in ustvarjalen medij, ki komunicira z najširšim občinstvom. Za muzeje namreč ni pomembno le število predmetov, temveč predvsem informacijska sposobnost muzeja. Odlike sodobnega muzeja so vitalnost, dinamičnost, prilagodljivost, komunikativnost, aktiven odnos do dediščine, ustrezen odnos do lokalne skupnosti, tehnična opremljenost, kreativna potencia visoko profiliranega, toda ma-

lo številnega, redno zaposlenega kadra itd.

Sodobni muzej je zazrt v prihodnost in tudi zaradi tega živi dinamično sedanost. Muzejski marketing dobiva sele sedaj domovinsko pravico pri nas. Se vedno pa smo daleč od muzejev npr. na Nizozemskem (ki je resda enkrat večja od Slovenije, ima pa jih nad 700) pa drugje, kjer so že več ali manj opustili tradicionalna vodstva po razstavah in jih nadomestili ali vsaj znatno omejili s sodobno avdioopremo. Vstop vanje je omogočen tudi invalidnim osebam z vozički, imajo vsaj kavarno, ce ze ne restavracij, in prodajalne najrazličnejših suvenirjev, po vseh razstavnih prostorih pa stole ali klopce, da lahko obiskovalci med ogledom muzeja v miru sedijo in si odpocijejo. In se za cel tovrstnjak je drobnih stvari, ki naj bi prispevale k splošnemu dobremu počutju obiskovalca v razstavnih prostorih muzejev in galerij.

Vse to zato, da bi cimdle zadržali obiskovalca in ga spominjali na ogled, hkrati pa je to tudi pomem-

ben vir njihovega zaslužka.

Vse to, o cemer je beseda, ni odkrivanje Amerike in ni z našega zeljnika. Zdaj našim muzealcem ni več tuje - tudi o tem je bila beseda na nedavnem zborovanju njihovega društva v Dobrni - vprašanje pa se vedno ostaja, kdaj bodo zavili rokave in dejanja končno zamenjali z besedami.

Zato, da bi vas spomnili, kje vse imamo na Slovenskem muzeje in kaksne, vam jih bomo predstavljali v naslednjih tednih (po vrstnem redu, kakor se nam oglašajo).

Odločili smo se, da bomo tokrat storili to nekoliko drugače: njihove predstavnike smo zaprosili, naj nam sporočijo, kaj je tisto najdragocenejše, kar premorejo (en sam predmet, ves oddelek ali zbirka itd.), povedo, kako so prišli do tega, stvar opišejo in ovrednotijo.

Kadar obiscete muzej, je razumljivo, da njihovega "naj" predmeta namreč ne vidite posebej in vas tudi nihče ne opozori nanj. In tako začnemo s prvo predstavitvijo...

Onkraj konca sveta

Filmsko platno in vojak: tak je prizor s sarajevskega festivala. (Telefoto AP)

ANCONA - Po skandalu v petek in soboto bo sarajevski filmski festival očitno minil brez mednarodne udeležbe in medijske podpore. Festival je v ze 18 mesecev obleganem mestu organiziral gledališki režiser Haris Pasović, do 3. novembra pa naj bi v treh kinodvoranah, ki jih je se mogoče uporabljati in jim je bila v ta namen prednostno zagotovljena tudi elektrika, prikazali nad sto celovečernih, kratkih, dokumentarnih in risanih filmov, nastalih v zadnjih dveh letih. Festival je po 18 mesecih, ko v Sarajevu ni bilo niti ene filmske predstave, najavil Prvinski nagon, na sporedu pa so se Učne ure iz teme Wernerja Herzoga, V očetovem imenu (igra Daniel Day-Lewis) in hisa duhov z Vanesso Redgrave in Jeremijem Ironsom.

Na anconskem letališču je v petek in soboto vztrajala skupina filmskih igralcev, režiserjev in scenaristov, ki so hoteli na letalo s humanitarno pomočjo. Kljub urejenim novinarskim prepustnicam najverjetneje zaradi »crne liste« britanskega zunanjega ministrstva Vanessi Redgrave, Day Levisu, Ironsu, Schlöndorfu in drugim niso omogočili poleta - kljub temu da so jim italijanske vojaške oblasti dopolndne potrdile polet. Skupina se je popoldne odločila, da brezplodno vztrajanje opusti, izdali pa so skupno izjavo: »Ne razumemo, zakaj naj zamolčimo mesto? Zelim prispevati k temu, da se bo življenje, tudi umetniško, nadaljevalo. Zakaj je to podvrženo političnemu oviranju?«

Festival Onkraj konca sveta se tako po petkovi otvoritvi, ki se je je udeležila množica Sarajevčanov in oficirjev Unproforja, nadaljuje brez blisca velikih zvezd in vsaj varljivega občutka varnosti, ki so jih obiski pomembnih ljudi doslej prinašali (in odnasali s seboj) v prestolnico BiH.

Tone Vrhovnik

NAŠA (NE)ZNANA BOGASTVA / GALERIJA BOŽIDARJA JAKCA (1)

Bitka na Krškem polju

Čopičev mozaik iz beneškega stekla

Galerija Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki je bila ustanovljena leta 1974. Svoje prostore ima v vzhodnem in južnem krilu nekdanjega cistercijskega samostana z jedrom iz 13. stoletja.

Stalne zbirke: zbirka slik, grafik, risb in plastik Franceta Kralja (1895-1960); zbirka slik, grafik in plastik Toneta Kralja (1900-1975); zbirka grafik, pastelov in olj Božidarja Jakca, ki je galeriji daroval obsežno zbirko svojih del in njeno obnovo podprl tudi finančno (1899-1989); retrospektivni pregled umetniškega opusa Jozeta Gorjupa (1907-1932); antološka zbirka platen Zorana Didka (1910-1980); zbirka starih evropskih mojstrov iz kartuzije Pleterje (42 platen iz časa od konca 16. do 19. stoletja); lapidarij samostanske cerkve (kamnoseki fragmenti arhitekture

plastike iz srede 13. stoletja).

Dislocirane enote: Lamutov likovni salon (Oranzova 5), ki prireja občasne razstave s področja likovne umetnosti; Gorjupova galerija (Gorjanska 2), ki ima v solskem poslopju razstavljenih nad dva tisoč darovanih poimpressiističnih del vec kot sto domačih in tujih umetnikov; Mednarodni simpozij kiparjev Forma viva (Grajška 45, monumentalne skulpture v hrastovem lesu) - vse v Kostanjevici na Krki. Galerija se je scasoma razširila tudi v druge obnovljene prostore, tako da si lahko obiskovalci v njej ogledajo se zbirko kiparja Franceta Gorseta (obsezni opus cerkvene in posvetne plastike). Poleg osnovnih zbirk galerija združuje vso likovno in kulturno dejavnost po zasnovi in pod vod-

stvom ustanovitelja Lada Smrekarja. Svoje razstavišce in atelje ima na Dobah pri Kostanjevici na Krki tudi akademski slikar Joze Marinc.

Največja dragocenost Galerije Božidarja Jakca je, kot nam je sporočila njena kustosinja Ida Tomše, mozaik iz beneškega stekla z naslovom Bitka na Krškem polju (velikost 800 x 2300 cm). Mozaik, ki je na južnem pročelju Osnovne sole Jozeta Gorjupa v Kostanjevici na Krki, je ustvaril Ivan Seljak - Copic, izdelal pa Alfio Tambosso - Ultra. Nastajal je skoraj osem let (1975 - 1982). Prikazuje znan zgodovinski dogodek - Bitko na Krškem polju (5. februarja 1573), ko je organizirana fevdalna vojska skupaj z najetimi uskoki potolkla kmečke upornike. Kljub kmečkemu porazu pa je ta

dogodek v našem zgodovinskem spominu zapisan kot prelomnica v zavesti naše nacionalne, predvsem pa socialne identitete. Umetnina je nastala na pobudo Lada Smrekarja, dolgoletnega ravnatelja osnovne sole in Galerije Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki. Sprva je bil mozaik namenjen za

kulturni dom v Krškem, vendar je zaradi spremembe načrtov med gradnjo izpadel iz prvotne zasnove. Mozaške nacrtje so nato porabili pri gradnji kostanjeviske osnovne sole, kjer je tudi zanimiva galerija poimpressiističnih zbirk slikarstva, kiparstva in grafike slovenske likovne umetnosti.

Na mozaiku so vpisani tudi verzi pesnika Alojza Gradnika: Nicesar tu ne bodo vzela leta, kar nič ni trdnjše kot bolečina prestanega ponižanja, ki v si na prelje z grenko se krvo očeta.

Naslov: Galerija Božidar Jakca, Grajska 45, 68 - 311 Kostanjevica na Krki, tel. 0608/60 - 051. Odprto:

od 9. do 18. ure od aprila do oktobra in od 9. do 17. ure od oktobra do aprila, v ponedeljek zaprto. Lamutov likovni salon: od 9. do 18. ure v času razstav. Gorjupova galerija: od 7. do 19. ure, v soboto in nedeljo ter v juliju in avgustu zaprto.

Pripravlja: Tanja Fajon

Štiri dni sejma po Frankfurtu

V starih dneh prodajne razstave Frankfurt po Frankfurtu so se obiskovalci največkrat odločili za nakup naslednjih knjig:

1. Wood: Art in Theory 1900 - 1990, zalozba Black
2. Stewart: Yoga for Children, zalozba Random
3. Peacock: 20th Century Fashion, zalozba T and H
4. Springhous: Physican's Drug Handbook, zalozba HBC
5. Spears: NTC's Dictionary of Phrasal Verbs, zalozba NTC

Včerajšnji dan na sejmu strokovne literature v Cankarjevem domu se je odvijal nekoliko drugače, kot dosedanj. Ponudbo so obogatili s posebnim poudarkom na makedonski literaturi, ki je ves čas sejma predstavljena na posebnem mestu, dogajanje pa je bilo poimenovano Dan makedonske literature. O sodobni makedonski poeziji je ob knjigi Contemporary Macedonian Poetry spregovoril akademik Matej Matevski, profesor Stane Juznic pa je orisal sedanji družbeno politični položaj Makedonije in njenih odnosov s sosednjo Grčijo. (V. S.)

NA KRATKO

Srebrni jubilej New swing quarteta

LJUBLJANA - Slovenska vokalna skupina New swing quartet je v Galusovi dvorani Cankarjevega doma v soboto praznovala svoj srebrni jubilej. Polnih petindvajset let je že prisotna v domaćem in tujem glasbenem prostoru. Z obširnimi repertoarjem duhovnih pesmi, gospelov, spiritualov in hvalnic se uvršca v veliko družino pevcev duhovne glasbe. Uspešno se ukvarja tudi z jazzom in drugo angazirano glasbo. Za vrhunec praznovanja svojega jubileja so v drugem delu sobotnega koncerta (vstopnice so bile razprodane) nastopili z znanimi gosti: New Swing Singers (Alenka Godec, Marta Zore, Metka Stok, Sonja Kos, Dunja Skopljanac, Simona Vodopivec), Gregor Benzenek, Alfi Nipic, Rado Razdevsek, Greentown Jazz Band, Borut Lesjak, Berti Rodosek, Blaz Jurjevic, Ratko

Divjak, Djuro Penzeš in Primož Grašič. Koncert je vokalna skupina New Swing Quartet zaključila s svojo najnovejšo pesmijo Zahvala ob klavirski spremljavi člana kvarteta T. Kozlevčarja. Tanja Fajon

Uvod v Pop delavnico '94

LJUBLJANA - Ze 16. oktobra se je v okviru oddaje PRS (Pop Rock Soder), ki poteka ob sobotah ob 19.30 na II. programu Radia Slovenija, zacela predstavitev prvih desetih izvajalcev, ki se potegujejo za uvrstitev na Pop delavnico '94. Do maja prihodnje leto bo tako svoje pesmi predstavilo 80 kandidatov, 16 pa jih bodo strokovne žirije in bralci šestih časopisov in revij izbrali za finalno oddajo. Prijave s studijskim posnetkom (38 cm/s) in natipkanima dvema izvoda ma besedila in podatki o izvajalcih bodo na Radiu Slovenija sprejemali

vse do aprila prihodnje leto, izbrane izvajalce pa ob sodelovanju v finalu cakajo tudi vabila za nastop v Sobotni noči in nagradni snemalni dnevi. Tone Vrhovnik

Drugi spot Demolition Group

LJUBLJANA - Demolition Group so letos izdali dve CD plošči (Bad Gag 2 in Gastrajtr), pocastili deseto obletnico obstoja, odigrali petindvajset koncertov doma in v tujini, posneli prvi video (Cry Baby), sedaj pa so nam sporočili, da so ravno s redi snemanja drugega. Takoj po uvrstitvi skladbe The Model na anglesko kompilacijo Transslovenia Express (za zalozbo Mute) so se zacele priprave na snemanje video spota. Koproducenta sta TV Slovenija (ki je za to priložnost dala na razpolago filmsko ekipo) in družba Arxel (ki bo zagotovila profesionalno računalniško ani-

macijo), režiser pa je Sašo Podgoršek. Filmski del spota je ze zmontiran (snemanje je potekalo v prostorih Kud-a France Preseren), v roku treh mesecev pa pričakujejo zaljucek dela z animacijo. Ker je ze prvi spot Demolition Group presekel slovenske video standarde, je realno pričakova-

ti, da se bodo zanje končno odprla vrata tudi najbolj trdovratne glasbene postaje - MTV-ja. (Na sliki: Goran Salamon, pevec Demolition Group, režiser Sašo Podgoršek, in snemalec Sven Pepeonik s filmsko ekipo; foto Marko Jamnik.)

GENETIKA / SPOROČILA O USTROJU IN DELITVI »ČUDEŽNE ŽIVLJENJSKE NITKE«

Povečani hitrost in smiselnost branja človekovega genoma

MARIJAN ERJAVEC

Pred natančno 40 leti sta James Watson in Francis Crick brez posebne teatralnosti sporočila, kakšen je ustroj do tedaj skrivnostne DNA iz jedra celic, kako ta dvojna vijajnica deluje in kako se množi. Vse skupaj je bilo neverjetno preprosto, razumljivo in logično. Njuno odkritje je postavilo biologijo na nove osnove in sprožilo pravi plaz novih raziskav, ki jih danes imenujemo molekularna biologija. Mesto dvojne vijajnice je zagotovljeno na Pantheonu dosežkov človeškega uma zraven Mona Lise, Guernice in kdove katerih umotvorov se. »Ne sklepajmo prehitro,« menijo nekateri kritični duhoviti. Umetnost ima svoja pota in bi bila danes prav takšna kot je, tudi če nikoli ne bi bilo ne Michelangela in ne Picassa. Watson in Crick sta res predstavila dotlej neznan strukturo DNA, vendar sta pri tem brez predsodkov uporabila segmente znanja, do katerih so se njuni kolegi dokopali s težkim delom. Zablestela sta na tujih ramenih in njunega lastnega znoja je bilo komaj za cajno žličko. Molekularna biologija bi imeli danes prav takšno kot je, tudi če nam usoda ne bi nikoli darovala te dvojice v pravem času in na pravem mestu. Delo bi pač postopoma opravili drugi, kot so ga se vselej doslej. To je nemara vse. Vendar lepote Mona Lise in pretresljivosti Guernice ni mogoče prezreti. Prav tako ni mogoče spregledati elegantne preprostosti kratkega, povsem zaokroženega in doslej še nepopravljivega sporočila o ustroju in delitvi te čudežne življenjske nitke. To je slog velikih duhov, pa če nam je vsek ali ne.

znih genov se začena tako, kot bi geograf začel s satelitskimi posnetki našega planeta. S studijem lastnosti, ki se v posameznih družinah dedujejo skupinsko, si skušajo genetiki najprej ustvariti grobo sliko razporeda posameznih genskih »sosesk«. Za natančnejši zemljevis si pomagajo z dolgi mi kosi že proučene dednine, ki jo (encimatsko) primerjajo s kosi preučevanih genov. Če pri tem najdemo skladnost, je tako že opravljen del postopka. Takih »dolgi kosov« je v hladilnikih raznih laboratorijev že kakih 500 in znanstveniki si jih med seboj sposojajo v zameno za novo informacijo, ki se bo morda rodila nekeje drugje. Pri tem je pomembno, da je postalo reza-

nje dednine na poljubne kose in njihovo razmnoževanje v milijonih primerkov povsem vsakdanje opravilo. Počasi bo nastal natančen genski zemljevid, čemur bo sledilo razmnoževanje posameznih genov in postopno ugotavljanje njihove funkcije, ki je največkrat ključ za sintezo ene od beljakovin.

V tem delu so do nedavnega vodili Američani in njihov Whitehead Institute v Massachusettsu je prvi genetsko in fizično do kraja popisal enega od obeh spolnih kromosomov. Lani pa so jim zastavo nepricačkano iztrgali iz rok Francozi, sodelavci pariskega laboratorija Genethon, ki ga vodi dinamični Daniel Cohen. Dokopal se je do sklepov

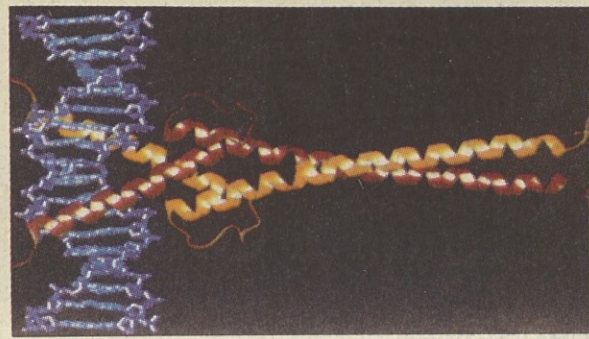
Združenja za muskularno distrofijo in jih tudi kreativno uporabil. Stari Louis Pasteur bi ostrmel nad zadnjim krikom znanja in nad roboti, ki v Genethonu delajo namesto ljudi. Eden izmed njih, Barbara, hkrati pripravlja 12.500 vzorcev DNA. Ducat drugih prebira zaporedje crk na dednini in skupina tretjih izdeluje na milijone kopij zazelenih kosov vijajnice. Tehnik posreduje le, če robot zabrede v tezaivo in s sintetiziranim glasom začne klicati na pomoč in opisovati svojo motnjo. Seveda gre takšno delo s hitrostjo polnjenja steklenic piva v Laskem in lani so »kot preizkus« tehnike, kot je rekel Cohen, do kraja popisali ves 21. kromosom. Zdaj berejo celoten genom

hkrati in kanijo z delom končani ze letos - vsaj v grobem. To nedojemljivo hitrost dela sta prevzeli ze dve ameriški univerzi (Massachusetts in Iowa).

Zdaj, ko je očitno, da bo projekt »človeški genom« končan v nekaj mesecih, ne pa do kraja tisočletja, kot so sprva načrtovali, radovednost molekularnih biologov ze isče nova obzorja. Večina dednine ima jasne skupne poteze, ki jamčijo, da bo človek ostal tak kot je danes. Genomi posameznikov pa nosijo tudi drobne, bistvene razlike, ki ločijo zdravega od bolnega, raso od rase, narod od naroda. Tako je, spet v Parizu, ze začel z delom Centre d'Etude du Polymorphisme Humaine, ki zbira dedne značilnosti velikih družin, kot so Mormoni, postopoma pa namerava genealoško opredeliti vse narode in rase sveta. Na njihov seznam smo po zaslugi ljubljanskega Laboratorija za tipizacijo tkiv pršli tudi Slovenci, kot

samostojen narod.

Odprto je tudi poglavje dednih bolezni. Ne samo tistih značilnih 4.000, ki se kot mutanti geni dedujejo po preprostih Mendeljevih zakonih, ampak tudi onih, ki jih danes imenujemo multifaktorijske in je vanje vpletena najbrže cela vrsta genov »podedovane dispozicije«, kakršne v različni meri vplivajo na bolezni iz okolja in po načinu življenja. Primeri zanje so rak, sladkorna, povišan pritisk, boleznii žilja, infarkt, debelost in kdovekaj se vse. Prav ista tehnika je primerna tudi za razpletanje denine drugih živih bitij, vse od virusov in bakterij pa do paradiznika, koruze, prašičev in krav. Do novih rodnejših in odpornejših sort so se raziskovalci dokopali ze v preteklosti s precej zamudnejšimi metodami, kot kaže pa bo slo odslej hitreje, »a la carte« in v smerih, ki jih niti ne slutimo. Biotehnična revolucija je ze na pohodu.

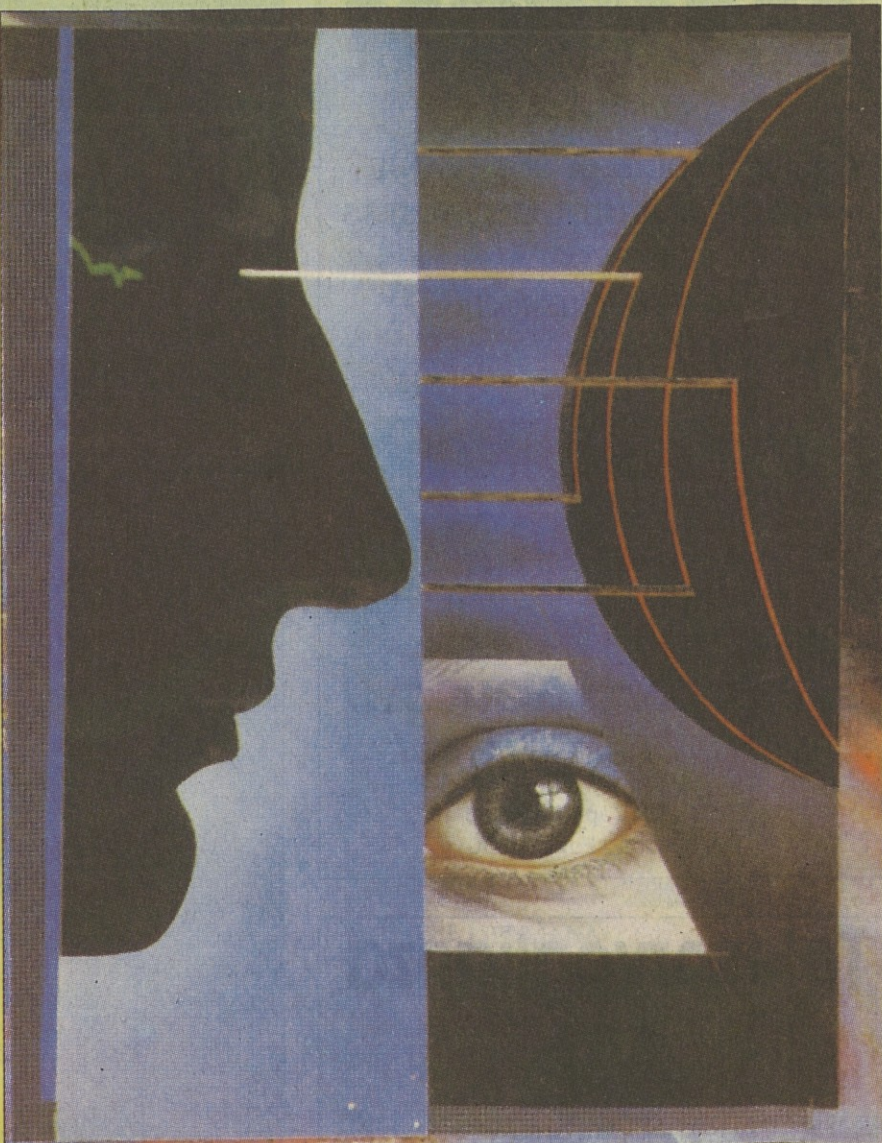

Predstavitve kristalne strukture DNA - biseri na ogrlici

STO LET PSIHOANALIZE (3)

Psihoanalitična terapija

PAVEL FONDA

den se zadovoljivo razreši.

Zanimivo je, da pacient večkrat na začetku najde v pogovorih z analitikom nekaj miru in gotovosti pred razburkanim vsakdanjim emotivnim življenjem. Kasneje se pa težki občutki - kot oblaki, ki se strnejo okoli gore in s tem pustijo dolino v soncu - osredotočijo skozi sestan-

ke, na katerih se odvijajo kritični momenti iz pacientovega doživljanja. Zivljenje zunaj terapevtskih pogovorov pa obenem postane bolj sproščeno in bolj spontano, z manj konflikti. Potem se tezaivo tudi v psihoanalitičnih pogovorih začenejo razreševati, kar pomeni, da gre analiza h koncu. Pacient problematične dele svoje ose-

bnosti, ki se jim je prej skušal na vse načine izogniti - in to z velikim naporom - sedaj lahko integrira v bolj harmonično doživljanje samega sebe.

V sto letih se je psihoanalitična terapevtska tehnika zelo spremenila. V začetku je kazalo, da je pomembno predvsem razkrivanje v nezavedno potisnjenih travmatičnih do-

godkov, potem pa, da je temu treba dodati še vaneje nezavedne fantazije in strahove. Analitik je pri tem imel vlogo bolj ali manj hladnega opazovalca, ki posreduje pacientu to, kar opazi. Danes je poudarjena predvsem vloga odnosa med pacientom in terapevtom. To pa vključuje v analitični proces vedno bolj tudi analitičovo emotivno doživljanje med terapijo. Spoznanje, da je analitičovo empatično doživljanje komplementarno z bolnikovim, je postalo vir novih, globljih spoznanj o tem, kar se dogaja v pacientovi duševnosti. Analitičova emotivna soudeležba je obenem tudi pogoj, da se pacient lahko spusti v globlje in primitivnejše plasti svoje psihe. V te plasti danasnja psihoanaliza vedno bolj usmerja svojo pozornost, saj se tam nakazujejo korenine marsikaterih, doslej ne dovolj pojasnjenih psihicne problematike. Vse to je za analitika nov izziv, saj se mora spuščati v analitični odnos z obsirnijšim delom svojega doživljanja, kar zahteva obenem se večjo pozornost, da ohrani neogibno sposobnost objektivnega razmišljanja, da lahko med razburkanimi emotivnimi valovi krmari v pravo smer.

Vendar tudi tako ni vse dosegljivo in od vsega početka psihoanalize obstajajo bodisi indikacije, kot tudi kontraindikacije za psihoanalitično terapijo. Kontraindikacije ne sloni- jo toliko na bojazni, da bi obravnavala lahko škodovala pacientu - kar se z izkušenim psihoanalitikom prav težko zgodi - kolikor na tem, da bi rezultat bil

preskromen, pač glede na velik trud in strošek. Za nekatere bolnike je psihoanaliza res edina terapija, s katero lahko upajo, da bodo razresili svoje tezaive. Za marsikatero druge pa ni, bodisi zato, ker jim zaradi lažjih problemov lahko zadošča krajša psihoterapija, bodisi zavoljo tega, ker so vzroki njihovih motenj lahko tudi nedosegljivi za psihoanalizo.

Nekateri očitajo psihoanalizo, da preveč osredotoča pozornost na otroške vidike pacienta in da povzroča regresijo. To je v neki meri res, vendar je omejena in časovna regresija nekaj, kar je neogibno. Dejstvo je, da vzroki večje- ga dela človekove psihopatologije delujejo ze v otroški dobi in se je torej potrebno tja tudi povrniti, če jih hočemo razrešiti. Na žalost nam ni se znan tehnični pristop (tudi drugačen od psihoanalitičnega), ki bi dovolil poseg v globino brez regresije. Podobno kot kirurgom ni znana taka tehnika, ki bi dovoljevala obsodne in radikalne operacije, ne da bi moral pacient nekaj časa regredirati-ležati, predno se spet povrne v stanje, ki je boljše od izhodiščnega. Ne manjka seveda takih, ki obljubljajo hitre in učinkovite posege, vendar se le-ti potem v glavnem izkazujejo kot zelo površinski in s kratkotrajnimi učinki. To lahko vsak psihoanalitik opazi pri svojih bolnikih, ker jih večina - prav zaradi dolžine in zahtevnosti psihoanalize - velikokrat prej poskusi vse mogoče terapije in se obrne nanj sele, ko so že preverili njihovo zanesnost ali neučinkovitost.

Človeški duh, ki obenem prodira v vesolje in v svet osnovnih delcev, se je lotil zdaj se ene, morda najzanimivejše bele lise v svoje znanju: do podrobnosti skuša prebrati svoj lastni dedni zapis. Nepoučenim se zdi to morda preprosto. Vemo, da so na dvojni (fosfatno-slakomni) zasukani verigi DNA nanizane kot biseri na ogrlici le stiri razmeroma preproste nukleinske baze, in se te se vežejo samo v dve vrsti parov (označenih s črkama A-C, G-T), ki kot klini na lestvi povezujejo obe nitki. Po trije in trije se družijo v besede, te pa naprej v stavke. Gen je torej tak, zelo dolg stavek, ki nosi v sebi sifro za eno izmed naših dednih lastnosti, ki smo jo prejeli od staršev in jo predajamo potomstvu. James Watson in Francis Crick sta to odkrila natančno pred 40 leti in predstavila na lahko dojemljiv način.

Vzemiirljiva pa je velikost tega zapisa. Po dve tak dvojni vijajnici sta razdeljeni na 23 poglavij - hromosomov, zviti v jedru vsake naše celice. Če bi tak klobčič razvili, bi bila dvojna nitka dolga en meter. Na njej je nanizanih kakih 100.000 genov, od katerih je vsak zapisan s 100.000 do milijon črkami. Vseh črk skupaj je 6 trilijonov in natipkane zapored brez presledkov med vrsticami, bi zavzele 2 milijona listov papirja na obneh

straneh. To res ni malenost.

Za identifikacijo gena morilske Huntingtonove bolezni, ki steje komaj 100.000 črk, je bilo potrebno celih 10 let, da bi se raziskovalci sele letos spomladu lahko pohvalili z uspehom. Ne da bi natančno razmislili o času in stroških za tako nalogo, so Američani dvignili zastavo - razglasili so pričetek projekta »Človeški genom« in porazdelili delo med množico laboratorijev mislec, da bo nekako le pospešili postopek. Uspelo jim sicer je, toda postopno in sistematično branje odlomka za odlomkom je bilo mnogo prepočasno. Potrebno je bilo poiskati boljšo strategijo in pobudo, ki jo je dal James Watson, eden od očetov dvojne vijajnice. Preprical je raziskovalno javnost, da nima smisla brati vse dednine, saj je na meter dolgi vijajnici le za dva entimetra genov, drugo, pa je »junk DNA«, ki nima za zdaj nobenega znanega smisla.

Nova strategija ima dve smeri: Razkritje genetskega in fizikalnega zapisa. Prvi, genetski, je zdaj pomembnejši in zeli razkriti lego in medsebojno zaporedje vseh naših genov. Druga fizikalna stopnja (sekvenciranje = prebiranje zaporedja črk) lahko se malo počaka, le za najpomembnejše gene pa ze teče vzporedno s prvo smerjo.

Prospekcija lege posame-

SKRIVNOSTI NARAVE (1)

Sinergetika ali nauk o součinkovanju

HERMANN HAKEN

Narava, posebej pa se svet rastlinstva in živalstva, nas vedno znova preseneca z množico oblik in njenimi prefinjeno povezanimi strukturami, v katerih učinkujejo posamezni deli med seboj kar najbolj smiselno. Pred kratkim se je se zdelo, da neodvisno nastajanje urejenih struktur iz kaosa nasprotuje načelom fizike in da taka dogajanja pravzaprav ne sodijo v znanost. Danes pa je se kako v interesu znanosti, da razloži takšne pojave in pri tem ugotovi, katere sile pri tem delujejo. Saj vpogled v obče zakonitosti nastajanja kvalitativno popolnoma novih oblik v neživem svetu omogoča poleg reševanja čisto fizikalnih problemov celo zastavljanje vprašanj, kako na primer kolektivni vedenjski načini podjetij določajo gospodarstvo, kako se oblikuje javno mnenje v družbi...

Pri takih dogajanjih morajo posamezni deli celote vedno na nek način smiselno součinkovati. Opravka imamo torej s kompleksnimi sistemi. Takšne sisteme lahko obravnavamo na dva načina; lahko se osredotočimo na posamezne dele in jih vsakega posebej popisemo, ali pa se usmerimo zgolj na celoto. V prvem primeru izhajamo iz pravil, ki določajo posamezne korake delov in ki pri tem končno tvorijo nek vzorec. Drugo pot ubere sinergetika, nauk o součinkovanju. Tu se ne sprašujemo po pravilih, ki veljajo za posamezne dele, temveč nas zanimajo le splošne zakonitosti. To si lahko razložimo s primerom saha. Pri sahu lahko na ogromno načinov pridemo vedno le do treh mogočih končnih izidov (zmaga beli ali črni kralj ali pa bo remi), pri čemer premikamo figure vedno drugace in ubiramo različne strategije. Podobno se dogaja tudi s primeri, ki jih bomo obravnavali v pričujočem besedilu; vedno bo mogoče končno stanje popisati z nekaj besedami. Spraševali se bomo le o ze izoblikovanih globalnih vzorcih. Spoznali bomo, da obstajajo splošne nadrejene nujnosti, ki vodijo do novih struktur, novih vzorcev. Sinergetika tudi na nov način osvetljuje naravo konfliktov na sploh in pri tem nakazuje morebitne rešitve.

Nas svet tvorijo najrazličnejše stvari. Mnoge med njimi je proizvedel človek, mnoge druge pa je ustvarila sama narava. Za znanstvenika postane ta svet stvari svet struktur in urejenosti, ki so podvržene strogim zakonitostim. Da pa bi odkrili takšne urejenosti, se nam ni potrebno potopiti v znanstveni svet. Ze vsakodnevna izkušnja nam daje nestoto primerov. Vzemimo samo snežinke ali pa oko pri muhi ali spet najrazličnejše cvetove v njihovem razkosju. Tudi na čisto duhovnih področjih najdemo strukture: v jeziku, glasbi... Lahko recemo, da naletamo na strukture vsepovsod, začeni pri neživi naravi preko žive vse tja do duhovnega sveta, in da smo nanje ze tako navajeni, da se čudeza njihovega obstoja sploh ne zavedamo.

Če se ne želimo zateci k nadnaravnim silam pri razlagi struktur, potem stoji seveda pred to nalogo znanost, ki naj predvsem pove, kako lahko strukture same od sebe sploh nastajajo in se ohranjajo. Dejansko so tvorbe vsake strukture posebej podvržene povsem posebnim zakonom, ki veljajo v večini primerov zgolj za njih same. Tu pa se pojavi ideja, ki se vleče kot rdeča nit skozi znanost, namreč ideja o enotni svetovni sliki, enotnem pogledu, ki velja za celotno zbirko dejstev. Predvsem v naravoslovnih znanostih so znana taka prizadevanja. Spomnimo se le Newtonovih gibalnih zakonov in zakona teznosti, s katerimi je bilo mogoče natančno pojasniti navidezno raznovrstna gibanja planetov, Maxwellove teorije, ki je svetlobo poenotila z elektromagnetnim valovanjem, Einsteinove povezave teznosti s prostorom in časom, Mendeljevega periodnega sistema kemijskih elementov, Mendlovih zakonov dedovanja...

Ti zgledi in se mnogi drugi kažejo, da je mogoče najti enotne zakonitosti za dogajanja v naravi. Toda med tem, ko je na eni strani mogoče vedno več najrazličnejših pojmov zvesti na vedno manj osnovnih zakonov, odkriva znanost na drugi strani spet nova dejstva se bolj kompliciranih pojavov. Tako se v znanosti odvijata tekma med poplavo dejstev ter njihovo ureditvijo, njihovim razumevanjem, njihovim dojetjem skozi splošne zakone.

Kakšne možnosti pa pravzaprav sploh imamo, da bi strukture razumeli? Priljubljena in pogosto celo uspešna metoda je, da predmet raziskovanja razgrajujemo na vse manjše dele. Tako deli na primer fizik kristal na njegove sestavne delce, atome, od tod naprej na atomsko jedro in elektrone. In jedro je mogoče razstaviti se naprej na elementarne delce, za katere se vedno ni mogoče trditi, da so za res osnovni gradniki materije.

Pri takem početju pa se raziskovalcu godi precej podobno kot malemu fantičku, ki prejme za darilo avtomobilček in ga prav kmalu zasrbi, kako neki avtomobilček teče. Razstavlja ga na dele, pač tako dolgo, dokler more in zna. Stvar se po navadi izteče tako, da fantiček jokajoč obsedi pred razdejano igračo, ker se vedno ne razume, zakaj avtomobilček teče in ker igrače navadno tudi ni več sposoben sestaviti nazaj v smiselno celoto. Otrak izkusi tako ze zelo zgodaj pomen stavka, da je celota več kot vsota njenih delov ali kot pravi Goethe: »Die Teile hab ich nun in meiner Hand, fehlt leider noch das geistige Band.« (Dele imam na dlani; žal pa manjka duhovna vez.) Preneseno na različne znanosti to pomeni: samoj ce smo enkrat spoznali vzpostavitev neke strukture, sele razumemo kako učinkujejo posamezni deli med seboj. Tu nastopi sinergetika. Z njo se želimo vprašati ali mar ni kljub obilici najrazličnejših struktur, le mogoče najti enotne zakonitosti, preko katerih bi lahko razumeli kako do struktur sploh prihaja. (F. M.)

KAKO BREZSKRIBNO PREŽIVETI ZIMSKE MESECE, KO ZAPIHA MRZLA KRAŠKA BURJA

TISOC NASVETOV ZA ZIMO BREZ PROBLEM

Prisel je oktober in jesen je že krepko potrkala na vrata. Ko zjutraj odpremo okna, mrzel zrak napolni vse kotičke hiše, kar pomeni, da smo že na pregu zimskega obdobja. S tem pa se ponovno začne odkrivanje lastnega stanovanja, posedanje na toplem pred prasketajočim ognjem v kamini, nedeljski počitek, ko zunaj brije ledena burja. Spet postajajo aktualni obiski prijateljev, vse te prijetne trenutke

pa je mogoče v celoti uživati le v zimskem obdobju. Stanovanje postane pribežališče, kar zahteva tudi primerno zalogo vsega, kar stanovanje naredi toplo, privlačno in immuno pred zimskimi nevsečnostmi. Toda paziti je treba, da se temperatura v stanovanju ne zniža prehitro. Zato je treba vso pozornost posvetiti ogrevanju. »Ukrepati je treba se pred začetkom hujšega mraza in pravočasno odpraviti vse morebitne probleme. Reševanje problemov v hladni zimi predstavlja veliko napako in je po-

vezano tudi z velikimi stroški, ki se jim lahko izognemo, če ukrepamo pravočasno. Obdobje peči je že mimo in njihova uporaba je omejena na nujne primere, kadar je zaradi nenadne okvare ogrevalnih naprav potrebna začasna rešitev. Zato pa pa lahko majhna plinska naprava reši vse probleme. Taka naprava je enostavna za postavitve in povezavo z radiatorji zahvaljujoč uporabi gibljivih cevi iz medenine in z minimalnimi stroški omogoča maksimalno toploto. Poleg tega - kar tudi ne smemo pozabiti - zaseda prostor kot vsak drug električni gospodinjski aparat. Zato so te naprave primerne tudi za manjša stanovanja. O problematiki, povezani z ogrevanjem, bi lahko govorili na dolgo, toda dobro je vedeti, da je za vsako potrebo mogoče najti ustrezno rešitev. Raziskave na tem področju so bile zelo obsežne in so zadevale vse probleme, ki lahko zadevajo tako majhna stanovanja kot velike stanovanjske zgradbe z velikim številom stanovanj. Pogosto predstavljajo rešitev skupek različnih dejavnikov, ki prispevajo k prihranku in funkcionalnosti na-

prav. Na tem področju pa ne smemo nikoli zaupati geslu »naredi si sam«. Samo specialisti z izkušnjami lahko ponudijo pravo rešitev z maksimalnimi prednostmi in najmanjšimi stroški. Če imate težave z zaradi časa izrabljeno napravo, vam ne preostane drugega, kot da jo zamenjate. Toda pri tem je nujno, da se posvetujete s strokovnjaki s področja prodaje in vzdrževanja, saj je bil tehnološki napredek v zadnjih letih tudi na tem področju izreden. Med drugim je treba upoštevati tudi stroške za gorivo, ki naraščajo iz leta v leto. Če napravimo primerjavo, ugotovimo da stara in tradicionalna grelna naprava lahko izgubi tudi do 40 odstotkov proizvedene toplote, medtem ko zahvaljujoč novim tehnologijam nove naprave izgubo omejijo le na 10 odstotkov. Pri vsem tem je treba upoštevati tudi vse predpise. Tako je treba na primer pri pečeh do 30 tisoč kcal upoštevati protipožarne predpise, nad to mero pa so predpisi še mnogo strožji. Ker pri izogrevanju nastaja tudi CO₂, je treba poskrbeti za dobro

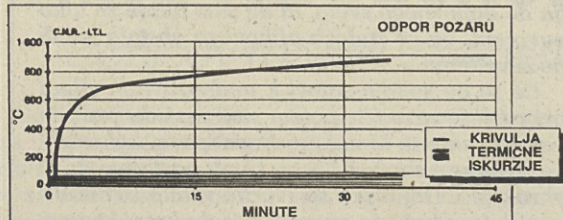

zračenje prostora, v katerem je ogrevalna naprava, prostor pa mora biti tudi vedno čist in brez nepotrebnih drugih materialov. Dobro je imeti vedno pri roki tudi gasilni aparat srednje zmogljivosti na prah ali halen, ki ne pušča ostankov po pogasitvi požara. Za načrtovanje in postavitve naprav je treba vedno najeti specializirano podjetje, upoštevati pa je treba tudi nasvete prodajalca, saj je treba v Trstu zaradi burje uporabljati naprave z večjo kalorično zmogljivostjo. Da bi izgubili čim manj toplote in s tem tudi

prihranili, je treba poskrbeti tudi za ustrezno toplotno izolacijo stanovanja, pri čemer je najpomembnejša izolacija strehe, kleti, sten in pa tudi dobro tesnjenje oken in vrat. Glede tega so se uveljavila okna iz aluminija z dvojnimi ali trojnimi stekli, ki ne zahtevajo vzdrževanja in nanje ne vplivajo atmosferski dejavniki. Obstaja tudi več vrst oken v različnih in izredno odpornih barvah, kar je se posebej potrebno v Trstu in na Krasu, kjer burja piha tudi z več kot sto kilometri na uro in prodre tudi skozi najmanjše odprtine.

AKUSTIČNA IZOLACIJA PROTIPOŽARNA IN VARNOSTNA VRATA

Notranja in blindirana vrata za zastopnike, obrtnike in prodaja na debelo.

allmet friuli

Ul. Carpison 1, Trst
Tel. 040/637666 - Fax 040/630952

PLINSKO OLJE NA OBROKE !

PRESKRIBITE SI PREDČASNO ZIMSKO ZALOGO PLINSKEGA OLJA ZA OGREVANJE

DELEŽEN BOS POLETNE CENE Z ODPLAČEVANJEM NA MESEČNE OBROKE

ZA FINANCIRANJE POSKRIBIMO MI !

CHIURLO Prodotti Petroliferi S.r.l.

Drevored Trieste - Gradišče ob Soči (GO) - Tel. 0481 - 99216
Ulica Giarizzole 35 - Trst - Tel. 040 - 823023

AgipCovenGas

»Kjer je potrebna toplota naj bo tudi čista energija«

OGREVANJE Z GPL (utekočinjen petrolejski plin) ZA STANOVANJA IN INDUSTRIJSKE OBRATE POSAMICNO ALI SKUPINSKE NAPELJAVE

Zastopstvo za TRST in GORICO:

P. Cerlienco & F. Tampieri snc

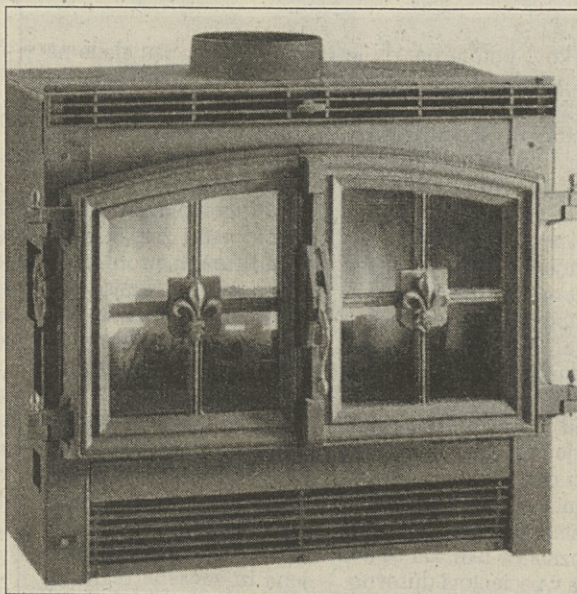
Uradi: Ul. Fabio Severo 3 - Tel. (040) 364894 - Fax (040) 365342
Obrat: Ul. Pietraferrata 26 - Tel. (040) 820627-8

KEROAGIPGAS

PRODAJA PLINSKIH JEKLENK GPL IN KEROZINA

TELEFON 220367 - KRIZ 200 - TRST

DOSTAVA NA DOM

LEGNAMI DETONI

TRGOVINA Z LESOM

- ☐ GROBO OBDELAN LES
- ☐ STENSKE IN TALNE LESNE OBLOGE
- ☐ OBDELANI PANOJI
- ☐ ŽLAHTEN LES

TRST

Ul. della Tesa, 38 - Tel. in Fax (040) 947021

L'idraulica s.n.c.

Camassa Antonio in Zacchigna Biagio

Instalacije - vzdrževanje in popravila vodovodnih ogrevalnih in klimatskih naprav.

TRST - Andr. della Ferriera 1 - Tel. 040/768614

THERMO

DEL PIERO FABRIZIO

prodaja peči, gorilnikov in opreme za ogrevanje

TRST - Ul. Rossini, 12/A - Tel. 365520

MAXCOM

ANTONIO SFERCO

- PLINSKO OLJE ZA OGREVANJE
- KURILNO OLJE UTEKOČINJENOST 3/5
- LES ZA KURJAVO
- RAZNE VRSTE PREMOGA
- BRIKETI

Hitro dostava na dom

Trst, - Ul. A. Valerio 41
Tel. 566222 - 566223

Decorti Glauco s.a.s.

INSTALACIJSKE NAPRAVE

TRST - Ul. Capodistria 35
Tel. 820089 - Fax 824830

Telesorveglianza

POSEBNE VARNOSTNE NAPRAVE

KABELSKO ALI BREŽIČNO TELEVARSTVO

Ul. Carpison 1 - TRST

Tel. (040) 637717 - 637552

CELESTINO DANIELI

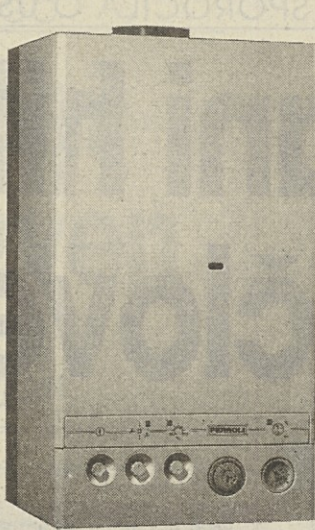
Paolo Iscra Skrel e C.
Općine - Narodna Ul. 77; Tel./Fax: 040/213963

IZOLACIJSKI MATERIAL • SREDSTVA PROTI VLAGI
VODNI IZOLATORJI • ŠAMOTNI MATERIAL • ODOČNE CEVI

STRAN PRIPRAVIL IN UREDIL

PUBLIEST Srl
Tel. 725877
TRST

P.I. NICOSIA

NAPRAVE ZA OGREVANJE IN KLIMATIZACIJO
SERVIS ZA PEČI:

TATA

FERROLI **BIKLIM**

NICOSIA
UL. Matteotti 54/A - TRST
Tel. 040 / 369135
Hitra pomoč: 0337 / 539231

MOJA BANKA

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

SEDEŽ: Ul. Filzi 10 - Tel. 67001 - TRST
NOVA AGENCIJA "MITNICA-BARRIERA"
Trst - Ul. Carducci 41 - Korzo Saba 18 - Tel. 636311

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V sredo, 27., v cetrtek, 28. oktobra, in v torek, 9. novembra, ob 20. uri P. Shaffer: LETICIJA
DRAMA SNG, tel. 061/ 221-511
Danes, 26. oktobra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma dijaški 7 večerni, izven in konto.
V cetrtek, 28. oktobra, ob 19.30 G. Feydeau: DAMA IZ MAXIMA, za izven in konto.

MALA DRAMA

Danes, 26. oktobra, ob 20 uri M. Jesih: LJUBI-TI, za izven in konto. Razprodano!
V sredo, 27. oktobra, ob 20. uri Z. Mirčevska: SON, gostovanje Akademskega teaterskega laboratorija iz Skopja, za izven in konto.
V cetrtek, 28. oktobra, ob 20, uri D. Jancar: ZALEZUJOC GODOTA, za izven in konto.
OPERA, tel.: 331-950
V torek, 26. oktobra, ob 19. uri, G. Verdi: FALSTAFF, za red torek II. Predstava bo ob isti uri se v cetrtek, 28. oktobra, za red cetrtek II in 5. novembra, ob 16.30 za red petek.
V sredo, 27. oktobra, ob 19. uri Puccini: TRIP-TIH, za izven (zadnjič v sezoni).

MESTNO GLEDALIŠCE, tel. 061/ 210-852
Danes, 26. oktobra, L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI, d.o.o., za izven in konto. Razprodano!

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠCE
Prodaja abonmajev vsak delavnik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 632664). Že abonirane naprosamo, da dvignemo izkaznice cimprej.
SSC gostuje s predstavo Milana Kleca »Vsega je kriva Marijana Derzaj« jutri, 27. t.m., ob 19. uri v Smarjah.
Ponovitve: v cetrtek, 28. t.m., ob 19. uri v Slovenski Bistrici; v petek, 29. t.m., ob 19.30 v Velenju in v soboto, 30. t.m., ob 20. uri v Zrečah.

VERDI - DVORANA TRIPCOVICH
Jesenska simfonična sezona - Ludwig Van Beethoven

V petek, 29. t.m., ob 20.30 (red A) koncert za klavir in orkester. Vodi dirigent Lü Jia. Solisti Georgia Tommasi - Koncert št. 1 Ostali solisti za Simfonijo št. 9 - Francesca Pedaci, Helga Müller Molinari, Etienne Martin Dupré in Claudio Otelli.
Ponovitve v nedeljo, 31. t.m., ob 18. uri za red B.
Jesenska simfonična sezona - Festival Horowitz Europa
Red A: danes, 26. t. m., ob 20.30 zaključni koncert - nastopil bo The Van Leer Chamber Music Players.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM: FILM ART FEST
4. MEDNARODNI FESTIVAL AVTORSKEGA FILMA:
Danes, 26. oktobra, ob 16.30 v LD SENCE V SNEGU / ARNYEK A HAVON (Madžarska, 1991); ob 18.30 v LD S CLAUDOM DOMA / BEING AT HOME WITH CLAUDE (Kanada, 1992); ob 21. uri v LD BENCIN, HRANA IN PRENOČISE / GASS, FOOD AND LODGING (ZDA, 1992).
V sredo, 27. oktobra, bo ob 18.30 v LD JESENSKA LUNA / QUI JUE (Hong Kong, 1993); ob 21. uri v LD NAKLJUJNICI JUNAK / ACCIDENTAL HERO (ZDA, 1993).

Danes, 26. oktobra, bo ob 11. uri V SEJNI SOBI E1 predstavitev knjige BORUTA KORUNA: KACA IN JAGUAR
V cetrtek, 28. oktobra, ob 19. uri MASCEVANJE IN ODPUSCANJE V MONOTEIZMU. Predavaje dr. Edvarda Kovaca (Sejna E3, prost vstop).
Do petka, 29. oktobra je v Sprejemni dvorani knjižni sejem FRANKFURT PO FRANKFURTU.

MREZA ZA METELKOVO:

Danes, 26. oktobra, bo ob 20. uri koncert HUGO

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Studio Tommaseo (Ul. del Monte 1)
Danes, 26. t. m., ob 18.30 »Musica per versi« Ennia Emilia, sodelujejo Carlo de Incontra-ra, Claudio Bilucaglia in Giampaolo Coral.

Gledališce Miela

Do nedelje, 31. t.m.,se bo v Domu pristaniskih delavcev odvijal 8. Festival latinskoameriskega filma, ki ga prireja Združenje za pospeševanje latinskoameriske kulture v Italiji iz Trsta.

ZA NAJMLAJŠE SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠCE LJUBLJANA, tel: 061/ 314-962
Veliki oder: V sredo, 27. oktobra, ob 17. uri PODELITEV LEVSTIKOVE NAGRADE. V programu bodo nastopile lutke, gledališka igralca Ales Valic in Maja Koncar, pevca Lado Leskovar, Adi Smolar, violinistka Nina Ostasevski ter pianistka Bojana Krstilovic. Vstop prost!
V petek, 29. oktobra, ob 17. uri, S. Makarovič: SAPRAMISKA, za izven.
V soboto, 30. oktobra, ob 11. in 17. uri Pavel Polak: KO PRIDE ZVEZDA, za izven.
V torek, 2. novembra, ob 16.30 Jan Malik: ZOGICA MAROGICA, za izven. Predstava bo

V sredo, 27. oktobra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma red O. Predstava bo se v cetrtek, 28. oktobra, ob isti uri za abonma studentski A in v petek, 29. oktobra, za abonma red V.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠCE, tel.: 063/ 25-332
V cetrtek, 28. oktobra, ob 19. uri P. Corneille: ODRSKA UTVARA, za izven.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠCE KRANJ, tel.: 064/ 222-681, 222-701
V cetrtek, 28. oktobra, ob 19.30 drama, Henrik Ibsen: NORA, za izven in konto.

MARIBOR

DRAMA, tel. 062/ 221-206
Danes, 26. oktobra, ob 19. uri Ranko Marinković: GLORIA, Primorsko dramsko gledališče (veliki oder).

V sredo, 27. oktobra, bo ob 19. uri Gregor Strniša: SAMOROG, Drama SNG Ljubljana, režija Meta Hocevar (veliki oder).

V cetrtek, 28. oktobra, ob 22. uri H. Aschternbusch: SUSN, Slovensko mladinsko gledališče (veliki oder).

Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni Dvorane Tripčevich.
V teku je vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih, prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripčevich od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto.

GLEDALIŠCE ROSSETTI
Danes, 26. t.m., ob 20.30 (red prost) ponovitev predstave In Faragune »Pronto, mama!« v izvedbi gledališke skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio, glasba Livio Cecchelin.
Ponovitve jutri, 27. t. m., ob 20.30.

GLEDALIŠCE CRISTALLO LA CONTRADA

Danes, 26. t.m., ob 16.30 ponovitev predstave Carpinterija in Faragune »Pronto, mama!« v izvedbi gledališke skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio, glasba Livio Cecchelin.
Ponovitve jutri, 27. t. m., ob 20.30.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠCE
V cetrtek, 28. t. m., ob 20.30 prvi koncert glasbene sezone. Nastopil bo Quatour Olivier Messiaen. Na sporedu Stravinski, Ravel in Messiaen.

RAYS (kitarist pri Bad Seeds) v Gala dvorani; ob 21. uri 1001 noc: Peter Kovacic-Persin, Romanje k spravi (Hanger); ob 22. uri CHANNEL ZERO videoprojekcija: MONTHY PYTHON'S LIFE OF BRIAN v Gala dvorani. Sponzor je Urad RS za mladino.
Za pomoč se zahvaljujejo Stanetu Dimniku, Minimarket Evropa.
V okviru projekta Anti nazi bo v cetrtek, 28. oktobra, zaključni koncert poljske hard core skupine APATIA, ki bo predstavila glasbo s svoje kasete Faszyzm.

MARIBOR

V galeriji Media Nox bo v sredo, 27. oktobra, ob 20. uri pesnik iz Prekmurja Robert Titan - Felix predstavil svoje pesniške liste, prvega od sedmih delov multimedialnega projekta Septima.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKO KOSOVEL, tel.: 067/ 73-355
Danes, 26. oktobra, bo ob 20. uri ameriski film NUNE POJEJO, glavna volga: Whoopi Goldberg (300 SIT).
V cetrtek, 28. oktobra, ob 20. uri ameriski film SOMMERSBY (300 SIT).

Gledališce Rossetti
Danes, 26. t. m., ob 16. uri bodo v sodelovanju z RAI predvajali video »Bratje Karamazov« - prvi del. Režija Sandro Bolchi. Spregovoril bo Marcello Lenghi. Vstop prost.

GORICA

Goriški grad
V petek, 29. t. m., ob 18. uri bo v konferenci dvorani pokrajinskega muzeja predstavitev knjige prof. Jozeta Pirjevca »Vidov dan« (Il giorno di San Vito). Na predstavitvi bo spregovoril Darko Bratina.

se v sredo, 3. novembra ob 16.30 in ob 18. uri.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠCE, tel. 062/ 26-748
V petek, 29. oktobra, ob 10.30 Jana Synkova: MALA CAROVNICA (Velika dvorana). Predstava o mali carovnici, ki ji starejši ne pustijo odrasti, značilno predstavlja sodobno češko lutkovno gledališče, v katerem predstavlja klasično besedilo le okvir. Zamisel o tem, da se je svetu mogoče upreti z dobroto, je zanimiva filozofska ideja.
V nedeljo, 31. oktobra, ob 11. uri Jozica Ros: UGANKE ZANKE, za izven. Predstava bo se v torek, 2. novembra, ob 11. uri, za izven.

V ljubljanski Drami bo v četrtek, 28. oktobra, ob 19.30 predstava Georegesa Feydeauja DAMA IZ MAXIMA

Dama iz Maxima je Feydeaujeva najznamenitejša igra, ki je zasenčila celo uspelo uprizoritev Champignol (1892). Premierno uprizorjena leta 1899 v gledališču Nouveautés z igralko Amande Cassive v naslovni vlogi je postala simbol fin de siècle.
V Dami iz Maxima je Feydeau podal tipično sliko francoske družbe v času III. republike, predvsem meščanskega razreda, ki v Parizu, središču razvedrila in triviolnosti v času »belle époque« s svojimi nočnimi lokali, zabavišči, modnimi restavracijami in gledališči, ponuja obilo razvedrila publiki, hlajstajoči po užitkih.
Uspeh Dame iz Maxima je bil neprekosljiv. Igra pa je naletela tudi na nekaj pomislekov. Kmalu po premieri je vojvoda d'Uzés od avtorja zahteval, naj črta vlogo Opatja. Ta namreč v prvi verziji na klavirju spremlja Pužo, ki interpretira pesem Skleda za svetega Lazarja, in pospremi pesem z nekaj naivnimi komentarji. Na vojvodinjinu ugovore, čes da s tem žali religiozna čustva, je Feydeau zagotovil, da je skušal podati sliko »nedolžnega, poštenega duhovnika, neobčutljivega za skušnjave posvetnega življenja«.

Feydeaujeva legendarna lenoba:
Dramati s prijateljem v kavarni,
»Poglej si no fistole lepoticol« vzklitne prijatelj,
»Kje pa je?«
»Za tabo sedi.«
»Daj, opiši mi jo, prosim!« mimo reče Feydeau.

Feydeau je obnovil komično gledališče. Ustvaril je mehanizem smeha. Pri njem najdeš komično silovitost, nekakšen delirij, domiselnost, fanatično in burleskno fantazijo, vzvišeno absurdnost, dialog, gibanje, kot jih ne srečaš nikjer drugod.

Henri Jeanson, 1960

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

Danes, 26. oktobra, ob 19. uri v Rdeči dvorani Magistrata koncert Ob klavirju: MARTA KRZIC. Vstop prost.

V sredo, 27. oktobra, ob 19. uri mini koncert JERNEJA SURBEKA v Vodnikovih domacijih. Vstop prost.

Na »črni petek«, 3. septembra, je v požaru v STUDIU TIVOLI izginil tudi del zgodovine slovenske zabavne glasbe. Glasbeniki, mediji in drugi, ki so povezani s slovensko glasbeno sceno, zdaj solidarno zbirajo sredstva, ki bodo omogočila, da bo Tivoli, po mnenju mnogih najboljši snemalni studio, lahko spet začel delovati. Eden izmed medijsko najodmevnejših projektov bo dobrodelni koncert 28. oktobra v Hali Tivoli v Ljubljani. Na prireditvi bodo nastopila znana imena slovenskega pop-rocka, med njimi tudi: LACNI FRANZ & ZORAN PREDIN, SOKOLI & PERO LOVSIN, POP DESIGN, AGROPOP, BULDOZER, MILADOJKA YOUNEED, AVTOMOBILI, DON MENTONY BAND, CUKI, CUDEZNA POLJA, BIG BEND, CHATEAU, VIDEOSEX, BENC & TOMO, MAGNIFICO, SASO MEZEK, MIA ZNIDARIC, ALENKA GODEC, VLADO KRESLIN, TOMAZ PENGGOV, OLIVER DRAGOJEVIC, ARSEN DEDIC in še veliko drugih.

FESTIVAL LJUBLJANA:

V nedeljo, 7. novembra, ob 11. uri v Slovenski filharmoniji - cikel nedeljske matineeje:

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

TRIESTE PRIMA - Jutri, 27. t.m., ob 20.30 bo nastopil Chromas Ensemble iz Trsta. Dirigent Adriano Martino.

FESTIVAL TRIO - V nedeljo, 31. t.m., ob 11. uri bo nastopil Trio Florestano. Izvajal bo Schuberta, Beethovna in Schumanna. Vstopnica 10.000 lir

Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripčevich: 9-12, 16-18 (ob ponedeljkih zaprta) ali uro pred pričetkom pri blagajni Avditorija Muzeja Revoltella.

MILJE

GLEDALIŠCE VERDI

Sezona Jazz koncertov -1993-94: V petek, 19. novembra.1993 bo nastopil Guido Manusardi Trio.

TRZIC

Koncertna sezona

V cetrtek, 28. t.m., ob 20.30 bo nastopila skupina Quatour Olivier Messiaen, ki bo izvajala Stravinskega, Ravela in Messiaena.

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE
Na ogled so razstave: Kočevska - Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev, razstava slik Veljka Tomana Pariski mostovi in razstava slik iz zbirke likovne kolonije Pocatel - Capljina 1966-85.

MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15

V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 2. novembra na ogled razstava fotografij JANETA STRAVSA.

MODERNA GALERIJA - MALA GALERIJA

Razstava španske kiparke CRISTINE IGLESIAS iz ciklusa Velika imena sodobne svetovne umetnosti je na ogled do 5. decembra.

V sredo, 27. oktobra, bo ob 19. uri v Informacijskem centru Moderne galerije v okviru prireditve Iz umetniškega ateljeja, predstavitev naj-novejše slike DUSANA FISERJA z naslovom (De)mistifikacija prostora.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava NEOKONSTRUKTIVISTI 1968-1972 bo na ogled do 7. novembra. Razstava sodi med študijske pregledne o dogajanjih v slovenski likovni umetnosti konec šestdesetih let. Svoja dela razstavljajo DRAGICA CADEŽ, DRAGO HRVACKI, TONE LAPAJNE, DUSAN TRSAR, VINKO TUSEK in SLAVKO TIHEC.

IDCO

Razstava celostne grafične podobe Petrola je na ogled do 5. novembra. Oblikovanje Metka Daris in Tomaz Perme.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7
Razstava SKOCJANSKI ZATOK - OAZA NA PRAGU KOPRA je na ogled do 6. novembra.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava risb in slik ZORANA DIDKA bo na ogled do 18. novembra.

JAKOPICEVA GALERIJA, Slovenska 9

Razstava fotografij BARBARE KLEMENC je na ogled do 7. novembra v Malem salonu.

GRAD FUZINE

Razstava 20 let otroškega pohištva v Sloveniji je na ogled do 10. novembra.

GALERIJA AVLA, Trg republike 2
V galeriji AVLA Ljubljanske banke je do 11. novembra na ogled razstava Placilnih sredstev iz obdobja 1941-1945 iz zbirke ZMAGA JELINCICA.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6
Razstava slik MILANA VOLOVSKA je na ogled do 5. novembra.

GALERIJA ICPE, Dunajska 104

Razstava slik akademskega slikarja PETRA CIUHE in razstava kipov akademskega kiparja CIRILA HOCEVARJA je na ogled do 30. oktobra.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40
Razstava kipov galerije Ivan Napotnik Sostanj je na ogled do 4. novembra.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65
Razstava slik akademske slikarke JASNE SAMARIN je na ogled do 17. novembra.

GALERIJA KOMPAS

Danes, 26. oktobra, bo ob 21. uri otvoritev razstave slik akademskega slikarja TODORCETA ATANASOVA.

GALERIJA PIC LEK

Razstava gvašev in temper MATJAZA ROLIHA bo na ogled do 15. novembra.

GALERIJA SZDL, Komenskega 8
V cetrtek, 28. oktobra, bo ob 19 uri otvoritev razstave likovnih del ZELJKA OPACAKA.

GALERIJA SKUC
Razstava avstrijske umetnice SUSANNE POPELKA bo na ogled do 7. novembra.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

OBCINSKA GALERIJA

Do 30. t. m. bo na ogled razstava Matjaza Hmeljaka. Ogledate si jo lahko vsak dan od 10. do 12. ter od 18. do 20. ure.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART GALLERY

Do 31. t. m. bodo na ogled dela slikarjev Augusta Bartolija in Armanda Pizzignacha. Urnik: 10.30-12.30, 17.00-19.30, ob praznikih 11-13.

GALERIJA CARTESIUS

Do 28. t. m. razstavlja Pietro Grassi. Urnik: ob delavnikih 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13 (zaprto ob ponedeljkih).

GALERIJA NADIA BASSANESE

Do 16. novembra je na ogled Riccarda Dalisija. Na ogled je ob delavnikih od 17. do 20. ure.**TRGOVSKI CENTER IL GIULIA**
Do 13. novembra bodo na ogled skulpture in grafike umetnika Ugo Carà.

KOROŠKA

CELOVEC

MOHORJEVA KNJIGARNA

Na ogled je razstava Jasne Merklj.

GALERIJA ARS TEMPORIS (Herrengasse 14)

Do 4. novembra je na ogled razstava umetnikov: Svatopluka Kasaly in Jana Pohribnyja.

BOROVLEJE

Galerija Holzer

Na ogled je razstava 50 koroskih umetnikov.

AJDOVŠČINA

Razstava slik JULIJANA KRAPEZA je na ogled do 14. novembra.

CELJE

V likovnem salonu Celje je do 30. oktobra na ogled razstava OBLIKOVANJE ZA SOZITJE S PROSTOROM. Predstavljena so dela krajskih arhitektov: JANEZA DOLINARJA, ROMANE KACIC, ARABELE KRIZ MRDAKOVIC, DARJE MARINCEK, ALENKE KOCUVAN POLUTNIK, RADOVANA ROMIHA, IRENE ROZMAN FATTORI.

DOMŽALE

LIKOVNO RAZSTAVISCE DOMŽALE
V soboto, 30. oktobra, bo ob 17. uri otvoritev razstave slikarja in grafika MARIANA VOJSKA. Razstava bo na ogled do 13. novembra.

GRAD PODSREDA

Do 30. oktobra je na ogled razstava KOZJANSKI SLIKARJI v fotografskih oreh VLADKE KOBAL.

KOČEVJE

Razstava del kiparjev in slikarjev iz likovne delavnice (Ex tempore in forma viva) je na ogled do 21. novembra.

KOSTANJEVICA NA KRKI

Danes, 26. oktobra, bo ob 16.30 v Galeriji Božidar Jakac otvoritev razstave ANTONA REPNIKA.

KRANJ

GORENJSKI MUZEJ KRANJ

Razstava RIMSKO STEKLO IZ ARGYRUNTUMA bo na ogled do 9. novembra.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB

Do 7. novembra je na ogled razstava risb BORUTA POPENKA.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska 7
V petek, 29. oktobra, bo ob 19. uri otvoritev likovne razstave FRANZA BERGERJA, GIORGIA CELIBERTIA, ROBERTA PRIMIGIA, HUGA WULZA in FRANCA ZELEDNIKA. Razstava bo na ogled do 28. novembra.
Razstava malega unikata na papirju MINI PRIX LUCAS 93 bo na ogled do 7. novembra.

POSTOJNA

Razstava UMETNIŠKI PONAREDKI, impresionizem in postimpresionizem je na ogled do 14. novembra.

SEŽANA

V kulturnem domu Srečka Kosoveja je do 6. novembra na ogled razstava akvarelov ANDREJA KOSICA.

NARODNI MUZEJ LJUBLJANA

Vabimo vas na spominsko razstavo ob 400-letnici bitke pri Sisku: torek - sobota od 10. do 18., nedelja od 10. do 13. ure.

...

Ob zaključku odme

NOVI SPOMENIKI / DANTEJEVO DOPRSJE SREDI TOLMINA

Nov doprsni kip na star podstavek

Kulturno dejanje ali izzivanje?

Napis na podstavku spomenika buri duhove (Foto: Voljko Cuder)

TOLMIN - Konec preteklega tedna so sredi Tolmina z vsemi potrebnimi slovesnostmi odkrili doprsna spomenika dveh slovenskih besednih umetnikov - Gregorica in Preglja. Prestolnica tolminske občine je na častni mesti postavila svoja dva velika moza preteklosti, pri tem pa pozabila na nekaj drugih slovenskih velmož s Tolminskega, ki so sooblikovali narodno zavest slovenskih sinov in hčera. Bo morda priloznost, da se Tolminci oddolžijo Kosmacu, Rutarju, Kosu, Struklju, Lovrencicu in drugim, nastopila kdaj drugič? Morda bo, morda tudi ne!

Nas namen ni pisati o kulturni bodocnosti Tolminske, pač pa o sedanjosti. Istega dne se je v Tolminu pojavil se tretji - velik doprsni bronasti spomenik italijanskega pesnika Danteja Alighierija, pesnika nesmrtnega

Božanske komedije. Pojavil se je »kar cez noc« na sedanjem Titovem (nekoč Dantejevem) trgu pred razpadajočo (in na obnovo čakajočo) stavbo tolminskega muzeja. Zasedel je mesto na prvotnem podstavku, na katerem so že zbledele zlate vklesane crke italijanskega besedila, ki sporoča, da »so tu meje, ki jih je določil bog«.

Dogodek potrebuje nekaj razlage. Leta 1928, ko je bil Tolmin (in vsa Primorska ter del Notranjske) pod (fasistično) Italijo, je takratni italijanski princ Umberto di Savoia na Dantejevem (današnjem Titovem) trgu odkril pesnikovo doprsje. Kip so Tolminu kot takratnemu delu italijanskega ozemlja podarile Firenze. Po vojni je bil Dantejev spomenik odstranjen s podstavkom vred in zaprt v muzej. Pozneje je doživljal čudno usodo. Malo je manj

kalo, da ni koncal v to pilnici.

Toda očitno imajo tudi spomeniki svojo čudno življenjsko pot. Zdaj se je kar spet pojavil na svojem starem podstavku z originalnim besedilom vred. Ga je moč razumeti kot kulturno dejanje ali kot izzivanje? Ga ne bo nekega dne (ali noči) nekdo, ki mu bo počil nacionalistični živec, razbil? Ali pa bodo Tolminci s polnimi hlačami pustili, naj bronasti Dante meditira na svojem italijanskem podstavku? Kako na to gledajo tuji, zlasti Italijani, ki pridno hodijo tudi v tolminsko igralnico? In mimogrede - Dantejev spomenik stoji prav v kotu letnega vrta hotela in restavracije Krn, ki je priljubljena točka italijanskih gostov. Tako jih bo Dante nemoteno pozdravljal s podstavka, na katerem se piše: »Qui sono i confini segnati da Dio.«

NEKEMU REFERENDUMU NA ROB

Dajte jim okraj, za božjo voljo!

Idričani si želijo svoj okraj in idrijsko-cerkljansko regijo

IDRIJA - Malokdaj so v tej občini porabili toliko časa in truda kot ravno zdaj, ko je zakonodajalec (Ministrstvo za pravdosodje) dal v prvo skupščinsko branje Zakon o območnih upravnih okrajih. V njem v nobeni od treh variant namrec Idrije ni, čeprav so iz delegatskih klopi občinske skupščine ze lep čas na ves glas oznanjali, da želijo se naprej živeti v skozi desetletja oblikovani gospodarsko uspešni skupnosti, ki so jo na svojo roko oklicali za idrijsko-cerkljansko regijo. Utemeljenih razlogov je dovolj, da bi jih morali upoštevati, a se to ni zgodilo.

Ni dvoma, da včeraj začeta akcija podpisovanja

(neke vrste referendum), s katero želijo opozoriti zakonodajalca, da jih je pri pripravi zakona o upravnih okrajih spregledal, ne bi uspela. Pripravljena je dobro. Z veliko patetičnimi pozivi občinskih in strankarskih moč, med katerimi so v preveliki vnemi po azurnosti izpustili prvaka SLS, sicer cerkljanskega rojaka Marjana Podobnika, in s podobnimi prijemi, kot so jih bili vajeni v preteklosti, ko je slo za razne samopriskpeve in podobne akcije. Zato je izid tudi tokrat že vnaprej znan: skoraj st odstotna udeležba in vecina za regijo, brez »mrtvih duš«, kajti predstavniki vseh krajevnih skupnosti bodo podobno kot akvizite-

rji prebivalce idrijske občine, starejše od 15 let, obiskovali kar na domu.

V tej luci bo torej minil teden, v katerega smo vstopili včeraj, v ponedeljek 25. oktobra, na Idrijskem in Cerkljanskem. In vsa vesoljna Slovenija je obvesčena, ko gre za visoko politiko, a na žalost se naprej malo ali skoraj nič, ko gre za vsakodnevne tegobe in skrbi, za reševanje usodnih komunalnih in drugih problemov. Preprosto zato, ker obcinsko vodstvo in uprava delata zunaj oči javnosti, katere posamezniki v stiski v večini primerov z njo komunicirajo le enosmerno in se to preko anonimnih pisem. Prestrašeni delavci in preračunljivi

kmetje vedo kaj malo ali skoraj nič o smetiscih na Raskovcu in v Grohovtu, o čistilnih napravah, o tem, kam gre denar za to in ono, zakaj je treba stalno dražiti prispevke za komunalo, sklad stavbnih zemljišč in se bi lahko nastevali. In ker je tako, je hudo narobe. Zato bi Idričanom kazalo ugoditi željo po lastnem upravnem okraju in idrijsko-cerkljanski regiji. V tem primeru bi nanje, v lastno majhnost in zgodovino zazrte in vase zaverovane, lahko pritisnil se kdo, ki zivi recimo v Dolgi vasi, pa je bolj dovzeten in odziven za dogajanja pri sebi doma in v svoji okolici.

Filip Semrl, Radio Slovenija

OBALNI SINDIKATI / KOLEKTIVNA POGODBA

Konkurenca med sindikati ni v prid delavcem

Zaplet pri podpisovanju kolektivne pogodbe za gostinstvo in turizem na Primorskem

KOPER - Sekretar Združenja za gostinstvo in turizem pri Gospodarski zbornici Slovenije Miro Pretnar je v posebni izjavi za javnost sporočil, da kolektivna pogodba za gostince ne bo podpisana pravocasnno. Kolektivna pogodba te dejavnosti je prenehala veljati že januarja letos in od tedaj je sindikat gostinskih in turističnih delavcev, ki deluje v okviru Zveze svobodnih sindikatov Slovenije v sodelovanju z združenjem pri GZ pripravljal besedilo nove pogodbe, ki naj bi ga dokončno oblikovali 21. oktobra.

Obalnih sindikati, pri katerih deluje Odbor za gostinstvo in turizem Konfederacije 90, vidijo problem drugace. Po njih

hovem mnenju bi morala Gospodarska zbornica po ze ustaljenih pravilih in v skladu s svojo politiko vključiti v pripravo nove panožne kolektivne pogodbe oba podpisnika dosedanje pogodbe. Trdijo, da sta besedilo nove pogodbe pripravila Zbornica in Odbor pri ZSSS brez možnosti njihovega sodelovanja. Prvic so bili povabljeni na razgovor o tem 9. septembra. Tam so prvič videli tekst nove pogodbe, ki je bil označen kot predlog, v njem pa je bila kot podpisnica predvidena le ZSSS, ne pa tudi Konfederacija. Tedaj so od njih zahtevali tudi dokazilo o reprezentativnosti, kar po njihovem mnenju prica o tem, da so jih do tedaj zeleli izločiti kot sopodpi-

snike. Odločba o njihovi reprezentativnosti je prav tedaj izšla v Uradnem listu. Čeprav po pravilih Gospodarske zbornice panožne pogodbe podpisujejo tudi neregulativni sindikati, so tedaj pristali na to preverjanje in na to, da k besedilu pogodbe dajo pripombe v dveh tednih. Naknadno pa so naleteli na probleme v tarifnem delu pogodbe, zato so rabili več časa za razpravo med članstvom in so svoje pripombe lahko dali šele 22. oktobra.

Predsednik Obalnih sindikatov Boris Mazalin pravi: »Ugotovili smo, da pogajanj o novi kolektivni pogodbi dejansko sploh ni bilo. Pricakovali smo, da bo GZ povabila oba podpisnika na pogajanja, da bo določen poslovnik za ta pogajanja in da bodo dogovorjeni roki. O takšnih pogajanjih se običajno vodijo tudi zapisniki. Vsega tega ni bilo. Na seji 21. oktobra smo sprejeli obveznost, da bomo od tega ponedeljka na razpolago za takojšen začetek pogajanj. S tem želimo prispevati k temu, da ne bi prišlo do nepotrebnega zavlačevanja...«

Do vseh teh zapletov verjetno ne bi prišlo, če bi bili predstavniki Konfederacije sindikatov 90 od vsega začetka vključeni v pripravo nove kolektivne pogodbe. Zanimivo je, da pri ostalih panožnih pogodbah, ki jih tudi pokrivajo konkurenčni sindikati, do takih zapletov ni prišlo...

Boris Vuk

LASTNINJENJE

Visok notranji odkup

Protesti na Obali, ker certifikati niso dvojezični

KOPER - Gost Obalnega kluba gospodarstvenikov je bil včeraj Tone Rop, državni sekretar za privatizacijo in razvoj, ki je govoril o dosedanjih izkusnjah pri izvajanju lastninske zakonodaje. Rezultati opravljene ankete kažejo, da bo do marca predložilo programe lastninenja že več kot 650 podjetij. Na izvedbo programa lastninenja je vezan tudi že odobreni kredit Svetovne banke v višini 80 milijonov ameriških dolarjev, ki bo odprt šele tedaj, ko bo v Sloveniji že privatiziranih 400 podjetij.

Medtem se potekajo tudi revizijski postopki v podjetjih, ki so bila lastninjena po

prejšnji zakonodaji. Poročila kažejo, da se bo družbeni kapital, namenjen za lastninenje, po teh postopkih se precej povečal.

Vecina programov lastninenja, ki so do zdaj prišli na agencijo, predvideva notranji odkup s certifikati. Razdelitev lastninskih certifikatov je že izvedena, poslanih je bilo 1, 5 milijona obvestil. Zanimivo je, da so jih mnogi prejemniki poslali nazaj, čes da oni niso Janez Brinovec, ime, ki je uporabljeno na vzorcu izpolnjenega kupona. S prodajo Obale pa so dobili precej protestov, ker obvestila niso bila dvojezična.

Boris Vuk

Državno tekmovanje iz logike v Ljubljani

LJUBLJANA - V soboto se je na Fakulteti za elektrotehniko in računalništvo v Ljubljani odvijalo 8. slovensko tekmovanje iz logike. Tekmovalo je 476 osnovnosolcev, srednješolcev in studentov, ki so uspešno opravili vsa predhodna tekmovanja, v Ljubljani pa so se pomerili v devetih starostnih kategorijah.

(A. Z.)

Natove ladje že v našem morju?

PIRAN - Včeraj dopoldne se je sprehajalcem na tukajšnji Rivi pokazal dokaj impozanten prizor, ko je približno ob 10. uri izza rta Madona priplula letalonosilka, nekaj kasneje pa se druga velika vojna ladja. Po podatkih, ki smo jih dobili na koprskem OKC, sta ladji pluli približno tri milje od rta Madona, pri čemer sta približno eno morskno miljo pluli v naših ozemelskih vodah. Zanimivo je, da v Centru za obveščanje Pokrajinskega staba TO v Izoli o tem niso imeli podatkov. Iz naših virov pa nam je uspelo izvedeti, da sta zjutraj iz tržaškega pristanišča izpluli proti srednjemu Jadranu ameriška letalonosilka SS America in spremljevalna ladja Savannah.

(B. V.)

PLIN Z DNA MORJA VSE BLIŽE OBALI

Plinifikacija istrskega polotoka

Francozi želijo vložiti denar v plinsko elektranjo

PULA - »Plin z dna jadranskega morja, natančneje iz najdišča Ivan, se je po polnih dvanajstih letih raziskovanja končno približal kopnemu,« trdi dr. Franjo Greguric, direktor zagrebške Ine. Napovedal je, da bo leta 1997 že mogoča uporaba 400 milijonov kubikov plina iz največjega plinskega polja v bližini istrske obale, ki menda premore približno 6 milijard kubikov tega goriva. Istrska zupanja je podprla plan plinifikacije celotnega polotoka. Odločili so se, da 350 milijonov kubikov dajo 55

megavatni elektrarni, ki jo bodo zgradili v bližini Pule, 50 milijonov kubikov pa bodo prepustili mestnemu plinovodu. Za vlaganja v ta projekt se zanimajo neke italijanske in francoske naftne firme, med drugimi tudi Agip in Edison. Glede na sedanje ponudbe bi Francozi radi vlagali v plinsko elektrarno blizu Pule, Italijani pa nameravajo vlagati v raziskovanje in proizvodnjo jadranskega plina. Za začetek porabe tega plina je predvideno vlaganje sredstev v višini 200 milijonov dolarjev za gradnjo

termoelektrarne pri Puli in približno 180 milijonov dolarjev za štiri platforme.

Vse to bi omogočilo dostavo plina do istrske obale in kasnejše izkoriščanje manj bogatih plinskih najdb v sodelovanju s italijanskimi podjetji. Rezerve plina iz najdišča Ivan pa bodo zadošale za petnajstletno obratovanje termoelektrarne in za porabo mestnega plinovoda. Istrski politiki se s tem načrtom strinjajo, saj je za turistično območje plin precej bolj primeren kot pa premog.

(G. M.)

HRVATE MOTI SLOVENSKI NAČRT GRADNJE CEST

Pohiteli bodo z gradnjo sodobnega trajektnega pristanišča pri Umagu

UMAG - Hrvati niso zadovoljni s slovenskim načrtom izgradnje magistralnih cest, se posebej pa jih moti to, da Slovenija se ne namerava graditi avtoceste, ki bi povezovala Trst z Reko.

V okviru bodoče jadranske magistrale bi avtocesta od Trsta do Reke Hrvaski mnogo pomenila, zato se je odločila, da bo na zahodni obali Istre pri Umagu zgradila moderno trajektno pristanišče. Na ta način želi Hrvaska prekositi Slovenijo, saj bi umaska luka lahko sprejemala tudi tako imenovane ro-ro la-

dje, ki prevajajo avtomobile in tovornjake. Za to so se odločili v času nedavne stavke slovenskih granicarjev, predlagatelj pa je bilo hrvasko Ministrstvo za pomorstvo.

Po trenutnih načrtih naj bi bila vzpostavljena zveza med Umagom in italijanskim Montfalcom. Hrvaski ladjarji imajo izkušnje s takšnimi projekti, saj so prve ro-ro ladje, ki so plule proti Italiji in Albaniji, iz reske luke izplule že v sredini oktobra. Iz reskega pristanišča pluje tudi ladja Ani z nosilnostjo

3200 ton, in sicer proti Trstu, Anconi in Dracu. Zanimanje za to ladijsko linijo je veliko, saj postaja Albanija vse pomembnejši zunanji partner Hrvaske. Hrvaska se vse bolj trudi, da bi pretrgala veze z republikami bivše Jugoslavije in se zato obrača k novim trziščem in utrjuje stare zveze (se posebej z Italijo).

Glede na to, da je graditev avtoceste od Trsta do Reke načrtovana šele po letu 2000, je jasno, da bodo Hrvati pohiteli z gradnjo trajektnega pristanišča v Umagu.

(G. M.)

ISTRA

NEJEVOLJA ZARADI BEGUNCEV

Vselitev brez soglasja krajanov

Istrani se bojijo, da bo nov val beguncev močno spremenil etnično sliko polotoka - Italijani imajo v istrski županiji enake pravice le tam, kjer so v večini - Pritožbe uradnega Rima zaradi podrejenega položaja

ROVINJ - V Istri je med politiki in večino ljudi razsirjeno mnenje, da bi Istra morala imeti več avtonomije, kot ji jo priznava vlada v Zagrebu. Na Hrvaskem so se vnele burne razprave o lokalni samoupravi, ker je Istrskemu demokratičnemu saboru (IDS) na čelu z Ivanom Jakovčevićem uspelo svoja načela vsiliti tudi ostalim. Vse več je privržencev regionalizma, prav tako pa se krepi tudi odpor proti avtonomizaciji. Vprašanje, ki si ga zastavljajo člani IDS, je, za kakšno avtonomijo naj se borijo.

Prav zaradi tega je predlog novega statuta istrske županije kompromisen, saj si tudi člani IDS niso na jasnem, kakšne pravice naj bi imeli Italijani in kolikšna naj bo istrska finančna neodvisnost. Najbolj glasen je Ivan Pauletta, ki za Istro zahteva popolno avtonomijo. Ideja o Istri kot »regiji« v okviru evropskih regij je vzpodbudila vodje IDS, da so začeli ozje sodelovati s podobno mislečimi strankami zunaj Hrvaske.

Želijo si, da bi Istra, ki je trenutno razdeljena med tri države, ponovno postala enotna.

V občinskih in mes-

tnih statutih Italijane na tem prostoru obravnavajo kot avtohtoni narod, ne glede na njihovo stevilo. Izjema je Reka, kjer se župan s takšnim položajem italijanske manjšine ne strinja in trdi, da bi na tak način zanemarili ostale manjšine. Italijani menijo, da meja med Hrvasko in Slovenijo ne bi smela razdeliti italijanske manjšine. Clan IDS Mario Bločić misli, da v statut ne bi bilo treba vključiti besede Italijani, ce pa ze, potem je treba omeniti tudi istrske Romune, Istrane in istrske Hrvate. Po njegovem misljenju so Italijani, ravno tako kot Hrvati, edini avtohtoni narod v Istri. S tem se strinja tudi Elio Martincić in pravi, da soitalijani kot avtohtoni narod tako ali tako že zaščiteni z mednarodnimi sporazumi. Zastopnik italijanske manjšine Furio Radin trdi, da istrske kulture brez Italijanov sploh ni.

Istrska zupanja se trudi v svoj statut vnesti tudi pravice Italijanov, vendar le tam, kjer predstavlja večinsko prebivalstvo. Hrvaska je trenutno v precej neugodnem položaju, saj se je zaradi poslabšanja statusnega položaja Italijanov na Reki pritožil uradni

Istrani se jezijo... (Foto: Ales Pavletić)

Rim. Na Reki se trenutno mudi delegacija Unije hrvaskih in slovenskih Italijanov, ki bo zahtevala se posebna zagotovila za svoj položaj, poleg tega pa tudi denar, saj so zaradi pomanjkanja ogrožene mnoge aktivnosti italijanske manjšine.

Poleg manjšinske problematike je bodoči istrski statut naletel na neodobranje tudi zaradi

tega, ker velika večina politikov meni, da Istra ne more več biti le kolonija Zagreba. Zahtevajo, da več kot polovica prihodkov županije ostane v bazi, hkrati pa želijo, da bi Zagreb popustil pri svoji centralistični poziciji. Se posebej pa je istrske politike in tudi javnost razburila vest o vselitvi beguncev v slovenske počitniške domove v okolici Novigrada.

Prihod je bil organiziran brez soglasja občinskih oblasti. Prebivalci Istre se boje, da bo nov val beguncev spremenil etnično sliko polotoka in bodo zaradi tega prebivalci prikrajsani za svojo avtonomijo. Glede na to, kako se stvari v Hrvaski trenutno odvijajo, ni preveč verjetno, da bi oblast v Zagrebu dovoljevala večjo avtonomijo. To utemeljuje z vojnimi

stanjem, vendar je vsem jasno, da se za tem skriva nekaj drugega.

Vse več regionalnih strank in tudi del nacionalnih strank zahteva vse višjo stopnjo lokalne samouprave. Zaradi tega se zdi, da bo načrt bodočega statuta Istre vzbujal se veliko polemik, saj je osnova za vse spore prav različno gledanje na prihodnji ustroj Hrvaske.

Goran Moravček

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1	
09.20	Pamet je boljša kot zamet, ponovitev
09.25	Sezamova ulica, 6/13 del ameriške nanizanke, ponovitev
10.55	Zelena ura
11.30	C. Guillemot: Moz z dvojnimi obrazom, ponovitev, VPS 1130
13.00	Poročila
14.00	Sobotna noč, ponovitev, VPS 1400
15.10	Michelle, VPS 1510
16.05	Sedma steza, ponovitev
16.25	Porabski utrinki, oddaja madžarske TV
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Loncek, kuhaj: Kisla repa s koruznimi žganci
17.20	Hov!, 1/8 del angleske nanizanke
17.50	DZS za male in velike otroke
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Abc-ita, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarišce
20.35	Bobencek, VPS 2035
21.35	Osmi dan, VPS 2135
22.10	TV dnevnik 3, VPS 2220
22.45	Sova
22.55	Medvedja usluga, 3/6 del angleske nanizanke, VPS 2255
23.30	Severna obzorja, 12/29 del ameriške nanizanke, VPS 2330
00.05	Video strani

SLOVENIJA 2	
16.45	Gospodarska oddaja: 10000 obratov, ponovitev
17.25	Sova, ponovitev
18.00	Collinsova in Coward, zadnji del angleske nanizanke
18.45	Severna obzorja, 11/29 del ameriške nanizanke
18.45	Iz življenja za življenje, ponovitev
19.30	Prisluhni moji tišini
19.30	TV dnevnik 2
20.05	Sport
20.05	F. Raphael: Po vojni, 5/10 del angleske nadaljevanke
21.00	Igrajo: Adrian Lukis, Nicholas Jones, Clare Higgins, Anton Rodgers, Robert Reynolds; režija John Glenister
21.00	Intervju:
22.10	Igor Torkar
22.10	Videospon
23.05	Svet poroca
23.40	Video strani

KANAL A	
10.55	Pet minut za Film Art Fest
11.00	Luč svetlobe, ponovitev 21. dela ameriške nadaljevanke
12.00	Pred poroto: Primer crne vdove, 32. del ameriške nanizanke
16.25	Frklja, ponovitev ameriškega filma
18.00	Luč svetlobe, 22. del ameriške nadaljevanke
18.45	Jazzbina, ponovitev 37. oddaje
19.30	CMT
20.00	Risanka
20.10	Porocila
20.30	Poletni ciklus slovenskega filma
22.00	Zarota, slovenski barvni film, 1963
22.00	Jazzbina, 38. oddaja
22.30	Pet minut za Film Art Fest
22.35	Porocila
23.00	Pred poroto, ponovitev 32. dela

KOPER	
18.00	Studio 2, pogovor

RAI 1	
6.50	Jutranja oddaja Uno-mattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik
9.35	Nanizanka, 10.00 vesti
10.05	Film: Caccia tragica al castello (dram., Nem.)
12.00	Nan.: Cuori senza età
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Dok.: Zevs
13.00	Nan. Padi in prestito
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.05	Prove e provini a Scommettiamo che
14.40	Mladinski variete; Uno per tutti, vmes kviz, risanke, nanizanke, aktualnosti
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik 1 in V kinu
18.15	Nanizanka
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Dok.: Tempo di TV - Televizija pripoveduje
22.50	Dnevnik
22.55	Aktualno: Punto di non ritorno
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Dok.: Sapere

RAI 2	
7.50	Otroška odd., Furia
8.45	Jutranji dnevnik 2
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Ristorante Italia
9.45	Film: Pronto, c'è una certa Giuliana per te
11.15	Nan.: Lassie
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, rubrika o gospodarstvu in vreme
13.40	Nad.: Beautiful, 14.15 Santa Barbara
15.05	Kronike v živo: Detto tra noi
17.15	Vesti in Parlamento
17.25	Nan.: Hill Street, 18.30 Komisar Škoster, vmes (18.20) sport
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Nan.: I ragazzi del muretto (i. L. Amato)
22.50	Aktualno: TG 2 Dosje
23.50	Dnevnik in vreme
24.00	Pregled tiska in kino
0.20	Nočni film (dram.)

RAI 3	
6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete
11.30	Dok.: Cudežno oko
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Ves svet je teater
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Drobci jazza
15.15	Sola se posodablja
16.05	Sport: odbojka, nogomet, boks, Derby
17.30	Nan.: Vita da strega
18.50	Sport in vreme
19.00	Dnevnik, deželne vesti
19.50	BlobCartoon, Blob
20.25	Una cartolina
20.30	Chi l'ha visto?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italija
23.45	Variete: Servizi segreti (vodi P. Chiambretti)
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4	
6.30	Nanizanke
8.30	Nad.: Marilena, Anima persa, 9.30 TG 4
9.45	Variete, vmes nad. 10.00 Soledad, Febbre d'amore, Quando arriva l'amore, 12.00 Celeste, Sentieri, vmes (11.55) dnevnik
13.30	Dnevnik TG 4
14.00	Nad.: Sentieri, Primo amore, Valentina
16.00	Kviza: La verità, 16.45 Gioco delle coppie
17.45	Luogo comune
17.55	Aktualno: Funari News, 19.00 dnevnik
20.30	Filma: Black Rain - Pioggia sporca (krim.), ZDA '89, i. M. Douglas), 22.50 Chorus Line (glas. '85, i. M. Douglas), 23.30 vesti

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
9.00	Variete: Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Kviz: Sarà vero?
15.00	Aktualno: Agenzia matrimoniale
16.00	Otroski variete
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Segni particolari - Bellissimo (kom.)
22.30	Aktualno: Diritto e rovescio
23.10	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) nočni dnevnik

ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.30	Nanizanke
12.15	Aktualno: Qui Italia
12.30	Odpri studio
12.50	Otroski variete Ciao
14.30	News in risanke
14.30	Varieteji: Non è la RAI, 16.15 UnoMania, 17.00 Mitico, 17.20 UnoMania Magazine
17.55	Sport studio
18.00	Nan.: SuperVicky, 18.30 Bayside School, 19.00 Willy, principe di Bel Air
19.30	Odpri studio
19.55	Aktualno: Radio Londra (vodi G. Ferrara)
20.00	Variete: Karaoke
20.35	Nan.: Beverly Hills
22.30	Sport: Torkov priziv
0.30	Aktualno: Qui Italia
0.45	Sport studio in vreme

TELE 4	
13.00	Lastne oddaje
13.00	Na prvi strani
19.30	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Nadaljevanke
13.50	Svilena krila, italijanska komedija; igrajo Diego Pozzetto, Piero Giagnone in drugi; režija Dino B. Partesano
15.00	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka, otroški spored
17.00	Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
17.25	Ob izvirih zvoka, ital. dokumentarna oddaja
18.00	Studio 2, pogovor
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Nadaljevanke
20.20	Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
20.45	Neurje nad Cejlonom, ital. pustolovski film, 1963; igrajo Eleonora Rossi Drago, Franco Fabrizi; režija Gerd Oswald
22.05	TV dnevnik
22.20	»Rotocalco Nostrano«
23.00	Svilena krila

ORF Avstrija 1	
13.10	Crni panter iz cipresnega motcivra, ponovitev
16.10	Frida, 1/2 del norveške serije
17.00	Aladin, ital. komedija
18.30	Bavarec na otoku Rügen
19.30	Cas v sliki
20.15	Zveneca Avstrija: Visoke vode-tiha pokrajina
20.15	Pragozd v srcu Evrope
21.25	Na lastno nevarnost: Zenska iz Nemčije
22.15	Popolni spomini am. zfl. šifirjka, 1990: Igrajo: Arnold Schwarzenegger, Sharon Stone, Ronny Cox; režija Paul Verhoeven
00.00	V jeci ni proste sobe, franc. komedija
01.25	Porocila
	Tisoc mojstrov

ORF Avstrija 2	
10.20	Velika dirka okoli sveta, ameriška komedija, 1964
	Igrajo: Jack Lemmon, Tony Curtis, Natalie Wood, Peter Falk; režija Blake Edwards
14.30	Spreminjajoče se poti
16.20	Obrazi Evrope - Oskar
16.30	Kokoschka: Karl Kraus
18.05	Pri Huxtablovih: Na katero univerzo naj grem?
18.30	Slika Avstrije
19.30	Cas v sliki
20.15	Upor, avstrijski film
22.15	Težka preizkušnja: Varnost-konec nevarnosti?
23.00	Gustaf Mahler: Simfonija št. 8

Hrvatska 1	
08.10	Porocila
08.15	Slika na sliko, ponovitev
09.00	Mali svet
09.30	Risanka
10.00	Porocila
10.05	Solski program
11.15	Tecaj nemscine, 24. del
12.00	Porocila
12.05	Luč svetlobe, 79. del
13.35	Zgodbe iz Monticella, 14.35 Murphy Brown
15.00	Risanka
15.05	Sin jutranje zvezde, ponovitev 1/4 dela nadaljevanke
16.00	Porocila
16.35	Afternoon Report
16.45	Ucimo se o Hrvaski: Ugrožena naravna dediscina
17.15	Hrvaska zemlja in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Kolo sreće
18.35	Santa Barbara, 543. del
19.30	Dnevnik 1
20.10	Dokumentarna oddaja
21.00	V velikem planu
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvatska 2	
19.30	Dnevnik 1
20.10	To je ljubezen, 14/19 del humoristične nan.
21.10	Sin jutranje zvezde, 2/4 del am. nadaljevanke
	Custer nadaljuje z zmagami nad indijanskimi plemeni, vendar kljub zmagi ni povsem zadovoljen-vladna politika do Indijancev se mu zdi prevec necloveska
22.05	Potovanje v Vucjak, 9/15 del hrvatske nadaljevanke, po drami Miroslava Krleze
23.30	Horoskop

MTV Madžarska	
06.03	Dobro jutro
09.00	Cez dan
09.30	Materialistični svet, kanadska serija
10.00	Fridrikusov nepolitični talk-show
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.12	Za sole - Ravnesje v naravi
16.00	Dnevnik
16.15	Risanka
16.25	Oblast in strast, serija
17.15	Zenski magazin
17.50	Spored za otroke
18.25	Igra Barkochba
19.07	Večerna pravljica
19.30	Dnevnik
20.25	Guldenburgovi, 8. del
21.15	Gospodarski magazin
22.20	Skrivnosti in uganke, ameriška serija
24.00	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Danes do 13-ih; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki kotiček; 17.00 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slov. zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za; 21.05 Premiere; 21.53 Intermezzo; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Literarni noćturno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Gospodarski vestnik; 8.40 Prireditve; 10.40 Primorski val; 11.00 Novosti založbe; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbene novice; 16.40 Tema popoldneva; Solstvo; 17.50 Sport; 19.30 Štos; 21.00 Zgodnja dela; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Stolejše improvizirane glasbe.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasba; 10.05 Žveč misli; 10.25 Operne melodije; 11.05 Clovek in zdravje; 11.35 Izbrani smi; 12.05 Igramo in plemo; 13.05 Enajsta soka; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Big Band RTS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Esee; 17.45 Globus; 18.00 Koncerti; 19.33 Arje in monologji; 20.00 Literarni večer; 20.45 S koncertov; 22.05 Pretok idej; 22.25 Glasba; 23.55 Lirčni utrinek.

Radio Koper (slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servise informacije, prireditve; 9.15 Utrinki, zanimivosti; 9.45 iz odmenikove pisarne; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladno...toplo...vroče; 12.30 Opoldnevniki; 13.00 Jago-de in podoknice; 15.15 Kaj je novega?; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 iz kulturnega sveta; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 iz kulturnega sveta; 2. del; 19.00 Dnevnik - prenos RS.

Radio Koper (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Na današnji dan; 7.45 Ulica velikih vrtov; 8.05 Horoskop; 8.10 Prireditve; 8.40 Igrajfe z nami; 8.50 Dobro jutro otroci; 9.05 Razgovor s psihologom; 9.45 Po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na koroškem; 18.10 - 19.00 Dober večer, sosed.

EUROSPORT

07.00 Awake on the Wild Side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vodi Marjane; 13.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 14.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Dial MTV; 18.00 The Soul of MTV; 18.30 Music Non Stop; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Ponovitve; 02.00 Video, vodi Marjane

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 08.55 Risanka; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 Paradise Beach; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 The Seekers; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Games World; 20.30 Growing Pains; 21.00 Vse razen ljubezni; 22.00 Civil Wars; 23.00 Star Trek, ponovitev; 24.00 Ulice San Franciska

PRO 7

04.20 Serije, ponovitve; 09.05 La-figo, am. vestem; 11.50 Tisoc milij prahu; 12.50 Imeritna Bakerjeva fantia; 14.50 Adlerly; 18.25 Srčni fant z dvema damama; 18.55 Ulična poznanstva; 19.25 Roseanne, am. humor, nanizanka; 20.15 Huda preizkušnja, am. tv psihološka kriminalka; 22.20 T.J. Hooker; 23.25 Bedroom Eyes II., ameriška kriminalka

PREMIERE

07.00 Romeo; 08.00 Sara med zemljo in morjem; 14.30 Papež mora umreti; 16.05 Sweetheart; 17.50 Show; 19.15 Kino '93; 20.15 Jungle Fever; 22.25 Medicine Man; 00.10 Ameriški nogomet

Randevous; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Kramljanjer; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sledimo ritmu; 20.00 Nočni program.

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.30 Loto; 8.15 Napoved dogodkov; 9.25 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarjev gost; 13.55 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 17.00 Anketa; 18.15 Tema tedna; 20.00 Labirint znanja; 21.30 Ta noči torej.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska večerj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije - zaposlovanje; 13.00 Pesem tedna; 16.10 Varujmo zdravje; 17.50 Korisne informacije; 18.50 Radio jutri, koristne informacije.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Porocila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniaturre; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Po Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 zeleli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Sport; 20.00 Studij in glasba; 21.00 kulturno umetniški program; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni pr.

Radio Student

11.00 Vzlic; 12.00 Kondicija dvojskega sistema; 14.00 OF; 17.00 Jocalator; 17.30 Futura; 19.00 Tolpa bumov; Res nullius; 20.00 Underground International; 21.00 Hard'n'Heavy; 24.00 Satelit.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Porocila; 8.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Dezelna kronika; 8.10 Svojo poslednjo voljo pri zdravi in čisti pameti izrekam; 8.35 Soft music; 9.00 Iz studia z vami; 9.15 Odprta knjiga: Ispolnjevanje mladega Wertherja (pripoveduje Ivo Barišić, r. M. Sotić, 12. del); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Cecilijanka 92: MePZ Hrast; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Dezelna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Mladil val; 17.00 Mladil val; 18.00 Božanska komedija (r. S. Verš, 4. del); 18.35 Slovenska lahka glasba; 19.20 Napovednik.

NOVICE

V Dohi izredno razburljivo

DOHA - Po odstavitvi iraškega trenerja Adnana Džirala Mutterja je na finalnem delu azijske kvalifikacijske skupine za nastop na nogometnem SP v ZDA v Dohi padla se ena »glava«: vodstvo reprezentance Savdske Arabije je namreč po sobotnem neodločenem izidu na srečanju z Irakom (1:1) odstavilo brazilskega trenerja Josefa Candida. S tem izidom je sicer Savdska Arabija prevzela vodstvo v skupini, kaže pa, da tudi to ni bilo dovolj in Brazilca je zamenjal Ahmad al Khrashi, ki je bil doslej trener mladinske reprezentance.

Včeraj je Japonska premagala Južno Korejo z 1:0 (0:0) in tako dohitela Savdsko Arabijo. Zmagoviti zadetek za Japonce je v 59. min. dosegel Kazuyoshi.

Na včerajšnji drugi tekni pa je Iran odpravil Severno Korejo z 2:1 (0:1). Korejci so prvi povedli v 28. min. s Choe Won-namom, v nadaljevanju pa se je razigral Ali Dae, ki je dosegel dva gola (v 3. in 20. min.) in zmaga Irana je bila tu. O tem, kdo bo potoval v ZDA, bodo odločale tekme zadnjega kola, ki bo na sporedu v četrtek.

VRSTNI RED: Saudska Arabija in Japonska 5, Južna Koreja, Irak in Iran 4, Severna Koreja 2. **ZADNJE KOLO** (28. t.m.): Severna Koreja - Južna Koreja; Saudska Arabija - Iran; Irak - Japonska. V finalni del SP v ZDA se kvalificirata prvi dve uvrščeni reprezentanci.

Smrtna žrtev na maratonu v Washingtonu

WASHINGTON - Osemnajsti washingtonski maraton se je končal s smrtno žrtvijo. Osemindesetletnemu Juliusu Berzi iz New Jerseyja je med tekom odpovedalo srce. Tezave so se pojavile tudi pri razglasitvi zmagovalca, saj je Dominique Barind, ki je v cilj prispel prvi, tekmovalni komisiji priznal, da se ni ves čas držal označene proge. »V Evropi je običaj, da se koti nekoliko skrajšajo,« se je branil 29-letni Francoz, ki je za prago porabil dve uri in 23 minut. Med 13 tisoč tekmovalci je drugo mesto s 23 sekundami zaostanka osvojil Esteban Vanegas (Ekvador), ki pa prav tako ni bil ves čas na progi. Za zmagovalca bodo tako najbrž razglasili Američana Chucka Adamsa (2:24.46).

Ko nenormalno postane normalno: olimpijske vojne igre '93

TUZLA - Nenormalno je v vojni v Bosni in Hercegovini postalo normalno. Kljub bojem na skoraj vseh bojiščih se je v Tuzli zbralo okoli 2000 sportnikov, ki bodo tekmovali na olimpijskih vojni igrah '93. Sedemdnevno tekmovanje je ta konec tedna na stadionu nogometnega kluba Sloboda Tuzla pred 5000 gledalci odprl zupan Selim Beslagić. Medtem ko je bilo le nekaj kilometrov proč moč slišati eksplozije granat in strele, so sportniki iz različnih bosanskih mest paradirali na stadionu. Večina atletov je v bojnih enotah dobila dopust, da se je lahko udeležila tekmovalja. Na prvenstvu je le malo znanih imen, saj je večina vrhunskih sportnikov pred 18 meseci, ko se je vojna začela, ostala ali odšla v tujino, mnogi pa so postali žrtve nesmielnega prelivanja krvi. Do naslednje sobote se bodo sportniki pomerili v 17 disciplinah.

Garrison zmagala v Budimpešti

BUDIMPEŠTA - Američanka Zina Garrison je zmagala na teniškem turnirju v Budimpešti (nagradni sklad 150.000 dolarjev). Prva nosilka je v finalu premagala osmo, Belgijko Sabine Appelmans s 7:5 in 6:2.

Darko Pančev morda kmalu pri Olympiqueu

MARSEILLES - Darko Pančev, Interjev srednji napadalec, bo morda do konca sezone igral za Olympique iz Marseillesa, ki isče zamenjavo za poškodovanega Nemca Rudijsa Völlerja.

Ivanišević spet med deseterico, pri ženskah brez sprememb

MONTE CARLO - Na najnovejši svetovni teniški lestvici ATP se vedno vodi Pete Sampras pred Jimom Courierjem in Borisom Beckerjem, med najboljšo deseterico pa je po zmagi na Dunaju ponovno tudi Goran Ivanišević. Na ženski lestvici WTA na vrhu ni sprememb.

Lestvica ATP: 1. Sampras (ZDA) 3918 točk, 2. Courier (ZDA) 3759, 3. Becker (Nem) 2648, 4. Stich (Nem) 2598, 5. Bruguera (Spa) 2578, 6. Edberg (Sve) 2514, 7. Chang (ZDA) 2222, 8. Medvedev (Ukr) 2145, 9. Muster (Av) 2:33, 10. Ivanišević (Hrv) 2020. Lestvica WTA: 1. Graf (Nem) 394.0519 točke, 2. Sanchez (Spa) 238.0015, 3. Navratilova (ZDA) 214.1391, 4. Seles (Jug) 189.1061, 5. Martinez (Spa) 167.8160.

Šah: zmaga Slovenske športne zveze, SSK »Obir« samo remiziral

CELOVEC - V 3. kolu koroškega šahovskega prvenstva v 2. ligi D je ekipa Slovenske športne zveze/Carimpex I v gosteh premagala Eitweg s 6:2 in s tem dohitela vodčo ekipa SSK »Obir«, ki je z remijem proti Frantschachu (4:4) oddala dragocene točke. Slovenska športna zveza in SSK Obir zdaj vodita s po 15, 5 točkami pred WAC, ki zaostaja 2, 5 točki, ostale ekipe nimajo več resnih možnosti za kvalifikacijo za vstop v 1. ligo. Za SSZ/Carimpex so celo točko osvojili Cuderman, Kovac, Hattenberger, Reichmann in Fern, remizirala sta Amrusch in A. Lukan, za Kapelcane pa Harald Wolte, Hans-Christian Wolte, Hanzi Wolte in Hanschou (vsi po 1). Skofjeloški »legionar« Dusan Jokovic je na prvi deski izgubil. (L.L.) **VRSTNI RED:** 1. SSK »Obir« in SSZ Celovec po 15, 5 točk, 3. WAC 13, 5, 4. Frantschach 12, 5, 5. Sveče 8, 6. Eitweg 7.

Odbojka: zmaga Dobljanov

CELOVEC - Odbojkarji SK Dob pri Pliberku v novi prvenstveni sezoni se naprej uspešno nastopajo. V nedeljo so s tesno zmago zmago uspešno ubranili tretje mesto na lestvici. V dvorani v Sentpavlu so gostili ekipo iz Gleissdorfa in jo premagali s 3:2 (16:14, 8:15, 9:15, 15:11, 15:12).

PARMA Z NOGAMI NA TLEH

O naslovu kasneje...

Milan se boji Juventusa

PARMA - V Parmi včeraj ni nič kazalo na to, da je enajsterica Nevja Scale po nedeljskem kolu na vrhu italijanske nogometne A lige ujela slovit Milan, in na običajnem ponedeljkovem jutranjem treningu je le pešica upokojevec dokaj nezainteresirano opazovala, kaj Scala počne s svojimi nogometaši. Nevio Scala ostaje se naprej izredno miren in poudarja, da je bil včeraj ponedeljek kot toliko drugih in da se nikakor ne počutijo kot najboljši v razredu. »Ne cutimo nobenega pritiska navijačev in o naslovu za zdaj ne razmišljamo,« pravi trener Parme. »O "scudettu" se bo odločalo sele marca, čeprav nas zdaj že v kratkem čakajo tekme z Interjem, Juventusom in Milanom. Toda te tekme se ne bodo odločile. Tiisti, ki zeli osvojiti naslov, mora do spomladi osvojiti primerno število točk, toda za nas bi bil velik uspeh že, če bi osvojili drugo mesto. Seveda, pa ne mislimo izpustiti morebitne prilagoditve, če nam jo bodo ostale ekipe ponudile,« je se povedal Scala. O naslovu odkrito nihče ne govori niti med igralci, čeprav Melli priznava, da na tihem vsaj sanjajo o tem. »Konkretno« pa razmišlja vodstvo ekipe, ki je že določilo premije za morebitni "scudettu", vendar pa vsina teh premij ni znana.

V taboru Milana, ki zdaj skupaj s Parmo vodi italijansko prvoligasko kolono, pa se Parme ne bojijo preveč. Po mnenju trenerja Capella je namreč Juventus tisti, ki lahko Milanu pomeša stene v boju za tretji zaporedni naslov. »Parma je postala pomemben del mednarodne nogometne stvarnosti, toda v italijanskem prvenstvu se bolj bojim Juventusa, ker je bil vedno tudi politično zelo močan,« pravi Capello, ki tudi meni, da se bo prvenstvo končalo sele po izredno izenačenem boju, o končnem vrstnem redu pa bodo odločali tudi rezultati v italijanskem in evropskih pokalih.

V tem boju pa se nikakor ne sme pozabiti na Sampdorio, ki je edini spodrsrlaj dozvela doma proti Romi in za vodilno dvojico zaostaja le za točko. Gullit, ki se je poleti iz Milana preselil v Genovo, igra izredno. Pri Milanu so dali prednost Bobanu, ki igra zelo dobro, in Savičeviću, ki pa se ni pokazal tistih kvalit, zaradi katerih ga je Milan tudi kupil. Priloznost za preverjanje, koliko kdo velja, pa bo že to nedeljo, ko se bosta v Genovi pomerila Gullitova Sampdoria in Bobanov ter Savičevićev Milan.

NOGOMET / PRVENSTVA NA TUJEM

V Angliji Manchester United že nedosegljiv?

PSG v Franciji močno »potegnili«

V francoskem prvenstvu je Bordeaux eden od favoritov za vrh (AP)

LONDON - Po slabi tretjini prvenstva se v Angliji borijo samo za 2. mesto. Manchester United je namreč nabral že 9 točk prednosti pred najbližjima nasledovalcema, poleg tega pa daje tudi vtis, da je le težko premagljiv. Lanski prvaki so premagali običajno žrtev (tokrat se je nevalezni vlogi moral prilagoditi Everton), Norwich in Arsenal pa sta igrala medlo in svoji tekmi zaključili pri neodločenem izidu brez golov. Sicer pa velja v splošni sivini teke kola podčrtati le dve srečanja: pirotehnični remi (3:3 med Leedsom in Blackburnom ter donečo zmago (5:1) Queens Park Rangersov na racun Coventryja.

Vrstni red: Manchester United 31, Norwich in Arsenal 22, Leeds 21, Blackburn 20.

V Franciji je z drugo zaporedno zmago v gosteh silovito potegnil Paris Saint-Germain. Modri so premagali celo direktnega konkurenta za vrh lestvice Cannes. Edini pravi tekmeč Parizanov je trenutno Bordeaux, čeprav ima na papirju odločno slabšo enajsterico. Nizajo se kotacije Olympiquea, ki po znanem skandalu ne uživa več pomoči sodnikov. Izredno nihajoče igra Monaco. Na srečo je tokrat naletel na izjemen dan in novincu Martignesu nasul kar 7 golov. Veliki protagonist pa je vsekakor bil tudi Klinsmann.

Vrstni red: PSG 21, Bordeaux 19, OM Cannes, Auxerre in Monaco 17.

V nemški Bundesligi se je med seboj spoprijelo prvih šest uvrščenih mostev,

tako da predpogojev za vrhunske igre res ni manjkalo. Najzanimiveje je bilo v Frankfurtu, kjer je domaci Eintracht kar dvakrat nadoknadil gol zaostanka proti vse boljsemu Bayernu. Veliko preseñčenje je pripravil Hamburg. V severnjaskem derbiju so rdece-beli z 2:0 kar v gosteh odpravili Werder Bremen, z enakim izidom pa je Kaiserslautern premagal Duisburg. Pri rdecih vragih preživlja svojo drugo mladost Andreas Brehme, ki se je po uspešni karieri pri Bayernu in milanskemu Interju in neuspelih enoletni izkusnji v Spaniji, vrnil k ekipi, pri kateri je opravljal prve korake v profesionalnem nogometu.

VRSTNI RED: Eintracht 21, Werder 18, Bayern, Kaiserslautern in Hamburg 17.

Zelo mirno je bilo ta teden v Spaniji. Valencia je z golom Bolgara Peneva zadala Atletico Bilbao tretji zaporedni poraz. Odločno bolje se drži druga baskovska ekipa Real Sociedad, ki je brez težav strla odpor Racinga iz Sant'Anderja, medtem ko je Barcelona doma proti Oviedu nalezela na nepredvidene težave in iztržila le tesni 1:0.

Vrstni red: Barcelona, Real Sociedad in Valencia 12, La Coruna 11.

Najavljeni nizozemski »big match« je sicer navdušil gledalce, bolj zadovoljni pa so lahko pri Feyenoordu, saj so iz Amsterdama odnesli zdravo kožo (2:2) in obdržali nad Ajaxom prednost treh točk.

DIMITRIJ KRIZMAN

FORMULA 1 / DUHOVI PO VELIKI NAGRADI JAPONSKE SE ŠE NISO POMIRILI

V pričakovanju kazni za Ayrtona Senno

SUZUKA - Sloves Ayrtona Senne kot vodilnega zvezdnika formule 1 je po briljantni zmagi na Veliki nagradi Japonske v Suzuki zaradi bojovitega izbruha po dirki pod vprašajem. Čeprav je do konca sezone se ena dirka v Avstraliji (7. november), je pozornost ljubiteljev formule 1 usmerjena v Pariz, kajti pričakovati je, da bo Mednarodna motoristična zveza FIA v naslednjih dneh 33-letnemu Brazilcu gotovo izrekla kaksno kazen ali vsaj opomin.

Trikratni svetovni prvak je na dirkališču brez težav ugnal starega tekmeča Alaina Prosta, po dirki pa je pokazal, da je več tudi v pretepu. Brazilc je z levico zbil na tla novince Eddieja Irvina, zaradi česar so ga pri Jordanu prijavi stervardom.

Sennova kariera je polna kontroverznih izpadov, saj se je velikokrat sprl z vodilnimi možmi v avtomobilističnih krogih. Pred dvema letoma se je prav tako na dirki v Suzuki spustil v kritični monolog proti takratnemu predsedniku FIA Jeanu-Marri Balestru in izrekel več kot 20 opolzosti na temo, da je Francoz leta 1989 zmanipuliral razplet boja za naslov svetovnega prvaka. Senno je velikokrat okaral in ga opozoril, naj se obvlada, tudi sedanjí predsednik FIA Max Mosley, ki je spet soočen z dejstvom, kako bo moral Brazilca kaznovati. Če bo Senna suspen-

Senna se je v Suzuki veselil zmage, toda zaradi pretepa bo lahko že vnaprej izgubil boj za 2. mesto (AP)

diran z zadnje dirke v Adelaidu, je boj za drugo mesto že odločen in Damon Hill je že podprvak. Prava ironija je, da je bil prav Hill glavna žrtev Irvineve agresivne in nedisciplinirane vožnje v nedeljo. Senna je dejal, da sta oba, Irvine in Hill, dobesedno poskakovala pred njim. Hill se sploh ni počutil krivega zaradi tega, Brazilc pa je za Irvinevo vožnjo dejal, da je bila »nevarna, neprofesionalna in idiot-ska« ter sploh ni obžaloval, da je udaril Severnega

Ircia. »Trikrat sem moral zaviti s proge, da sem se mu izognil. Kolesa so kar poskakovala pred mano in prav lahko bi prislo do nesreče, kar bi pomenilo odstop za vse tri. To sem mu skusal tudi razložiti, vendar me ni hotel poslušati. Fant je pravi norec,« je povedal Brazilc. Ko so ga vprašali, če je Irvina res udaril po glavi, je odgovoril z vprašanjem: »Kakšna glava?« in nadaljeval: »Rekel mi je, da bo pazil name v Adelaidu. Rekel je, da se vse, kar je bilo, se lahko

povrne. In to si je drznil reči meni!«

Niti Irvine ni našel pravih lepih besed za trikratnega svetovnega prvaka. »Fant je popolnoma brez kontrole. Znašel se je med mano in Hillom, s katerim sem se boril za četrto mesto. Zato sem ga prehitel. Če je vodil in bil tako zelo hiter, bi me lahko brez težav znova prehitel. To je formula 1 in jaz sem na dirkališču pripravljen narediti vse, da svojemu moštvu privozim točke. Senna je bil ob napacnem

trenutku na napačnem mestu. To, kar mi je povedal, je privlečeno za lase,« je povedal Severni Irec, ki se je v formulo 1 prebil po desetih letih tekmovalja na nižji ravni. K uspehu v Suzuki mu je precej pomagalo tudi dejstvo, da je tri sezone nastopal v japonski formuli 3000 in dobro poznal dirkališče.

Prav zanimivo bo videti, kako bo ta incident razsodil Max Mosley. Ali bo zadnja dirka v letosnji sezoni res minila brez Ayrtona Senne?

KOLESARSTVO / POGOVOR Z EDINIM SLOVENSKIM PROFESIONALCEM

Bonča: S prvo profesionalno sezono sem kar zadovoljen

Prihodnje leto želi dobro uvrstitev na slovenski etapi Gira

IDRIJA - Valter Bonca (na sliki), edini slovenski profesionalni kolesar z ekipe Jolly club 88, je končal svojo prvo sezono. Za njim je devet napornih mesecev tekmovalj, v katerih si je prislužil naslov najuspešnejšega mladega kolesarja na Giru '93, pred njim pa kratek počitek in priprave na novo sezono. **Kako ocenjujete vstop med profesionalce?**

»Sem kar zadovoljen, saj sem se uvrstil v ekipo in nastopil na vseh pomembnih dirkah. Uvrstitev med devet izbrancev v ekipi pa se ne pomeni, da sem dobil vso kolesarsko svobodo. Sprijazniti se je treba z vlogo »delavca«. Med profesionalci mladim tekmovalcem ne zaupajo preveč.«

In kakšna je razlika med amaterskimi in profesionalnimi tekmovalci?

»Tekmovanja amaterjev so pogosto neugodna, saj nikoli ne ves, kako se bo dirka razvijala. Lahko se vse odloči že v uvodnih kilometrih. Med profesionalci tega ni. Dokaj »umirjenemu« tempu sledi buren finish in običajno pride do razpleta v zadnjih petih kilometrih ali se kasneje.«

Kako ste se znasli v novih razmerah?

»Imel sem nekaj nastopov, ko sem lahko dirkal za svojo dušo. Profesionalci morajo biti vsestranski - sposobni dolgotrajnega ostrega tempa in finiša. Prema-

lo je biti dober samo v eni zvrsti. Sam sem imel največ težav s sprinti. Večkrat mi je zmanjkalo moči le za nekaj sto metrov.«

Boste priprave prilagodili novim spoznanjem?

»Seveda. Sodelujeva s Srdjanom Djordjevičem. Gre za sodelovanje na vsiji ravni. Razložim mu, kje sem sibal in potem skupaj razmišljava o vadbi. No, najprej si bom privosčil rekrea-

cijo, sledila bo suha vzdržljivostna vadba in obisk v Loncnerjevem fitness centru v Mostu na Soci, potem pa spet na kolo. Konec januarja bom moral biti že pripravljen za prve nastope.«

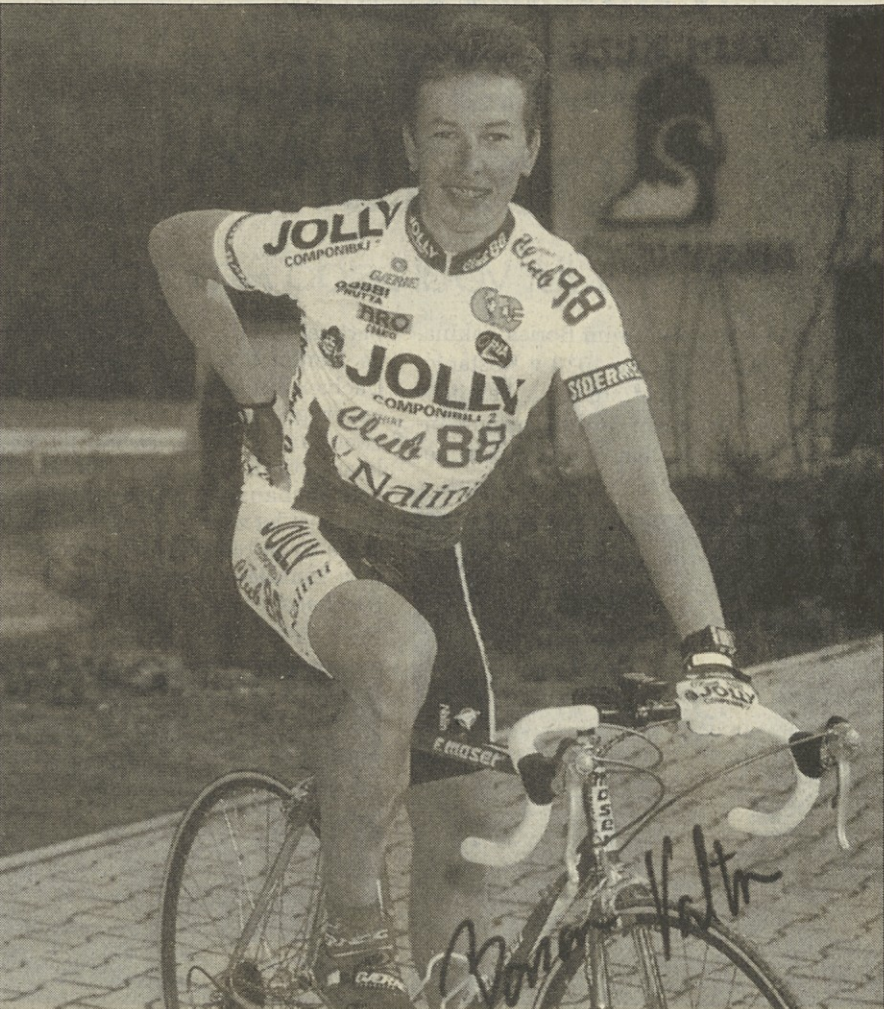
Boste v prihodnji sezoni nastopili tudi na velikem Touru po Franciji?

»Zelo si želim. V ekipi imamo Poljaka Jaskulo, ki je bil letos tretji na tej veliki tekmi in najbrž bomo nastopili

prav zaradi njega. Sicer pa si najbolj želim dobre uvrstitve na slovenski etapi Gira. Rad bi se uvrstil vsaj med peterico.«

Se vedno sodelujete s firmo Unichem?

»Z njimi sem zelo zadovoljen. Pomagajo mi pri pomembnem delu. Skrbijo za drage uvožene vitaminske in regeneracijske preparate, brez katerih bi bilo napore profesionalnega kolesarstva težko zdržati.« (N. S.)

ODBOJKA / 15. MEMORIAL PETER SPAZZAPAN VIDEMČANOM

Imsa Kmečka banka se VBU ni preveč upirala

Olympia CDR četrta - Populini (Imsa K.b.) najboljši napadalec

Z nagrajevanjem ekip in najboljših posameznikov se je v nedeljo v Gorici končal 15. memorial Petra Spazzapana, na katerem je pri moskih zasluženosti slavil videmski VBU pred Imso Kmečko banko, Mosso in organizatorjem Olympio. Tekmam je sleidlo precej gledalcev, organizatorji pa so poleg ekip nagradili tudi najboljše igralce turnirja. Tako je bil za najboljšega podajaca proglašen De Simone (VBU), najboljša podajalca je bila Erika Brisco (Kmečka banka), priznanje za najboljšega napadalec je dobil Gianluca Populini (Imsa Kmečka banka), med dekleti pa Loretta Marassi (Libertas GO), najboljša igralka in igralka pa sta bila Vedovi (VBU) in Kristina Korsi (Olympia).

KONCNI VRSTNI RED: 1. VBU, 2. Imsa Kmečka banka, 3. Mossa Candolini, 4. Olympia CDR.

Olympia Cdr - Imsa Kmečka banka 0:2 (6:15, 7:15)
Trajanje setov: 13', 21'
OLYMPIA CDR: A. Terpin 0+0, R. Petejan 1+1, M. Komjanc 0+3, S. Terpin 3+11, J. Terpin 0+5, I. Povše 0+0, M. Vogrič 0+0, M. Maraz 0+2, I. Devetak, B. Sfiligoy E. Komjanc, S. Bensa.

IMSA KMEČKA BANKA: Rignonat 0+0, Buzzinelli 1+1, L. Populini 6+8, Princic 3+2, C. Po-

pulini 3+2, Florenin 3+7, Paoletti 0+3, Marchesini 0+0, Ferfaglia, Ursic, Gravner, Cernic.

Zgoreni servisi: Olympia 7, Imsa 3.

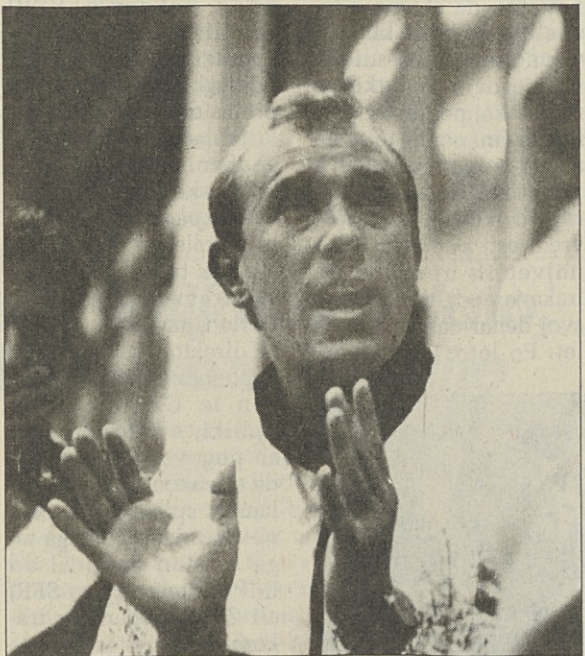
Za otvoritveno tekmo memoriala je pri goriskih gledalcih vladalo veliko zanimanje. Se pred dvema letoma je bil namreč derbi med Olympio in Valom za domaco publiko osrednja tekma prvenstva C2 lige. Tokrat pa prikazana igra ni uresnicila pričakovanj, imsovci so tekmo dobili v 35 minutah igre, ne da bi bil rezultat kdaj v dvomu. Igra na obeh straneh mreže pa ni bila prepričljiva.

V domacem taboru je bilo razvidno, da je ekipa med tednom slabo trenirala, saj sta se Janez Terpin in Maraz komaj vrnila na treninge po odsotnosti zaradi poškodbe, med drugimi igralci pa je razsajala gripa. Imsa Kmečka banka pa se je predstavila z več rezervami in od standardnih igralcev so igrali le Populini, Florenin in Buzzinelli, ki je stopil na igrišče v drugem setu kot kapetan.

Kakor nam je izjavil trener Olympie Rajko Petejan, saj sta se Janez Terpin in Maraz komaj vrnila na treninge po odsotnosti zaradi poškodbe, med drugimi igralci pa je razsajala gripa. Imsa Kmečka banka pa se je predstavila z več rezervami in od standardnih igralcev so igrali le Populini, Florenin in Buzzinelli, ki je stopil na igrišče v drugem setu kot kapetan.

KAKOR NAM JE IZJAVIL TRENER OLYMPIE RAJKO PETEJAN, S AJ STA SE JANEZ TERPIN IN MARAZ KOMAJ VRNILA NA TRENINGE PO ODSOTNOSTI ZARADI POŠKODBE, MED DRUGIMI IGRALCI PA JE RASAJALA GRIPA. IMSA KMEČKA BANKA PA SE JE PREDSTAVILA Z VEČ REZERVAMI IN OD STANDARDNIH IGRALCEV SO IGRALI LE POPULINI, FLORENIN IN BUZZINELLI, KI JE STOPIL NA IGRIŠČE V DRUGEM SETU KOT KAPETAN.

TEKMA ZA 3. MESTO Olympia Cdr - Mossa

Trenerja Zamoja čaka še precej dela (Foto KROMA)

Candolini 2:3 (15:12, 10:15, 15:4, 11:15, 5:15)

Trajanje setov: 21', 25', 18', 20', 5'.

OLYMPIA: A. Terpin 1+0, J. Terpin 5+8, Komjanc 5+4, Povše 3+1, S. Terpin 9+17, Maraz 4+3, Devetak 1+0, Bensa 1+0, Sfiligoy 0+2, Petejan, M. Vogrič 0+0, E. Komjanc.

Zgoreni servisi: Olympia 5, Mossa 10.

V finalu za 3. mesto sta se pomerili Olympia in Mossa Candolini, ki bosta letos igrali v C2 ligi. Mossa, ki je zadnji trenutek na domostila Vivil, ker je ta odpovedal nastop na turnirju zaradi nesporazuv

mov med trenerjem in igralci, je prvo srečanje izgubila (15:6, 15:11) z videmskim VBU.

Olympia se je v tej tekmi skušala oddolžiti navijcem za izgubljeni derbi in je tekmo začela zelo odločno. Kazalo je, da večjih težav za domaco sesterko ne bo, že v drugem setu pa si je Mossa opomogla in ga osvojila. Naslednja dva niza sta stekla po sledih prvih dveh, tako da je bil potreben še tie-break. V zadnjem nizu je prišla na dan utrujenost domacinov. Sprejem je popolnoma odpovedal in tako je Candolini brez težav

zaključil srečanje. FINALE ZA 1. MESTO Imsa Kmečka banka - VBU 0:3 (3:15, 9:15, 6:15)
Trajanje setov: 8', 21', 18'.

IMSA K.B.: L. Populini 3+18, C. Populini 2+4, Paoletti 1+5, Rignonat 1+1, Florenin 1+3, Princic 0+9, Buzzinelli, Marchesini, Ferfaglia, Ursic, Gravner, Cernic.

Zgoreni servisi: VBU 5, Imsa 14.

Tudi v pričakovanem finalu obeh B2 ligasev je Imsa Kmečka banka stopila na igrišče z rezervno ekipo, VBU pa se je nasprotno predstavil v postavi, ki ima v svojih vrstah kar 6 bivših prvoligaskih igralcev, na klopi sta sedela tudi zelo perspektivna 15-letnika, Sviderek in Tomba, ki sta že vzbudila pozornost Sisleyja iz Trevisa.

Razlika med ekipama na igrišču je bila v prvem nizu velika in Vdemčani so v samih osmih minutah nadigrali nasprotnika. Goricani so v drugem setu zaigrali bolj zbrano, a to ni bilo dovolj. Tudi zadnji niz je bil podoba prejšnjih dveh in kot pričajo izidi posameznih setov, VBU ni naletel na resnejši odpor. Pri varovancih trenerja Zamoja sta namreč vidno pesala sprejem in blok. Tudi napad brez standardnih igralcev ni bil učinkovit in je samo Luca Populini uspešno napadal. A & D

Obvestila

SD MLADINA - Smučarski odsek vabi na informativni sestanek ob začetku smučarske sezone rekreativce, starše že vpisanih in novih smučarjev jutri, 27. t.m., ob 20. uri v Domu Alberta Sirka v Krizu.

SD BREG - smučarski odsek prireja smučarski tečaj za začetnike na plastični stezi v Nabrezini. Tečaj bo potekal enkrat tedensko po dve uri v mesecu novembru. Vse in formacije in vpisovanje (do 2. novembra) lahko dobite v dolinski občinski telovadnici vsak torek od 21. do 22. ure.

SK DEVIN organizira zimovanje in silvestrovanje v Sappadi od 26. decembra do 2. januarja. Informacije in prijave na sedežu kluba v Cerovljah vsak torek od 20.30 do 22.30. Pojasnila dobite tudi na tel. 220423 Stojan.

SK DEVIN obvešča, da so na razpolago še prosta mesta za zimovanje na Kronplazu (Brunico) od 2. januarja do 6. oziroma 8. januarja. Informacije in prijave na sedežu kluba v Cerovljah vsak torek od 20.30 do 22.30. Pojasnila dobite tudi na tel. 220423 Stojan.

SK DEVIN obvešča, da bodo smučarski tečaji na plastični stezi v Nabrezini ob torkih in četrkih od 17.00 do 19.00 ure. Zamudniki se lahko še prijavijo. Za informacije tel. 201207 Gabry ali 220423 Sarah. Zaradi tečaja na plastični stezi v Nabrezini, odpadejo zacasno kondicijski treningi v Cerovljah.

SK DEVIN obvešča atlete, da bo trening na Kaprunu od 30. oktobra do 2. novembra. Zaradi rezervacij mest naj se javijo čimprej Stojanu - tel. 220423.

SK KRAS - odsek za otroško telovadbo obvešča, da poteka v športno-kulturnem centru v Zgoniku otroška telovadba s sledečim urnikom: sreda od 16.30 do 17.30 mlajša skupina (vrtec) ter od 17.30 do 18.30 starejša skupina (osnovna sola). Zainteresirani se lahko pridružijo.

SK KRAS - odsek za rekreacijo obvešča, da poteka v športno-kulturnem centru v Zgoniku rekreacija za odrasle in sicer: starejša skupina: torek in petek od 9. do 10. ure, mlajša skupina: torek in četrtek od 21. do 22.30. Pridružite se nam!

SK BRDINA organizira zimovanje in silvestrovanje v Mariboru. Informacije in vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah vsak ponedeljek od 18. do 20. ure.

SK BRDINA organizira SEJEM RABLJENE SMUČARSKE OPREME v Domu Brdina na Opcinah. Sejem bo 12. in 13. novembra od 18. do 21. ure ter 14. novembra od 17. do 21. ure. Zbiranje rabljene smučarske opreme bo 11. novembra od 18. do 20. ure. Na sejmu dobite informacije za zimovanje. Istosoco obveščamo člane, da bodo na razpolago izkaznice FISL.

izidi in lestvice

Nogomet 3. amaterska liga

Skupina E
IZIDI 4. KOLA
Audax - Faedis 1:0
Lumignacco - Attimis 1:0
Mariano - Savognese 1:1
Mladost - Pulfero 3:3
Nimis - Paviese 0:3
Moimacco - Azzurra 0:0.
VRSTNI RED: Audax 8, Moimacco 7, Mariano in Lumignacco 6, Mladost 5, Azzurra in Paviese 4, Pulfero in Faedis 3, Savognese in Attimis 1, Nimis 0.
PRIHODNJE KOLO: Paviese - Azzurra, Pulfero - Nimis, Savognese - Mladost, Attimis - Mariano, Faedis - Lumignacco, Audax - Moimacco.

Deželno mladinsko prvenstvo

IZIDI 5. KOLA
Fortitudo - Staranzano 1:4
Ponziana - Itala S. Marco 1:2
Portuale - S. Sergio 2:1
Ronchi - Cormonese 1:2
S. Canzian - Monfalcone 2:1
S. Giovanni - Juventina 6:0
S. Luigi - Lucinico prekinjena.
VRSTNI RED : Cormonese 10, Staranzano in S. Giovanni 8, San Canzian in Portuale 7, San Luigi in Itala S. Marco 6, Ronchi 5, S. Sergio in Ponziana 3, Lucinico in Juventina 2, Monfalcone 1, Fortitudo 0.
PRIHODNJE KOLO: Staranzano - Ponziana, Cormonese - Portuale, Itala S. Marco - San Canzian, Juventina - Ronchi, Lucinico - San Giovanni, Monfalcone - S. Luigi, San Sergio - Fortitudo.

Pokrajinsko mladinsko prvenstvo

IZIDI
Primorje - Chiarbola 0:1
Union - Don Bosco 1:1
Adriatica - Zaula 7:1
San Marco - Muggesana 1:0
Zarja Adriaimpex - Olimpia 0:2
Costalunga - Opicina 1:2
Domio - Campanelle 6:0
prost Sant'Andrea.
VRSTNI RED: Olimpia 6, Domio in Opicina 5, Chiarbola, Muggesana in San Marco 4, Adriatica, Union in Costalunga 3, Zarja Adriaimpex in Primorje 2, Don Bosco 1, Campanelle, Sant'Andrea in Zaula R. 0.
PRIHODNJE KOLO: Campanelle - Sant'Andrea, Opicina - Domio, Olimpia - Costalunga, Muggesana - Zarja Adriaimpex, Zaula R. - San Marco, Don Bosco - Adriatica, Chiarbola - Union, Primorje prosto.

Narščajniki

IZIDI
Ponziana - Chiarbola 2:0
Fortitudo - Don Bosco 2:0
CGS - Portuale 1:3
Domio - San Sergio 0:1
Opicina - Primorje 2:2
Esperia - Costalunga 4:2
Sant'Andrea - Altura 7:1
Olimpia prosta.
VRSTNI RED: Olimpia in Portuale 7, San Sergio 6, Sant'Andrea 5, Ponziana, Primorje in Esperia 4, Opicina, Costalunga, Domio in Fortitudo 3, Chiarbola 2, Don Bosco 1, CGS in Altura 0.
PRIHODNJE KOLO: Altura - Olimpia, Costalunga - Sant'Andrea, Primorje - Esperia, san Sergio - Opicina, Portuale - Domio, Don Bosco - CGS, Chiarbola - Fortitudo, Ponziana prosta.

Najmlajši

IZIDI
Don Bosco - Roianese 9:1
San Sergio - Esperia prekinjena
CGS - Triestina prekinjena
Domio - Opicina 1:7
Bor Farco - Fani Olimpia 6:0
San Sergio - Costalunga 1:1
Olimpia - Altura odložena
Portuale - Don Bosco B 2:0
Altura B - Chiarbola 1:0.
VRSTNI RED: Triestina 8, Fani Olimpia 7, Bor Farco, Opicina in Portuale 6, Olimpia in Don Bosco 5, Costalunga, Altura in CGS 4, San Sergio in San Sergio B 3, Esperia, Don Bosco B, Domio in Altura B 2, Chiarbola 1, Roianese 0.
PRIHODNJE KOLO: Altura - Don Bosco B, Costalunga - Roianese, Fani Olimpia - San Sergio B, Opicina - Bor Farco, Triestina - Domio, San Sergio - CGS, Chiarbola - Esperia, Don Bosco - Portuale, Olimpia - Altura B.

Košarka Državni kadeti

IZIDI
Italmonfalcone - Pallacanestro GO 79:89
Kontovel - Tarcento 80:76
Bor Radenska - UGG 87:92
Don Bosco - Ronchi 150:86.
VRSTNI RED: Don Bosco 6, Bor Radenska, Italmonfalcone, SGT 4, Pall. GO, Kontovel 2, UGG, Ronchi in Tarcento 0
PRIHODNJE KOLO: Pallacanestro GO - Bor Radenska (30. 10. ob 16. 45 v Gorici), SGT - Italmonfalcone, UGG - Don Bosco, Ronchi - Kontovel (31. 10. ob 11. uri v Ronkah).

Narščajniki

IZIDI
SGT - Jadran 65:91
Stefanel - Servolana 93:78
Dino Conti - Arte 48:131
Salet - Libertas TS 79:86
Don Bosco A - Don Bosco B 100:72.
VRSTNI RED: Arte, Jadran, Don Bosco A, Stefanel, Libertas 2, Salet, Servolana, Don Bosco B, SGT, Dino Conti, UGG 0.
PRIHODNJE KOLO: Jadran - Don Bosco B (30. 10. ob 16.00 v Brisicjih), Libertas - Stefanel, Don Bosco A - Arte, SGT - Salet, UGG - Dino Conti, Servolana prosta.

MLADINSKI NOGOMET / ENA ZMNAGA IN DVA REMIJA

Še ena visoka zmaga najmlajših borovcev

Primorju in zarjanom A polovičen izkupiček

NARASCAJNIKI
Opicina - Primorje 2:2 (2:0)

Strelca za Primorje Braini in Furlani

PRIMORJE: Gruden (Gregori), Ban (Tence), Bukavec, Miliani, Braini, Lorenzi, Lovrecic, Sustersic (Turk), Blazina (Curman), Kuk, Ota (Furlani).

Proti fizično močnejši in tudi starejši ekipi so rdecerumeni dosegli zaslužen točko in tako drugič zaporedno remizirali. V prvem delu so se Prosecani urejeno branili in v protinapadih skušali ogroziti nasprotnika, ki pa je znal spretno izkoristiti nekaj nepotrebnih napak prosekse obrambe in tako prepričljivo povedel z 2:0.

V drugem delu so Prosecani zelo dobro reagirali in po nekaj priložnostih dvakrat uspeli zatresti mrežo domaćih. Najprej je zmanjšal vodstvo domaćih Braini s strelom s strani, stanje pa je nato izenacil Furlani. Do konca tekme je imelo Primorje še eno lepo priložnost, da bi odneslo obe točki, vendar v zaključku niso imeli sreče. Za prikazano igro zaslužijo pohvalo oba strelca in obramba. (G.H.)

NAJMLAJŠI
Bor Farco - Fani Olimpia 6:0 (3:0)

Strelci za Bor Farco: Milic (3), Skrlj, Karis in Manzin.

Rdeci karton: Jan Gregori, Rumeni karton: Ostrouska.

Bor Farco: Jas Gregori (Hrovatin), Jan Gregori, Longo (Berce), Batic, Krizmancic (Umari), Skrlj, Milic, Karis, Ostrouska, Manzin, Damjan Gregori (Primosi).

Po nerodnem porazu proti Triestini so si borovci takoj opomogli in s te-

Trener začetnikov Zarje Vinko Hafner (F. KROMA)

niskim izidom 6:0 premagali trzaska tekme Fani Olimpia in obdržali stik z voditelji. Ze po prvi akciji so domaci povedli, premoc borovcev pa je bila se naprej tako ocitna, da je bilo samo vprašanje s kakšnim rezultatom bodo odpravili za razred slabsega nasprotnika.

O sami tekmi ni kaj povedati, povejmo pa, da se je igralo na zelo težkem in razmocenem igrišču, kar je bilo za najmlajše zelo naporno. Plavi so stalno napadali, si ustvarili in zgrešili veliko možnosti priložnosti za zadetek, tako da bi bil lahko rezultat še višji.

Gostje so le s težavo prihajali v kazenski prostor borovcev in so le nekajkrat zaposlili vratarja Jaso Gregorija in Hrovatina. Kljub na splošno korektni igri je sodnik moral pokazati kar dva rdeca in dva rumena kartona na obeh straneh, kar je na takšnih mladini-

skih tekmah prava redkost. Nasa združena ekipa je kljub skromnemu tekmeu pokazala cvrsto igro predvsem v napadu, kjer so se prav vsi izkazali, med njimi pa najbolj trikratni strelac Marjan Milic. (d.gr.)

ZACETNIKI
Zarja Adriaimpex A - Fani Olimpia 1:1 (0:0)

STRELEC ZA ZARJO: Babudri.

ZARJA ADRIAIMPEX A: Cagiano, Kapun, Skabar, Babudri, Cernjava, Gabrovec, Strain, Pahor, Merlak, Jerman (Tul), Cauter.

Proti solidni postavi Fani Olimpie so zarjani iztržili točko, kar naj bi bil le skromen izkupiček, če upoštevamo, da so naši nogometaši imeli več od igre in so bili predvsem glede telesne priprave znatno boljši. Gostje pa so se predstavili v Bazovici kot solidno mostvo, ki je imelo kot glavno orožje hiter in učinkovit protipadan, ki je zarjanom večkrat delal hude preglavice.

Gostitelji bi na tem srečanju lahko tudi zmagali, niso pa izkoristili vseh ugodnih priložnosti, ki so jih imeli na razpolago. Obramba in vezna linija je povsem zadovoljivo opravila svojo nalogo in tudi z uporabnimi zmagi »zlagala« prednjo vrsto. V le-tej pa so mladi in se neizkušeni igralci, ki so le redkokdaj ogrozili nasprotnikove vratarja. Za edini Zarjin zadetek je tako poskrbel Babudri z močnim strelom izven kazenskega prostora. Gostje so izenacili dve minuti pred koncem srečanja s svojim najboljšim orožjem - s protinapadom.

Zarjani pa so v glavnem opravili zadovoljiv nastop, tako da smo s točko lahko zadovoljni.

KOŠARKA / DRŽAVNO KADETSKO PRVENSTVO

Kontovelci osvojili prvi točki Nepričakovan poraz borovcev

Uspešen start jadrancev v prvenstvu naraščajnikov

DRŽAVNI KADETI
Kontovel - Tarcento 80:76 (35:43)

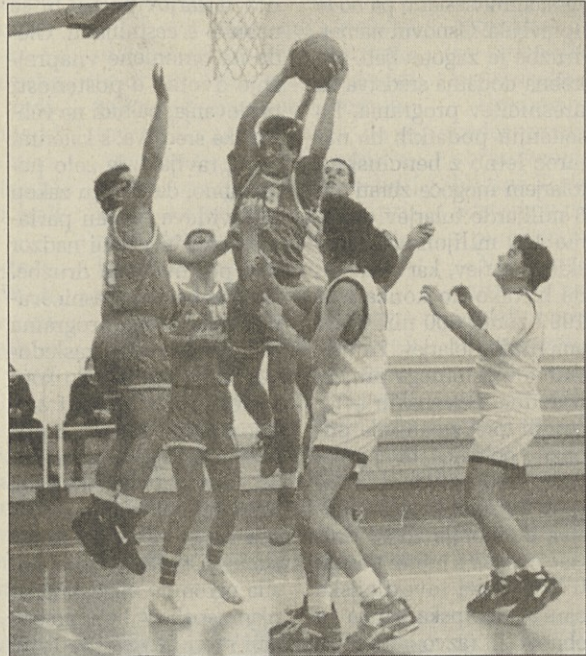
KONTOVEL: M. Starc, Spadoni 22 (6:9), Taucer 16 (2:5), B. Starc 3, Spacal, Umek 11 (5:9), Rizzante, Franco, Skerk 18 (2:4), Iori 6, Rustja, Stoka 4 (0:2), trener Furlan.

3 TOCKE: Spadoni 4, B. Starc 1; PM: 15:29.

Kontovelci so v nedeljo v 3. kolu tega prvenstva poskrbeli za lep podvig, saj so premagali solidno mostvo Tarcenta, ki je uvrščalo igralce, ki so bili telesno veliko boljši od naših predstavnikov. Poleg tega imajo gostje v svojih vrstah odličnega Biertija, ki je tudi na tem srečanju dal kar 31 točk.

In res: v prvem polcasu Kontovelci niso uspeli zaustaviti tega igralca, ki je bil absolutni gospodar na igrišču. Po prvem polcasu so naši zaostajali za osem točk, zaostanek pa se je še povečal na 12 točk v prvih minutah nadaljevanja. Vse je kazalo tudi, da za Kontovel ni več rešitve. Tedaj pa so naši košarkarji močno reagirali, Angelo Spadoni je dosegel tri zaporedne »trojke«, Devan Taucer in Aljoša Skerk sta se razigrala v napadu, obramba je začela delovati, kot je treba, in Kontovelci so najprej dohiteli nasprotnika in potem celo povedli za 10 točk. To prednost pa so do konca tudi ohranili. Resnici na ljubo, gostje so v zadnji minuti skoraj ogrozili zmago gostiteljev, ki pa so se naposled le zbrali in tudi zasluženo osvojili prvi prvenstveni točki.

Bor Radenska - UG Go-

Sancin (z zogo) je dosegel 18 točk (F. Krizmancic/KROMA)

riziana 87:92 (40:40)
BORRADENSKA: Oberdan 18 (4:7), Pozar 16 (7:8), Jogan 14 (0:5), Velinski 3 (1:4), Sancin 18 (4:9), Galeone 2, Caser, Lapelj 15 (3:3), Stokelj 1 (1:3), Del Monaco 0 (0:2).

Trener: Krečic.
PM: 20:41. PON: Oberdan (39'). 3 TOCKE: Pozar 1.

Borovim kadetom je v tretjem kolu prvenstva spodletelo proti postavi, ki je bila vsaj na papirju nekoliko slabša. V to so bili očitno prepričani tudi borovci sami, ki so nasprotnike nekako podcenjevali. Morda je trener Krečic preveč zaupal drugi peterki, ki je igrala večji del prvega polčasa. Vsekakor pa so Caser, Del Monaco in ostali nekakšno držali ritem Goriziane in končali prvi polcas v popolnem izenačenju.

Borovci so v drugem

ga si je Oberdan na nepotreben način prislužil se tehnično napako, tako da so Goricani v velikem slogu in zadovoljni končali tekmo.

Opravilil za poraz je lahko kar nekaj. V prvi vrsti je manjkal Ursic zaradi bolezni in Jagodic zaradi poškodbe, borovci pa so prejšnji teden res zelo slabo trenirali tudi zaradi nemogočih vadbennih razmer na v balonu stadiona 1. maj.

MATIJA JOGAN

NARASCAJNIKI
SGT - Jadran 65:91 (34:45)

JADRAN: Petaros 2 (0:2), Senizza 17 (1:3), Sošic 12 (2:4), Lista 10, Slavec 18 (0:2), hrovatin 4, Kocjancic, Genardi 11 (5:6), Metlika 3 (1:2), Lakovic 10, Gustin 4, Stefancic, trener Vremec.

PON: Lakovic (25), Metlika (32).

Jadranci naraščajniki so dobro začeli prvenstvo, saj so v gosteh visoko in zaslužen premagali SGT. Samo srečanje se ni dobro pričelo za naše košarkarje, ki so v prvi četrtini zaostajali za devet točk (17:26), v drugi pa so se le nekoliko zbrali, zaigrali odločno bolje v obrambi in si priigrali zasluženo prednost, ki so jo nato v preostalih dveh četrtinah le še povečali.

Od jadrancev so vsi dali svoj doprinos, pri gostiteljih pa se je zlasti izkazal Faraguna, ki je dal 33 točk.

DEŽELNI MLADINCI
Jadran TKB - Ardita GO 82:49 (49:29).

TERJATVE SLOVENSКИH PODJETIJ DO IRAKA, KUBE IN ANGOLE / DRŽAVA NI IZPOLNILA SVOJИH OBLJUB IN OBVEZNOSTI

Vlada »skriva« svoje obveznice

Po letu 1981 je vlada nekdanje Jugoslavije podpisala meddržavni sporazum z Irakom, zato je bila na primer pri poslih IMP, sklenjenih z Irakom, pogodbeni partner tega podjetja država SFRJ - Podjetja bi morala po potrdila tudi v Irak in v Beograd

LJUBLJANA - Sele cetrkovno srečanje podjetij, ki terjajo denar od Iraka, LR Angole, Kube in zvezne direkcije, je pokazalo vso razsežnost tega problema. Celoten obseg terjatev naj bi znašal 307,5 milijona ameriških dolarjev. Mnoga od teh podjetij so zaradi neizterljivih dolgov tik pred propadom, zato v primeru, da jim država ne bo pomagala, grozijo s splošno stavko svojih 10.000 delavcev. A velja se najprej seznaniti z zgodovino tega spora.

Kmalu po iraški agresiji na Kuvajt so na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) zaradi reševanja problemov terjatev slovenskih podjetij do Iraka ustanovili operativno koordinacijo za Irak. Vanjo so bili poleg podjetij imenovani tudi predstavniki ministrstva za finance, ministrstva za industrijo in gradbeništvo, Banke Slovenije in GZS. GZS je novembra '91 izvedla anketo med podjetji in zbrala podatke o oceni terjatev na dan 31. decembra 1991. Podatki naj bi rabili za razdelitev republiških obveznic v vrednosti 60 milijonov mark, pozneje pa tudi za vse nadaljnje dejavnosti glede neizterljivih terjatev. Operativno koordinacijo za Irak so na GZS zaradi nesposobnosti

izterjatve razširili se na Kubo in Angolo in predlagali, da se v zakon vključi se seznam terjatev po posameznih upnikih. GZS je to evidenco vodila z namenom, da bi razbremenili podjetja neizterljivih terjatev, ki bi jih prevzela Republika Slovenija (ta pa bi v dvostranskih pogajanjih dosegla poplaco dolgovanih zneskov). Skupščina republike Slovenije je novembra 1992 sprejela Zakon o odkupu terjatev do Iraka, Kube, LR Angole in Zvezne direkcije za promet in rezerve izdelkov posebne pomena. Na podlagi tega zakona sta ministrstvo za finance in Banka Slovenije izdali Navodilo o vrsti dokumentacije, načinu in roku za njeno predložitev Banki Slovenije, da bi lahko ugotovili stanje terjatev do že omenjenih dolžnikov. Ker pa so navodila v 5. členu od upniških podjetij zahtevala predložitev dokumentov, ta pa jih niso mogla dobiti in dostaviti Banki Slovenije zaradi razpada Jugoslavije, embarga proti Iraku in posebnih razmer na Kubi in v Angoli, je GZS že aprila 1992 opozorila na to Banko Slovenije in ministrstvo za finance. Predlog GZS je čakal do junija 1993, ko je vlada Republike Slovenije sprejela sklep,

da država izda začasna potrdila do izdaje obveznic podjetjem, ki so si pridobila vsa potrdila v skladu z navodili Banke Slovenije, pa tudi podjetjem, ki niso mogla pridobiti vseh potrdil (5. člen). Odbor državnega zbora je tako junija '93 sprejel sklep, da ministrstvo za finance za potrjevanje terjatev v skladu s 5. točko navodil izda obve-

znice, ni pa določil roka za izdajo obveznic. Za podjetja, ki zahtevanih dokumentov niso mogla pridobiti, je odbor predlagal vladi Republike Slovenije, naj obravnava posamezne zahtevke teh podjetij, a obveznic ne izroči podjetjem, ampak bankam. S tem naj bi dosegli dvoje: poplaciali bi terjatve in zmanjšali javni dolg za sanacije

bank oz. za sanacije slovenskih železarn. Vsa podjetja pa so dolžna za zavarovanje regresnega zahtevka dovoliti vpis hipoteke na nepremičnine in izročiti tri bianco menice.

Podjetja v hudih težavah

Ivan Majcen iz sektorja za ekonomske odnose s tujino pri GZS nam je

povedal, da sklepa o razdelitvi republiških obveznic se niso uresničili. Po njegovih podatkih je zato nekaj podjetij v zelo hudih finančnih težavah ali pa ne morejo zaceti s privatizacijo, saj ne morejo dokončno oceniti vrednosti podjetja. Eden največjih upnikov do Iraka je podjetje IMP. Na svoj denar čakajo kar 15 let. Po letu 1981 je na-

mreč nekdanja SFRJ podpisala meddržavni sporazum z Irakom, na podlagi katerega je kljub protestom IMP zadrževala izplačilo terjatev. Pogodbeni partner IMP je bila tako država SFRJ. Po razpadu Jugoslavije bi morala kot pravni naslednik tudi te obveznosti prevzeti Slovenija. Boris Gazvuda, generalni direktor IMP, pa nam je podobno kot Ivan Majcen iz GZS in drugi upniki, s katerimi smo se pogovarjali, zatrdil, da se zakon, ki ga je parlament sprejel, preprosto ne uresničuje. Polega tega 5. člen navodil od IMP zahteva izjavo SFRJ ali ZRJ o pogodbi z Irakom, ki pa jo je seveda zaradi odnosov med državama nemogoče dobiti. Terjatve IMP se zdalec niso zanemarljive, saj znašajo kar 850 tisoč ameriških dolarjev. IMP tako sodi poleg SCT in Iskre Elektrooptike v skupino treh podjetij, ki po besedah Borisa Gazvude nosijo težo 50 odstotkov terjatev do Iraka.

Podobno zgodbo kot na IMP so nam povedali v podjetju Iskra Elektrooptika. Posle z Irakom so imeli speljane prek Beograda. Tomaz Frelj, pomočnik direktorja za marketing pri Iskri Elektrooptiki, nam je povedal, da je formalno pojasnilo države za neu-

resničevanje Zakona podobno kot pri IMP: ni se jim posrečilo pridobiti vseh potrdil iz Beograda. Pridojni v Beogradu se oddaji zahtevanih potrdil s podjetjem sploh nečejo pogovarjati, saj naj bi bil dolg vključen v pogajanja o sukcesiji med RS in ZRJ. Tudi od RS niso dobili konkretnega odgovora, niti odklonilnega, ki bi jim omogočil, da bi se nanj lahko pritožili. Njihova terjatev, nekaj 10 milijonov ameriških dolarjev, pa jim seveda povzroča velike finančne težave.

Neuresničljivi pogoji

V nemogočem položaju, tako rekoč na robu poloma zaradi neuresničevanja zakona, se je znašlo podjetje Tiba Elektrik, ki je izvažalo v Irak. Njihov posel je bil vreden milijon ameriških dolarjev, a so za obresti od izvoznega kredita že morali plačati kar 160 odstotkov vrednosti celotnega posla, torej 1,6 milijona ameriških dolarjev. Katja Ventorini, vodja splošnega sektorja pri tem podjetju, drzavci, da ni zanje storila ničesar. Zakona ni uresničila in ni jim omogočila znižanja obresti. Seveda tudi njihova potrdila zaradi prepovedi do Iraka niso popolna. Navodila od njih zahtevajo

nemogoče; da pridobijo ustrezna potrdila od iraške uvozne banke in iraškega ministrstva. A to lahko v teh okoliščinah doseže samo RS. Elektromedicina ima terjatve do Kube, ki znašajo 960.000 ameriških dolarjev in 30 odstotkov diskonta. Marija Medic, v. d. direktorja in računovodja Elektromedicine, nam je povedala, da so v Kubo izvažali prek srbskega podjetja. Izvoz ni bil komercialen, ampak se je sklepal na ravni SFRJ-Kuba. Tudi v tem primeru bi morala obveznosti do podjetja po nalogu pravnega nasledstva prevzeti država RS. Od februarja, ko so oddali zahtevana potrdila Banki Slovenije, ni država ukrenila prav ničesar, izplačala jim ni niti obresti, ki jih dolguje podjetju že od začetka letosnjega julija.

Vlada pa nič

Druge strani v sporu, države RS ali natančneje odgovorne osebe za to vprašanje v ministrstvu za finance Nade Cebočin zal nismo mogli dobiti. Tako se ne vemo, zakaj država ne uresničuje sprejetega zakona oziroma zakaj navodila ministrstva za finance določajo za pridobitev odškodnine/obveznic nemogoče pogoje.

Slavko Podbreznik

Za izvoženo opremo marsikdo ni dobil plačila, država pa jim kljub sprejetemu zakonu ne pomaga (Foto: Aleš Pavletič)

GRADNJA AVTOCEST / PRIPRAVE

Slovenski cestni prepород

Gradbinci trdijo, da so v šestih letih sposobni zgraditi 318 kilometrov avtocest, če bo le dovolj denarja - Za začetek imajo dovolj mehanizacije - V četrtek odprte ceste Hrušica - Vrba

LJUBLJANA - Če so številni (tudi strokovnjaki) se pred nekaj meseci, ko je tedaj novi minister za promet in zveze Igor Umek predstavil ambiciozno zastavljen program gradnje avtocest v Sloveniji, z dobršno mero pesimizma govorili o gradnji avtocest »v oblakih«, pa je nadaljnji potek dogodkov tovrstne dvome skorajda razbrazil. Vse pogostejše v strokovnih krogih, pa tudi v širši javnosti govori celo o slovenskem cestnem prepородu. Po večletnem stopnicanju na mestu smo bili namreč v zadnjih mesecih priča kar osupljivim prizadevanjem, na podlagi katerih smo Slovenci spet dobili nekaj več upanja za hitrejšo gradnjo cest. Se ta eden bomo po precejšnjem odlaganju zaradi pomanjkanja denarja za promet odprli 13 kilometrov stiripasovne avtoceste med Hrušico in Vrbo. Cestni strokovnjaki zdaj že z gotovostjo trdijo, da bodo že prihodnje leto dokončali tudi osem kilometrov dolg odsek med Razdrtim in Čebulovico. Sicer pa naj bi leta 1994 začeli graditi naslednjih devet odsekov: Čebulovica-Divaca, Selo-Sempeter, Divaca-Dane, Dane-Fernetiči, Malence-Sentjakob, Zadobrova-Tomacevo, Arja vas-Vransko, Hoce-Arja vas (dograditev drugega pasu) in Sentilj-Pesnica. Skupna investicijska vrednost gradnje teh odsekov znaša 467 milijonov dolarjev, vrednost del v prihodnjem letu pa približno 163 milijonov dolarjev. Po novem programu naj bi v prihodnjih šestih letih zgradili vsako leto v povprečju kar 53 kilometrov novih avtocest in do

leta 1999 dokončali vseh 318 kilometrov manjkajočih avtocestnih odsekov med Koprom in Lendavo s povezavo proti Novi Gorici in Sentilju. Bistven pogoj za uresničitev tega programa je izpolnjen pred kratkim, ko je začel veljati zakon o družbi za avtoceste (-Dars). Velja omeniti, da je ob sprejemanju prišlo do hudih polemik in lokalno obarvanih razprav poslancev, na koncu pa so sprejeli odločitev, da bo sedež te družbe v Celju. Zakon o družbi jasno določa, da je družba javno podjetje v obliki delniške družbe: ustanovitelj družbe je Republika Slovenija, njena poglavitna naloga pa bo investiranje programa izgradnje avtocest v Sloveniji. Na podlagi slabih izkušenj iz preteklosti v zvezi z gradnjo cest pri nas so kar

normalne (pričakovane) številne vnaprejšnje dis-kvalifikacije glede postenosti bodočega poslovanja Družbe za avtoceste (Dars). Lado Prah iz ministrstva za promet in zveze je tovrstne kritike se pred ustanovitvijo nove družbe ocenil kot poskus vnaprejšnjega razvedotenja vseh prizadevanj za izvedbo projekta. Sicer pa je pri delovanju Družbe zelo pomembno, da bo imela država vedno večinski upravljalni delež (vsaj 51 odstotkov). To naj bi pomenilo, da so neupravičene bojazni tistih, ki so opozarjali na nevarnost, da se bodo tuji s pomočjo te družbe polastili naših cest. Povsem jasno je namreč, da družba kot gospodarska javna služba ne bo nikoli imela v lasti cestne infrastrukture, ampak bo financirala njeno izgradnjo, z

zgrajenimi cestami pa bo le upravljala. Osnovni namen družbe je zagotavljanje potrebna dodatna sredstva za uresničitev programa. Po sedanjih podatkih bo namreč letno z bencinskimi tolarjem močje zbrati 11,6 milijarde tolarjev oziroma 100 milijonov ameriških dolarjev, kar pomeni, da bi tako do konca leta 1999 zbrali 600 milijonov ameriških dolarjev. Za uresničitev celotnega projekta izgradnje slovenskih avtocest bi torej zmanjkala približno polovica, torej preostalih 600 milijonov dolarjev. Ta manjkajoča sredstva bo morala zbrati družba, in sicer s tujimi posojili (Evropska investicijska banka, Evropska banka za obnovno in razvoj), izvoznimi krediti in pozneje, če bo potrebno, se s prodajo delnic in obveznic, 158 milijon

nov dolarjev pa naj bi se nabralo s cestninami. Glede na omenjene vnaprejšnje dvome o postenosti poslovanja, pa tudi na veljanska sredstva, s katerimi bo upravljala, je zelo pomembno, da že sam zakon predvideva močan parlamentarni in vladni nadzor nad poslovanjem družbe. Družba bo pri uresničevanju začrtanega programa morala dosledno zasledovati naslednji cilj: do konca leta 1999 zgraditi 318 kilometrov avtocest s približno milijardo dolarjev. To seveda ne bo lahka naloga, saj naj bi imela družba vsa 15 do 20 zaposlenih. Družba bo torej nosila ogromno odgovornost, njen uspeh pa bo v precejšnji meri odvisen tudi od nekaterih dejavnosti zunaj njenih neposrednih pristojnosti, najtja pa bo bitka okrog cen in rokov. Pri nekaterih odsekih bodo nujni tudi kompromisi med varovanjem okolja in stroški izgradnje. Če ti nikakor ne bodo mogli, se bo najprej rešitev zaradi varstva okolja potrebno odbriti dodatna sredstva, če bo to sploh močje. Družba bo vsa potrebna dela oddajala z razpisi in sklepala izvajalske pogodbe za ta dela. Hkrati z zakonom o družbi za avtoceste so bili pravzaprav sprejeti trije od starih pomembnih dokumentov (zakon o bencinskem tolarju, program gradnje avtocest in transportni sporazum z Evropsko skupnostjo), do konca leta pa naj bi sprejeli se dopolnitve zakona o urejanju nase-

lij in drugih posegov v prostor. Uresničitev programa gradnje avtocest sloni na domnevi, da bo za zgrajeni kilometer treba povprečno odsteti 3,2 milijona dolarjev. Stevilni strokovnjaki dvomijo, da je ta ocena realna, snovalci projekta pa zatrjujejo, da bo takšno cenno močje doseči z racionalnimi projektnimi rešitvami, ostro konkurenco pri razpisnih gradbenih delih in kontinuiteto gradbenih del v prihodnjih šestih letih. Zanimivo je, da so tudi gradbinci nadvse samozavestni, saj predstavniki slovenskih gradbenih podjetij trdijo, da so v tem obdobju sposobni zgraditi 318 kilometrov avtocest, ce bo seveda zagotovljenega dovolj denarja. Morajo pa seveda vnaprej vedeti, koliko dela bodo dobili, saj se jim splaca kupovati le opremo, ki jo bodo lahko uporabljali najmanj pet let. Sam začetek del ni vprašljiv, saj imajo dovolj mehanizacije, pozneje pa bodo morali postopno dokupovati opremo. Gradbinci si želijo, da bi vlada sprostila carino za uvoz teške gradbene mehanizacije, sicer ne bodo mogli enakovredno tekmovali s tujimi gradbenimi podjetji, ki se bodo potegovala za delo v Sloveniji. Sicer pa je celoten program izgradnje razdeljen na štiri projekte - mariborskega, celjskega, ljubljanskega (gorenjsko-dolenjskega) in primorskega. V okviru Republiške uprave za ceste so že začeli izvajati tako imenovani projektni del izgradnje posameznih avtocestnih odsekov oziroma pospešene priprave za začetek gradnje devetih odsekov v prihodnjem letu.

Mile Cuk

STATISTIKA / AVGUSTOVSKI PODATKI

Predvsem v gospodarstvu so se plače povečale

Avgusta je bilo prijavljenih že več kot 133 tisoč brezposelnih - Stopnja brezposelnosti že 14,9 odstotna

LJUBLJANA - V Sloveniji je avgusta 1993 v podjetjih in drugih organizacijah znašala bruto plača za zaposleno osebo 75.771 tolarjev, v gospodarstvu 71.611 in v negospodarstvu 90.273 tolarjev. Avgustovska povprečna neto plača je znašala 47.022, v gospodarstvu 44.659 in v negospodarstvu 55.261 tolarjev. Glede na julij so se bruto plače povečale za 1,1 odstotka, v gospodarstvu pa za 1,4, v negospodarstvu pa za 0,1 odstotka.

Po področjih dejavnosti so se bruto plače glede na julij zmanjšale v zdravstvu in socialnem varstvu (0,5 odstotka) in v gozdarstvu (0,8 odstotka) ter vodnem gospodarstvu (6,4 odstotka). Najbolj so se povečale v stanovanjsko-komunalni dejavnosti (4,9 odstotka) in v gostinstvu ter turizmu (3,4 odstotka). Avgustovska bruto plače so se v primerjavi z julijskimi povečale v 49 panogah dejavnosti, najbolj v črni metalurgiji, in sicer za 26,3 odstotka, v preostalih panogah dejavnosti pa so se zmanjšale v nekaj od 0,1 odstotka (izobraževanje) do 9,8 odstotka (ribištvo).

V primerjavi z bruto plačami avgusta lani so se plače povečale za 34,8 odstotka, v gospodarstvu za 34,4 odstotka in v negospodarstvu za 32,4 odstotka. Za več kot 30 odstotkov so se povečale v 11 dejavnostih, od tega najbolj v finančnih in drugih poslovnih storitvah (40,6 odstotka). Na preostalih treh področjih so se plače dvignile v mejah od (15,7 odstotka) gozdar-

stvo do (28,4 odstotka) izobraževanje in kultura. V sedmih panogah dejavnosti so se plače povečale za več kot polovico: v zdravnem prometu za 74 odstotka, v samoupravnih interesnih skupnostih za 54 odstotkov, v proizvodnji pijac za 52 odstotkov, v proizvodnji bazičnih kemičnih izdelkov za 51,8 odstotka, v urejanju naselja in prostora za 51,3 odstotka, v zunanji trgovini za 51 in v zavarovanju posesti ter oseb za 50,9 odstotka. V proizvodnji naftnih derivatov in železniškem prometu pa so se plače zmanjšale za 0,1 odstotka oziroma za 3,9 odstotka.

V prvih osmih mesecih letosnjega leta je povprečna bruto plača na zaposleno osebo znašala 72.315 tolarjev, v gospodarstvu 66.971 in v negospodarstvu 91.527 tolarjev, kar pomeni glede na enako obdobje lani 60,2 odstotka, v gospodarstvu 56,8 odstotka in v negospodarstvu 65,8 odstotka več. Neto plača pa je v obdobju prvih osmih mesecev znašala 44.590 tolarjev, v gospodarstvu 41.554 in v negospodarstvu 55.505 tolarjev in se je glede na lanske prvih osem mesecev povečala za 64,4 odstotka, v gospodarstvu za 60,8 odstotka in v negospodarstvu za 70,9 odstotka.

Slavko Podbreznik

Avtocestni odseki, ki se začnejo graditi v letu 1994

Odsek	Dolžina v km	Skupna investicijska vrednost (v mio USD)	Vrednost del v letu 1994 (v mio USD)
1. Čebulovica - Divaca	5,1	26,58	15,80
2. Selo - Sempeter	11,8	40,60	23,90
3. Divaca - Dane	8,4	43,85	2,96
4. Dane - Fernetiči	3,8	26,21	7,86
5. Malence - Sentjakob	10,8	84,56	30,06
6. Zadobrova - Tomacevo	4,3	17,68	5,51
7. Arja vas - Vransko	20,9	90,60	34,70
8. Hoce - Arja vas (dograditev 2. pasu)	46,9	99,32	23,50
9. Sentilj - Pesnica	9,3	37,70	9,55
Skupaj		467,10	163,84

Skupaj gradnje stiripasovnih avtocest 74,4 km
Skupaj dograditev 2. pasu avtoceste 46,9 km

Vir: Ministrstvo za promet in zveze

GOSPODARSKO SODELOVANJE MED ITALIJO IN SLOVENIJO / RIMSKI POGOVORI IN DOGOVORI

Sodelovanje med državama bodo poglobile štiri skupine strokovnjakov

Med temami tudi izkoriščanje sredstev za gradnjo avtoceste Fernetiči - Razdrto - Gorica

LJUBLJANA - V teh dneh so dokončali uradni zapisnik rimskih gospodarskih slovensko-italijanskih razgovorov. Zapisnik ni preprost dokument, saj vsebuje podrobnosti italijanskih finan-

cnih obveznosti in že odobrenih kreditov se iz sporazuma nekdanjega jugoslovanskega predsednika in takratnega italijanskega predsednika, tako imenovanega sporazuma Gorica-Mikulic. Krediti so

bili izjemno ugodni, pravo darilo, čeprav seveda niso temeljili na denarju, ampak na dobavah investicijskih dobrin italijanskega izvora. Upoštevali so države v razvoju, kar je večina takratne Jugoslavije

je bila, nikakor pa to ni veljalo za Slovenijo in ne velja niti zdaj.

Rimski dogovori predvidevajo nadaljnje nadrobnejše dogovarjanje, in sicer v okviru štirih skupin strokovnjakov: za

trgovsko izmenjavo, za investicije, vključno z gradnjami velikih cestnih sistemov, za obmejno sodelovanje in za socialna vprašanja, kjer so vključene tudi pokojnine in dogovor o preprečevanju dvojnega obdavčenja.

V tem kontekstu sta dve zelo pomembni vprašanji in predvsem sprostitev 94 milijard italijanskih lir ugodnih kreditov za gradnjo obeh krakov avtocestnih naramnic iz Trsta oziroma Gorice do Razdrtega. Tema je bila tudi na dnevnem redu petkovih razgovorov slovenskega zunanjega ministra Lojzeta Peterleta s predsednikom deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Petrom Fontaninijem, nadaljnje obravnave pa bo deležna na decembrskem sestanku slovenske in deželne vlade v Trstu o obmejnem gospodarskem sodelovanju.

Osrednje vprašanje je vprašanje gradnje avtocest, kjer pa so trenutna slovenska in italijanska stališča dokaj vsakebi. Slovenija zeli vse graditi sama, brez koncesij in s cim manjšimi tujimi krediti, Italija je za projekt zainteresirana, a zeli neposredne sodelovati.

Tudi zato sta obseg izmenjave in raven večjih italijanskih naložb v Sloveniji nezadostna, občno prenizka. Delno je to odraz trenutnih italijan-

LJUBLJANA - Direktor banke Norikum Tone Florjancic ocenjuje, da se je poslovanje banke pomembno okrepilo, odkar je od Banke Slovenije prejela tako imenovano »veliko pooblastilo« in lahko torej opravlja vse bančne posle doma in s tujino.

Banka ima 18 milijonov nemških mark kapitala, 45 milijonov mark dosega bilančna vsota, ki se po besedah direktorja Florjancica povečuje. Zdjaj pridobivajo nove komite, delovanje so razširili na celotno Slovenijo z izjemo Koprškega. Ko bodo odprli okenca za stranke, bodo kompletirali celoten sistem banke. Banka ni obremenjena s težavami iz preteklosti. To pa ji daje možnosti, da okrepi svojo dejavnost. Zdjaj je razmerje med vloženim kapitalom in aktivno 1:2, 5, menijo pa, da lahko dosežejo razmerje 1:5.

Banka je izvozno usmerjena predvsem za servisirano nje manjših in srednjih podjetij. Zaceli so se prvi konkretni posli z gorisko Kmečko banko in s Trzasko kreditno banko.

Vzporedno s tem pa se v skladu z navodili osrednjega slovenskega bančnega zavoda Banke Slovenije nadaljuje proces združevanja nekaterih bank, ki so se doslej povezane z banko Norikum. Treba je namreč doseči 60 milijonov mark kapitala in zagotoviti se nekatere druge pogoje. Banka Slovenije namreč ugotavlja, da se je slovenski bančni sistem preveč razdrobil in da ga je treba združiti. Od sedanjih več kot tridesetih bank naj bi na koncu ostalo pet do šest močnejših.

skih političnih težav, ko ni jasno, kdo v državi resnično ukazuje, delno pa odraza gospodarske težave in krizo, v kateri se je znašla celotna Zahodna Evropa. Toda v krizo je zabredla tudi redna trgovinska izmenjava, saj se je trgovinska bilanca že hudo nagnila v slovensko škodo. To je tudi rezultat razvrednotenja italijanske

lire ob hkratnem zelo trdnem tečaju slovenskega tolarja. Očitno se zelo splaca izvažati v Slovenijo, ne splaca pa se izvažati v Italijo. To je splošen pojav in tako trenutno Italija »izvaza« svoje notranje finančne, proračunske in zunanjetrgovinske težave v države Evropske skupnosti, povrh pa se k sosedom. **Bogo Samsa**

NOVICE

Francosko-kitajska banka v Šanghaju

PEKING - Francoska banka Banque Nationale de Paris Intercontinental in Kitajska državna Industrijska in komercialna banka bosta v četrtek odprli skupno banko, ki je prva banka v Šanghaju s polovničnim deležem kaksne tuje banke.

Mednarodna pariška in shanghajska banka, za katero sta partnerici podpisali 30-letno pogodbo, je registrirala kapital v višini 60 milijonov dolarjev. Svoje podružnice bo v prihodnje odprla v predmestju Šanghaja in v preostalih bližnjih mestih. Kitajska vlada tujim bankam ne dovoljuje, da bi kreditirale kitajski juan, zato nova skupna kitajska in francoska banka ne bo opravljala transakcij z nacionalno valuto, vendar pa bo financirala razne projekte in se ukvarjala z mednarodno menjavo.(STA)

Mehiško gospodarstvo si je opomoglo

MEXICO CITY - Skupna raziskava ekonomske komisije Združenih narodov in mehiske vlade je ugotovila, da so štiri leta ekonomskih reform s prehajanjem na prosti trg v Mehiki pomagale milijonu Mehicanov, da so se rešili revščine. Izidi raziskave naj bi Mehiki pomagali pri priključitvi k severnoamerikskemu prostotrgovinskemu sporazumu Nafta. Skupna raziskava je ugotovila, da je leta 1992 v Mehiki 13,6 milijona ljudi živelo v skrajni revščini, kar je 16,2 odstotka vsega prebivalstva. Glede na leto 1989 je to število padlo za 8,7 odstotka. V času predsedovanja Carlosa Salinas de Cortarija od leta 1988 je bilo v Mehiki prodanih 900 državnih podjetij, inflacija pa je z 51,7 odstotka leta 1988 letos padla na enoodstotno stopnjo. Mednarodni ekonomski institut OZN predvideva, da bi Mehika s priključitvijo k Nafti do leta 1995 pridobila 600 tisoč, ZDA pa 175 tisoč novih delovnih mest. Kritiki sporazuma o prosti trgovini v Washingtonu pa opozarjajo, da bi priključitev Mehike in drugih držav v razvoj povzročila, da bi kaksnih 500 tisoč Americanov ostalo brez dela zaradi poceni delovne sile iz Mehike.(STA)

Strah pred iraško nafto

ABU DABI - Arabske zalivske države so začele varčevati, ker želijo preprečiti narastanje proračunskega primanjkljaja, ko bo Irak dobil dovoljenje za ponovno crpanje nafte, po oceno strokovnjakov s tega območja. Savdska Arabija in se nekatere druge zalivske države bodo med tistimi državami Opeca, ki bodo morale po ponovni vključitvi Iraka v sistem kvot proizvodnje nafte najbolj zmanjšati. Irak je bil zaradi invazije na Kuvajt iz tega sistema izključen več kot tri leta. »Med zalivskimi državami velja splošno prepričanje, da bo Irak že prihodnje leto lahko začel črpati nafto,« je dejal neki ekonomist iz Abu Dabija. Savdska Arabija in Združenji emirati so leta 1990 proizvodnjo nafte povečali za več kot tri milijone sodckov dnevno, ker so morali po iraški invaziji na Kuvajt preskrbeti trg z nafto.(STA)

VELIKA BRITANIJA / GOSPODARSKE NAPOVEDI

Britancem se ne mudi v Evropo

LONDON - V ponedeljek so nekateri najvidnejši neodvisni britanski ekonomisti izjavili, da je malo verjetno ali celo nemogoče, da se bo britansko gospodarstvo do leta 1997 zblizalo z evropskim. Britansko gospodarstvo je že dolgo v recesiji, razjedajo pa ga tudi globoko zakoreninjene težave.

»Presenečen bom, če bo Velika Britanija do leta 1997 na seznamu katerega od evropskih ekonomskih zblizevalnih testov,« je izjavil Gerard Lyons, vodilni ekonomist londonske DKB International.

»V ekonomiji se pojavljajo vsebinska neravnotežja, za njihovo izgladitev pa bo potrebno veliko časa.«

Na zasedanju vrha Evropske skupnosti v Bruslju so v petek napovedali zadnji rok za ratifikacijo maastrichtskega sporazuma o trgovinski in denarni uniji.

Sporazum sestavljajo pogoji za vključitev tretje in zadnje stopnje v okvir Evropske denarne unije (-EMU), ki predpisuje enotno evropsko valuto. Ta naj bi začela veljati leta 1997 v državah, ki so podpisale sporazum.

Ce ne prislo do hitrega naraščanja investicij, bo Velika Britanija le s težavo izpolnila najpomembnejši pogoj za vključitev v denarno unijo, po katerem naj bi se razmerje med letnim proračunskim deficitom in bruto domaćim proizvodom (GDP) zmanjšalo pod tri odstotke bruto domaćega proizvoda.

Britansko gospodarstvo je po hudi dveletni recesiji v obdobju ekonomske rasti, medtem ko se njegovi evropski partnerji soočajo z recesijo. V četrletju se je ekonomska rast zvišala za skromnega 0,6 odstotka, njena proizvodnja pa je na petem mestu.

»Ekonomsko ozivljanje lahko pričakujemo zdaj, ko se je izboljšal finančni položaj privatnega sektorja,« je izjavil Gavyn Davies, eden vodilnih ekonomistov londonskega Goldman Sachsa.

Vendar krojilci britanske politike v to niso povsem prepričani; nervozno opazujejo javni sektor, ki so mu

posodili 50 milijard funtov (74,11 milijarde dolarjev) ali 8 odstotkov bruto domaćega proizvoda v letu 1993-94.

Ekonomisti pričakujejo, da bo vlada do 30. novembra zvisala davke, ki bodo dosegli vrednost od 2 milijard funtov (2,96 milijarde dolarjev) do 3 milijard funtov (4,45 milijarde dolarjev). Z njimi naj bi se lotili te velike izposojene vsote.

Ekonomisti se tudi bojijo, da bosta javni dolg na velik državnih deficit in trgovinsko poročilo omejevala hitrost gospodarske rasti in ekonomsko zblizevanje z Evropo.

Nad britansko gospodarsko rastjo leži tudi oblak sibeke povpraševanja kontinentalne Evrope, ki zavzema 57 odstotkov britanskega izvoza.

Ekonomisti ocenjujejo, da za vsak odstotek manjši bruto domaći proizvod na celinski Evropi pomeni 0,25 odstotka manjši britanski prodor.

Kratkoročno gledano Britanci niso preveč zaskrbljeni zaradi zblizevanja z Evropo. Zavrnili so tretjo fazo podpisa Evropske denarne unije, zato tisti, ki usmerjajo politiko, menijo, da se napovedovanje enotne valute vedno bolj oddaljuje.

»Mislim, da je malo možnosti za uvedbo enotne valute do konca stoletja ali kmalu potem,« je za BBC v ponedeljek izjavil ministerski predsednik John Major.

Toda Major, ki ima v parlamentu 17 glasov, si prizadeva, da bi Britanija dosegla nizko evropsko inflacijsko stopnjo in da bi imenoval največje dolznike. Zato pušča odprto vprašanje sodelovanja v tretjem delu pogovorov o evropski denarni uniji.

Velika Britanija obvladuje svojo inflacijo; cene so se v septembru dvignile za 1,8 in za 3,3 odstotka pri tistih cenah, ki jih niso dolocali začasni domaći krediti. Vlada je nacrtovala med 1- do 4-odstotno ciljno inflacijo. Vendar ekonomisti menijo, da je prežgodaj govoriti o zaustavitvi inflacije - lahko se spet pojavi, ce se bodo pojavile zahteve po višjih cenah.

John Speck / Reuter

Evropski in japonski proizvajalci avtomobilov odpirajo obrate v Ameriki, saj je delovna sila tam prav poceni

DETROIT - Pred leti so tuji izdelovalci avtomobilov menili, da so Združene države Amerike trzišče za prodajo avtomobilov, in ne za njihovo proizvodnjo.

Zdjaj, ko je delovna sila poceni, ko so uvedli večmilijonske davčne olajšave in ko je več konkurence, so evropske in japonske družbe s to tradicijo presekale in v Ameriki odpirajo svoje obrate. Amerika je postala nov svetovni proizvajalec, ki je tudi bolj poceni.

Predstavniki Mercedes, Toyote, Nissana in BMW, ki imajo na voljo več kot dve milijardi dolarjev, namejenih za razvoj, hitijo v Ameriki z odpiranjem novih obratov in si rijo tudi že obstoječe.

Celo manjši proizvajalci, kot sta na primer Vokswagnon Audi jev oddelek in Hondina Acura, razmišljajo o obratih v Združenih državah Amerike.

»Ce ste previdni in mislite

na prihodnost, morate pomisliti na vse sedanje in prihodnje možnosti - spoznati je potrebno proizvodne možnosti v tej državi,« je izjavil Gerd Klaus, podpredsednik Audi of America Inc.

Ob večmilijonski davčni olajšavi in ameriški ponudbi se drugih finančnih ugodnosti tujim izdelovalcem avtomobilov je Klaus povedal, da je Amerika postala zelo vabljiva. Mnogi menijo, da celo bolj kot nekatere države, na primer Mehika in Južna Koreja, kjer je delovna sila tudi poceni.

Klaus je dodal: »Proizvodnja v Združenih državah Amerike vpliva tudi na ceno, ki je celo vaznejša od same zmogljivosti. Prav zato je ta država tako vabljiva. Prav nerjetno je, da je proizvodnja v industrijsko tako razviti državi, kot so Združene države Amerike, finančno tako poceni.«

Mercedes-Benz se je pred kratkim odločil, da bo v Alabami zgradil obrat za sestavljanje vozil v vrednosti 300 milijonov dolarjev. Do odločitve je prišlo potem, ko so odgovorni pristali na 250-milijonsko stimulacijo, s katero so privabili nemškega avtomobilskega giganta.

Predstavniki tovarne Mercedes menijo, da bodo stroški obratovanja v novi tovarni v bližini Tuscaloosa kar za 30 odstotkov nižji od obratovanja v podobni nemski tovarni.

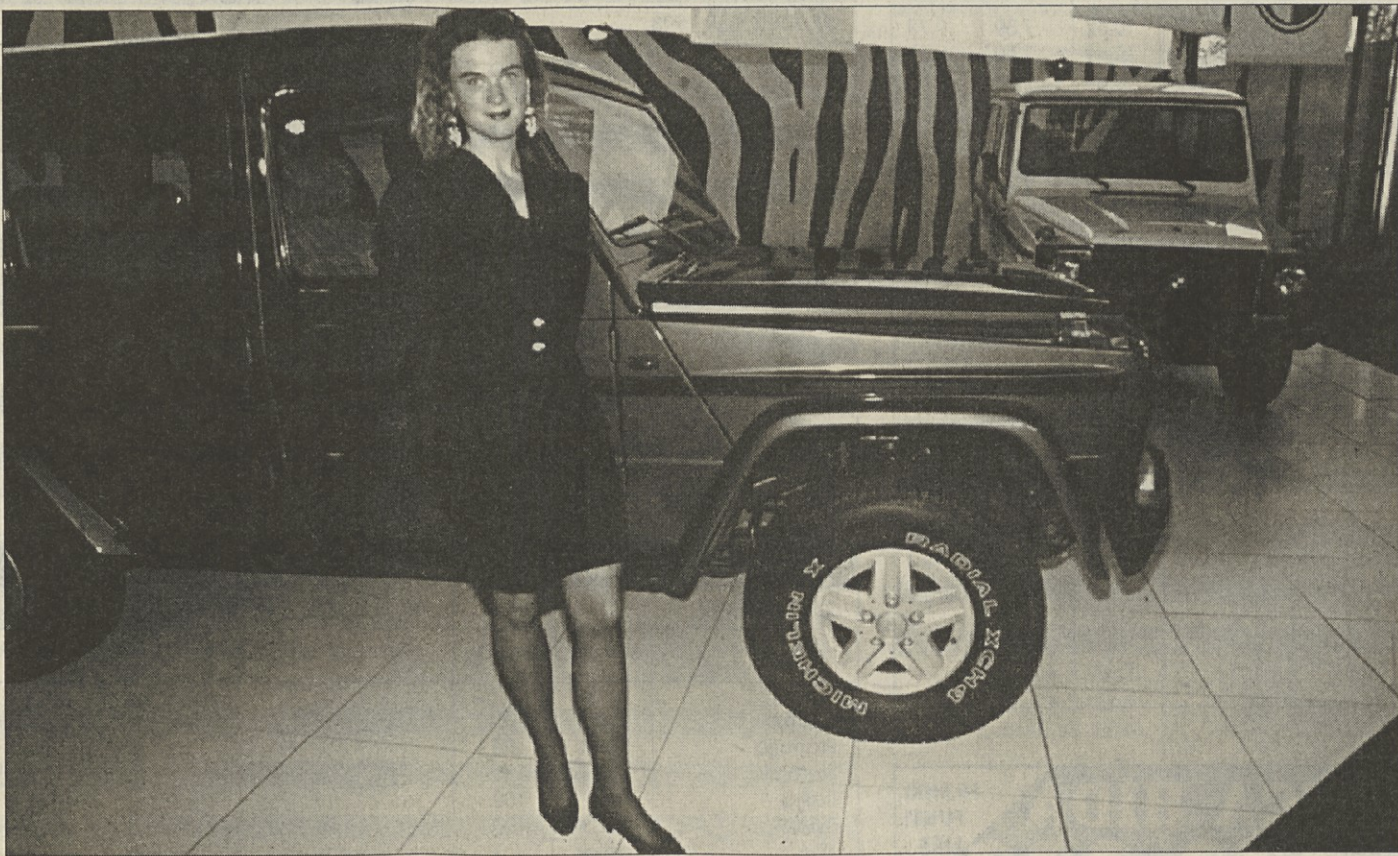
Višina place v ameriški tovarni je v primerjavi s plačo v podobni nemski ali japonski prava bagatela.

Industrijski analitiki navajajo podatek, da zasluži delavec v eni od treh največjih tovarnah avtomobilov v Detroitu 19 dolarjev na uro, kar je precej manj kot delavec na Japonskem, kjer zasluži 22 dolarjev, nemski delavec pa celo 28 dolarjev.

Ce bi ameriško proizvodnjo primerjali z japonsko, bi videali, da je višina place v obeh državah skoraj enaka, vendar so v Ameriki deležni manjših ugodnosti.

»Delavci, ki bodo zaposleni v naših obratih, ne bodo zaslužili manj od delavcev, ki delajo v treh največjih avtomobilskih tovarnah v Detroitu,« je izjavil analitik David Healy, predstavnik Warburg/Co in dodal: »Višje so ugodnosti, ki so jih deležni poleg redne place, višji so prispevki za pokojnino in za socialno varstvo. V naših obratih je zaposlena predvsem mlajša delovna sila, ki ne potrebuje zahtevnih zdravniških uslug in ki nalaga večjih zneškov za pokojnino. Tako lahko govorimo o delovni sili, ki stane na uro od 20 do 25 dolarjev - v treh največjih detroitskih tovarnah stane ura kar 40 dolarjev.«

BMW gradi avtomobilsko

Lepotica in avtomobilska »zver« - skozi srce do žepa kupca?

Jerry Dubrowski / Reuter

MENJALNIŠKI TEČAJI						
25. oktobra 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka	73,70	74,50	10,15	10,60	7,35	7,71
Avtohiša Ljubljana*	73,75	74,05	10,35	10,47	7,35	7,55
Banka Vipa Nova Gorica	73,71	74,35	10,35	10,55	7,54	7,69
Bobr Fužine	73,80	74,20	10,45	10,60	7,50	7,65
Burin klub Ljubljana	73,80	74,25	10,35	10,55	7,60	7,75
BTC Sezana	73,40	74,20	10,31	10,50	7,45	7,58
BTC Ljubljana	73,40	74,40	10,15	10,45	7,30	7,55
Come 2 us*	73,80	74,20	10,43	10,53	7,60	7,70
Creditanstalt Nova banka	73,70	74,30	10,40	10,60	7,30	7,70
Dom caffe Domžale*	73,70	74,10	10,46	10,57	7,58	7,70
Emona Globtur*	73,40	74,20	10,30	10,50	7,53	7,60
Eros Ljubljana*	73,80	73,90	10,45	10,50	7,50	7,70
Eros Kranj*	73,80	74,30	10,45	10,57	7,35	7,70
Hida	74,00	74,10	10,45	10,50	7,62	7,67
Hipotekarna banka Brežice*	73,45	74,45	10,35	10,55	7,40	7,58
Hram Rožice Menges*	73,60	74,20	10,49	10,60	7,60	7,70
Idila Sečovelje*	73,75	74,30	10,35	10,50	7,47	7,65
Invest Škofja Loka	73,70	74,25	10,41	10,55	7,53	7,69
Ilirika Slovenj Gradec	73,80	74,40	10,34	10,48	7,41	7,67
Ilirika Postojna	73,65	74,18	10,25	10,45	7,50	7,64
Ilirika Sezana	73,80	74,09	10,36	10,54	7,59	7,64
Ilirika Jesenice	73,76	74,15	10,39	10,51	7,45	7,65
Italdesign Nova Gorica*	73,75	74,35	10,40	10,55	7,56	7,66
Klub Slovenijales	73,90	74,30	10,40	10,55	7,60	7,75
Komerčna banka Triglav	73,65	74,65	10,40	10,65	7,39	7,65
Kompas Hertz Celje*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,55	7,65
Kompas Hertz Velenje*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,55	7,65
Kompas Hertz Idrija*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,55	7,65
Kompas Hertz Tolmin*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,55	7,65
Kompas Hertz Bled*	73,70	74,00	10,40	10,50	7,55	7,65
Kompas Hertz Nova Gorica*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,55	7,65
Kompas Hertz Maribor*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,55	7,65
Kompas Holidays	73,85	74,10	10,35	10,45	7,50	7,70
Kreditna banka MB d.d.*	72,91	74,45	10,36	10,58	7,56	7,80
LB splošna banka Celje	73,40	74,60	10,32	10,61	7,53	7,64
LB Dolenjska banka NM	73,60	74,65	10,32	10,60	7,45	7,64
LB splošna banka Koper*	73,13	74,59	10,29	10,49	7,49	7,64
LB banka Zasavje, Trbovlje	73,40	74,35	10,43	10,57	7,61	7,71
Libertas Koper*	73,65	74,15	10,33	10,53	7,50	7,66
Madai Nova Gorica, Šempeter	73,70	74,10	10,36	10,50	7,56	7,67
Media*	73,90	74,10	10,45	10,55	7,60	7,70
Moneta Invest	73,95	74,05	10,44	10,49	7,63	7,69
Niprom I, II Ljubljana	73,90	74,10	10,44	10,50	7,55	7,65
Otok Bled	73,43	74,17	10,45	10,58	7,59	7,79
Petrol*	74,00	74,10	10,41	10,50	7,60	7,61
Pigal Solkan*	73,70	74,50	10,37	10,56	7,57	7,69
Pigal Kobarič*	73,60	74,45	10,34	10,55	7,56	7,68
Pigal Obutek*	73,65	74,45	10,35	10,52	7,57	7,69
Pigal Diskont*	73,50	74,15	10,34	10,50	7,54	7,67
Pigal Vrhnika*	73,80	74,50	10,40	10,55	7,58	7,70
Pigal Ilirska Bistrica*	73,65	74,40	10,34	10,55	7,52	7,67
Pigal Koper	73,70	74,45	10,36	10,56	7,57	7,69
Pigal Avtopivon	73,65	74,45	10,37	10,56	7,57	7,67
Postna banka Slovenije*	72,81	74,20	10,00	10,50	7,10	7,54
Probanka Maribor	73,40	74,45	10,37	10,58	7,50	7,70
Publikum Ljubljana	74,05	74,08	10,47	10,50	7,67	7,69
Publikum Celje	73,80	74,15	10,40	10,48	7,35	7,55
Publikum Krško	73,50	74,20	10,25	10,50	7,25	7,60
Publikum Maribor	73,70	74,19	10,42	10,49	7,42	7,66
Publikum Metlika	73,60	74,30	10,25	10,55	7,40	7,60
Publikum Mozirje	73,65	74,38	10,27	10,55	7,44	7,64
Publikum Novo mesto	73,60	74,30	10,25	10,55	7,40	7,60
Publikum Tolmin	73,65	74,09	10,35	10,54	7,52	7,64
Publikum Sevnica	73,60	74,10	10,33	10,54	7,45	7,65
Publikum Sentilj	73,85	74,39	10,40	10,50	7,37	7,52
Publikum Sentjur pri Celju	73,00	74,39	10,10	10,55	7,40	7,66
Publikum Trebnje	73,45	74,40	10,35	10,55	7,55	7,64
Publikum Žalec	73,75	74,25	10,40	10,47	7,40	7,55
Primario Ljubljana*	73,90	74,15	10,40	10,45	7,60	7,65
Sit - on Ljubljana	73,50	74,50	10,30	10,60	7,20	7,60
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana*	73,80	74,28	10,42	10,52	7,59	7,73
Slovenijaturist žel. p. MB*	74,00	74,70	10,40	10,49	7,00	7,40
Slovenijaturist Jesenice	73,75	74,30	10,38	10,48	7,35	7,45
Slovenska Investicijska Banka*	73,60	74,20	10,15	10,50	7,20	7,58
Slovenska hran. in pos. Bled	73,75	73,99	10,42	10,48	7,40	7,55
Slovenska hran. in pos. Kranj	73,75	73,99	10,42	10,48	7,40	7,55
Slovenska hran. in pos. Trzin	73,75	73,99	10,42	10,48	7,40	7,55
SKB d.d.**	73,67	74,02	10,47	10,52	7,64	7,67
SZKB d.d. Ljubljana	73,80	74,20	10,36	10,54	7,35	7,67
Spacapan Komen	73,71	74,35	10,35	10,55	7,54	7,69
Tartarus Postojna	73,47	74,32	9,85	10,48	7,24	7,57
Tentours Domžale	73,70	74,20	10,35	10,55	7,35	7,65
Tori Ljubljana	73,75	74,30	10,40	10,58	7,45	7,68
UBK banka	73,30	74,20	10,35	10,50	7,52	7,67
Upimo	73,95	74,10	10,45	10,50	7,65	7,70
Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: * *						

BANKA SLOVENIJE								
Tečajna lista št. 208 z dne 25. oktobra 1993 — Tečaji veljajo od 26.10.1993 od 00.00 ure dalje								
				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	81,1586	81,4028	81,6470		
Avstrija	040	šiling	100	1031,6281	1034,7323	1037,8265		
Belgija	056	frank	100	333,2561	334,2589	335,2617		
Kanada	124	dolar	1	92,9518	93,2315	93,5112		
Danska	208	krona	100	1805,9841	1811,4184	1816,8527		
Finska	246	marka	100	2106,4372	2112,7755	2119,1138		
Francija	250	frank	100	2074,8679	2081,1112	2087,3545		
Nemčija	280	marka	100	7257,3201	7279,1576	7300,9951		
Grčija	300	drahma	100	—	50,4154	50,5666		
Irsko	372	funt	1	—	172,0065	172,5225		
Italija	380	lira	100	7,5294	7,5521	7,5748		
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	1,8000	—		
Japonska	392	jen	100	111,7990	112,1354	112,4718		
Nizozemska	528	gulden	100	6460,1035	6479,5421	6498,9807		
Norveška	578	krona	100	1666,2807	1671,2946	1676,3085		
Portugalska	620	escudo	100	70,2508	70,4622	70,6736		
Švedska	752	krona	100	1500,8138	1505,3298	1509,8458		
Švica	756	frank	100	8226,8981	8251,6531	8276,4081		
Velika Britanija	826	funt šterling	1	180,4170	180,9599	181,5028		
ZDA	840	dolar	1	121,5093	121,8749	122,2405		
Evropska Skupnost	955	ECU	1	138,7237	139,1411	139,5585		
Španija	995	peseta	100	90,6439	90,9167	91,1895		
Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 26. OKTOBRA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 20. JANUARJA 1994:					1.300,000	696,323	718,590	1.414,913
86		107,1266%	110,5523%	108,8394%	130,000	69,632	71,859	141,491

MENJALNI TEČAJ ZA HRD		
25. OKTOBER 1993		v SIT za 100 HRD
menjalnica	nakupni	prodajni
A banka	1,35	1,98
Burin klub Ljubljana	1,30	1,80
Eros Kranj	1,20	1,50
Hida	1,80	2,10
Hipotekarna banka Brežice	1,10	1,80
Idila Sečovelje	1,30	2,00
Ilirika Jesenice	1,20	2,00
Ilirika Postojna	1,50	2,35
Kreditna banka Maribor	1,30	1,90
LB Dolenjska banka NM	1,30	1,90
LB banka Zasavje, Trbovlje	1,00	1,80
Publikum Celje	1,25	1,75

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA		
25. OKTOBER 1993		v LIRAH
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1580,00	1630,00
nemška marka	954,00	974,00
francoski frank	271,00	280,00
holandski gulden	843,00	870,00
belgijski frank	43,70	45,00
funt šterling	2350,00	2425,00
irski šterling	2230,00	2295,00
danska krona	236,00	243,00
grška dramma	6,20	6,80
kanadski dolar	1210,00	1250,00
japonski jen	14,60	15,10
švicarski frank	1073,00	1106,00
avstrijski šiling	134,50	139,00
norveška krona	218,00	224,00
švedska krona	196,00	203,00
portugalski escudo	9,00	9,60
španska peseta	11,85	12,40
avstralski dolar	1060,00	1090,00
madžarski forint	12,00	16,00
slovenski tolar	13,00	13,50
hrvaški dinar	0,13	0,17

TEČAJ TOLARJA V TUJINI			
25. OKTOBER 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,10
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,60	10,90
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,80	10,30
Italija	Kmečka banka Gorica	13,00	13,50
Italija	Tržaska kreditna banka	13,00	13,50

DEVIZNI TRG BEOGRAD					
23. JULIJ 1993					
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	-	-	-
Francija	frank	100	-	-	-
Nemčija	marka	100	-	-	-
Italija	lira	100	-	-	-
Švica	frank	100	-	-	-
ZDA	dolar	1	-	-	-
V. Britanija	funt	1	-	-	-
Opomba: povzeto po Reuterju, ki po 80-odstotni devalvaciji v ZRJ ni objavil podatkov o tečajih.					

ZVEZA BANK CELOVEC		
25. OKTOBER 1993		v ŠILINGIH
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	11,6000	12,1000

SANJE

BOJAN RAUTER KOSIC

JUTRI

Pisalo se je leto
1811Rodil se je mož,
ki nam je
prinesel
»singerico«

Od izuma igle do izuma danes tako popularnega sivalnega stroja, na katerega danes gledamo kot na nekaj najbolj samoumevnega na svetu, je preteklo mnogo stoletij.

Veliko jih je, ki so se ukvarjali z »zadevo«, imenovano sivalni stroj. Leta 1775 je prvi poskusil Anglez Charles Wiesenthal, leta 1790 Thomas Saint, leta 1830 pa je krojač Barthelemy Thimmonier v Franciji izdelal prvi res uporabni sivalni stroj. Vendar je med vsemi, ki so se ukvarjali z izdelavo sivalnih strojev, prav gotovo najbolj znan Isaac Singer, rojen 27. oktobra 1811, ki je leta 1873 ustanovil tovarno za izdelavo teh naprav.

Nova iznajdba, ki je zelo olajšala delo siviljam, je precej vplivala na oblačilno modo okoli leta 1870. Kroji so zdaj postajali vse bolj zapleteni in dovršeni, začeli so graditi tovarne sivalnih strojev, danes nepogrešljivi deli slehernega gospodinjstva pa si je takrat začel utirati pot v meščanske domove.

Grozeča lokomotiva (1)

Marko sanja, kako hodi po travniški poti ob nasipu z železniško progo, ko se na nekaj deset metrov oddaljeni postaji ustavi vlak, ki je pripotoval z druge strani. Marko zastane ter zamaknjeno opazuje, kako si lokomotiva nabira moči za strast, medtem ko na ves glas jeci in bljuva goste oblake črnega dima. Nenadoma začuti, da ga lokomotiva opazuje. Njene luči so videti kot velike karajoče oči, sprednja stran kotla pa kot kaksno globoko razmislijo celo, ki kuje za Marka nekaj nadvse hudega. Pričenja se ga lotevati negotovost, zato za vsak primer se enkrat preveri, ali je dovolj daleč od tirov. Lokomotiva ježno sopihajoč krene s postaje in vleče za seboj nekaj navidez skrajno pasivnih in ravnodusnih vagonov.

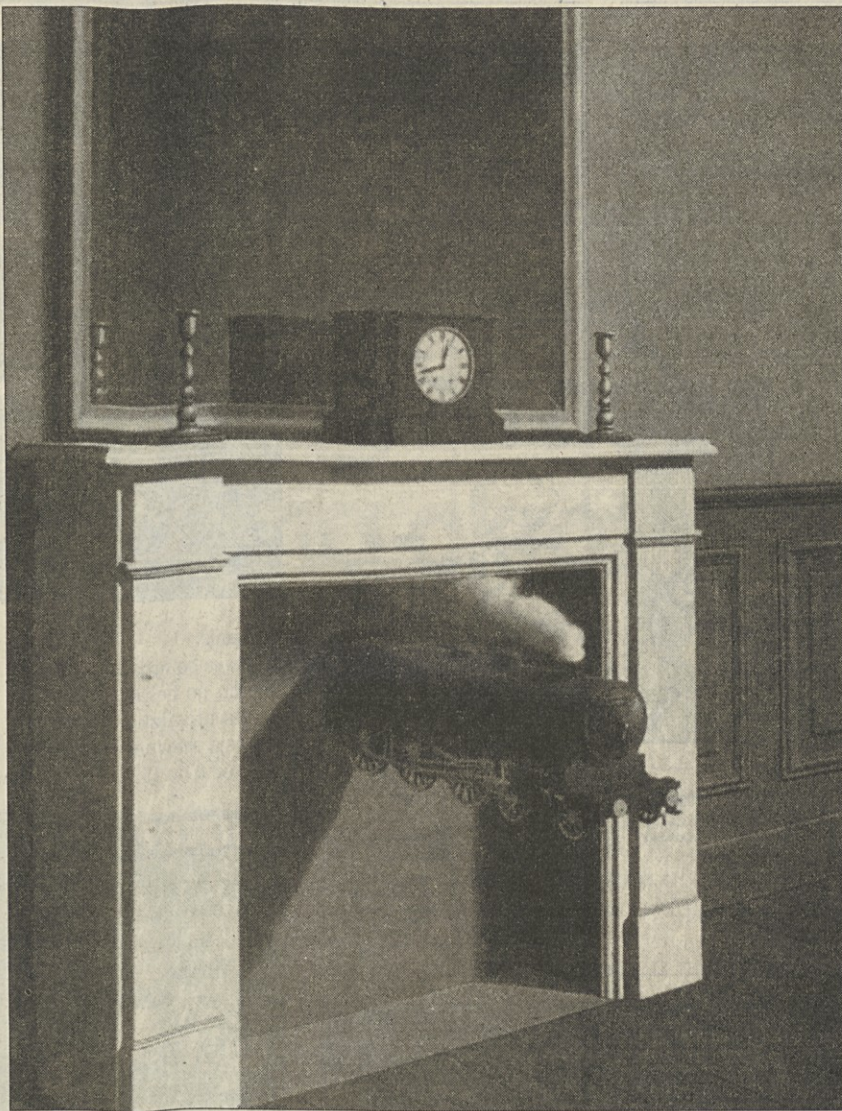
Marko se pripravi, da bi opazoval njegovo pot čez polje do oddaljenega gozda, vendar pa vlak ze po prvih metrih naredi tisto, česar se Marko nekeje v sebi ze ves čas najbolj boji: grozeče je uperjen nara-

vnost vanj in iztiri, spretno zapelje na travnik ter s pospešeno hitrostjo pelje naravnost proti njemu. Marko se v paničnem strahu pozone v brezglavi beg. Čeprav so njegove noge trde in neubogljive, le nekako preteče travnik ter nato v upanju, da bo preganjalca ukanil, spleza na drevo. Vendar zaman: vlak se spretno povzpne za njim. Iscoč oviro, ki je lokomotiva ne bi mogla premagati, se nato spomni stopnic, skoči z drevesa, pohiti v hišo ter zdirja po stopnišču navzgor. Spet nič - vlak premaga stopnice, kakor da se jih sploh ne dotika.

Medtem ko Marko panično hiti iz prostora v prostor in zaman zapira vrata in obrača ključe, se spomni nove možnosti: skoka v vodo. Zapusti hišo ter se s hudicevim vlakom za petami pozone v dir proti oddaljenemu kopaliscu, kamor se je kot otrok hodil kopat. Nekako hitro se znajde tam ter se nemudoma vrže v vodo in zaplava čimdlje od obale. Ko se ozre, na svojo veliko

grozo opazi, kako se vlak previdno spuša v vodo, kakor da pazi, da se ne bi prevec zmocil, nakar zapluje proti njemu kot kaksna dolga ladja, vendar prepočas, da bi se mu mudilo v beg. Vlak postaja manjši in manjši, vse dokler se ne spremeni v neznan to in nenevarno igracko. Marko je rešen.

O tem, kako vlak iztirja in ga neusmiljeno preganja, je Marko v zgodnjih letih svojega življenja sanjal nestotokrat. Vlaki so bili element številnih njegovih sanj tudi v času, ko je ze redno potoval z njimi: vlaki, ki jih zamuja, vlaki, ki se nočejo ustaviti, vlaki, ki nenadoma pridrvijo proti njemu, medtem ko nič hudega sluteč prečka progo, vlaki, ki ga proti njegovi volji vozijo v neznan, vlaki, ki se nočejo ustaviti na pravi postaji, vlaki, ki jim ne moreš odpri vrat ali pa so le-ta veskozi nevarno odprta, vlaki, ki so se izmaknili nadzoru strojevodij in zaslinih zavor in se nevarno nagibajo v ostrih ovinkih, padajo iz ravnotežja na postajnih kretnicah, se

tesno srečujejo z nasproti vozečimi brati, toliko da Marku ne odtirajo glave, ki jo moli ven, vlaki, ki vozijo po cestah med avtomobili, po poljih, vodah, med oblaki ...

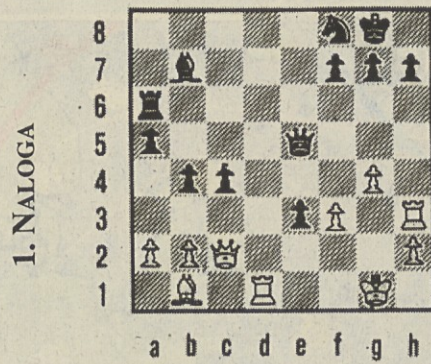
Ceprav Marko dandanes ne potuje več z vlakom in zivi daleč od železniške proge, pa mu jeklene posasti se zmeraj zagrenijo marsikatero noč. Marka zato zanima naslednje: čemu se zmeraj sanja tovrstne

sanje; zakaj so kot po pravilu povezane z muci in čustvi; kaj bi lahko naredil, da bi jih prenehal sanjati ali da bi vsaj postale prijetnejše. Sicer se vlakov ne boji in se tudi ne spominja, da bi se jih kdaj bal; ne izključuje pa, da se jih je bal v otrostvu, kajti do njih cuti nekako strahospostovanje. Marko se navaja, da je bil vlak sestavina njegovega življenjskega okolja ze od samega roj-

stva. Železniški tir je bil oddaljen slabih dvesto metrov od hiše, v kateri je prikuhal na svet in preživel svoja otroška leta. Mimo hiše je tekla tudi cesta, vendar o avtomobilih nikdar nima hudih sanj.

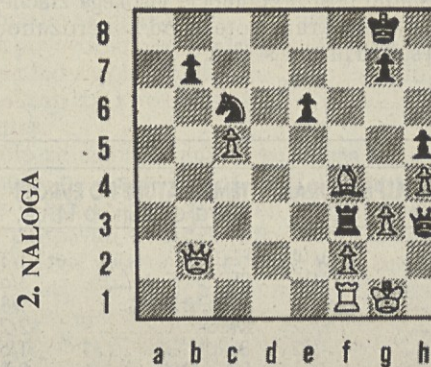
Prihodnjic se bomo ukvarjali z Markovimi sanjami; med drugim bomo skušali najti vzroke njegovih negativnih občutij, pa tudi prijem, s katerim bi lahko pregnal črna vsiljivca.

ŠAH

1) Dr. Vidmar - Teichman / Karlovy Vary 1907
V položaju na diagramu takoj opazimo, da je na osnovni vrsti črne strani samo skakač, ki brani svojega kralja, ostale črne figure pa nimajo pomembnejšega vpliva na to vrsto. Dr. Vidmar je ta motiv izkoristil v kombinaciji, kjer je z zaporednimi žrtvami matiral nasprotnika!

2) Lengyel - Spasky / Moskva 1971
Belo rokado nevarno ogrožata črni figuri, ki pa sami ne moreta obracunati z belim kraljem. Toda na videz varno belo zavetje se po kombinacijskem udaru črnega, ki je na potezi, hitro poruši. Na šahovnici ni veliko figur, zato ne varčujte z žrtvami!

li prepreči z nadaljšnimi matiralnimi izgubami.
6...Df4+ 7.Kg1 Sd4 in mat na g2.
sledi napredovanje h kmeta in mat na g2.
Df4+ 4.Kg1 Dg4+ 5.Kf1 Df3+ 6.Kh2 Na 6.Kf1
vse slobosti okoli bele rokade. 2.gf4 Dg4+ 3.Kf1
za dolgo, saj je Spasky s potezo 1...Tf4! pokazal
Beli kralj je v na videz varnem zavetju, toda ne
Resitev naloge 2
Resitev naloge 2
Sf8 3.Tf8+ in se žrtv trdnjave. 3...Kh8: 4.Tf8: mat!
forštrun mat v stih potez 1.Dh7+! Sf7:2.Td8+
Td6 2.Te1 Td2 z grozno 3..Tf3. Sedaj pa sledi
vile, saj je ta pričaokovi nadaljevanje 1.Dc4.
Dr. Vidmar je nasprotnika zvalil v grdo moc-
Resitev naloge 1

SLOVENSKA ALPINISTIČNA ODPRAVA

BORIS SEDEJ

V ledenem objemu gore K2 (3)

V močnem vetru se trudimo, da bi postavili prvi sotor v taboru ABC, in ko nam ze uspe, se nosilni kriz satora zlomi. Razocarjanje nad kakovostjo slovenskih izdelkov podkrepimo se z nekaj sočnimi kletvicami in ko je postavljen visinski sotor, je za naju z Bostjanom današnja naloga opravljena. Posloviva se od prijateljev, ki bodo poizkušali na-

slednji dan postaviti tabor I, in pohitva v bazo, kamor prideva oba zasnežena sele v večernih urah. Medtem je zbolel naš zvezni oficir. Ves ubog se prikobaca iz satora, na naše prigrvanje nekaj malega poje, vendar ze naslednji trenutek vso hrano, pomesano s krvjo, izbruha. Malo ga sicer tolažim, vendar mojim besedam ne verjameva

ne jaz ne on. Visinska bolezen ga je dobro zdelala in edino zdravilo zanj je spust v dolino, kamor ga pospremita Damjan in Bostjan. Seveda je to le kakih šest ur hoda do prve vojaške baze na Concordiji, od koder ga s helikopterjem odpeljejo v Skardu.

Vreme nam ni naklonjeno
Naslednje dni je vre-

me bolj slabo kot ne, vendar vseeno vztrajno odpiramo pot navzgor. Spontano so se obklovale naveze in tudi vrtni red, po katerem smo hodili na hrib. Ko z Bostjanom ze tretjič sredi noči navezana hodi-va čez z razpokami prepreden ledenik, sta na gori ze postavljena tabora I na višini 6100 metrov in II na višini 6700 metrov.

Ob svitu sva v ABC, vendar se zaradi rahlega sneženja in dokaj močnega vetra ne ustavlja. Gaz proti enki nam vsak dan sproti zakrije snež, tako da le počasi napredujemo. Na sredi fiksnih vrvi in se razocarano zazreva po njegovi notranjosti. Komaj opazna luknjica pri vhodni zadrgi je vzrok, da je vse prekrito s tanko plastjo snega, pomrznjeno in po dobri uri čiščenja obupno vlažno. Cepiva zavita v spalne vreče, topiva snež, ki bo čez kako uro postal slasten čaj, in le redke besede prekinjajo enakomerno brenčanje kuhaličnika. Zrak v sotoru se segreje, oči mi lezejo skupaj in ko steče po grlu tako težko pričakovani topel napitek, se zavem, da je ta neugleden prostorček pravzaprav postal prav prijetno zavetišče. In zvečer se mi tudi glasno zaletavanje vedno močnejšega vetra v sotoru skozi platno zazdi prava uspavanka.

Naslednje jutro je nebo kristalno jasno, vendar krasno visokogorsko

Vrtoglavo vožnjo po Karakorum highway smo si dobro zapomnili (Foto: B. S.)

sotorčka na enki (druga je pred nekaj dnevi podrl plaz) in se razocarano zazreva po njegovi notranjosti. Komaj opazna luknjica pri vhodni zadrgi je vzrok, da je vse prekrito s tanko plastjo snega, pomrznjeno in po dobri uri čiščenja obupno vlažno. Cepiva zavita v spalne vreče, topiva snež, ki bo čez kako uro postal slasten čaj, in le redke besede prekinjajo enakomerno brenčanje kuhaličnika. Zrak v sotoru se segreje, oči mi lezejo skupaj in ko steče po grlu tako težko pričakovani topel napitek, se zavem, da je ta neugleden prostorček pravzaprav postal prav prijetno zavetišče. In zvečer se mi tudi glasno zaletavanje vedno močnejšega vetra v sotoru skozi platno zazdi prava uspavanka.

Naslednje jutro je nebo kristalno jasno, vendar krasno visokogorsko

idilo se vedno kvari močan veter. Vseeno se po kakih dveh urah kuhanja in oblačenja spraviva ven in zagrizava v na novo zasneženo strmino, ki jo prekinjajo kratki, vendar kdaj tudi navpični skalni skoki, v katerih me ze tako težak nahrbtnik se bolj spravlja ob sapo. Čez obraz se počasi naredi ledena maska in tako le po obleki prepoznam Davida in Gorana, ki se ze vratac z dvojke. S slabimi občutki se vzpenjam naprej, se zadnji strmi dvajsetmetrski kamin, prek katerega mrzli poleg ene nove se precej starih neuporabnih vrvi, in kako uro za Bostjanom pridem na pravo pokopališče polomljenih in deloma zasutih sotorov. Stanje v sotoru je podobno včerajšnjemu, razlika je le, da je precej manj uporabnega prostora, saj tretjina satora visi čez rob

snežne plosčadi. Tik preden zaspi, pa moram se na malo potrebo, kar zaradi divjajočega vetra pomeni spet do polovice zasnežen sotor in pomrznjene roke, ki jih sele po enournem ogrevanju spet začutim. In od takrat dalje sodi med obvezno visokogorsko opremo tudi prazna poltriska isostarjeva cutarica.

Zjutraj je vreme nespremenjeno in po treh urah gazenja po dokaj strmih zlebovih prideva do konca naših fiksnih vrvi. Naprej se strmina še poveča, snež se nama vdira čez kolena in ko pridem do navpične petnajstmetrske zajede, imam očala močno zaledenela, tako da se po starih vrveh le napol pretipam čez. Kaksne muke je prestajal sele Bostjan, ki je moral te vrvi pred rešiti ledenega objema.

(se nadaljuje)

Hoja proti baznemu taboru

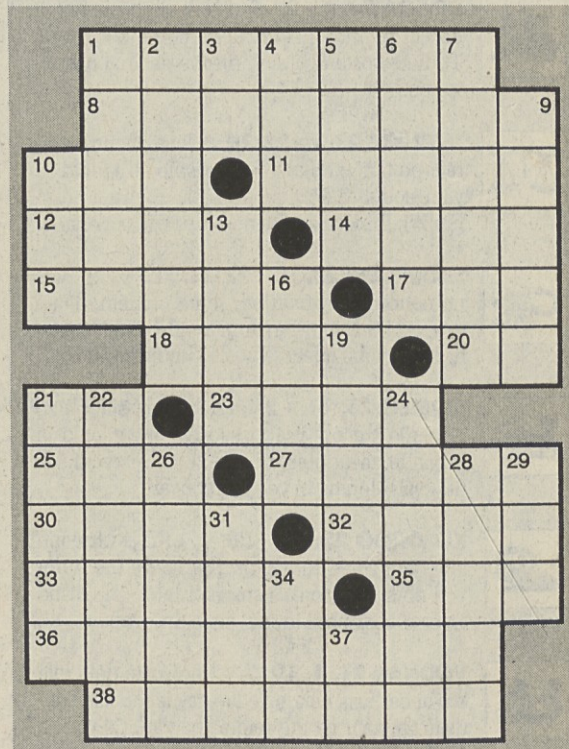
KRIZANKA

Vodoravno:

1. deveto znamenje zodiaka, 8. pojmovni priročnik, v katerem so gesla razvrščena po abecedi, 10. raztopina smole v topilu, 11. ime slikarja iz Perasta Kokolja, 12. ime makedonske pevke Redzepove, 14. velemedni ropar, 15. nitka v sveci, 17. oče, 18. ameriški filmski igralec (James), 20. kemijski znak za aktinon, 21. kratica za mesto pečata, 23. slovenski dramatik (Ivan), 25. doba, vek, 27. ameriški pisatelj iz 19. stoletja (Stephen), 30. ime nekdanje sovjetske telovadke Kim, 32. Mojzesov brat po Svetem pismu, 33. pokrajina v Grciji, 35. rastlinska bodica, 36. nakitni ovalni tulec z miniaturnim portretom ali spominkom, 38. največja reka v jugozahodni Franciji.

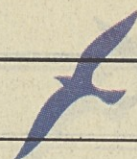
Navpično:

1. tek, apetit, 2. konkurent, 3. kratica za Rdeči kriz, 4. Estonec, 5. glasbilo s strunami, 6. mostvo, 7. lahko hišno obuvalo, 9. prebivalec Nos pri Brezju, 10. bogastvo gozdov, 13. pokrajina v Vietnamu, 16. slovenski književnik (Miran, Ognjeni zmaj), 19. stara japonska prestolnica, 21. reka v Indokini, 22. pretegnitev, 24. debelejši papir, 26. ime nekdanje italijanske filmske igralka Valli, 28. germanske boginje usode, 29. nekdanji avstrijski alpski smučar (Hans), 31. grški mitološki letalec, 34. ime glasbenika Kersnika, 37. začetnici češke teniske igralka Novotne.

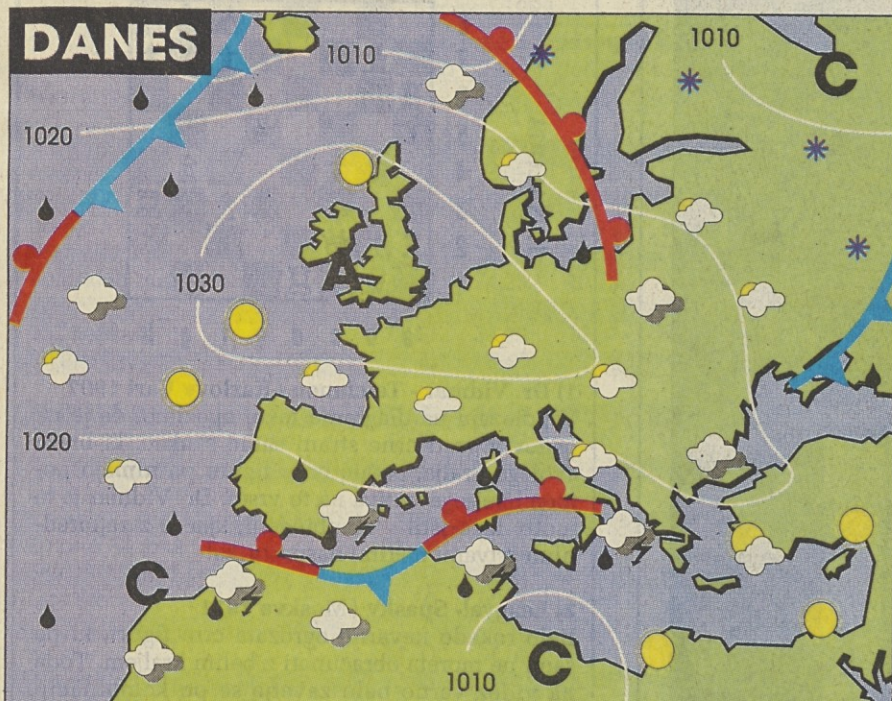

Neli, Aron, Atika, tm, medaljon, Garonne.
apas, steni, ata, Caan, An, MP, Mraz, era, Crane.
Vodoravno: Sterlec, leksikon, lak, Tripo, Esma.

RESITEV

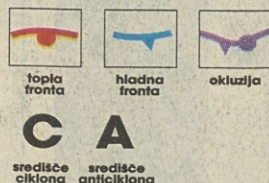

EVROPA / PADAVINE

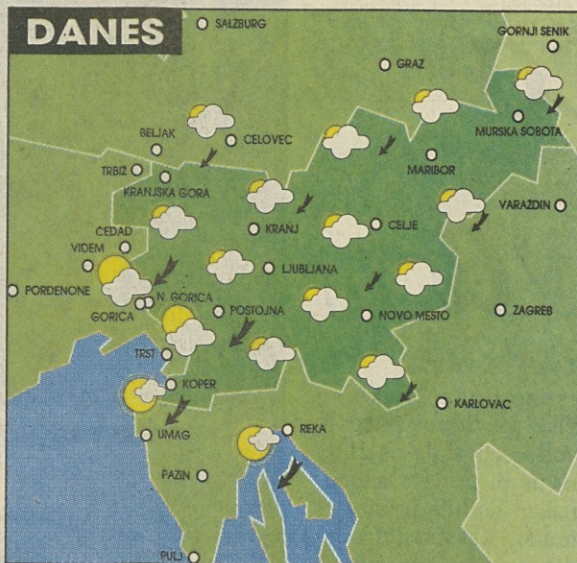
Vremenska slika

Nad zahodno in srednjo Evropo, Sredozemljem in Balkanom se je ustalilo obsirno območje visokega zračnega pritiska. Nad naše kraje doteka od severozahoda nekoliko bolj suh in hladnejši zrak.

ALPE JADRAN / RAZMEROMA SONČNO

OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

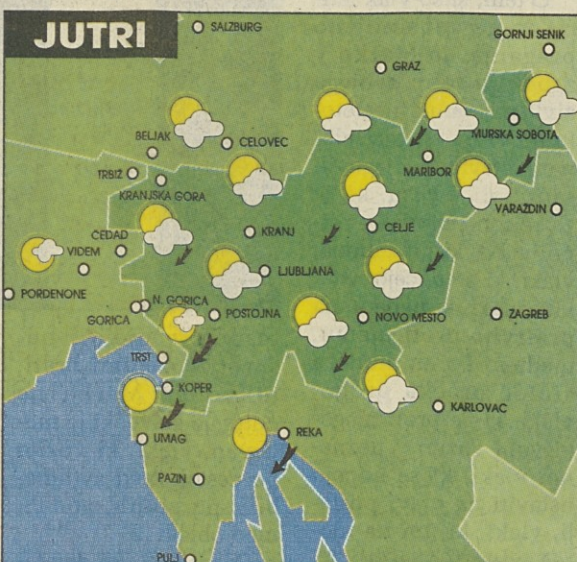

Slovenija:

Delno se bo razjasnilo. Dopoldne bo po nekaterih nizinah megla ali nizka oblačnost. Najvišje dnevne temperature bodo od 8 do 15 °C.

Sosednje pokrajine:

V severni Italiji in ob Jadranu bo sončno, drugod zmerno oblačno. Ob Jadranu bo pihala burja.

V Sloveniji: Pretežno jasno bo. Dopoldne bo po nizinah megla ali nizka oblačnost. ki se bo ponekod zadržala večji del dneva.

Obe: V četrtek se bo nadaljevalo suho vreme.

RAZMERE NA CESTAH PO SLOVENIJI

Cesta Mlačevo - Rasica je na odseku Mlačevo - Rasica zaradi poplav zaprta za ves promet. Obvoza ni.

EKOLOGIJA

Onesnaženost v Trbovljah

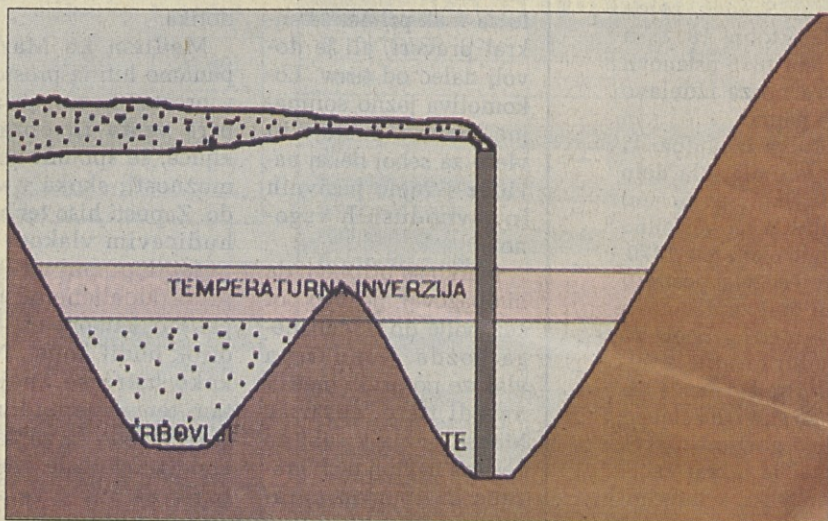
TONE PLANINSEK

Kurilna sezona se je sicer že začela, vendar koncentracije onesnaženja se ne presegajo mejnih imisijskih koncentracij. Vzrok je seveda vreme, saj zaradi visokih temperatur za ta čas se ni bilo treba ogrevati prostorov, to pa pomeni, da ni bilo emisije škodljivih snovi zaradi ogrevanja. Prav tako ni bilo situacij za nastanek temperaturnih inverzij, ki nastajajo ob stabilnem anticiklonskem vremenu, pogosti pa so prehodi front, povezani z močnejšim vetrom, ki prepiha tudi doline in očisti ozračje. Ker se nekaj časa ne pričakujemo visokih koncentracij, si lahko v nekaj zaporednih pri-spevkih ogledamo vzro-

ke za previsoke koncentracije v Zasavju. Najprej si oglejmo položaj v Trbovljah. To mesto je že dolga leta najbolj onesnažen kraj z zveplovim dioksidom v Sloveniji. Marsikdo bo pomislil, da je vzrok za to termoelektrarna, ki na leto spusti v zrak okoli 20.000 ton zveplovega dioksida. Vendar ni tako. Termoelektrarna spušča dimne pline skozi 360-metrski dimnik. Ti lahko pridejo do tal le ob močnem mešanju ozračja. Dimnik je jugovzhodno od mesta, jugovzhodni vetrovi pa so v naših krajih razmeroma redki. Najvišje koncentracije v Trbovljah se praviloma pojavljajo ob situacijah, ko je nad mestom

temperaturna inverzija. Ta plast zraka preprečuje izmenjavo med zrakom pri tleh in zrakom v višjih plasteh. V Zasavju je ta plast navadno med 200 in 250 metri nad dnem kotline. Tako vsa emisija, ki nastane v dolini, ostane pod inverzijo. V Trbovljah je dolina zelo ozka, veter po dolini pa je šibek. Zaradi tega se emisija razprši v majhen volumen, to pa pomeni, da so koncentracije visoke. Prav tako pa inverzija preprečuje, da bi dimni plini iz termoelektrarne prisli do tal.

Da je res tako, nam kažejo primeri, ko so bile v Trbovljah koncentracije onesnaženja zelo visoke, termoelektrarna pa sploh ni obratovala.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LIUBLJANA.....	8/14	HELSINKI.....	-1/3
TRST.....	11/15	STOCKHOLM.....	3/6
CELOVEC.....	7/10	KÖBENHAVN.....	1/8
BRNIK.....	7/12	MOSKVA.....	-2/2
MARIBOR.....	7/12	BERLIN.....	1/6
CELJE.....	7/11	VARSAVA.....	2/5
NOVO MESTO.....	8/11	LONDON.....	6/10
NOVA GORICA.....	9/17	AMSTERDAM.....	6/10
MUR. SOBOTA.....	7/11	BRUSEL.....	3/8
PORTOROŽ.....	10/16	PARIZ.....	2/7
POSTOJNA.....	5/12	DUNAJ.....	7/16
ILIRSKA BISTRICA.....	7/14	ZÜRICH.....	4/6
KOČEVJE.....	6/10	ZENEVA.....	6/6
CRNOMELJ.....	8/12	RIM.....	11/19
SLOV. GRADEC.....	7/10	MILAN.....	7/12
BOVEČ.....	7/-	BEOGRAD.....	9/23
RATEČE.....	2/4	BARCELONA.....	6/18
VOGLE.....	1/3	ISTAMBUL.....	15/26
KREDARICA.....	-4/-	MADRID.....	3/13
VIDEM.....	10/16	LIZBONA.....	10/17
GRADAC.....	5/12	ATENE.....	17/26
MONOSTER.....	7/10	TUNIS.....	13/23
ZAGREB.....	10/13	MALTA.....	22/25
REKA.....	10/18	KAIRO.....	21/31

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzšlo ob 6.34 in zašlo ob 16.57. Dan bo dolg 10 ur in 23 minut. Luna bo vzšla ob 14.356 in zašla ob 02.30.

SETVENI KOLEDAR

Luna je v znamenju Ribe. Zalivanje je najbolj učinkovito.

TEMPERATURE REK

Reke: Mura (G. Radgona) 9,4°C, Sava (Radeče) 10°C, Savinja (Lasko) NP, Ljubljana (Moste) 9,9°C, Bistrica (Sodražica) 10,4°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 9,9°C, Gradščica (Dvor) 10,2°C, Iska (Iska) 8,9°C.

PLIMOVANJE

Danes: ob 0.36 najnižje -27 cm, ob 7.09 najvišje 40 cm, ob 13.46 najnižje -33 cm, ob 19.37 najvišje 18 cm.
Jutri: ob 1.11 najnižje -27 cm, ob 7.32 najvišje 44 cm, ob 14.09 najnižje -41 cm, ob 20.10 najvišje 23 cm.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4. : Proti vsem pričakovanjem vam bo pomoč ponudil nekdo, ki ga imate za velikega egoista. Če boste sprejeli ponujeno, boste spoznali, da ste bili v zmoti.

BIK 21. 4. - 20. 5. : Zavedate se, da vaša erotična energija seva daleč naokoli. Če jo boste usmerili k nekemu, ki bi vam lahko pomagal k cilju, bo pot zagotovo krajša.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6. : Stvari, ki bi jih morali opraviti že včeraj, se bodo zavlekle v današnji dan. Če se jih ne boste lotili na pravi način, vam bodo vzele se jutrišnjega.

RAK 22. 6. - 22. 7. : Ker sta resničnost in fantazija pri vas pomešana v enem loncu, boste zlahka zgrešili cilj. Ne mešajte več, pa se bo fantazija usedla na dno.

LEV 23. 7. - 23. 8. : Odločate se za nekaj novega, a omahujete zaradi strahu pred neuspehom. Strah nima osnove: uspeh je odvisen zlasti od vas, vi pa ste sposobni.

DEVICA 24. 8. - 22. 9. : Nek cilj boste hoteli doseči prej kot nekdo, ki ga cutite kot rivala. Tudi če boste ugotovili njegov način, bo zmagal on.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10. : Nove znance izbirate po tem, koliko vam koristijo ali koliko so vam podobni. Prvi so dolgoročni, drugi nezanimivi. Danes izberite nekoristnega čudaka.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11. : Če ste trenutno nenormalno marljivi, se ne pomeni, da so drugi, ki delajo normalno, lenuhi ali zabušani. Ko vam bo energija pošla, jim boste enaki.

STRELEC 23. 11. - 21. 12. : Če bi skrbeli za notranjo srečo z vsaj desetinko energije, ki jo porabite za udobje, bi bili že tako srečni, da udobja sploh ne bi več potrebovali.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1. : Ko je utrujeno telo, je utrujen tudi duh. Ker se ne more dovolj zbrati, pričinja usmerjati telo v napačno smer. Danes pojdite spat pred dnevnikom.

VODNAR 21. 1. 19. 2. : Ker imate delo raje kot denar, vas nekdo že lep čas izkorišča. Izterajte ga, nato pa mu recite zbogom. Če vas bo poklical nazaj, dvignite svojo ceno.

RIBI 20. 2. - 20. 3. : Iz dosedanjih izkušenj ste se že gotovo naučili poslušati svoje telo. Ko vam govori tako kot zdaj, mu morate narediti uslugo.

Nove Nissanove primere na pohodu

AVTOMOBILIZEM / JAPONSKI ODGOVOR NA KRIZO V EVROPI

Nissanova primera s povsem novimi 16-ventilskimi motorji

Posebna pozornost aktivni in pasivni varnosti

IVAN FISCHER

Nissanova primera je nedvomno eden najbolj uspešnih japonskih modelov na evropskem tržiscu in se zlasti na italijanskem, ki predstavlja kljub sedanji krizi, 2. tržisce v Evropi po nemškem. Letos bodo po zadnjih projekcijah prodali v Italiji približno 1.800.000 novih avtomobilov, kar je seveda daleč od lanskih 2.400.000 in ki pomeni za evropsko avtomobilsko industrijo dokajšno skrcenje dohodkov.

V tej negativni konjunkturi so se pri Nissanu odločili za posodobitev svoje limuzine srednjega razreda, ki jo sedaj ponujajo med drugim s 1600-kubičnim stirlingskim motorjem s 16 ventili (102 KM) ter s sportno različico dvelitrskega motorja prav tako s 16 ventili, ki zmora kar 150 KM. V različnih kombinacijah karoserije, motorjev in izvedb je primera na voljo v kar 19 različicah, ki lahko zadovoljijo vse okuse in potrebe.

Posebno pozornost so posvetili pri novi primeri vprašanju aktivne in pasivne varnosti, čemur bistveno pripomorejo nove obse multi-link, kolutne zavore, servovolani in zaščitni drogovi v vratih. Poleg obveznih varnostnih pasov dobite pri primeri za doplačilo tudi air-bag po najstrožjih ameriških in evropskih standardih.

Obstaja tudi verzija estate ali station wagon, vendar slednjo izdelujejo na japonskem in je torej

zanjo čakalna doba dokaj dolga. Sicer pa tudi SW poganjajo 1.600 in 2000-kubični bencinar ter 2000-kubični okolju prijazni dizel.

Za zahtevno italijansko tržisce so se Japonci odločili tudi za prav posebno obliko garancije: za 3 leta ali 100 tisoč prevoženih kilometrov ponujajo popoln servis s šestimi kontrolami popolnoma brezplačno, vključno z nadomestnimi deli in oljem. Edino, česar ne zapopade ta garancije so gume in seveda gorivo. Računajo, da znaša vrednost te ponudbe približno 1.800.000 lir. Ni kaj, Japonci vedo, kako si priboriti kupce v kriznih casih...

Za doplačilo dobite air-bag

Elegantna zunanost primere se ni bistveno spremenila